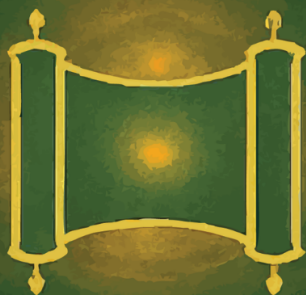

בס"ד

The Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו'

לכבוד היום הולדת, הילולה

ויום הגאולה

של האדמו"ר האמצעי

תשפ"ו

ChassidusNow.com

Mittler Rebbe

שערי החנוכה

Biography of the Mittler Rebbe (Rabbi Dovber Schneuri, 1773–1827)

Rabbi Dovber Schneuri, known as the Mittler Rebbe, was the second Rebbe of Chabad, succeeding his father, the Alter Rebbe, Rabbi Schneur Zalman of Liadi. Born on 9 Kislev 5534 (1773), he stood out from childhood for his extraordinary depth in Chassidus and his ability to explain abstract concepts with unusual expansiveness and structure. His style contrasted with the shorter, more concise Chassidus of the Alter Rebbe, earning him the reputation of a “river that flows with breadth,” as opposed to his father’s “well of concentrated water.”

He became Rebbe in 1812, during the upheaval of the Napoleonic wars, and led the Chabad chassidim with exceptional dedication. His leadership was marked by the establishment of organized communal structures, including charitable institutions and a strong emphasis on education. His *yom huledes* is 9 Kislev, his *yom ha'hilulah* is 9 Kislev as well (he passed away on his birthday in 5588 / 1827), and his *yom hageulah*—his liberation from imprisonment in Vitebsk—is 10 Kislev.

The Mittler Rebbe authored more chassidic works than any other Chabad Rebbe, producing vast and detailed teachings covering almost all areas of Chassidic thought. His writings are characterized by systematic explanation, analytical development, and an emphasis on emotional refinement and avodah through expanded understanding.

About the Sefer *Shaarei Orah*

Shaarei Orah (“Gates of Light”) is one of the Mittler Rebbe’s foundational chassidic works. It is structured as a series of “gates,” each elaborating on different spiritual concepts such as divine revelation, the sefirot, levels of the soul, the nature of light and vessels, bitul, dveikus, and the inner mechanics of spiritual service.

The sefer is renowned for its clarity and depth. It presents Chassidus in a highly organized form, with step-by-step development of ideas and detailed diagrams of spiritual processes. Its goal is to guide a chassid not only to understand concepts intellectually but to transform that understanding into heartfelt avodah, emotional maturity, and refined middos.

Shaarei Orah is considered essential for anyone seeking to grasp the “inner structure” of Chassidic thought, serving as a bridge between abstract spirituality and practical inner work.

About *Shaarei Chanukah*

Shaarei Chanukah is a section within *Shaarei Orah* devoted to explaining the inner meaning of Chanukah according to Chabad Chassidus. It explores the spiritual energy of the holiday, the deeper significance of the miracle of the oil, and the unique light revealed through the Menorah.

Core themes include:

1. The Light of Chanukah as Endless Divine Revelation

The Mittler Rebbe explains how the Chanukah lights represent an *or ein-sof* (infinite divine light) that breaks through spiritual concealment. Unlike the Beis HaMikdash Menorah, which was part of the regular order of holiness, the Chanukah lights shine outward—illuminating the “outside,” symbolizing divine light reaching even the furthest spiritual places.

2. The Struggle of Yavan (Greek culture) Against Chochmah of Kedushah

The Mittler Rebbe delves deeply into the clash between secular wisdom and holy wisdom. Greece sought to darken

Mittler Rebbe

שערי החנוכה

Israel's eyes, attacking the uniquely Jewish capacity to see Elokus within wisdom. Chanukah represents the triumph of inner G-dly perception over purely intellectual light.

3. The Essence of Mesirus Nefesh

The section emphasizes that the miracle of Chanukah was rooted in uncompromising dedication. The Mittler Rebbe shows how mesirus nefesh draws down a type of divine light that is higher than reason and limitation, reflected in the miraculous oil that burned beyond its natural capacity.

4. The Avodah of Adding Light

A central teaching: spiritual growth must be upward-moving and ever-increasing, like adding another candle each night. This expresses the principle that holiness must expand continually, illuminating darkness rather than merely resisting it.

Historical Background of *Shaarei Orah*

1. When and How It Was Written

Shaarei Orah is part of the vast corpus of chassidic teachings delivered by the Mittler Rebbe between 1812–1827.

Unlike many Rebbeim whose works were written as formal manuscripts, the Mittler Rebbe's writings were primarily:

- Transcriptions of his oral teachings
- Edited and expanded by the Mittler Rebbe himself
- Organized systematically by his chassidic scribes (ma'agihim)

The Mittler Rebbe personally reviewed, corrected, and approved large portions of these writings. His style was unusually expansive and structured, leading to the creation of multi-volume works arranged by thematic "gates."

Shaarei Orah was produced in this manner: a structured presentation of core Chassidic concepts, taught across a span of years, then compiled into a unified work.

2. The Sefer's Purpose and Innovation

The Mittler Rebbe was the first Chabad Rebbe to create systematic, encyclopedic Chassidus. *Shaarei Orah* is one of his clearest examples of this revolution.

Before his time, Chassidus was generally delivered as:

- Individual discourses
- Not arranged by subject
- Shorter, more concise teachings (like Toras HaBaal Shem Tov or Likkutei Torah)

The Mittler Rebbe introduced:

- Long, step-by-step analyses
- Repeated explanations from multiple angles
- Complete conceptual systems
- Teaching methods resembling philosophical textbooks rather than short derashos

Mittler Rebbe

שערי החנוכה

This style changed the entire landscape of Chabad study.

Shaarei Orah became:

- A gateway for understanding the inner structure of Chassidus
  - A training manual for emotional avodah
- A foundational text for students learning the “architecture” of Chabad thought

3. Early Print History

During the Mittler Rebbe’s lifetime, printing was difficult because:

- He moved frequently due to Napoleonic wars
- There was censorship in the Russian Empire
- Printing Chassidus required significant funds and very careful editing

As a result, many of his works — including *Shaarei Orah* — circulated in handwritten copies among chassidim.

The early *Shaarei Orah* manuscripts existed in multiple versions (“nuscha’os”), sometimes arranged differently depending on the year or scribe who wrote them.

After his passing in 1827, these manuscripts remained in private possession of chassidim until:

4. Publication by Kehot

The modern, authoritative prints of *Shaarei Orah* are from Kehot Publication Society, beginning in the mid-20th century.

Kehot:

- Collected manuscripts
- Compared multiple versions
- Restored missing passages
  - Corrected errors
- Structured the sefer into its now-standard arrangement of “gates”

The Lubavitcher Rebbe personally encouraged the publication of the Mittler Rebbe’s works, including *Shaarei Orah*, and urged that students study them in depth, particularly because of their focus on emotional refinement (*hisbonenus* / *avodah she’b’lev*).

Today, *Shaarei Orah* is part of the 47-volume set of the Mittler Rebbe’s *Sefer Maamarim*.

5. Structure and Themes

Although not exactly the same as the medieval *Shaarei Orah* of R. Yosef Gikatilla (a completely unrelated sefer), the Mittler Rebbe’s *Shaarei Orah* shares the idea of “gates” — organized pathways into divine wisdom.

Each “gate” deals with a specific foundational concept, such as:

[Powered By: ChassidusNow.com](http://ChassidusNow.com)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

- The nature of or v'keilim (light and vessels)
  - Dveikus and bitul
  - The levels of the soul
- The sefirot and their interactions
- Emotional avodah and spiritual growth

This structure made *Shaarei Orah* one of the most pedagogically accessible seforim of the Mittler Rebbe.

6. History of *Shaarei Chanukah* Within *Shaarei Orah*

Shaarei Chanukah is a sub-section that was originally delivered as:

- Chanukah maamarim in different years
- Later placed under a unified “gate” on the spiritual meaning of Chanukah

Historically:

- Some maamarim were delivered in 5576–5578 (1815–1817)
  - Additional ones were delivered in later years
- These were then grouped together based on topic rather than chronology

This explains why the Chanukah section sometimes includes maamarim from multiple periods, offering an unusually broad exploration of Chanukah themes.

7. Influence and Use Over Time

Within Chabad history, *Shaarei Orah* became:

- A central text in advanced Chassidus study
  - Frequently taught in Tomchei Temimim
- A standard source for understanding deep concepts such as *ishtalshelus*, *pnimius* vs. *chitzoniyus*, *hisbonenus*, and *or ein-sof*

Chassidim considered it a key to unlocking the meaning of the Alter Rebbe's terse maamarim.

Shaarei Chanukah in particular became a classic source for:

- The mystical meaning of the Chanukah lights
  - The conflict between Yavan and Kedushah
- The idea of light revealing itself into darkness
  - The concept of increasing holiness daily

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

הקדמה

Introduction

Behold, it is necessary to precede a general opening to all the words of this small book which speaks about the miracles of Chanukah and Purim, and it is based on the verse that the mitzvah is a candle and Torah is light and the way of life is the reproofs of discipline. Seemingly its meaning is that from the level of the mitzvah candle and Torah light there is automatically made the way of life and the reproofs of discipline.

הנה יש להקדים פתיחה כוללת לכל דברי הספר הקטן הזה שמדבר בעניני הנסים דחנכה ופורים והוא על מה שאמר שזר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר דלקאורה משמעותו שמבחינת גר מצוה ותורה אור הוא שנעשה דרך חיים ותוכחת מוסר ממילא

And the matter is as known that the way of life is to illuminate the soul with the divine light, the life of life, through the aspect of arousal of the yearning in abundant love, in inner light, in the service of the heart and mind, in Shema, in Hear O Israel and you shall love with all your soul, and in prayer with the pouring out of the soul from the walls of the heart.

והענין הוא פידוע שדרך חיים הוא להאיר הנפש באור האלקי חיי החיים על ידי בחינת התפעלות התשוקה ברבוי אהבה באור פנימי בעבודה שבלב ומוח בקריאת שמע בשמע ואהבה בכל נפש ובתפלה בשפיכת נפש מקירות הלב

And likewise in complete repentance from the depth of the heart which is called the reproofs of discipline, as known; however all this happens automatically through the mitzvah candle and Torah light, which are far above this.

וכמו כן בתשובה שלמה מעומק הלב שנקראת תוכחת מוסר פידוע אבל כל זה נעשה ממילא על ידי גר מצוה ותורה אור שלמעלה הרבה מזה

And seemingly there is a contradiction to this from the order of the paragraphs of the Shema, for behold first comes And you shall love the Lord your God with all your soul and with all your might, and afterwards And these words shall be upon your heart, from above downward, because Torah without fear and love does not rise upward, as said If there is no fear there is no wisdom, and the one who says I have only Torah etc.

ולכאורה יש סתירה לזה ממה שבסדר הפרשיות דקריאת שמע הרי אחת תחלה ואהבה את ה' בכל נפש ובכל מאד ואחר כך והיו הדברים האלה תורה ומצוות על לבך מלמעלה למטה משום דאורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרקא לעילא כמו שאמרו אם אין יראה אין חכמה והאומר אין לי אלא תורה כולי

But the matter is that both are true, and one must first introduce one general matter: the matter of mesirus nefesh that exists in every Jew.

אבל הענין הוא דשניהם אמת ויש להקדים תחלה ענין אחד כללי והוא בענין מסירות נפש שיש בכל אחד ואחד מ ישראל

For it has in it two levels: one in mesirus nefesh of great love, in the arousal of the yearning of the soul from the depth of the chambers of his heart, which is called the point of the heart, in true cleaving and connection with pleasantness, sweetness, dearness, strength etc.

שיש בה שתי מדרגות אחת במסירות נפש שבהתקנה רבה בהתפעלות תשוקת הנפש מעומק קירות לבו שנקראת נקודת הלב בדבקות והתקשרות אמיתית בערבות מתיקות ידידות עזי כולי

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

From inner and deep heart until the soul expires in great love in delights to delight in God with all his heart and soul, as My soul longs, My soul thirsts for You, My flesh longs for You.

And this exists in every Jew at times, like on Shabbos and Yom Tov, and in Shema in And you shall love, or as an inner cry from the walls of the heart in prayer until the soul expires.

And likewise in complete repentance until he despises his life literally, in the aspect of actual expiration of the soul, and similar, as known.

And likewise there is great and essential love from the Infinite to the congregation of Israel, like With everlasting love have I loved you, and similar. And therefore there are two reasons for the great love in mesirus nefesh of the congregation of Israel: one from the power of the essential connection in the essence of the Infinite; and the second from the attachment of the Infinite to Israel.

And the second is the mesirus nefesh that exists in every individual for the sanctification of the Name in actual practice, which is only for Torah and mitzvos specifically when they force him to convert his religion, that he should give himself over to be killed in actual practice.

And this is like a natural instinct in every individual for mesirus nefesh on the sanctification of the Name, even in the lightest manner.

As is known that the congregation of Israel withstood this test for one thousand years, and also in every generation the accusers above and below have increased greatly, standing to cause the forgetting of Torah and mitzvos and to make them abandon them.

As it is written, Against Your people they plot secretly... until that the name of Israel will no longer be remembered. But this is immediately nullified due to the fact that they already merited through mesirus nefesh.

And this is far higher than the mesirus nefesh of great love and repentance and prayer mentioned above.

מקרב ולב עמוק עד שתכלה נפשו באהבה רבה בתענוגים להתענג על ה' בכל לב ונפש כמו בלתי נפשי צמאה לה נפשי כמה לה בשרי

וישנה בכל אחד מישראל לפרקים כמו בשבת ויום טוב ובקריאת שמע בואהבה כולי או בדרך צעקה פנימית מקירות הלב בתפלה עד כלות הנפש

וכן בתשובה שלמה עד שימאס בחייו ממש בבחינת כלות הנפש ממש כולי וכה"ג כידוע

וכמו כן יש אהבה רבה ועצמית מאין סוף לכנסת ישראל כמו אהבת געוריה אהבת עולם אהבתיה וכה"ג ואם כן יש שני טעמים בסבת אהבה רבה במסירות נפש דכנסת ישראל אחד מצד כח עצם התקשרות בעצמות אין סוף והשני מכח התקשרות דאין סוף בכנסת ישראל

והבית מס"נ שיש בכאו"א על קדוש השם בפעל ממש שהוא רק על התורה והמצוות דוקא באשר אונסים אותו להמיר דתו כו' שימסר להריגה בפעל ממש

וזהו כמו טבע בכאו"א למס"נ על קדוש השם גם בקלותא כו'

כידוע שעמדו כנסת ישראל בנסיונות זה ג"א שנה וגם בכל דור ודור רבו מאד המקטרגים למעלה ולמטה ועומדים להשפיקם תורה ומצוות ולהעבירם כו'

וכמו שכתוב על עמך יערימו סוד כו' עד ולא יזכר שם ישראל עוד כו' אבל נתבטל מיד מטעם זה שזכר זכו על ידי מס"נ כו'

וזהו למעלה הרבה יותר ממס"נ דאהבה רבה ותשובה ותפלה הנ"ל

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is what is meant by A mitzvah is a candle first, and afterward will automatically come the level of the way of life and the reproofs of discipline which are in Shema and prayer and repentance, for included within two hundred is one hundred.

And what is written, And these words shall be... after With all your soul, is also true. And one must first introduce the root of the matter of these two kinds of mesirus nefesh mentioned above.

For behold, the root of the mesirus nefesh of great love and repentance certainly comes from the root of the essential connection of the souls of Israel above in the Essence of the Infinite, for Israel arose in thought in the inner and essential level.

And likewise the essential connection of the Infinite to the congregation of Israel. Therefore it is like a natural instinct in their souls to come to essential arousal in actual mesirus nefesh.

However, this can occur even without Torah and mitzvos entirely, like through repentance alone, or through great love and true cleaving in Shema and prayer, as was with the great tzaddikim before the giving of the Torah.

And this is from the root of the souls that were born from the inner union of Abba and Imma and Zeir Anpin and Nukva of Atzilus, as it is written For You are our Father, until the point that each individual has a root in the source of the birth of his soul in the inner union of Zeir Anpin and Nukva of the worlds of Atzilus Briah Yetzirah Asiyah.

However, the root of the mesirus nefesh for Torah and mitzvos, for the sanctification of the Name, comes from a higher root, more inner and essential.

For it is as written in the Zohar, There are three bonds: Israel are bound to the Torah, which are the six hundred and twenty letters of the Torah, and the Torah is bound to the Holy One blessed be He.

And this connection is in the inner and essential level of the Essence of the Infinite, far higher than the source of light and flow of the souls which comes in the inner union of Abba and Imma and Zeir Anpin and Nukva.

וזהו כי גר מצוה תחלה ואחר כך יבוא ממילא בחינת דרך חיים ותוכחת מוסר שבקריאת שמע ותפלה ותשובה כי יש בכלל מאתיים מנה

ומה שכתוב והיו הדברים אחר בכל נפש גם זה אמת ויש להקדים תחלה שיש ענין ב' מיני מס"נ הנ"ל

דהנה שיש מס"נ דאהבה רבה ותשובה באה ודאי מצד שיש התקשרות עצמיתות הנשמות דכנסת ישראל למעלה בעצמות אין סוף ברוך הוא שישקרא עליו במחשבה בבחינת פנימיות ועצמיות

וכמו כן התקשרות עצמיתות דאין סוף ברוך הוא בכנסת ישראל על פן כמו טבע בנפשם לבוא להתפעלות עצמית במס"נ ממש כו'

אבל הרי זה יכול להיות גם בלא תורה ומצוות כלל כמו על ידי התשובה לבדה ועל ידי אהבה רבה ודבקות האמיתית דקריאת שמע ותפלה כמו שהיה בצדיקים הגדולים שקדם מתן תורה

וזהו מצד שיש הנשמות שגולדו מיוחד פנימי דאבא ואמא וזו"ן דאצילות כמו שכתוב כי אתה אבינו כו' עד שיש לכא"א שיש במקור תולדות נשמתו ביחודא עילאה דזו"ן דאב"ע

אבל הנה שיש מס"נ שעל התורה והמצוות על קדוש השם כו' הוא בא מצד שיש עליון פנימי ועצמי יותר

והוא כמו שכתוב בזהר דג' קשרין אינן ישראל מתקשראן באורייתא דאינן ס"ר אותיות התורה ואורייתא מתקשרא בקדושה בריך הוא

דהתקשרות הזאת היא בפנימיות ועצמיות דאין סוף ברוך הוא ממש שלמעלה מעלה מבחינת מקור האור והשפע דנשמות שבה ביחודא עילאה דאבא ואמא וזו"ן כו'

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

For the root of the letters of the Torah is in the essence of the wisdom of the primordial Torah, which is His essential wisdom, included within His Essence.

לפי ששרש אותיות התורה הוא בעצמות דחקמה
דתורה הקדומה שהיא כח חכמתו העצמית יתברך
ממש שכלולה בעצמותו ממש

Which is far above even the power that gives birth to the souls of Israel, similar to it, etc.

שלמעלה הרבה גם מבחינת כח המוליד לנשמות
ישראל בדומה לו כו'

And this is that the Torah is bound to the Holy One blessed be He literally, and these are the two levels of Torah: the hidden and the revealed, as it is written The hidden things are for the Lord our God and the revealed things are for us, as explained elsewhere.

וזהו דאורייתא מתקשרא בקודשא בריך הוא ממש
והן ב' מדרגות דתורה סתם וגלויא כמו"ש הנסתרות
לה' אלקינו והנגלות לנו כו' כמו"ש במקום אחר
ודומה לו

And this is the root of the matter and the reason for the mesirus nefesh of the congregation of Israel specifically for Torah and mitzvos, which is far above the source of the birth of their souls in their quarry in Atzilus Briah Yetzirah Asiyah.

וזהו שרש ענין וטעם דמס"נ דכנסת ישראל על
התורה והמצוות דוקא שהוא למעלה הרבה ממקור
תולדות נשמותיהם במקור חוצבם באצילות בריאה
יצירה עשייה

And this was the mesirus nefesh of the souls of Israel at the time of the giving of the Torah, that at every utterance their souls expired literally, because every utterance had its root in the inner and essential level of the Infinite literally.

והוא הנה ענין מס"נ דנשמות ישראל בזמן מתן תורה
דעל כל דבור פרקה נשמתן ממש לפי שכל דבור
שרשו בפנימיות ועצמיות דאין סוף ממש

And Israel are bound to the Torah in its hidden and revealed dimensions, therefore their souls expired automatically and rose upward.

וישראל מתקשרא באורייתא בסתם וגלויא כנ"ל על
כן פרקה נשמתן ממילא ומאליה

And from this became a foundation and root within the souls of Israel for future generations until the days of Moshiach and the World to Come, that they should be able to have mesirus nefesh for Torah and mitzvos.

ומזה נעשה יסוד ושרש בנשמות ישראל לדורות
הבאים עד ימות המשיח ועולם הבא שיוכלו למסור
נפשם על התורה והמצוות

As was in the days of Mordechai and Esther, whose primary mesirus nefesh was only for Torah and mitzvos, and likewise in the days of the Chashmonaim who sought to make them forget Your Torah.

כמו שהיה בימי מרדכי ואסתר שעקר מס"נ שלהם
היה רק על התורה והמצוות כידוע וכן בימי חשמונאי
שרצו להשפיתם תורתך כו' כידוע

Until after the Second Temple, when there was the ultimate mesirus nefesh for Torah and mitzvos through the Ten Martyrs, whose devotion was solely for the Torah alone.

עד אחר בית שני שהיתה שלמות דמס"נ על התורה
והמצוות על ידי עשרה הרוגי מלכות שלא היה רק על
התורה לבדה

Like Rebbe Chanina ben Teradyon who was burned with a Sefer Torah in his bosom.

כרבי חנינא בן תרדיון שנשרף עם ספר תורה
שבתיקו כו'

And therefore it is said in Eitz Chaim that the Ten Martyrs elevate feminine waters to the inner level of Abba and Imma

ועל כן אמר בעץ חיים דעשרה הרוגי מלכות מעלין
מים גוקבין לפנימיות דאבא ואמא עד ימות המשיח
כו' משום דנתבררו דוקא כמו שיתבאר

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

until the days of Moshiach, because they were purified specifically, as will be explained.

However, in the mesirus nefesh for Torah and mitzvos in the congregation of Israel, there are two reasons: one from the mashpia, from the Essence of the Infinite, who gave them the Torah and mitzvos at the giving of the Torah, based on the essential bond of the primordial Torah with the souls of Israel.

And the second from the root of the souls of Israel themselves, as it is said that Israel are bound to the Torah. This is from the level of the recipients.

And both of these reasons and causes existed at the giving of the Torah: the first from the mashpia, that He forced the mountain upon them like a barrel, in abundant love to draw them close to accept the Torah.

And this was the matter of the thunders and lightning and all the people saw... until On the third day etc.

And the second from the side of the recipients, whose root is in the essence of the primordial wisdom of Torah.

And therefore the dew of Torah revived them, and this is why they merited the aspect of literal seeing, as they said: We desire to see our King.

Meaning that as they are in their bodies they saw the light of the Essence of the Infinite, as He is above in the written Torah which is included in His Essence.

And this was the essential matter of the giving of the Torah for future generations, as explained elsewhere on the verse To say, that whenever a person speaks words of Torah his words are alive and enduring like at the giving of the Torah and can enter his soul and reach the level of the seeing of the giving of the Torah.

As will be explained later inside regarding the matter of Kiyemu Vekiblu that they fulfilled what they had already accepted at the giving of the Torah, and this is the meaning of meriting the Torah that was given with the five voices.

ואף על פי כן יש במס"נ שעל התורה והמצוות בקנסת ישראל ב' טעמים אחד מצד המשפיע שהוא מצד עצמות אין סוף שנתן להם התורה והמצוות במתן תורה שהוא מצד התקשרות עצמית לתורה הקדומה בנשמות ישראל

והבית מצד שרש דנשמות ישראל בעצמיות כמו"ש ד'ישראל מתקשראן באורייתא וזהו מצד בחינת המקבל

וב' טעמים וסבות אלו היו במתן תורה הראשון מצד המשפיע שפכה עליהם הדרה כגיגית כו' באהבה רבה לקרבם לקבלת התורה

וזהו הנה ענין הקולות והברקים וכל העם ראים כו' עד על שלשת כו'

והשני מצד המקבל ששרשם בעצמיות דתקמה עילאה דתורה

ועל כן טל תורה התחתם וזהו מה שזכו לבחינת ראיה ממש כמו שאמר רצוננו לראות את מלכנו

דהיינו כמו שהם בגויאין ראו אור עצמות אין סוף ברוך הוא כמו שהוא למעלה בתורה שבכתב שכולה בעצמותו ממש

וזהו הנה עקר ענין קבלת התורה לדורות הבאים כמו"ש במקום אחר בפירוש לאמר שכל אחד בשמיעת דברי תורה הרי דבריו חיים וקיימים כמו במתן תורה ויכול להתקבל בנפשו ולבוא לבחינת ראיה דמתן תורה

(במה שיתבאר בפנים בענין קימו וקבלו שקימו מה שפיר קבלו במתן תורה וזהו ענין זוכה לתורה שנתנה בחמש קולות כו')

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And these two levels are understood in the blessing of the Torah that precedes the reading of the Torah: Blessed are You... Who has chosen us from all the nations and given us His Torah. This corresponds to the mashpia, Who chose the congregation of Israel and desired to give them the primordial Torah which is literally in His Essence.

וייבן ב' מדרגות אלו בברכת התורה שקודמת לקריאת התורה אומר אשר בחר בנו מכל העמים ונתן כו' שזהו מצד המשפיע שבוחר בכנסת ישראל ורצה לתת להם התורה הקדומה שבעצמותו ממש

And only then can each individual soul read the letters of the Written Torah and the Oral Torah, to cleave his soul to the letter that is unique to the root of his soul above in the Essence of the Torah as explained above.

ואז דוקא יכולה כל נשמה פרטית לקרוא באותיות תורה שבכתב ושבעל פה לדבק נפשו באות המיוחדת לשורש נשמתו למעלה בעצמות תורה שלמעלה כנ"ל

Because the three bonds exist in the hidden and revealed Torah, as it is written Your word has enlivened me.

משום דג' קשרין הן בבחינת סתים וגלויא כו' כמו כי אמתה חיתני

And after his reading, when he has received the flow of life into his soul from the letters of the Torah, he blesses Blessed... Who has given us... that He has already given us and it has been received within us.

ואחר קריאתו שקבל שפע חיות נפשו מאותיות התורה מברך אשר נתן לנו כו' שפבר נתן לנו ונתקבל בתוכנו

And this is the meaning of And eternal life He has planted within us: the receiving of the Torah, that it has been accepted within them to be an actual vessel able to receive the Torah.

והוא מה שנאמר וחי עולם נטע בתוכנו שזהו ענין קבלת התורה שנתקבל בהם להיות בחינת כלי בית קבול ממש לתורה

This corresponds to the root of the level of the recipients, that they can be vessels for receiving; although even this ability comes from the mashpia Who planted within us.

שזהו מצד שורש בחינת המקבל שיכול להיות כלי קבול ואף על פי שגם זה שנעשה בחינת כלי בית קבול הוא בא מכח המשפיע שנטע בתוכנו כו'

And therefore he blesses again Giver of the Torah, that it can come into the recipients, unlike the first giving which was the essence of the flow of Torah.

ועל כן מברך שנית נותן התורה שיכול לבוא במקבלים מה שאין כן בתינה ראשונה היא עצם השפע דתורה ודומה לו

And with this is understood the reason for the mesirus nefesh of the congregation of Israel for Torah and mitzvos, which is above mesirus nefesh in prayer and teshuvah, that it comes from these two reasons: either from the mashpia Who gave the Torah, or from the side of the recipient, that the congregation of Israel themselves are fit to receive the Torah from their root in the Essence of the Infinite.

והנה בזה יובן סבת ענין מס"נ דכנסת ישראל על התורה והמצוות שלמעלה ממס"נ דתפלה ותשובה כנ"ל שבאה מב' טעמים הנזכרים או מצד המשפיע שנתן התורה עד על שלשת כו' והבית מצד המקבל דכנסת ישראל עצמה שראויים לקבלת התורה מצד שורשם בעצמות דאין סוף בהקמה עילאה שבעצמותו

And therefore they said We will do and we will hear, even before they heard.

ולכן אמרו נעשה ונשמע גם קדם ששמעו כידוע

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And these two reasons are the general difference between the mesirus nefesh for Torah and mitzvos in the days of Achashverosh, whose primary aspect came from the power of the mashpia, that is, the Essence of the Infinite which is bound with the congregation of Israel in the giving of Torah and mitzvos, just as it was at the giving of the Torah.

And therefore it is said Kiyemu vekiblu, they fulfilled what they had already accepted at the giving of the Torah, because although the acceptance at the giving of the Torah was from their own power, nevertheless its essence came from the mashpia, Who made them into a vessel of receiving.

As in the verse The voice of the Lord causes the hinds to give birth.

And this is the root and foundation of the entire Megillas Esther, in which the name Havayah and Elokim are not mentioned, only “the King” without qualification, and it is said that all the festivals will be nullified, and similarly the matter of “they shall bring the royal garment” and similar ideas.

But the mesirus nefesh of the congregation of Israel in the days of the Chashmonaim, at the beginning of the Second Temple, was from the level of the recipients, that the congregation of Israel possess an essential bond for mesirus nefesh on Torah and mitzvos from their root in the Essence of Torah.

And this is the essential general idea of lighting the Chanukah lamp: to kindle and illuminate the lamp of Hashem, the souls of Israel, as they are in their root.

As explained regarding “For You are my lamp” and regarding the pure oil, which was the primary miracle.

And much greater than this was the mesirus nefesh of the Ten Martyrs, whose mesirus nefesh was for the Torah itself, for this comes from the essential bond of the souls of Israel with the Torah and mitzvos.

And they were the princes of Torah, the level of mashpi'im of Torah to the congregation of Israel, which includes within it the power of the Essence of the mashpia, as Moshe received Torah from Sinai and transmitted it to Israel.

As it is written Torah tzivah lanu Moshe.

וב' טעמים אלו הם ההפך בכולל בין מס"נ שעל התורה והמצוות בימי אחשורוש שעקר ענינו היה מצד כח המפשיע דהיינו עצמות אין סוף שמתקשר בקנסת ישראל בנתינת תורה ומצוות כמו שהיה במתן תורה ממש

ועל כן אמרו קימו וקבלו קימו מה שפבר קבלו במתן תורה שאף על פי שקבלת התורה במתן תורה הייתה מכח עצמן דקנסת ישראל אף על פי כן גם זה היה העקר מכח המפשיע שעשה אותם כלי קבול

כמו קול ה' יחולל אילות כו'

והוא שרש יסוד כל מגלת אסתר שלא נזכר שם הוי' ואלקים רק המלך סתם ואמרו כל המועדים בטלים כו' וכן ענין יביאו לבוש מלכות וכדרי זה

אבל מס"נ דקנסת ישראל בימי חשמונאי בתחלת בית שני הייתה מצד בחינת המקבילים דקנסת ישראל שיש בהם התקשרות העצמית למס"נ על התורה והמצוות מצד שרשם בעצמיות דתורה כנ"ל

והוא עקר כללות ענין הדלקת נר חנוכה להדליק ולהאיר נר ה' דנשמות ישראל כמו שהן בשרשן

כמו שמבאר בענין כי אתה גרי כו' ובענין שמון (טהור וכדרי זה שנה היה עקר הנס כו')

והרבה יותר מזה הייתה המס"נ דעשרה הרוגי מלכות שהם מס"נ על התורה עצמה כנ"ל שנהו מצד התקשרות העצמית דנשמות ישראל בתורה ומצוות

והם היו שרי התורה בחינת משפיעים תורה לקנסת ישראל שכלול בזה מכח עצמות המפשיע כמו משה שקבל תורה מסיני ומסרה לישראל

כמו שנאמר תורה צוה לנו משה כו'

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And therefore they elevate mayin nukvin to draw the source of the inner intellect, the inner dimension of Abba and Imma, since they include both types of mesirus nefesh: that of the mashpia and that of the recipient.

That is, the miracle of Purim and the miracle of Chanukah, because they are rooted in the Oral Torah, which is called Malkhus.

And with all this is answered the statement because a mitzvah is a lamp first and then Torah is light, which refers to mesirus nefesh from the side of the recipient, which is like a mitzvah that is a lamp.

And Torah is light refers to the miracle of Purim, as it is said LaYehudim was light, etc.

And afterward the way of life and reproofs of discipline flow automatically, which are the ways of Torah and mitzvos in a revealed manner in thought, speech, and action.

And not from the arousal of love and fear, which is mesirus nefesh from below to above.

But in the reading of Shema, which is like the giving of the Torah itself, where even the fact that the congregation of Israel became a vessel of receiving comes from the mashpia, who is Moshe, called the lawgiver.

Therefore Moshe said to Israel: Hear O Israel... and you shall love..., that it should be in essential mesirus nefesh, which is with all your might.

And then the flow of Torah and mitzvos from above downward comes automatically.

And this is the meaning of And these words which I command you, the double expression Anochi Anochi of the giving of the Torah: mesirus nefesh of the congregation of Israel for Torah and mitzvos from the power of the mashpia that existed at the giving of the Torah.

And this is And these words shall be upon your heart, and they will be automatically, the meaning of Emet Veyatziv, repaired and accepted in Torah and mitzvos, which is above the mesirus nefesh of VeAhavta in the Shema.

ועל כן מעלין מים נוקבין להמשיך מקור המוחין
פנימיות לפנימיות או"א כו' להיותם כוללים ב' מיני
מס"נ שמצד המשפיע ומצד המקבל

דהיינו גם פורים וגם חנוכה כנ"ל משום דנעוץ תחתון
בעליון דהיינו תורה שבעל פה מלכות קרינו לה כמו
שכתוב במקום אחר ודומה לו

ובכל זה יתרוצץ מה שכתוב כי נר מצוה תחלה ואחר
כה דרך חיים כו' דקאי במס"נ מצד קבלת המקבל
כנר מצוה

(ותורה אור דגם פורים כמו שנאמר ליהודים כו')

ואחר כה נמשך דרך חיים ותוכחות מוסר שהן דרכי
התורה והמצוות בפעל במחשבה דבור ומעשה

ולא מהתפעלות אהבה ויראה כו' והוא מס"נ
שמלמטה למעלה

אבל בקריאת שמע שהיא מעין מתן תורה ממש שגם
מה שנעשה כנסת ישראל כלי קבול הוא בא מכח
המשפיע שהוא משה שנקרא מחקק כו'

על כן אמר משה לישראל שמע ישראל ואהבת שיהא
במס"נ דעצמיות ממש שיהו בכל מאד

ואז יכול לבוא המשכות דאור תורה ומצוות מלמעלה
למטה ממילא

והוא מה שכתוב והיו הדברים האלה אשר אנוכי
אנוכי דמתן תורה שיהו ענין מס"נ דכנסת ישראל על
התורה והמצוות מצד כח המשפיע שהיה במתן תורה

והוא והיו הדברים האלה על לבבך והיו ממילא כו'
והוא ענין אמת ויציב ומתקן ומקבל דתורה ומצוות
שלמעלה ממס"נ דואהבת דקריאת שמע ודומה לו

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And after these words and this truth, the general root of the miracles of Purim and Chanukah is well understood. For although both are one general concept, namely mesirus nefesh for Torah and mitzvos, nevertheless there are within this the two levels mentioned above: from the power of the mashpia and from the power of the mekabel.

And this as well that which stems from the power of the mekabel is only because the congregation of Israel stood at the giving of the Torah in the fifty gates, as mentioned above.

And therefore this book is called Shaarei Orah, in accordance with these two kinds of light: the first, the light of the power of the mashpia, the Essence of the Infinite in the congregation of Israel at the giving of the Torah; this is the miracle of Purim, as it is written “For the Jews there was light” the letter hei of “light,” referring to the light they already received at the giving of the Torah.

As it is written “And the Jews accepted what they had begun to do” at the giving of the Torah.

And the second light is from the power of the mekabel, the congregation of Israel the miracle of Chanukah where the light of the souls of Israel rose from below to above when they found the pure oil and lit the lamps.

And these are the two kinds of light in every individual soul, as it is written “For You are my lamp Hashem,” the white light and the black light.

And in the collective souls of Israel these are called Tze'aka and Tze'aka, the bond of mashpia to mekabel and the bond of mekabel to mashpia.

And this is the meaning of “Your people are all righteous” through Torah and mitzvos, from which the World to Come is made, as it is said “Your people have a portion...”

And all this is in the light of Torah and mitzvos, as it is written “For a mitzvah is a lamp and Torah is light,” which is the general matter of the miracles of Chanukah and Purim: the lamp of Chanukah from below to above, and the light of Purim from above to below.

ואחר הדברים והאמת האלה יובן היטב שרש כללי לענין הניסים דפורים וחנוכה דאף שכללות שניהם ענין אחד הוא שהוא רק המס"נ על התורה והמצוות אבל יש בזה ב' מדרגות הנזכרות לעיל מצד כח המשפיע ומצד כח המקבל

וגם זה שמצד כח המקבל דכנסת ישראל הוא מפני שעמדו במתן תורה בחמשים שערים כנ"ל

ולזה נקרא שם זה הספר שערי אורה על שם ב' מיני אור האלו א' בחינת אור דכח המשפיע דעצמות אין סוף בכנסת ישראל כמו במתן תורה והוא ענין גס דפורים כמו שאמר ליהודים היתה אור"ה אור ה"א שקבר קבלו במתן תורה

וכמו שקתוב וקבל היהודים את אשר החלו לעשות במתן תורה כו'

ואור הבית הוא מצד כח המקבל דכנסת ישראל שהוא ענין גס דחנוכה שנתעלה אור דנשמות ישראל מלמטה למעלה על ידי שמצאו שמן טהור והדליקו נרות כו'

והם ב' מיני אור שיש בכל נפש פרטית כמו שקתוב פי אתה נרי ה' כו' נהורא חיוורא ונהורא אוקמא

ובכללות נשמות ישראל הם שנקראו צ"ע וצ"ת שהוא התקשרות המשפיע אל המקבל שנקרא צ"ע והתקשרות המקבל אל המשפיע נקרא צ"ת

וזהו ועמד כלם צדיקים בתורה ומצוות שמנה יהיה העולם הבא כידוע כמה שקתוב עמד יש להם חלק כו'

וכל זה באור דתורה ומצוות כמו שקתוב כי נר מצוה ותורה אור שהוא כללות ענין הניסים דחנוכה ופורים נר מצוה בחנוכה מלמטה למעלה ותורה אור בפורים מלמעלה למטה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And together they shall be complete, and a word spoken in its time is good: to illuminate the souls of Israel with the lamp of mitzvah of Chanukah, which is the foundation and root of mesirus nefesh for receiving Torah and mitzvos, and with the joy of Purim to illuminate the light of Torah in their souls as it was at the giving of the Torah.

ויחדוה יתנה תמים כו' ודבר בעתו מה טוב להאיר
לנשמות ישראל בגר מצוה דחנוכה שהוא יסוד ושרש
למס"נ על קבלת התורה והמצוות ובשמחת פורים
להאיר אור תורה בנשמות ישראל כמו שהנה במתן
תורה כנ"ל

And therefore each person should give his heart and mind to illuminate his soul with the light of life in the lamp of mitzvah and the light of Torah on Chanukah and Purim a word spoken in its time is good.

ולזאת ראוי לכל איש ואיש לתת לבו ודעתו להאיר
בפשו באור החיים בגר מצוה ותורה אור בחנוכה
ופורים דבר בעתו מה טוב כו'

And therefore I have granted permission to print these pamphlets, which have been well written with many good and precious matters regarding Chanukah and Purim, and each person will find rest for his soul according to his measure, his place, and his time.

ועל כן נתתי רשות להדפיס הקונטרסים האלה
שנכתבו באר היטב כמה ענינים טובים ויקרים
בעניני חנוכה ופורים שימצא כל אחד מרגוע לנפשו
לפי ערכו ומקומו ושעתו כו'

Words of the one who speaks for the love of the light of Torah and mitzvos, which is the eternal life planted within us, and this has stood for our ancestors and for us in every generation to save us from every accusation above and below until the coming of the Redeemer, speedily.

דברי המדבר לאהבת אור תורה ומצוות שהוא חיי
עולם אשר נטע בתוכנו והיא שעמדה לאבותינו ולנו
בכל דור ודור להצילנו מכל קטרוג למעלה ולמטה
עד בית הגואל במהרה

The utterance of Dov Ber son of my master, teacher and rabbi, the gaon, our teacher Rabbi Shneur Zalman, of blessed memory.

נאם דוב בר בן אדוני מורי ורבי הגאון מורנו הרב ר'
שניאור זלמן זצ"ל נע

[NOTE Summary:

Segment #1 explains that the miracles of Purim and Chanukah are both rooted in mesirus nefesh for Torah and mitzvos, yet they express *two different spiritual dynamics*:

1. Purim – Mesirus Nefesh from the Power of the Mashpia

This is the light that descends from above to below, the same essential G-dly light revealed at Matan Torah.

Therefore, Purim is described as “Or the hei of ‘or’ received at Sinai.”

Purim is rooted in the Divine initiative: Hashem choosing Israel, giving the Torah, and empowering the soul from Above.

2. Chanukah – Mesirus Nefesh from the Power of the Mekabel

Chanukah reflects the soul's own inner ascent from below to above.

The Jews found pure oil, representing the deepest purity of the Jewish soul, and ignited its light upward.

This is a self-generated mesirus nefesh: the soul itself awakens and rises.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Segment #1 explains that every soul contains both lights:

- “white light” (descending Divine light)
- “black light” (ascending soul-light)

Both are necessary for complete Divine service.

Purim = Torah Or (light descending from Above).

Chanukah = Ner Mitzvah (flame rising from below).

Together they form a complete relationship between Hashem and the Jewish people:

Hashem shining into the soul, and the soul rising back toward Him.

The author concludes that these two holidays illuminate the soul in different but complementary ways each “a word spoken in its right time.”

Practical Takeaway

- Purim teaches: Let Hashem’s light shine into you. Open yourself to Divine inspiration, learning, and clarity that come from Above.
- Chanukah teaches: Light your own inner flame. Even when inspiration is dim, ignite your personal “pure oil” and create your own spiritual ascent.

Every Jew needs both forces daily:

- times to receive
- times to rise

And when they work together, one becomes whole. **END NOTE]**

שערי החנוכה

Gate of Chanukah

(א)

On the twenty-fifth of Kislev, the days of Chanukah... until the following year they established and made them days of praise and thanksgiving.

בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה כו' עד לשנה האחרת
קבעום ונעשאוהו ימים טובים בהלל והודאה.

To understand the idea of *Hallel* and *Hoda'ah*, and also to understand why, in this miracle of Chanukah, they made the

להבין ענין ההלל וההודאה וגם להבין למה בנס זה
דחנוכה תלו לעיקר הנס בהדלקת הנרות דמקדש מפני
...שלא מצאו אלא פך אחד כו'

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

main focus of the miracle the lighting of the Menorah-lamps in the Beis HaMikdash because they found only one cruse...

when the main miracle was seemingly the military victory. And also: what is the meaning of *Hallel* and *Hoda'ah* on the lighting of the lamps?

First we must preface the concept of the Menorah-lamps in the Mikdash, of which it is written "When Aharon raises up the lamps..." he would light them in the evening and the morning. In the evening all seven lamps; in the morning only one lamp, the "western lamp"...

It is known regarding the root of the seven lamps of the Menorah that they include the totality of the souls of Israel in their root in the seven Middos of Atzilus each of which contains ten Sefiros which correspond to the seventy souls of Yaakov...

From these branch out all individual souls, even to the smallest spark, which is also called "the lamp of Hashem," as it is written "The lamp of Hashem is the soul of man."

And this is the meaning of "When Aharon raises up the lamps" when he lit, he would raise up all the souls of Israel to shine with the supernal light in the source of their quarry.

And so in every individual soul, which is called "a lamp of Hashem," one must constantly kindle it from the Divine light, as it says "For You light my lamp..."

And it is known that the main concept of light is to illuminate darkness specifically "a lamp is useless at midday" and this occurs when the soul is in a physical body...

...so that the Divine light not be darkened by material coarseness, which consists of the seven negative Middos ("just as in holiness there are seven Middos, so too in impurity").

And this is the meaning of "Hashem will brighten my darkness." The refinement of the negative Middos is through the Divine light in the seven holy Middos, which refine and transform them...

הלא עיקר הנס היה נצחון המלחמה. וגם מהו ענין...
ההלל והודאה להדלקת הנרות.

והנה יש להקדים ענין נרות המנורה דמקדש דקתיב
ובהעלת אהרן כו' שהיה מדליק בערב ובבקר, בערב
כל שבועת הנרות, ובבקר רק נר אחד שנקרא נר
...(המערבי) (נר הששי)

והנה ידוע בשרש שבועת הנרות דמנורה, שהם
כלולים מכללות נשמות ישראל בשרשם בשבע
מדות דאצילות, שכל אחד כלול מ' ספירות, והם ע'
נפש דיצקב

שמנה נשמות שרש מחצב כל הסתעפות נשמות פרטיות גם
עד הניצוץ הקטן ביותר שנקרא גם הוא נר ה',
ובדקתיב נר ה' נשמת אדם כו'

וזהו ובהעלת אהרן את הנרות, שכלשהיה מדליק היה
מעלה לכללות נשמות ישראל להאיר אותם באור
העליון במקור חוצכם כו'

וכך בכל פרט ופרט בכל נשמה שנקראת נר ה' צריך
להדליק אותה תמיד מאור האלקי, וכמאמר כי אתה
תאיר נרי כו'

והנה ידוע שעקר ענין האור הוא להאיר את החשך
דוקא דשרגא בטיהרא כו' והוא בהיותה בגוף
התמיך...

שלא יחשך האור האלקי ממירות המדות...
הרעות, שהן גם כן שבע מדות כידוע ד"את זה
לעומת זה" כו'

וזהו "וה' יגיה חשפי". ועקר הודפכות ממירות
המדות הרעות הוא עלי ידי האור האלקי שישבע
מדות דקדושה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

(ב)

However, the refinement of the seven negative middos through the seven holy middos cannot be in complete nullification and full integration except only temporarily only at the time when the seven holy middos shine in their full strength, such as during the Divine awe and love at the time of prayer.

But immediately when one turns to worldly matters, the Divine light in the holy middos becomes darkened, and the negative middos of kelipas nogah overpower them so strongly that the seven holy middos become completely swallowed, as if they do not exist at all as is well known to anyone deeply involved and burdened with worldly affairs.

As it is explained elsewhere regarding Pharaoh's dream of the seven bad cows that swallowed the seven good cows: these represent the seven negative middos of kelipah swallowing the seven holy middos "yet it was not known that they entered their innards," and "their appearance remained bad."

Meaning: they did not gain any additional light or life of holiness through this swallowing, not even enough to improve their appearance, rather their appearance remained bad exactly as before, and the influence of holiness did not benefit them at all.

Like a person who follows the desires of his heart: even the good he does becomes swallowed by the evil and does not help to transform him into good; rather he remains evil as at the beginning.

And there are cases where the good within him leaves an impression on his negative middos even when they are concealed in a "swallowed" state for there are two kinds of swallowing.

One type: swallowing and being satisfied, like "the vile man will be satisfied with bread."

The second: swallowing but not being satisfied, remaining hungry as at the beginning "the belly of the wicked shall be lacking."

אף הנה בחינת הברור דשבע מדות הרעות על-ידי שבע מדות דקדושה אי אפשר שיהיה כבטול והתכליות לגמרי אלא לפי שעה לבד והוא בשעה שהשבע מדות דקדושה מאירות בתקפן, כמו באוהב ויראה דקדושה בעת התפלה.

אבל מיד שימשך בעניני עולם הזה יחשך האור האלקי במדות דקדושה, ויתגברו המדות הרעות דקלפת נוגה כל כך עד שיכלעו השבע מדות דקדושה לגמרי, מכל וכל, כאלו אינם במציאות כלל. באשר ידוע לכל העוסקים וטורדים ביותר.

וכמ"ש במקום אחר בענין החלום דפרעה בשבע הפרות הרעות שכלעו את שבע הפרות הטובות כו' שהן שבע המדות הרעות דקלפת נוגה שכלעו לשבע המדות דטוב עד שלא נודע כי באו אל קרבנה, ומראיהן רע כו'.

שלא נוסף בהם אור וחיית הקדושה על-ידי בליעה) זו כלל וכל להיות מזה בהם היפוך הרע לטוב שעל-ידי כן היה מראהו טוב על כל פנים אלא מראהו רע באשר בתחלה ממש, ולא הועיל מה שכלעו מן הקדושה לטובתם ותקונם אלא רק רע (פבתחלה).

וכמו איש ההולך בשרירות לבו רק רע שגם מה שעשה טוב נבלע ברע, ולא הועיל ממעשה הטוב לעשותו טוב אלא הוא רע פבתחלה.

ויש שהטוב שבו עושה רושם במדות הרעות שבו גם בהיותו בהעלם בדרך בליעה כי יש ב' מיני בליעה.

"א' שיכלע וישבע, וכמו "נבל כי ישבע להם

והב' בליעה שלא ישבע כלל רק ירעב פבתחלה "וכמו "ויבטן רשעים תחסר

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And so too regarding the exile of the Shechinah within the seventy ministering princes, as it is written “I will extract its swallowed portion from its mouth,” and “He has swallowed riches, but he will vomit them out.”

These correspond to two levels: the first like “the vile man who is satisfied” etc.; the second like “I will extract,” and “he swallowed wealth and will vomit it out,” referring to all sparks of holiness that will be expelled and from which the kelipah will not benefit at all.

וְכֵן בְּעֵינֵי גְלוּת הַשְּׁכִינָה בְּשָׂבָעִים שְׁרִים דְּקִתִּיב
”וְהוֹצֵאתִי אֶת בִּלְעוֹ מִפִּיו”, וְכֵן “חִיל בִּלְע וְיִקְיָאנוּ”.

יֵשׁ בְּזֶה ב' מִדְּרִיגוֹת: הָאֶחָת כְּמוֹ “נִכְל פִּי יִשְׁבַּע”
כּו'; וְהַב' כְּמוֹ “וְהוֹצֵאתִי”, וְכֵן “חִיל בִּלְע וְיִקְיָאנוּ”
שֶׁהֵן כָּל הַנִּיצוּצוֹת דְּטוֹב דְּקָדוּשָׁה שִׁינְיָאִם וְלֹא יִהְיֶה
”כָּלֵל, וְכְמוֹ” וּמִרְאִיָּהוּ רַע כְּאֲשֶׁר בִּתְחִלָּה

(ג)

Now, in order to completely transform the seven negative middos utterly and absolutely this can only be through the root and source of the middos themselves, which is the light of Chochmah, called “the father,” for it is known that the first light, from which the holy middos are generated, is specifically Chochmah.

For the seven middos are only lamps that shine from the light of Chochmah, and it is known that Chochmah is called “light,” as the Zohar says on the verse “Let there be light.”

Just as earthly wisdom illuminates the intellect, enabling one to “see with the eye of the intellect” things that are hidden as in “Who is wise? He who sees what is born (what will result).”

And as it says “He gives light to the eyes of the wise,” enabling one to discern truth from falsehood. Just as, when light shines, one walks the straight path; but in darkness one walks crooked paths.

Thus it is written: “The fool walks in darkness.” Meaning: when the light of Chochmah shines within the middos, they will never veer right or left.

And because of the intense, essential radiance of Chochmah within the middos, its light will illuminate even within the darkness meaning the natural middos, which are heavily mixed with evil and these too will be transformed to good.

For because of the essential light of Chochmah *Ko'ach MaH* even coarse darkness that conceals becomes pushed aside.

וְהִנֵּה כְּדִי לְהַפּוֹךְ הַשְּׂבָע מִדּוֹת רְעוּת לְגַמְרֵי מַכָּל וְכָל
אֵינוֹ אֶלָּא עַל-יְדֵי שִׁרְשׁ וּמִקּוּר הַמִּדּוֹת דִּיןָא, וְהוּא
בְּחִינַת אוֹר הַחֻכְמָה שֶׁנִּקְרָא אָבִי כִידוּעַ שֶׁהוּא הָאוֹר
הָרִאשׁוֹן שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקוּר תּוֹלְדוֹת הַמִּדּוֹת דְּקָדוּשָׁה

כִּי שְׂבָע הַמִּדּוֹת אֵינוֹ אֶלָּא גְרוּת שְׂמֵאִירִים מְאוּר
הַחֻכְמָה, וְכִידוּעַ שֶׁהַחֻכְמָה נִקְרָאת אוֹר, וְכַמ־שׁ בִּזְהַר
עַל-פִּי “יְהִי אוֹר” כּו'

וְכְמוֹ שֶׁהַחֻכְמָה שְׁלֵמֻטָּה הִיא תְּאִיר אוֹר הַשְּׁכָל
לְרִאוֹת בְּעֵינֵי הַשְּׁכָל כָּל דְּבַר הַנֶּעְלָם כְּמוֹ “אֵינְהוּ חֲכָם
הָרוּאָה אֶת הַנּוֹלָד” וְעֵתִיד לְהִיּוֹת

וְכֵן “מְאִיר עֵינֵי חֲכָמִים” לְהוֹרוֹת אֶת הָאָמֶת מִתּוֹךְ
הַשֶּׁקֶר. וְכְמוֹ שֶׁבְּהָאִיר אוֹר יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר,
מִה־שִּׂאִין בֶּן בַּחֲשֹׁךְ יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ עֲקָלְתוֹן

וְזֶהוּ “הַכֶּסֶל בַּחֲשֹׁךְ הוֹלֵךְ” וְהֵינּוּ: כְּאֲשֶׁר אוֹר
הַחֻכְמָה מְאִיר בַּמִּדּוֹת לֹא יִטוּ זְמִין וְשִׂמְאָל לְעוֹלָם

וּמִפְּנֵי רַבּוּי הָאוֹר הַעֲצָם דְּחֻכְמָה בַּמִּדּוֹת אֲזַי אִיר גַּם
בַּחֲשֹׁךְ, שֶׁהֵן הַמִּדּוֹת הַטְּבָעִיּוֹת הַמְעֻרְבוֹת בְּרַע הָרַבָּה
כַּפִּ”ל שִׁיִּהְיֶכּוּ גַם הֵן לְטוֹב

כִּי מִפְּנֵי הָאוֹר הַעֲצָם דְּחֻכְמָה “כֹּחַ מִ”ה” יִדְחָה גַם
הַחֲשֹׁךְ הַגָּס הַמְסֻתֵּר כּו'

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is visibly apparent in every Jew: when the aspect of *Ko'ach MaH* in his soul shines strongly the dimension of essential, innate bittul rooted in Chochmah of Atzilus, called “father” (“For You are our Father”)...

...then he is capable of self-sacrifice (*mesirus nefesh*) for the sanctification of the Divine Name, with absolute literal willingness transforming even his natural evil-tending heart to good.

And likewise he can arouse himself to complete teshuvah with the soul pouring out to the point of expiration like the *teshuvah* of the Ra'avad, whose soul left him in weeping.

And this is entirely due to the light of Chochmah, which never underwent shattering (*shevirah*), as it is written “They die, but not through Chochmah,” for Chochmah corresponds to the Tree of Life, above the Tree of Knowledge.

Therefore, when the light of *Ko'ach MaH* shines in every middah of the natural heart, it transforms completely to good purified from one extreme to the other in a manner of *essential* transformation, not temporary.

For example: the middah of love once transformed will not be drawn to evil at all, and will not become inflamed with any foreign fire whatsoever.

This is due to the true bittul and the complete removal of self in the very core of one's will to Hashem alone, in a way utterly immovable forever.

(ד)

And this is the meaning of “Toward the face of the Menorah shall the seven lamps shine”: this refers to the root-source from which the collective souls of Israel were originally hewn as it is written, “Look to the rock from which you were hewn.” From there alone can the seven negative middos of kelipas nogah be refined.

For it is known that specifically in Chochmah is refinement possible, because Chochmah is called “light,” in its essence and it is the source of all lights that extend from it.

וכנראה בחוש בכל איש מ'שוראל: באשר בחינת "כח מ"ה" שבנפשו מאיר בתקפו שהוא בחינת בטול עצמי ומקורי מצד שרשו בתקמה עלאה דאצילות... שנקראת "אב" כמו "כי אתה אבינו" כידוע

אז יש ביכולתו למסר נפשו על קדוש השם בפשטות להפוך לבו הטבעי הנוטה לרע לטוב

וכן להתעורר לתשובה שלמה בכלת הנפש בפשטות. בתשובת הראב"ד שיצאה נשמתו בבכי

ונהו רק מצד אור דתקמה שלא היתה בה שביירה כלל וכמ"ש "ימותו ולא בתקמה" להיותו בבחינת עץ החיים שלמעלה מעץ הדעת

ועל-כן בהאיר אור ד"כח מ"ה" זה בכל מדה ומדה שבלב הטבעי יתפך לטוב בהודפכות מן הקצה אל הקצה בבחינת עצמיות ולא לפי נשעה לבד

פגון מדת האהבה כשנחפף לא יומשוף לרע כלל, ולא יתלהב באש זרה כלל וכל

מצד אמיתית הבטול וההזנה מכל עצמותו לה' לבדו בעצם נקדת רצונו בל ימוט לעולם

ונהו "אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" שהוא מקור חוצב כללות נשמות ישראל הראשון כמו "הביטו אל צור תצבתם" כו' שמ"ש דוקא יוכל להתברר שבע המדות רעות דקלפת נוגה

וכידוע שבתקמה דוקא אתברירו מפני שהתקמה נקראת אור בעצם ומקור כל האורות המסתעפים ממנה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Therefore, it is specifically through Chochmah that one can transform darkness into light, unlike the seven holy middos, which can refine only temporarily, as mentioned.

(And upon this also depends the two types of “swallowing” mentioned earlier: when the seven bad cows swallow the seven good cows without being satisfied at all their appearance remaining bad “riches swallowed but he will vomit them” this is because the light of Chochmah shines in the holy middos, preventing the external forces from receiving any nourishment. Therefore they must expel everything, and “I will extract its swallowed portion from its mouth” completely, without any diminution.

But when the light of Chochmah does not shine within the holy middos, they become swallowed within the seven negative middos with satisfaction, giving increased power and nourishment to them just as “the vile one will be satisfied with bread.”

And on this it says, “Israel is swallowed now they will be among the nations.”

However it is written, “If your enemy is hungry, feed him bread” meaning: the bread of Chochmah within the middos “for coals you will heap upon his head.”

And the sign of this is that when some aspect of good is found among the seventy ministering princes, it is because “they are satisfied with bread.” And the opposite: when “their appearance remains bad,” this is the sign that they did not swallow the holy aspect of Chochmah with satisfaction.

Thus it says, “Israel is holy to Hashem all who eat of it shall be guilty,” meaning none can swallow or benefit from the holiness of Chochmah.

And this is the meaning of “My glory I shall not give to another”: “My glory” refers to the light of Chochmah in which the Essence of Ein Sof is revealed as the original source of the souls of Israel.

And so in every individual soul: the aspect of *Ko'ach MaH* in his soul cannot be “swallowed” to the point of giving sustaining nourishment to the evil middos.

על־כן ביכלתה דוקא לאהפכא חשוכא לנהורא כו' מה־שאיין פן שבע המדות דקדושה שאין ביכלתן לברר אלא לפי שעה כנ"ל

ובזה תלוי גם־כן ענין ב' מיני בליעה הנ"ל: שמה־ששבע הפרות הרעות שכולעות לשבע הפרות הטובות בלי שביעה כלל וכל רק מראיהן רע כו' וכן "חיל בלע ויקיאנו" כנ"ל זהו מצד שאור החכמה מאיר בשבע המדות דקדושה שאי אפשר להיצונים לקבל משם שום וניקה על־כן יקראו הכל וכן "והוצאתי את בלעו מפיו" כמו שהוא בלי גרעון כלל.

אבל כשאין אור החכמה מאיר במדות דקדושה נבלעים בשבע המדות דקלפת נוגה בבחינת שביעה "שנתוסף כח וניקה להם וכמ"ש" כי ישבע להם.

ועל־זה אמר "נבלע ישראל עתה יהיו בגוים" כו'.

ואף־על־פי־כן כתוב "אם רעב שונאך האכילהו להם" דחכמה שבמדות "כי גתלים" כו'.

וסימן לזה מה שנמצא בחינת טוב בשבעים שרים פי "ישבעו להם"; ולהיפך באשר "מראיהן רע" כו' זהו הסימן והאות מפני שלא בלעו את בחינת הקדש דחכמה בבחינת שביעה כלל.

וזהו "קדש ישראל לה' כל אכליו יאשמו" כו'.

וזהו "ובכודי לאחר לא אתן" "כבודי" הוא בחינת אור החכמה שבה גילוי אינסוף והוא מקור נשמות ישראל הראשון.

וכן הוא בכל נשמה בפרט: בחינת "כח מ"ה" שבנפשו לא יוכלע בבחינת וניקה כדי שביעה במדות הרעות.

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

For even one who follows the stubbornness of his heart has a point of Jewishness in his soul that constantly awakens him to return in complete teshuvah, because the evil middos only receive from the holy middos where shattering occurred but never from Chochmah.

But if the kelipah strengthens itself against the light of Chochmah as in the days of the Chashmonaim, when they defiled all the oils in the Heichal and sought to make them forget Your Torah then the main miracle of Chanukah was the lighting of the Menorah, which illuminated a new light from the source of Chochmah, for through this they defeated the Chochmah of kelipah in the war.

And this is the miracle: that from one cruse they lit for eight days called “the light of the seven days.”

And this is why the main lighting of the Menorah in the Mikdash was at night: because at night the darkness of kelipas nogah is dominant spiritually, concealing the Divine light; then the “Tree of Death” dominates and the gates of Gan Eden are sealed at night.

Therefore, specifically then one must shine the supernal light of Chochmah into all seven lamps, because each middah must be refined by Chochmah from one extreme to the other.

But in the day, the light of Chesed shines (“The kindness of G-d is all day”), and in Chesed shines the light of Chochmah, called “my light” and “good,” as it says “and he saw the light that it was good.”

And Chesed is called “good,” and all these “light,” “Chesed,” and “good” are all rooted in Chochmah, which exists only to illuminate and bestow goodness upon others. Therefore, in the daytime one lamp the sixth, the lamp of Yesod was enough.

שְׁהָרִי גַם הַהוּלָה בְּשִׁרְיוֹת לְבָו רַק רַע מְכַלְמָקוֹם נְקוּדַת הַיְהוּדוּת שֶׁבִּנְפֶּשׁוֹ מִתְעוֹרֶרֶת תָּמִיד לְהַחְזִירוֹ בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה בְּנִי”ל כִּי אֵין הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת מְקַבְּלִים אֶלָּא מִן הַמִּדּוֹת דְּקִדּוּשָׁה שֶׁשָּׁם הִיָּתָה הַשְׁבִּירָה וְאַף-עַל-פִּיכֵן לֹא מְאוּר הַחֲכָמָה

וְאִם-כֵּן אִם יִתְגַּבֵּר הַקְּלִיפָה לְנֶגֶד אֹר הַחֲכָמָה דְּקִדּוּשָׁה כְּמוֹ בִּימֵי חֲשֻמוֹנַי שֶׁטָּמְאוּ כָּל הַשָּׂמָנִים שֶׁבְּהִיכָל כּו', וּבִקְשׁוּ לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרַתְךָ דּוֹקָא עַל-כֵּן הָיָה עֵיקַר הַנֶּס דְּחִנּוּכָה בְּהַדְלַקַת הַנֵּרוֹת בְּמִקְדָּשׁ שְׁזָהוּ לְהָאִיר אֹר חֲדָשׁ מִמָּקוֹר הַחֲכָמָה מִפְּנֵי שֶׁבָּזָה נִצְחוֹ לַחֲכָמָה דְּקִלְיָפָה בְּמַלְחֻמָּתָם

וְזָהוּ הַנֶּס שֶׁמִּפְּנֵי אֶחָד הַדְּלִיקוּ שְׁמוֹנֶה יָמִים שֶׁהוּא ”הַנֶּקְרָא” אֹר שֶׁבַעַת הַיָּמִים

וְזָהוּ הַטַּעַם שֶׁעֵיקַר הַדְּלַקַת הַנֵּרוֹת בְּמִקְדָּשׁ הִיָּתָה בְּלִילָה דּוֹקָא מִפְּנֵי שֶׁבְּלִילָה הִיא הַתְּגַבְּרוּת הַחֹשֶׁךְ דְּקִלְפַת נֹגַהּ בְּרוּחַנִיּוֹת לְהַסְתִּיר אֹר הָאֱלֹקִי; עַל-כֵּן אַז ”אֵילָנָא דְּמוֹתָא” שֶׁלְטָא ו”תְּרַעֵי דְּגוֹר-עֵדֶן אֶסְתִּימוּ בְּלִילָא” כּו'

עַל-כֵּן אַז דּוֹקָא צָרִיךְ לְהָאִיר אֹר הַיּוֹתֵר עָלְיוֹן דְּחֲכָמָה בְּשַׁבַּעַת הַנֵּרוֹת וְדוֹקָא בְּכָל הַשָּׁבַע כִּי בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה בְּפָרֵט צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּחִינַת הַבְּרוּר דְּחֲכָמָה לְנִכּוּתָהּ מִן הַקָּצָה אֶל הַקָּצָה

אֲבָל בְּיוֹם אֹר הַחֶסֶד מְאִיר כְּמִ”שׁ ”חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם”; וּבְחֶסֶד מְאִיר אֹר הַחֲכָמָה שֶׁנֶּקְרָא ”אֹרִי” ו”י”טוֹב” כְּמִ”שׁ ”וַיֵּרָא אֶת הָאֹר כִּי טוֹב

וְחֶסֶד נֶקְרָא ”טוֹב”; וְהַכֹּל אֶחָד שֶׁג' אֵלֶּה ”אֹר”, ”חֶסֶד”, ”טוֹב” הַכֹּל בְּחֲכָמָה דּוֹקָא שְׂאִינוּ אֵלָּא לְהָאִיר וּלְהִיטִיב לְאַחֵרִים. עַל-כֵּן בְּיוֹם הָיָה דִּי בְּנֵר הַיּוֹ” לְבַד שֶׁהוּא בְּחִינַת יְסוֹד שֶׁנֶּקְרָא ”טוֹב” שֶׁכּוֹלֵל ”כָּל הַנֵּרוֹת לְהִיּוֹת” צָדִיק יְסוֹד עוֹלָם

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But at night, the lamp of Yesod alone did not suffice to draw the light of Chochmah into all the middos, because Yesod only shines by day just as the sun does not shine at night.

אָבֶל בִּלְיָלָה אֵין גַּר הָנוּ לְבָדוּ מוֹעִיל לְהִיט עַל־יָדֵי
זֶה הַמִּשְׁכָּת אֹר הַחֲכָמָה בְּכָל הַמַּדּוֹת כִּי בַחֲיִינַת יִסּוֹד
אֵינוֹ מֵאִיר בִּלְיָלָה אֲלֵא בְיוֹם כְּמוֹ שֶׁהַשָּׁמֶשׁ אֵינוֹ
מֵאִיר בְּלֵילָה

Nevertheless, even at night they would begin with the lamp of Yesod, and they would end with it as it is written, “The sun rises and the sun sets,” and as the Zohar explains “and it goes out”...

וְעַם כָּל־זֹאת גַּם בְּלִילָה בָּנָר הָיוּ מִתְחִילִים
וְבוֹ הָיוּ מְסִימִים וְכַמ־שׁ "וְזָרַח הַשָּׁמֶשׁ וְכֹא הַשָּׁמֶשׁ"
וְכַמ־שׁ בְּזֹהָר "וְנִפְיָק" וְדל

(ה)

And behold, it is known that there are three levels:

Olam–Shanah–Nefesh. The level of *Olam* refers to the external dimensions of the worlds, such as the angels and the seventy supernal princes, who are composed of matter and form, and who recite song, as it is written, “and the host of heaven bows to You.”

וְהִנֵּה יָדוּעַ שְׂשֵׁי ג' מִדְּרָגוֹת עוֹלָם שָׁנָה בְּכַשׁ
וּבְחִינַת עוֹלָם הוּא חִיצוֹנִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת כְּמוֹ
הַמְּלָאכִים וְע' שָׂרִים עֲלִיּוֹנִים שְׂכָלִילִים מִחֻמָּר
וְצִנּוּרָה וְאוֹמְרִים שִׁירָה וְכַמּ"ש "וְצָבָא הַשְּׂמִים לָךְ
מִשְׁתַּחֲוִים".

And every world has a *nogah*-layer which conceals the Divine light there; these are the chambers of *kelipas nogah*, which can fall into separation at times, and they receive from the seven middos of the Merkavah Chessed, Gevurah, Tiferes in every world, as explained earlier regarding the middos of Avraham–Yishmael, Yitzchak–Esav.

וְלִכְלֹךְ עוֹלָם יֵשׁ בְּחִינַת נוּגָה הַמִּסְתִּיר אֹרֶךְ הָאֱלֹקִי
שֶׁם וְהוּא הִיכָלוֹת הַקְּלָפָה הִיכָלוֹת לְהִיּוֹת בְּבִחִינַת
פִּירוּד לְפָרְקִים וְהוּן מְקַבְּלִים מְשַׁבֵּעַ הַמְדוֹת דְּמִרְפָּכָה
חֲגִ"ת שֶׁבְּכָל עוֹלָם כו' וְכֵן שֶׁמֶבְאֹר לַמַּעֲלָה בְּעֶנְיָן
מְדוֹת דְּחֲגִ"ת דְּאַבְרָהָם-יִשְׁמַעֲאֵל, יִצְחָק-עִשָׂו

And when the main act of lighting the lamps was done by Aharon the Kohen Gadol to elevate the lamps, which are the collective souls of Israel this corresponds to *Nefesh*, the seventy souls of Yaakov, who are rooted in the seven middos of Atzilus.

וְהָיָה כִּאֲשֶׁר הָיָה עִיָּקָר עֲצִיּוֹן הַדִּלְקָת הַנִּירוֹת עַל־יְדֵי
אֲמֶרֶן כִּהְיֶה גָדוֹל לְהַעֲלוֹת אֶת הַנִּירוֹת שֶׁהָיוּ כָּלִלוֹת
בְּשִׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ בְּחִיבַת כָּפֶשׁ וְהָיוּ שְׂבָעִים נֶפֶשׁ
דִּיעֻקֵּב שְׁנָאֲחֻזִּים בְּשִׁבְעַת הַמַּדּוֹת דְּאֲצִילוֹת כְּנָ"ל

The purpose was to shine the light of Chochmah into each middah. And through this, benefit was also drawn to the *external* levels of all worlds to the *nogah* of all external realms, angels and seventy princes to illuminate their coarse darkness so that it should not conceal as much.

לְהָאִיר אֹר הַחֲכָמָה בְּכָל מַדָּה וּמַדָּה פֶּנִּי"ל. וְכֹךְ הִתְּתָה
תּוֹשֶׁלֶת מִזֶּה לְהָאִיר גַּם בְּמַדְרָגוֹת הַחֲצוֹנוֹת הָעוֹלָמוֹת
בְּבַחֲבִיבַת נֹגֶה דְּכָל הָעוֹלָמוֹת הַחֲצוֹנוֹת דְּמִלְאָכִים וְעַ"
שְׂרִים לְהָאִיר אֶת הַחֲשֹׁךְ הַגָּס שֶׁם שְׁלֹא יִסְתִּירוּ
כָּל-כֶּף.

(Just as in the human being below: when the *ko'ach MaH* of the soul shines into the point of his heart, even the gross material coarseness of the heart in evil desire falls somewhat, and even the physical body awakens to teshuvah with a broken heart.)

וְכִמּוֹ בְּאֶדָם לְמִטָּה שְׂכָאֲשֶׁר “כַּח מִ”ה” שְׂבִנְפָּשׁוּ)
מֵאִיר בְּנִקְוֶדָת לִכְבוֹ אֲזַ גַּם חֲמֶר גִּסּוֹת לְבוֹ בְּתַאֲוָה
רָעָה נוֹפֵל קָצֵת וּמִתְעוֹרָר גַּם בְּגִיפּוֹ לְתִשְׁבּוּכָה בְּלִב
(נִשְׁבֵּר כּו’)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

However, the primary purpose of lighting the Menorah was only for the *inner* worlds for the seventy souls of Yaakov Above so they could add light to illuminate all their branches, even when these branches descend into the lowest and coarsest levels, the *kelipas nogah* of Beriah–Yetzirah–Asiyah, down to the nogah of Asiyah whose majority is evil.

That even there, evil should transform to good through teshuvah and good deeds. And this is why they are called “Yaakov,” from the word *ekev* (heel).

And they are called “those who issue from the thigh of Yaakov,” meaning that the *yud* of Yaakov (the light of Chochmah) extends down to the *heel* the lowest souls found in the level of the heel of nogah, which is the primordial serpent who clings to the heel, as it says “and you shall bite his heel.”

And as the Zohar says, “the serpent is bound to the feet of the Nukvah” even there the Divine light must shine.

And this is through the intense drawing down of the supernal Chochmah into the souls of Israel, which is called “the lamp of Hashem,” through which they illuminate and refine the animal soul, which hides within the seven negative middos as mentioned.

(And this is what David said: “Your word is a lamp for my feet” “Your word” meaning Halachah, for Torah emerges from supernal Chochmah shining even upon the feet, meaning the souls of the heel-generation, the generation of Ikvesa d'Meshicha, where the kelipah that grasps the heel conceals intensely. Nevertheless: “Your word is a lamp for my feet.” And this is sufficient.)

(ו)

Now, according to the pattern of Hishtalshelus in the structure of the supernal “Divine Man” of holiness, which encompasses the entire soul collectively, in every generation and time a new layer of *birur* is refined from the chambers of kelipah attached to that structure until the final generation, in the secret of the exile of the Shechinah in the era of *Ikvesa d'Meshicha*.

אכל הנה עיקר ענין הדלקת הנרות במקדש היה רק בשביל פנימיות העולמות והן בשביל שבועים נפש דיעקב למעלה שיוסיפו אור להאיר לענפיהם המסתעפים מהם גם בהיותם במדרגות התחתונות ושפלות ביותר בבחינת קלפת נוגה דביו"ע עד נוגה דעשיה שרובו רע.

שגם שם יתפזר מרע לטוב על-ידי תשובה ומעשים טובים. וזהו שנקראו בשם “יעקב” יו"ד עקבי

ונקראים “יוצאי ירך יעקב” דהינו שנמשך מיו"ד דיעקב שהוא אור החכמה לבחינת העקב שהן הנשמות הנשפלות בבחינת עקבים דנוגה שהוא “הנחש הקדמון” שפרוד על העקב וכמ"ש “ואתה תשופנו עקב”.

וכמ"ש בזהר “דחויא קטיר לרגלוי דנוקבא” שגם שם יאיר אור אלקי

והוא על-ידי תוקף אור ההמשכה דחכמה עילאה בנשמות ישראל שנקראים “נר ה'” שעל-ידי זה מאירים ומזדקקים לנפש הבהמית המסתרת בשבע המדות הרעות כנ"ל.

וזהו שאמר דוד “נר לרגלי דברך” “דבר ה'” (זו הלכה ד' אוריתא מחכמה נפקת" מאירה גם ברגלי שהן נשמות שבעקבים כמו נשמות שבדורות אלו ד"עקבות משיחא" שהקלפה שאחזה בעקב מסתירה מאד ועם-כל-זאת “נר לרגלי דברך” (ויד"ל).

והנה לפי אפן ההשתלשלות בציר אדם דקדושה שכולל כל הנשמה בכלל הנה בכל דור וזמן מתברר מהיכלות דקליפה הנאחזים בו עד דור האחרון בסוד גלות השכינה בעקבות משיחא.

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

In that time even the “heels” *akeivim* of Yaakov are refined. Then it will be said: “His feet shall stand...” And regarding the kelipos, it is written: “A time when man rules over man to his detriment,” meaning: the holy structure extracts all the sparks that fell into Edom’s structure from its head to its heel measure for measure, in the system of “one opposite the other.”

And when this one rises, that one falls as it says: “One nation shall overpower the other,” and “I will fill myself...” Meaning: first were refined the sparks that fell into Esav’s upper roots his Kesser, Chochmah, Binah as in Pharaoh and Nebuchadnezzar (“the head of gold”) until the final generation, which is the *akeivim* of Esav.

And this is the meaning of “His hand grasped Esav’s heel”: for although Esav entered the world first, he emerged last; whereas Yaakov was formed first but emerged last yet even so, Yaakov’s hand grasped Esav’s heel to refine that, too.

And the statement “You shall bite his heel” (the serpent’s attack) and “His hand grasped the heel” are both true: one describes Esav’s grip of kelipah, and the other describes Yaakov refining Esav’s heel.

At first glance, this seems the opposite of kelipah’s hold upon the heel of Yaakov but in truth they are one. For when the *yud* of Chochmah extends down into the heels to refine the worst evil clinging there, then the opposite occurs: Yaakov’s *yud* (his “hand”) grasps Esav’s heel to subdue it.

For the meaning of Yaakov’s *yud* his Chochmah is his “hand,” the letters יו"ד. From Chochmah refinement is possible, and “the higher a level, the farther downward it can reach,” like a great hand that can reach even the lowest places.

This is the power of *ko'ach MaH* the *yud* of Yaakov extending even into the heels of Esav to subdue and nullify evil. And the meaning of Esav’s “heels” is walking after the desires of the heart, the “deep evil” above the intellect of kelipah.

שמתברר גם בחינת העקבים דיעקב. ואז נאמר “ועמדו רגליו”... וכתב “עת אשר שלט האדם באדם לרע לו” שלוקחים ממנו בשלטונו כל הניצוצות שנפלו בו בציוור קומתו מראשו ועד רגליו ד”את זה לעמת זה” כו’

וכשנה קם זה נופל כמ”ש “ולאם מלאם יאמץ” וכתב “אמלאה” כו’. ויודע מזה שהיה בירור הניצוצות שנפלו בעשו תחלה בכתר וחקמה בינה שבו כמו פרעה עד נבוכדנצר “רישא דדקבא” ועד דור האחרון שנהו בחינת עקבים דעשו

ונהו שנאמר “וידו אחזת בעקב עשו” (דנכנס ראשון יוצא אחרון ויעקב היה ראשון ביצירה ויצא אחרון ואכל “בבטן עקב את אחיו” שביירו עד שיידו אחזת (בעקב עשו גם כן לברור

והכתוב “ואתה תשופנו עקב” ד”חונא קטיר” כו’ והכתוב השני “ידו אחזת בעקב” שניהם אמת אלא שנה מדבר בברור דיעקב לעשו עד העקבים שלו ונדל

ולכארה הוא הפך ענין אחיזת הניצוצים בעקב דיעקב אבל הכל אחד דכאשר יו”ד דחקמה נמשך עד למטה בעקבים לברר לרע גמור הנדבק שם אז נהפוך הוא שיידו דיעקב אחזת בעקב עשו לכנעו

כי פרוש היו”ד דיעקב שהוא החכמה זהו “ידו” אותיות יו”ד דבחקמה אתברירו וזהו כלל גדול ש”כל הגבוה גבוה ביותר יכול להתפשט למטה מטה ביותר” כמו “יד גדולה” שמתפשטת עד למטה מטה

והוא תגברת כח מ”ה דיו”ד דיעקב שמתפשט לברר גם לעקב עשו דקליפה להכניעו ולבטלו לקדושה. וענין “עקבי עשו” הוא ההליכה בשרירות לבו למלות כל תאותיו ורצונותיו הנזרות שנקרא (“עמק רע” (ד”נעוץ תחלית בסוף” כו’

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And Yaakov's hand gripping Esav's heel means: he seizes it with strength to prevent it from spreading into evil instead subduing it completely to holiness (as in "the serpent bites the horse's heel and its rider falls backwards").

ו"ידו דיעקב אחזת בעקב עשו" הוא שפכח ובגבורה גדולה הוא מחזיק בו לבלתי לילך ולהתפשט ברע אלא אדרבא שיהיה לבו הרע בראשיתו בהכנעה גמורה לקדושה (וכמ"ש "הנשף" "עקבי סוס ויפל רכבו").

And this powerful grasp over the "heels of Esav" comes specifically from the strength of the right hand; kindness for the right hand has the greatest power to grasp and subdue. Thus charity and kindness draw the ability to subdue Esav's heel and refine it.

ותקף אחיזה זו בעקבי עשו הוא בא מתקף כח היד הימנית דוקא וכמו הגבור שפכח ידו אחז בתלש ומעמידו ומכניעו אליו והינו בבחינת צדקה וחסד "שכנסת ישראל עושין דכתיב" בצדקה תכונני

For kindness (right hand) has great power to grasp Esav's heel and refine it, preventing it from pursuing evil. Above, this corresponds to "the right hand of Hashem" that crushes the enemy and accomplishes valor.

פי חסד שפנד ימין גדולה כחו ביותר לאחז בכח בעקב עשו לבררו ולהכניעו שלא יהיה בו כח ללכת בעמ"ר כו' (ולמעלה "ימין ה' נוראה בכח" "ותרעץ אויב" "ימין ה' עשה חיל").

And "his hand" the *yud* of kindness within Chochmah extends downward. This is the final refinement accomplished specifically through tzedakah, which is called merely "walking," for it purifies the "walking" of Esav's heel all base desires and brings them to inclusion in holiness.

ו"ידו" יו"ד חסד שבתכמה מתפשטת למטה כו' והוא הבירור האחרון ביותר במעשה הצדקה והחסד שנקרא רק "הלכה" בפעולה לברר להליכה דעקב עשו אחר כל התאוות הרעות שפגעו בתכלת ויכללו גם-הם בקדושה האלקית.

And in the days of Moshiach it says: "Then I will transform the nations to a clear language... to serve Him," and "All the nations will stream to Him." This is the drawing down of Chochmah into all seven lamps of the seventy souls of Yaakov illuminating even the footsteps of Esav now, in exile.

וזהו שבימי המשיח נאמר "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה... לעבדו" וכתוב "ונהרו אליו כל הגוים" כי יהיה אז המשיכת אור החכמה בכל שבעת הנרות דשבעים נפש דיעקב להאיר גם ב"עקבות עשו" שעתה כנסת ישראל מלופשת בגלות תחיתהן.

And this is the secret of the Menorah of Zechariah, as explained elsewhere.

וזהו ענין "מנורת זכריה" כמ"ש במקום אחר ונד"ל.

(ז)

And behold, it is written: "When you raise up the lamps... he shall offer the ketores in the morning; when he prepares the lamps he shall offer it." Thus, the incense follows immediately after raising the lamps in the evening and after preparing them in the morning. And likewise, in the order of the Temple service, the preparation of two lamps precedes the incense offering. And

והנה כתיב ובהעלות הנרות כו' יקטירנה בבקר בהיטיבו את הנרות יקטירנה הרי הקטרת מיד אחר העלאת הנרות בערב ואחר ההיטיב בבקר. וכך הוא בסדר המערכה דהיטיב שני נרות קודמת לקטרת. ויש להבין מה שינוי הקטרת לנרות המנוחה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

we must understand what is the connection between the ketores and the lamps of the Menorah?

And behold, the matter of the lamps was explained above that they are the elevation of the souls of Israel to shine with the light of Hashem until the middos of kelipas nogah are transformed. And the ketores elevates the **letters** of the middos.

For it is known that the letters of thought clothe the middos of the heart. For we see: every arousal of love or fear in the heart rises immediately to the mind to contemplate what the heart feels in combinations of the letters of thought. These are literally “the thoughts of his heart,” and according to the type of feeling in the heart, so will be the combinations of letters in thought whether toward good, to love and desire something holy, or toward evil, to flee from it.

And the thought in the mind is a faculty unto itself unrelated to the middos of the heart. For even without any heart-arousal, the thoughts roam constantly, though without so much light and vitality.

And also the letters of intellectual thought, which appear to be generated from the intellect itself are not so. Rather, the intellect clothes itself in the letters of thought. Thus, thought is a garment for the intellect and a garment for the emotions of the heart.

And the thought itself is a faculty that can entertain and contemplate anything, even something that is not an idea or emotion at all.

However, in intellectual contemplation, there is vitality as in the emotional arousal of fear produced by thought when one contemplates something frightening.

And similarly, from emotional arousal of fear and dread in the heart, the thought is stimulated to contemplate it continuously.

And the only distinction is this: when the thought becomes aroused from fear, thought is called the mashpia and the heart the mekabel; and when the heart fears, the heart is called the mashpia and the thought the mekabel.

והנה ענין הנרות מבוואר למעלה שהן העלאת נשמות ישראל שיאירו באור ה' עד שיהפכו המדות דקליפת נוגה כו' והקטרת הוא להעלות לבחינת האותיות של המדות.

כי הנה ידוע שאותיות המחשבה מלבישים למדות שבלב שהרי אנו רואים שכל התפעלות אה"ר שבלב מיד עולה למוח להרהר מה שבלבו בצירופי אותיות מחשבה ונקרא הרהורי לבו ממש. וכפי אפן ההתפעלות שבלב כך יהיו צורת צירופי אותיות המחשבה אם בדבר טוב לאהב ולחשק או לדבר רע לברח.

והנה המחשבה שבמוח היא כח בפני עצמו ואיננה שייכת למדות שבלב כלל שהרי גם בלא התפעלות שבלב ישוטטו מחשבות תמיד רק שאין בהן אור וחייות כל כך.

וגם אותיות מחשבת השכל שנקראין כמו שמתהוים מן השכל עצמו אינו כן רק שהשכל מתלבש באותיות המחשבה. ונמצא המחשבה לבוש לשכל ולבוש למדות שבלב.

והמחשבה בעצמה היא כח בפני עצמו לחשב ולהרהר כל דבר מה גם שאינו שכל ומדה כלל.

אבל במחשבת השכל יש התפעלות חיות כמו התפעלות הפחד המתהוה במחשבה כשחושב בדבר המפחיד.

וכן מהתפעלות יראה ופחד שבלב מתפעלת המחשבה להרהר בו תמיד.

ואין הבדל בזה רק שבאשר המחשבה תתפעל מן הפחד נקראת המחשבה משפיע והלב מקבל. וכשהלב מתפחד נקרא הלב משפיע אל המחשבה.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And so it is with the middos of love and deveikus arousal of the heart influences the thought to contemplate, and so too the reverse: from a thought of desire, the heart begins to yearn.

וכן במדת האהבה והדבקות שבלב משפיע להרהר במוח או להיפך מהתפעלות המחשבה והרהור יומשוף להתפעלות הלב.

And always: fear begins in the mind and concludes in the heart; and love begins in the heart and concludes in the mind.

ולעולם היראה מתחילה במוח ומסתיימת בלב; והאהבה מתחילה בלב ומסתיימת במוח.

And likewise anger and vexation their beginning is in thought (a sharp irritation), and then it is drawn into the heart; and conversely, kindness and patience begin in the heart and afterwards go into the mind.

וכן הכעס והקפידה תחלתו במחשבה (צו ריצעט) ואחר כך יומשוף ללב; ולהיפך הקסד והטוב והסבלנות תחלתם בלב ואחר כך במוח.

(And this is not an absolute rule for we also see the opposite: anger and irritation begin in the heart and then the person cannot stop contemplating it; and kindness and mercy begin in thought when contemplating a poor or broken person and then enter the heart. Similarly, desire begins in the mind and then is felt in the heart; and fear begins in the heart and is then felt in thought. For in truth the mind and heart are bound together completely and have become one, as explained elsewhere.)

ואין זה מכרח שאנחנו רואים להיפך גם-כן) שהכעס והקפידה בלב תחלה ואחר כך מהרהר במוח ולא ינות. והקסד והרחמים מתחילים במחשבה כשחושב על עני ומדבא יתפעל במוח ויבוא ללב. וכן באוה"ר על-ידי הרהור לתאוה במוח יחמוד בלב; ומפחד בלב יתפעל המוח. ובאמת המוח והלב קשורים זה בזה והיו לאחדים ממש וכמ"ש במקום (אחר).

But regarding the level of emotional arousal itself (called *tsu-ritzit*), the mind is more susceptible to arousal from something that opposes its will than the heart is. For the heart can restrain anger and vexation, but the mind cannot restrain itself from thinking about it.

אבל לענין ההתפעלות (שנקרא צו ריצעט)) המחשבה עלולה להתפעל יותר מדבר שנגד רצונו יותר מן הלב באפן שהלב יוכל לכבש מן הכעס והקפידה והמחשבה לא יוכל לכבש.

And likewise, in matters of desire and love one cannot distract the thought from contemplating it.

וגם בדבר תמדה ואהבה לא יוכל להסיח מחשבתו מלהרהר בה.

And all this is because thought has a root in the essence of the soul itself until the entire soul clothes itself in thought. And included within "two hundred is one hundred": since all the soul is invested in thought, therefore the will, intellect, and emotions are moved specifically through thought.

וכל זה מפני שיש שורש למחשבה בעצם הנפש ממש עד שכל הנפש מתלבשת במחשבה ויש בכלל מאתים שממילא גם הרצון והשכל והמדות מתפעלים על-ידי המחשבה דוקא וד"ל.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

(ח)

And behold, nevertheless, although all the arousal of the intellect and of the emotions in the heart is through thought, nevertheless the thought itself, without heart and intellect, has no vitality at all. And it is found that the thought of the emotions has no connection with them at all.

והנה עכ"ז הגם שכל התפעלות השכל והמדות שבלב הוא על-ידי המחשבה מ"מ המחשבה עצמה בלא לב ושכל אין בה חיות כלל ונמצא דהמחשבה של המדות אין להם חבור עמהם כלל.

For even though the emotions of love and fear that were evil were repaired to transform them to holiness, as mentioned above, it is still possible that the evil thoughts that are produced from them still have no repair whatsoever.

דגם שנתקנו המדות או"ר רעות להפכם לקדושה כנ"ל יכול להיות שהמחשבות רעות שנגעשים מהם צדין אין להם תיקון כלל וכלל.

For they remained in their existence; even those letters that clothe the emotions in the heart at the moment of their arousal—when they are subdued—not all the letters of the combinations of thought ascend with them, for they are only combinations that do not unite in the ascent of the emotions.

כי נשארו במציאותן אף אותן אותיות שכלבשים למדות שבלב בשעת התפעלותן כשכובשים לא יעלו עמהם כל אותיות הצירופים דמחשבה כי הן רק צירופים בלתי מתחברים בעליות המדות.

And all the more so the letters of thought that have no vitality of the emotions at all—those that are not for God—even though a person thinks them in coolness, nevertheless the thought becomes defiled with an evil matter, which is called “thoughts of sin,” which are more severe than the sin itself, because it is a level of encompassing light of the soul that is above the inner faculties; and as it is written, it embraces the soul when it departs from this world, etc.

וכשכן אותיות מחשבה שאין בהם חיות המדות כלל שלא לה' הנה אף-על-פי שחושב בקרירות מ"מ מטמא המחשבה בדבר רע שנקרא הרהורי עבירה שקשים מעבירה לפי שהוא בחינת מקור דגנף שלמעלה מא"פ וכמ"ש מלפנתו לנשמה בלקתה מעתה"ז פו'.

And all of this exists in the second garment, which is called the garment of speech, which also emerges specifically from the breath of the heart, through the voice and the throat, from below upward; and it is the one that clothes the emotions that are in the heart in a more external garment

וכל-זאת יש בלבוש השני שנקרא לבוש הדבור שגם-הוא יוצא מהכל הלב דוקא בקול וגרון מלמטה למעלה והוא המלביש את המדות שבלב בלבוש חיצוני יותר.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And just as we see that the arousal of love and fear in the heart comes into speech through the mouth, and there is in words of love great vitality, and likewise in words of anger, etc., and there are many idle words that have no vitality of the heart at all, and all of them require repair and elevation.

וּכְמוֹ שֶׁאֲנִי רֹאִים שֶׁהַתְּפִלּוֹת אוֹי"ר שֶׁבִּלְבָב בָּאִים בְּדַבּוּר בְּפֶה וְיֵשׁ בְּדַבּוּרִים שֶׁל אֶהְיָ חַיִּית רַב וְכֵן בְּדַבְרֵי כַּעַס וְכו' וְיֵשׁ דְּב"ט רַבִּים שֶׁאֵין בָּהֶם חַיִּית הַלֵּב כָּלֵל וְכוּלָן צָרִיכִין תִּיקּוּן וְעֲלִיָּה

And therefore it may be that a person's soul will be repaired from evil through many reincarnations in all its faculties, even in the emotions of the seventy nations, as mentioned above; but the *mo"d* that are not for God throughout his life have no repair, and from them are made filthy garments, garments of defilement, for the soul, which will never ascend, and this is what is called the "slingshot," which is harsher than Gehinnom, as is known, and as is written elsewhere.

וְעַל־כֵּן יוּכַל לִהְיוֹת שֶׁיִּתְקַן נִשְׁמַת אָדָם מִן הָרַע בְּגִלְגּוּלִים רַבִּים בְּכָל כַּחוֹתֵי גַם בְּמַדּוֹת דְּק"נ כְּנ"ל אֲבָל הַמו"ד שֶׁלֹּא לֵה' הֵמָּה כָּל יָמָיו אֵין לָהֶם תִּיקּוּן וְנִשְׁמָה מֵהֶם לְבוּשִׁים צוּאִים לְבוּשֵׁי מְסֻאֲבָתָא לְנִשְׁמָה בְּלִתִּי תַעֲלֶה לְעוֹלָם וְהוּא הַנִּקְרָא כֹּף הַקָּלֵעַ שֶׁנֶּשְׂאָה מִן הַגִּיחוֹם כִּידוּעַ וְכַמ"ש בְּמ"א

(ט)

And behold, the root of the matter is this: Why is it that the evil emotions themselves can be refined and purified through the light of chochmah koach mah, as mentioned above while the letters of thought and speech cannot be refined?

וְהִנֵּה שֶׁרֶשׁ הַעֲנִיָּן הוּא לְמַה הַמַּדּוֹת רְעוּת עֲצָמָן יְכוּלִים לִהְיוֹת בְּהַתְּבַרְרָה עַל־יְדֵי אֹר הַחֲכָמָה כ"ח מ"ה הַנִּלְוִי וּמו"ד אֵינָם יְכוּלִים לִהְיוֹת בְּהַתְּבַרְרָה

Behold, it is known that the light of chochmah extends only until the end of the light and vitality of the emotions themselves, and not outward beyond the emotions at all.

הִנֵּה יָדוּעַ שֶׁאֵין אֹר הַחֲכָמָה מִתְּפַשֵּׁט רַק עַד כְּלוּת אֹר וְחַיִּית הַמַּדּוֹת בְּלִבָּד וְלֹא לַחוּץ מִן הַמַּדּוֹת כָּלֵל

(As is known in Etz Chaim: the yesod of Imma ends at the chest of Ze'ir Anpin which corresponds to the breath of the heart and does not go further. This is "Binah spreads until Hod, but not into Yesod," and thus Yosef is called "orphan from his mother." But the yesod of Abba is longer than that of Imma, though it ends in the yesod of Ze'ir Anpin, which is the breaking-out of the breath of the heart into speech. Yet its light does not reach into speech nor into thought to refine them.)

כִּידוּעַ בְּע"ח דִּיסוּד אִמָּא מִסְתַּיִם בְּחֻזָּה דְּז"א שֶׁהוּא הֶבֶל הַלֵּב וְלֹא עַד בְּכָלֵל וְזוֹהוּ בִּינָה עַד הוּד אֶתְפַּשְׁטוּת וְלֹא בִּיסוּד וְנִקְרָא יוֹסֵף יְתוֹם מֵאִמּוֹ. וְיסוּד אָבָא אָרוּךְ מִשָּׁל אִמָּא שֶׁמִּסְתַּיִם בִּיסוּד ז"א שֶׁהוּא בְּקִיעַת הֶבֶל הַלֵּב בְּדַבּוּר אֲבָל אֵין אוֹרוֹ מֵגִיעַ בְּדַבּוּר וְלֹא בְּמַחְשָׁבָה (שֶׁיּוּכָלוּ לִהְיוֹת בְּהַתְּבַרְרָה)

For behold, the emotions, in their essential generation, come from chochmah–binah, called Abba and Imma. Even the natural emotions of nogah have a root that gives rise to them. Therefore, they can be purified and transformed into holy love and fear.

כִּי הִנֵּה הַמַּדּוֹת בְּעֲצָם תּוֹלְדָתָם הוּא מִחֶרֶב שֶׁנִּקְרָא או"א. גַּם הַמַּדּוֹת אוֹי"ר טְעֵעִים דְּנוּגָה יֵשׁ לָהֶם מְקוֹר הַמּוֹלִידָם

Mitteler Rebbe

שערי החוכמה

As it is written, “And you shall love the Lord your God with all your heart with both your inclinations,” meaning that even the evil inclination can be transformed to love Hashem, through the bittul of koach mah of holy chochmah, as said above.

ולזאת יוכלו להזדבף ולהתפך לאי"ר דקדושה וכמו
ואהבת את ה' בכל לבבך בשני יצריך כו' על-ידי
בטול דכ"ח מ"ה דחכמה דקדושה כנ"ל

But the *mo"d*, which are external garments that have no source in the inner wisdom, only from a very distant place, for there is in them no light or vitality of the emotions at all—only the aspect of “inanimate” alone.

אכל המו"ד שהן לבושים תיצוניים שלא יש להם
מקור בחו"ב רק מרחוק מאד כי אין בהם אור וחינת
המדות כלל רק בחינת דומם בלבדא

Therefore, the spirituality of the light of Chochmah does not enter into them in a manner of illumination and extension within them to refine and purify them only in a very hidden way; and for this reason the evil remains in them without repair, as mentioned above.

על-כן לא יבוא בהם רוחניות האור דחכמה בבחינת
הארה והתפשטות בתוך תוכם לבררם ולזכרם רק
בהעלם גדול ולזה נשאר בהם הרע בלא תיקון כנ"ל

This is not the case for the emotions themselves, which are called “son” and “daughter,” for the light of chochmah shines in them all the way to the point where their vitality ends, at the chest, and therefore they too are elevated through the light of chochmah.

משאין בן המדות שנקראים בן ובת מפני שמאיר
בהם אור דחכמה גם בכלות חיותם בחנה כו'
מתעלים גם הם על-ידי אור החכמה

(And although, at first glance, the opposite seems true for it is known that the root of the letters of speech is in chochmah itself, as the saying goes “Abba establishes daughter,” meaning that the combinations of letters come from the power of chochmah specifically. And as it is written, “A refining thing for chochmah,” and proof is from the infant who cannot speak until the power of chochmah in his soul shines. And also the letters of thought have their root in the light of Imma, which is the gevurot MNTZPaChof Imma, from which the thought-letters of Leah and Rachel branch out. Thus, according to this, letters have a higher root in chochmah-binah than the emotions, even though the emotions are their offspring, for the letters are united in chochmah-binah themselves...)

ואף-על-פי שלכארה נהפך הוא כידוע ששרש
האותיות דדבור בחכמה דוקא כמאמר דאבא יסד
ברתא שצירופי אותיות הוא בא מכח החכמה דוקא
וכמ"ש מצרף לחכמה כו' וראיה מן התינוק שא"י
יכול לדבר עד שיאיר בו כח החכמה שפנפשו כידוע.
וגם אותיות המחשבה שרשן הוא אור אמא נאי
שהוא בחינת ה"ג מנצפ"ך דאמא דאזיפת מאנהא
לברתי שמסתעף מזה מו"ד שנקרא לאה ורחל. ולפי
זה יש לאותיות שרש יותר בחכמה-בינה מן המדות
אף-על-פי שהן תולדותם כי האותיות מיוחדים
(בחכמה-בינה ממש כו')

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

[NOTE Summary

Refining one's seven animal-soul middos is only temporary unless they are illuminated by the higher light of Chochmah (koach mah). During prayer, the holy middos flare brightly and overpower the unrefined middos. But as soon as a person returns to worldly affairs, the coarse middos of kelipas nogah reassert themselves, sometimes swallowing all the spiritual progress "as if it never existed," like the seven lean cows devouring the fat ones without becoming better.

The Mitteler Rebbe teaches that this happens because the holy emotions, on their own, are too limited to transform the animal soul permanently. True and lasting refinement can come only from the source of the middos the light of Chochmah, whose essence is bittul. When the "point of Chochmah" shines in a person, it can turn even deeply rooted negative tendencies into holiness, not just for a moment but with permanence and stability.

This is why Chanukah emphasizes *lighting the menorah*: only a new, higher light "*Or haChochmah*" can transform the darkness at its root. The miracle of the oil reflects the miracle of the soul: when the pure point of Chochmah is uncovered, even the darkest inner traits can be illuminated and permanently changed.

Practical Takeaway

Permanent inner change does not come from willpower alone. A person can be inspired and uplifted for an hour, a day, or during davening but the only way to truly uproot negative patterns is to access the *point of bittul* within the soul, the "Yud of Yaakov," the spark of pure Chochmah. This is revealed by:

- moments of genuine humility
- learning Torah deeply until one feels its truth
- small acts of honesty, kindness, and discipline done with sincerity
- pausing before reacting, letting the inner light speak first

Every time you draw upon this inner point of your "pure oil" you allow a brighter light to enter, one that can transform not just emotions, but the darker corners of the heart that emotions alone cannot reach.

Chassidic Story

The Mitteler Rebbe's avodah in *hisbonenus* and *bittul* was so deep that even the coarseness of the physical world dissolved around him.

One winter night in Lubavitch, the Mitteler Rebbe was engaged in a long period of contemplation before prayer. As he meditated on the unity of Hashem entering what Chassidim called the "light of Chochmah" (the internal point of bittul) a fire broke out in the courtyard near his home. People ran, shouted, fetched water, and did everything they could. The commotion was enormous.

After the fire was put out, the Mitteler Rebbe finally opened his eyes from his d'veikus and asked quietly:

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

“Why is everyone so agitated today?”

He had been completely unaware of the flames, the shouting, the chaos. The Tzemach Tzedek, later explained that this was not absent-mindedness. Rather, the Mitteler Rebbe had entered such profound *bittul b'metzius* pure Chochmah-light that the physical senses lost their dominance. In that state, even the strongest “coarse middos” of the world could not reach him.

Chassidim would point to this story as living testimony to the principle taught in this Maamer:

When a person's inner point of Chochmah shines, the coarsest layers of reality, whether inside oneself or outside, lose their grip. The darkness simply cannot “swallow” the light. **END NOTE]**

(י)

However, the matter is as is known, that what is said “A father founded the daughter” refers only to the combinations of the letters, but the essence of the letters their root is in the very essence of the soul itself, which is above even will.

אף הענין הוא כידוע דמ"ש אבא יסד ברתא הינו רק צרופי האותיות אבל גוף האותיות נשאר בנצחיות הנפש ממש שלמעלה גם מן הרצון

And these are the twenty-two letters established in the soul in spirituality before they come into revelation later in Chochmah and Binah (speech in Chochmah and thought in Binah).

והן כ"ב אותיות הקבועות בנפש ברוחניות טרם שפארו לגילוי אה"כ בחו"ב (דבור בהקמה ומחשבה בבינה)

Therefore, letters of thought have the capacity to conceal the intellect and comprehension of Binah within them, and speech has a power greater than the very point of intellect and Chochmah that comes into speech, called “extra Binah.”

על כן יש ביכולת אותיות המחשבה להעלים השכל והשגה דבינה בתוכן ויש בדבור כח יותר מעצם נקודת השכל וההקמה שפא בדבור ונקרא בינה 'יתירה כו'

And as explained elsewhere, this itself proves that the lights of Chochmah and Binah do not reach the garments of thought and speech.

וכמו שנאמר במקום אחר ואדרבה היא הנותנת שאין אורות דחו"ב מגיעים כמו"ד כנל

For the light of Chochmah ends in the breath of the heart, from which speech emerges, and does not spread into the actual body of the spoken letters that break forth from the sound of the throat; it only joins them.

דאור אבא מסתמים בהכל הלב שמשם יוצא הדבור ואינו מתפשט בגוף אותיות הדבור שבוקעים מקול הגרון רק שמצטרפן בלבד

And therefore it does not illuminate or spread in the inner thought or meditation of the heart, and although it shines in the letters of intellectual thought (for intellect and Chochmah-Binah cannot exist without thought), nevertheless at the heart-level it departs.

וממילא אינו מאיר ומתפשט בהרהור ומחשבה שבלב ואע"פ שמאיר באותיות מחשבת שכל שאין שכל וחו"ב בלא מחשבה כלעקר אבל בחוזה הלב מסתלק

As was said, it ends there. And also the light of Imma (Binah), through the five gevurot of מנצפ"ך, arranges and divides the letters of thought, but does not reach the heart's chest, for יסוד אימא breaks and departs.

כמו שנאמר שמסתים נשם וגם אור אמה על ידי ה"ג מנצפ"ך מצטרף ומחלק אותיות המחשבה אף לא יגיע בחוזה הלב מפני שנבקע יסוד אמה ומסתלק אורה

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

Therefore יסוד אבא is long it reaches the chest to bring the nullification of מ"ה כ"ח even into the breath of the heart, but not into the body of spoken letters.

This is the meaning that the emotional comprehension of Binah bursts, but the radiance of יסוד אבא extends until the chest to make a state of self-nullification of מ"ה כ"ח even into the breath of the heart, but again not into the physical letters of speech.

And all of this is because the root of the letters of thought and speech is in the very essence of the soul, above Chochmah-Binah and will. Therefore, even in their final manifestation, which is rooted in their beginning, although they are simple letters in a “mineral” state, no will, intellect, or middos elevates them.

Therefore, even if the soul becomes purified from its impurity in all its faculties, pleasure, will, intellect, emotions still, all the impure thoughts and speech of his entire life have no elevation. Only the very essence of the soul itself, literally, ascends, because they are fixed in its essence itself, literally.

This suffices.

(יא)

And with all this, it will be understood what is written, “the wall of the daughter of Zion, bring down tears like a river,” and it is necessary to understand why specifically the wall of the daughter of Zion brings down tears like a river and not the daughter of Zion herself.

However, behold it is known concerning “the daughter of Zion,” that this is Knesses Yisrael in all her stature, and she is called “the daughter of Zion,” the distinguished one, who is bound and attached to the Name Havayah in the intellects of Chochmah and Binah and in the emotions of love and fear and in will and delight, as said above.

But the wall of the daughter of Zion these are the letters of thought and speech whose root is in the very essence of the soul, as said above; therefore they are called a wall, like the analogy of the wall surrounding an entire city like a circle.

ועל כן יסוד אבא ארוך כו' וכנראה בחינה שלא יוכל כלי אותיות השגת בינה להכליל התפעלות השכל ונבקע ומסתלק אורה

וזהו שהתפעלות השכל דבינה יבקע אבל הארת יסוד אבא ארוך שמגיע עד החזה להיות בחינת בטול דכ"ח מ"ה גם בהכל הלב אף לא בגוף אותיות הדבור

וכל זה מפני ששרשן של האותיות דמו"ד בעצם הנפש כנ"ל שלמעלה מחו"ב ורצון על כן גם בסופן שגועין בתחלתן הגם שהן אותיות פשוטים בבחינת דומם אין עליהן הרצון וחו"ב ומדות מעלה אותן

ועל כן גם שהנפש תטהר מטמאתה בכל בחייתה מהתענוג ורצון וחו"ב ומדות עכ"ו אין תיקון ועליה בזה כלל לכל המושבות והדבורים הטמאים שלא לה' בכל ימי חייו שאינם עולין עמו אלא עלית ותיקון של עצם הנפש ממש מפני שקבועים בעצמותה ממש ודי למבין

ובכל זה יובן מה שכתוב חומת בת ציון הוריד פנחל דמעה ויש להבין למה דוקא חומת בת ציון תוריד דמעה פנחל ולא בת ציון עצמה

אבל הנה ידוע בענין בת ציון שהוא כנסת ישראל בכל קומתה ונקראת בת ציון המציינת שקשורה ודבוקה בשם הוי' במוחין דחו"ב ומדות אה"ר ורצון ותענוג כנלעל

אבל חומת בת ציון הן הנה בחינת האותיות דמו"ד ששרשן בעצמות ממש כנלעל על כן נקרא חומה כמו עדמה החומה המקפת את כל העיר סביב כעגולה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And it is known in Sefer Yetzirah that the letters are called stones, as it is written: "Five stones build one hundred and twenty houses," meaning five letters make one hundred and twenty combinations, similar to stones arranged to build a house and a sanctuary in which one dwells.

And this is like stones used for the wall of the city not for building a house; rather they are placed one upon another without any hollow space between them; they rise upward as a protective wall around the city.

And so it is with the letters of thought and speech in their essence: they are a general makif that surrounds all the faculties of the soul pleasure, will, intellect, and emotions together.

For the letters of thought and speech which become arranged in combinations as a structure for an inner sanctuary this is a vessel for the Inner Light, like the vessel of thought for the light of intellect or for will and emotions.

But the letters of thought and speech as they are in themselves, without intellect, will, or emotions called literally "domem" are like stones of a wall which are a makif in a circle.

And they are the thoughts and speech that flow from the essence of the soul, encompassing all soul-powers equally, yet clothing themselves in every individual faculty, even in emotions like the private thoughts of the heart.

And this is the meaning of "Bring down like a river tears, O wall of the daughter of Zion" specifically the wall, for even though all the stature of the configuration of Knesses Yisrael in intellect and emotions rises to Hashem in complete rectification in prayer and Torah and mitzvos, nevertheless there is still no rectification or elevation for all the thoughts and speech which surround the G-dly soul.

For these thoughts have been defiled by impure thoughts not for the sake of Hashem even in permitted matters of earning a livelihood and even more in wasted thoughts all the days of man in the body and they become like a wall surrounding the entire soul, preventing it from ascending.

וידוע בספר יצירה דהאותיות נקראים אבנים כמו
שכתוב חמש אבנים בונות ק"כ בתים פירוש חמש
אותיות בונות ק"כ צרופים

והרי זה עדםו שהאבנים שעושים לחמת העיר אינן
נקראים בגין בית אלא מניחים זו על גבי זו בלי חלל
ביניהם כלל רק שעולין למעלה על החומה לשמור
העיר

וכך הוא ענין אותיות מו"ד מצד עצמן שנקראים
מקיף כללי להקיף כל כחות הנפש מן התענוג והרצון
וחו"ב ומדות יחד

כי אותיות מו"ד שנעשים בצרופים מסדרים בגין
להיכל בתוכם זהו בחינת כלי לאו"פ כמו כלי אותיות
המחשבה לאור השכל או לרצון ומדות

אבל אותיות מו"ד מצד עצמן בלא שכל ורצון ומדות
שנקראים דומם ממש זהו כמשל אבנים שעושים
לחומה שנקראת מקיף בעיגול

והן המו"ד שנובעים מעצם הנפש המקיפים כל כחות
הנפש יחד בהשואה רק שמתלבשים בכל כח פרטי
גם במדות כמו פרטי הרהורי לבו

וזהו הורידו כנחל דמעה חומת בת ציון דוקא שאף
על פי שכל קומת פרצוף כנסת ישראל במוחין ומדות
אוה"ר עולין לה' בתיקון גמור בתפלתם ותו"מ כו'
עפ"י אין תיקון וצל"ה צדין לכל המו"ד

המקיפים על נשמתם האלקית מאשר נטמאה בטמאת
המו"ד שלא לה' המה גם בהתר בעסק פרנסה ורבי
מו"ד בטלים כל ימי האדם בגוף

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is like a wall surrounding a city: thus the thoughts and speech that fell under the dominion of kelipas nogah become a wall surrounding each soul individually, preventing ascent.

And this is the meaning of “like birds caught in a snare,” for these are souls trapped in the snares of kelipah.

And likewise “our soul is like a bird escaped from the snare” as explained elsewhere on the verse “Even if you're outcasts...”

And this is the true reason for the statement that “thoughts of sin are worse than sin,” for the sin itself is purified in Gehinnom, but the sinful thoughts being a makif do not become purified, and are called “soiled garments.”

And this is what is meant by “it surrounds him” that it surrounds the soul as it leaves the coarseness of the body, and only through the River Dinur can it be cleansed.

And on the contrary, good thoughts and especially the “garment of action” will clothe the soul with pure garments, such as “your righteousness will go before you; the glory of Hashem will gather you,” referring to Torah and mitzvos.

And all this is because the light of Chochmah does not reach the thoughts and speech to refine them and transform them to holiness; therefore they have no rectification except through tears literally which arouse abundant supernal mercies through weeping.

As it is said: “At the time of the giving of the Torah they wept, we also need to be before the King,” so that the thoughts do not remain in the world of separation.

Therefore the prophet, as if lamenting over Knesses Yisrael, said: “Bring down tears like a river, O wall of the daughter of Zion,” for through tears the supernal mercies the upper makifim of holiness are drawn down, whose power alone can elevate the impure thoughts to become holy letters.

For these makifim transform them from being letters of separation to letters of unity.

And because this comes only through the supernal makifim of great mercies, and it is known that in holiness there is both a city and a wall as it is written: “When is He great? When He is in

זהו כמו חומה המקיפה לעיר כד' מו"ד שנקלו תחת ממשלת ק"נ נעשים בחינת חומה מקפת לכל נפש בפרט לבלתי תוכל לעלות

וזהו בצפריים האחויות בפחים כו' שהן נשמות שנופלים ונלקדים בפח יוקשי ק"נ

וכן נפשונו כציפור כו' וכמו שכתוב במקום אחר על פי אם יהיה נדחה כו'

וזהו אמתית הטעם שאמרו על הרהורי עבירה שישוין מעבירה שהעבירה עצמה תטהר ותודפדף בגיהנם אבל הרהורי העבירה שהיא מקיף לנפש לא תטהר

ונקרא לבושים צואים זהו שאמרו מלפפתו כו' שמלפף ומקיף לנשמה בלכתה מחומר הגוף רק בנהר דינור דוקא

ולתקן מו"ד טובים ובפרט לבוש המעשה ילביש לנשמה לבושי דכאי וכמו והלך לפניך צדקה כבוד ה' יאסף שהן תו"מ שעשה בעולם הזה

וכל זה מפני שאין אור התקנה מגיע למו"ד לזכרון ולהפכו לקדשה כנלעל על כן אין להו תיקון אלא בדמעה דוקא שהיא לעורר רחמים רבים העליונים על ידי ברכה

כמו שאמרו במעמד מתן תורה בוכין אנו בעינו להו קדם מלפא שלא ישארו בעולם הפירוד

על כן הנביא כמתאונו על כנסת ישראל אמר הורידו כנחל דמעה חומת בת ציון דוקא שעל ידי דמעה יומשכו רחמים רבים העליונים שהם מקיפים העליונים דקדשה שבתכם דוקא להעלות למו"ד דק"נ

להיות מתהפכים לאותיות דקדשה מן הפירוד אל האחד

ומפני שאין זה אלא בכח המקיפים דרחמים רבים דוקא וידוע שבקדשה יש עיר וחומה וכמו שכתוב אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

the city of our G-d,” meaning the inner lights in intellect and emotions and Torah and mitzvos.

And it is written, “He will establish a dwelling city,” referring to the Inner Lights in intellect and emotions and Torah and mitzvos in vessels.

ובתיב ויבנונו עיר מושב שהוא בחינת או"כפ
ובמחין ומדות ובתו"מ בכלים מכלים שונים

Like “five stones build one hundred and twenty houses,” etc.

כמו חמש אבנים כו' כנלעל

And there is also a ‘wall of holiness,’ the makif which surrounds the entire ‘city of our G-d’ equally, and these are the letters of thought and speech of holiness.

ויש גם כן בחינת חומה דקדושה המקפת וסוכבת לכל
העיר דאלקינו בהשואה אחת והן אותיות מו"ד
דקדושה

And it is enough for the understanding.

ודיו למבין

And on this it is written: “In the future I will be for her a wall of fire around, and for glory...” for now the wall is of stones, which are the letters of Torah and mitzvos, as it is written: “Upon your walls, O Jerusalem, I have stationed watchmen,” etc.; but in the future it will be a wall of fire from the source of the supernal mercies.

ועל זה נאמר לעתיד ואני אהיה לה חומת אש סביב
ולכבוד כו' דעתה החומה מאבנים שהן אותיות
דתו"מ שעל זה אמר על חומותי ירושלים הפקדתי
שומרים כו' ולעתיד תהיה חומת אש ממקור הרחמים
העליונים

(יב)

However, it still remains to understand what is written “bring down like a river” specifically.

אבל צדיו יש להבין מה שכתוב הורידו כנחל דוקא

And behold it is known that thought is called “a stream,” for Binah is called “a river,” like a river that flows and moves without interruption so too thought flows and moves without interruption, and this is because its source overflows greatly.

והנה ידוע דהמחשבה נקראת נחל דבינה נקראת נהר
כנהר הנמשך ומשוטט בלי הפסק כף המחשבה
נובעת ומשוטטת בלי הפסק

And therefore thought is called “Leah,” for she grows weary from containing and receiving from the source that constantly flows.

וזהו מצד המקור המתגבר ביותר ולכך נקראת
המחשבה לאה שגלאת להכיל ולקבל מן המקור
הנובע תמיד כו'

And when the soul delights in a very great delight, the thought flows with great extension and strong intensity, and this is called “the stream of Your delights,” from the Eden of Chochmah and Binah which flows like a river.

ובאשר הנפש מתענגת בתענוג גדול ביותר תשוטט
המחשבה בהמשכה רבה ותגבורת גדולה ונקראת
נחל צדניו מעדן דחו"ב שנמשך כנהר

And it is also called “the rivers of the persimmon of purity,” which are the thirteen attributes of mercy of the supernal Kesser.

וגם נקראו נהרי אפרסמוני דכיא שהן י"ג מדות
הרחמים דכתר עליון כו'

And similarly, in complete reversal, when the soul is in very great pain beyond measure, then the thought flows with very great force and cannot contain the great intensity of pain.

ובמהו כלישהו בהפוכו באשר הנפש בצער גדול
ביותר מכפי המדה אז תשוטט המחשבה בהתגברות
גדולה ולא יוכל להכיל רוב הצער

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Until the brain is pressured and tears come out, for it is found that the root of the emergence of tears comes from the absence of will and delight.

עד שיִדְחַק המוח ויֵצְאוּ דְמְעוֹת שְׁנֵמָצָא שִׁשְׁרָשִׁי
יֵצִיאוֹת הַדְמְעוֹת שֶׁהוּא כָּא מְהַעֲדֵר הָרָצוֹן וְהַתַּעֲנוּג

This is in the aspect and level of the essence of delight in the soul itself, except that it emerges from its opposite.

הָרִי זֶה בְּבִחִינָה וּמִדְרָגָה עֲצֻמוֹת הַתַּעֲנוּג שֶׁבִּנְפֶשׁ
מִמֶּשׁ רַק שָׂבָא מִכַּח הֶהָפּוּךְ

And this is due to the absence of the supernal unification within Knesses Yisrael, such that from this comes pain in the essence of the soul more than from the inner delight of the supernal unification.

וְזֶהוּ עַל-יְדֵי הָעֲדֵר הַיְחוד הָעֲלִיוֹן בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל
שֶׁמִּתְחַמֵּת זֶה יִגִּיעַ הַצָּעַר בְּעֲצֻמוֹת יוֹתֵר מִגּוֹפּוֹ שֶׁל
תַּעֲנוּג הַפְּנִימִי שֶׁבִּיחוֹ"ד עֲלִיוֹן

And this is the meaning of “bring down like a river tears,” due to the absence of the unification because of the blemish of the letters of thought and speech, as said above.

וְזֶהוּ הוֹרִידִי כִּנְחַל דְּמָעָה מִתְחַמֵּת הָעֲדֵר הַיְחוד מִפְּנֵי
פֶגֶם הַמוֹ"ד כִּנְלָעַל

(And likewise in the mashpia, “two tears descend to the sea,” etc.)

(וְכֵן בַּמִּשְׁפִּיעַ אֲחִית תָּרִין דְּמַעֲיוֹן לִימָא כו')

And this is higher than “the stream of Your delights,” and therefore with the tears of this river all the harsh judgements, which draw sustenance from the letters of thought and speech of kelipas nogah, are specifically erased.

שֶׁזֶהוּ לְמַעַלָּה מִנְחַל עֲדֻנְיָה כו' וְעַל-כֵּן בְּדְמָעָה דִּנְחַל
זֶה נִמְחָקוּ דוֹקָא כָּל הַדִּינִין קָשִׁין הַיּוֹנָקִים בַּמוֹ"ד
דַּק"נ

As David said, “With my tears I soak my bed,” etc., and as is written elsewhere concerning the matter of Tikkun Chatzos.

וּכְמוֹ שֶׁאָמַר דָּוִד בְּדְמָעָתִי עָרְשִׁי כו' וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב
בְּמָקוֹם אַחֵר בְּעֵנֶן תִּקּוֹן חֲצוֹת

Until, through this, specifically, there will be the building of Jerusalem through the supernal mercies, as explained above, and it is enough for the understanding.

עַד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יִהְיֶה דוֹקָא בְּנֵן יְרוּשָׁלַיִם בְּרַחֲמִים
הָעֲלִיוֹנִים כִּנְלָעַל וְדִיו לַמְבִּין

(For in the future the building of Jerusalem will be only through mercy, as it is written: “Who builds Jerusalem in His mercy,” as explained above, and it is enough for the understanding.)

שֶׁלְעֵתִיד לֹא יִהְיֶה בְּנֵן יְרוּשָׁלַיִם רַק בְּרַחֲמִים כְּמוֹ
(שֶׁכָּתוּב בּוֹנֶה בְּרַחֲמָיו כִּנְלָעַל וְדִיו לַמְבִּין)

(יג)

And this is the matter of the incense, which is above the sacrifices.

וְזֶהוּ עֵנֶן הַקְּטוֹרֶת שֶׁלְמַעַלָּה מִן הַקְּרָבָנוֹת

For behold it is known, regarding the root of the matter of the sacrifices to burn the fat and blood upon the altar that this is only the aspect of the refining of the animalistic middos of kelipas nogah, which are material, like an animal literally, that they should ascend and be included in holiness through the fire from above.

דִּהְיָה יָדוּעַ בְּשִׁרְשׁ עֵנֶן הַקְּרָבָנוֹת לְהַקְטִיר חֵלֶב וְדָם
עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ כו' שֶׁזֶהוּ רַק בְּחִינַת בִּירור דְּמִדּוֹת
דְּקִלְפַת נֹגֵה הַחוּמְרִיּוֹת כְּבִהְמָה מִמֶּשׁ

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

So that they should ascend and be included in holiness through the fire from above, which is “the lion that consumes offerings” the letters “ראה” of Chochmah.

שִׁיעֲלוּ וְיִפְּלְלוּ בְּקִדְשָׁהּ בְּאֵשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה וְהוּא אֲרִיָּה
דֹּאכִיל קֶרְבָּנֵינוּ אוֹתִיּוֹת רֵא"ה דְּחֻכְמָה

And this is through the Kohen, whose root is in the right line Chochmah, Chesed, Netzach as is known.

וְעַל־יְדֵי הַכֹּהֵן שֶׁשָּׂרְשׁוֹ בְּקוֹ הַיָּמִין חֻכְמָה חֶסֶד נִצָּח
כִּידוּעַ

And for this reason the sacrifices are called “My bread, for My fire,” like bread which has taste and gives life to the body which corresponds to the three rulers of the person: the brain, the heart, and the liver joining the lights of Nefesh, Ruach, Neshama within their vessels.

וְלִזְהָה הַטַּעַם נִקְרָאוּ הַקֶּרְבָּנוֹת לַחֲמִי לֹאֲשֵׁי כָלֶחֶם שִׁישׁ
בּו טַעַם וּמַחֲיָה לַגּוּף שֶׁהוּא עֵינֵינוּ ג' שְׁלִיטֵינוּ מוֹחָא
וְלֵבָא וּבִכְבֹּדָא לְחִבֵּר אוֹרוֹת דְּנֶפֶשׁ רוּחַ נְשָׁמָה בְּכָלֵים
כּו'

And just as in the human being below, the middos of kelipas nogah become refined through the light of Chochmah specifically, as explained above so too through prayer, which is in place of the sacrifice, in the service of the heart and mind, with the fiery flames of the passion of Y-H (Chochmah and Binah).

וְכִמוֹ בְּאֵדָם לַמַּטָּה מִתְבַּרְרִין הַמִּדּוֹת דְּקִלְפַּת נוֹגָה
עַל־יְדֵי אוֹר הַחֻכְמָה דּוֹקָא בְּנִזְכָּר לַעֲלִיל וְהֵינוּ עַל־יְדֵי
הַתַּפְּלָה שְׁבִמְקוֹם קֶרְבֵּן בְּעִבּוּדָה שְׁפֵלֵב וּמוֹחַ
בְּהַתְפַּעְלוֹת רִשְׁפֵי אֵשׁ שְׁלֵקֶבֶת יִיָּה דְחו"ב כּו' וְדִי

But the incense is, a matter the aspect of the refining of the encompassing lights that are above Chochmah and Binah and the middos.

אֲבָל הַקְטָרֶת עֵינֵינוּ הוּא בְּחִינַת הַבִּירור דְּמַקְיִפִּין
שְׁלֹמֶעֱלָה מִן הַחֻכְמָה וּבִינָה וּמִן הַמִּדּוֹת

Where the light of Chochmah does not spread at all like the letters of thought and speech of kelipas nogah, which surround Chochmah and the middos, and which cannot ascend or be refined through the power of Mah of Chochmah.

שָׂאִין אוֹר הַחֻכְמָה מִתְפַּשֵּׁט שָׁם כָּלֵל כִּמוֹ אוֹתִיּוֹת
מו"ח וְדָב"ר דְּקִלְפַּת נוֹגָה שְׁמַקְיִפִּין לַחֻכְמָה וּמִדּוֹת
בְּנִזְכָּר שָׂאִין לָהֶן עֲלִיָּה וּבִירור כָּלֵל עַל־יְדֵי כַח מ"ה
דְּחֻכְמָה

But through the incense specifically they are refined and ascend to become encompassing lights of holiness.

אֲבָל עַל־יְדֵי הַקְטָרֶת דּוֹקָא מִתְבַּרְרִין וְעוֹלָם גַּם הֵם
לִהְיוֹת בְּחִינַת מַקְיִפִּין דְּקִדְשָׁה

And for this reason the incense is higher than the sacrifices.

וְלִזְהָה מַעֲלַת הַקְטָרֶת יוֹתֵר מִן הַקֶּרְבָּנוֹת

And the matter is as it is known that the eleven ingredients of the incense correspond to the eleven curses of the kelipah, which are the ten encompassing forces (and the levonah elevates upon them, through which they can be included in holiness).

וְהַעֲנִינוּ הוּא כְּפִדּוּעַ דִּי"א סִמְמַנֵּי הַקְטָרֶת הֵן נִגְדַּי"א
אֲרוּרִים דְּקִלְפָּה שֶׁהֵן יו"ד מַקְיִפִּין (וְהַלְבוּנָה עוֹלָה
(עָלֵינוּ כּו') שְׁעַל־יְדֵי זֶה יוֹכְלוּ לְהַפְּלִל בְּקִדְשָׁה

And when they ascend as a fragrance through the act of the incense, they are transformed from cursed to blessed, and become a “pleasant fragrance” to Hashem much more than the fragrance of the sacrifices.

וּבְשִׁיעֲלוֹ לְרִיחַ בְּמַעֲשֵׂה הַקְטָרֶת מִתְהַפְּכִין מְאֻרֹּר
לְבָרוּךְ כּו' וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם רִיחַ נִיחוּחַ לַה' הַרְבֵּה יוֹתֵר
מִרִּיחַ הַקֶּרְבָּנוֹת

Even though it also says regarding them “a pleasant fragrance,” as is known regarding the difference between them.

אֲפִלּוּ שְׁנֵאמַר בָּהֶם גַּם־כֵּן רִיחַ נִיחוּחַ כּו' כִּידוּעַ
הַהֶפְרֵשׁ בֵּינֵיהֶם

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

For the fragrance of food in its taste is pleasant to the soul because it joins with the body, giving greater vitality to the mind and heart.

לשריח המאכל בטעמו שבו יערב לנפש שיתחבר בגוף
'לאור וחיית יותר במוח ולב כו

But the fragrance of the incense is the fragrance that the soul enjoys, not the body is a fragrance that the body does not benefit from at all.

אכל ריח הבשמים דהקטרת הוא הריח שאין הגוף
נהנה ממנו רק הנשמה ממש

As our Sages said, "The soul enjoys but not the body," for the incense is not food but like simple inanimate matter, things sharp and strong that have no taste at all to enliven the body.

כמאמר רבותינו זכרונם לברכה כי הבשם אינו מין
מאכל כלל רק כמו דומם בעלמא והם דברים חריפים
וקשים שאין בהם טעם כלל להחיות הגוף

And they have no connection at all with the blood and flesh and limb only the spiritual soul itself restores the fragrance.

ואין להם חבור כלל עם הדם ובשר ואברים רק
לרוחניות הנפש עצמה תשיב הריח

And even though they fell in the shattering of the vessels to the lowest of levels and are called the "eleven curses," called "the poison of death," nevertheless, through their being burned above, they are transformed from the poison of death into the elixir of life.

והנה הגם שנפלו בשברה דכלים בתחתית המדרגות
ונקראו י"א ארורים שנקראים סם המות כו' אבל
בהקטרתם למעלה מתהפך מסם המות לסם חיים

Which is higher than the light of Chochmah, until it adds a new light and vitality even in the name Havayah of Chochmah in the brain.

שנעלה יותר מאור החכמה עד שמוסיף אור וחיית
חדש ממש גם בשם הוי"ה דחכמה שבמוחא

Like a strong fragrance that restores the soul itself, until even the light of intellect in the brain is strengthened this is the highest encompassing that revives the soul.

ועדמה דריח החזק שמשיב את הנפש ממש עד שגם
אור השכל שבמוח יתחזק והוא בחינת המקיף העליון
ביותר

And for this reason, through the incense specifically, also the letters of thought and speech that are "not for Hashem" which are the encompassing forces of kelipas nogah also ascend to become encompassing lights of holiness.

ולזה הטעם על-ידי הקטרת דוקא עולין ומתבררין
המו"ח ודב"ר שלא לה' הנה שבהם בחינת מקיפין
דקלפת נוגה

They also ascend to become holy encompassing lights through the incense specifically because the sacrifices do not have this power, since the light of Chochmah does not reach them at all.

גם הם עולין להיות בחינת מקיפין דקדושה על-ידי
הקטרת דוקא מפני שאין כח זה בקרבנות כלל מטעם
הנזכר שאין אור החכמה מגיע שם כלל

And as explained above in the matter of "bring down like a river," etc., and it is enough.

וכנזכר לעיל בענין הורידו כנחל כו' ודין

(And similarly regarding prayer, which is in place of the sacrifice, there is no power at all to raise the letters of thought and speech of kelipas nogah only the middos and intellect alone, for the reason mentioned above.)

וכן בתפלה שבמקום קרבן אין כח כלל להעלות
המו"ח ודב"ר דקלפת נוגה כי אם במוחין ומדות לבד
(מטעם הנזכר)

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

(יד)

However behold, the aspect of the refining of Chochmah in the middos mentioned above must be first, and afterwards the refining of the letters of thought and speech of kelipas nogah, because the refining must be first in the inner dimension of will, intellect, and middos, and afterwards in the externality of the garments of thought, speech, and action.

And for this reason they said that the cleaning of the two lamps precedes the incense, for the cleaning of the lamps the aspect of the middos of the souls of Israel is through the light of Chochmah specifically in the middos as mentioned above, and this must come before the incense, and afterwards also the letters of thought and speech are refined through the incense, for the light of Chochmah does not reach them to refine them, as explained.

And as it is written, "When Aharon lights the lamps" and afterwards "he shall offer the incense," and likewise in the morning "in the morning, when he prepares the lamps," afterwards "he shall offer it."

But if there is not first the refining of the middos through Chochmah, through Chochmah specifically, the incense will not help at all to refine the letters of thought and speech of kelipas nogah.

And it would seem that the more difficult thing should be refined first, and automatically the middos would be refined, for "one who has two hundred has one hundred."

However behold, it is explained above that in the letters of thought and speech there are two levels: one their aspect as vessels for the inner light, which are the letters of will, delight, intellect, and the middos of the heart, which are called "the thoughts of his heart and mind," which have within these combinations of letters great light and vitality from the mind and heart.

And these must be refined first, and this is through the refining of the middos and the intellect and the will, for when they ascend, they ascend with them all the light and vitality in the letters which are called vessels which is the inner dimension of

אכל הנה בחינת הבירור דחכמה במדות הנזכר לעיל צריך להיות תחלה ואחריו הבירור דמו"ח ודב"ר דקלפת נוגה כו' מפני שהבירור צריך להיות תחלה בפנימיות דרצון ושכל ומדות ואחריו בחיצוניות דלבושים דמתקשרה דבור ומעשה כו'

ולזה הטעם אמרו דהטבת שני נרות קודמת לקטרת שהטבת הנרות בחינת המדות דנשמות ישראל הוא עליוני אור החכמה במדות דוקא כנזכר לעיל והוא קודם לקטרת ואחריו מתבררין גם המו"ח ודב"ר עליוני הקטרת שאין אור החכמה מגיע להם לבררם כו'

וכמשפתיב ובהעלות אהרן את הנרות ואחריו יקטירנה וכן בבקר בבקר בהיטיבו כו' ואחריו יקטירנה כו'

אכל אם לא הבירור דמדות עליוני החכמה תחלה עליוני החכמה דוקא לא יועיל הקטרת לברר למו"ח ודב"ר דקלפת נוגה כולל

ולכארה היה ראוי שיתברר הקשה יותר בתחלה וממילא יתבררו המדות דיש בכלל מאתים מנה

אכל הנה מבוואר למעלה שבאותיות מו"ח ודב"ר יש שתי מדרגות א' בחינת פלים לאור פנימי והן אותיות לרצון ותענוג ושכל ומדות שכלב שנקראים הרהורי לבו ומחו כו' שיש בצרופי אותיות אלו אור וחיית רב מאד מן המוח והלב כו'

וצריך שיתבררו תחלה והוא עליוני בירור המדות ומוחין ורצון כי בעלתם עליו עמקם גם כל האור והחיית שבאותיות שנקראים פלים והוא בחינת

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

the vitality of the letters of thought and speech that is refined first.

And afterwards only the externality remains which is the aspect of inanimate existence which cannot be refined through the Chochmah within the middos as mentioned above.

Then they are refined through the incense through its ingredients which have no taste at all, as explained above.

But if there were still within the letters of thought and speech the inner light and vitality, they would not be able to ascend at all through the incense.

For this is the rule: after refining all the inner dimensions, it is easier to refine also the externality that remains in contraction.

And it is known that the inner light refines the inner half of the vessel, and the outer light refines the outer half which are the actual letters as they exist in the soul, above will, Chochmah, and middos, as explained above.

And the main reason is that after the refining of Nefesh-Ruach-Neshama of "Tzelem," the power of the makif of Yechidah is drawn to refine also the letters of thought and speech that are fixed in the essence of the soul.

Like the example that a burnt-offering comes upon the sinful thought of the mind and the heart, and then atones for the sinful thoughts of these letters in the essence of the soul through the incense.

An example of this is confession (vidui) in teshuvah: first one must uproot the will and middos of the heart in "sit and do not act," and afterwards one must confess with the mouth specifically, to detail his sins.

And if he did teshuvah in the heart and action but did not manage to confess they do not remove him from Gehinnom because of the letters of his soul that were not yet purified, except through confession with the mouth, which rectifies the bad combinations in his sins that are in the essence of his soul.

פנימיות החיות של אותיות מו"ח ודב"ר שנתקבר תחלה

ואחר-כך לא נשאר רק החיצוניות שלהן שהוא בחינת דומם בעלמא שאי-אפשר לבררם על-ידי החכמה שבמדות כנזכר לעיל

אז הן מתבררין על-ידי הקטרת על-ידי סממניה שאין בהם טעם כלל כנזכר לעיל

מה-שאין-כן אם היה באותיות מו"ח ודב"ר האור והחיות הפנימית עדן לא היו יכולים לעלות על-ידי הקטרת כלל

כי זהו הכלל דאחר בירור כל הפנימית בנקל יותר 'להתברר גם החיצוניות הנשאר בצמצום כו

ודלי לומר אור פנימי מזכך חצי הכלי מבפנים ואור מקיף החצי השמבחוץ שהן עצם האותיות כמו שהן בפנש שלמעלה מרצון וחוכמה ומדות כנזכר לעיל

ועיקר הטעם הוא שאחר בירור נפש-רוח-נשמה דצלם יומשו כח המקיף דיתידה לברר גם האותיות דמו"ח ודב"ר שקבועים בעצם הנפש

כמו קרבן עולה על הרהור המוח ולפי אז מכפר על הרהור האותיות האלה שבבעצם הנפש על-ידי הקטרת

דגמא לזה הודוי בתשובה שתחלה צריך לעקור הרצון והמדות שבלב בשב ואל תעשה כו' ואחר-כך צריך להתנדות בפה דוקא לפרט חטאיו

ואם עשה תשובה בלב ומעשה ולא הספיק להתנדות אין מוציאין אותו מגיהנם מפני האותיות שלו שבבעצם נפשו שלא נטהרו עדן על-ידי זה כי אם על-ידי דוי בפה שמתקן בזה הצרופים הרעים שבחטאיו שבבעצם צלם נפשו

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And as they said, "The sins of the wicked are engraved upon his bones," and similarly others.

וְדָלִי לֹמֵר כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רִשְׁעֵי עֲוֹנוֹתָיו חֲקוּקִים עַל עֲצָמוֹתָיו וְכֵּהָאִי גִּוְנָא

(טו)

And now one must further understand what is said in the order of Abaye's arrangement: that the removal of the ashes of the inner altar precedes the preparing of the five lamps, and the preparing of the five lamps precedes the blood of the continual-offering.

וּמַעֲתָה יֵשׁ לְהִבִּין עוֹד מִ"שׁ בְּסֹדֶר הַמַּעֲרָכָה דְּאַבְיִי דִּישׁוֹן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי קוֹדֵם לְהֵטִיב ה' גְּרוֹת וְהֵטִיב ה' גְּרוֹת קוֹדֶמֶת לְדָם הַתָּמִיד

And the blood of the continual-offering precedes the preparing of the two lamps, and the preparing of the two lamps precedes the incense, and the incense precedes the limbs, and the limbs precede the meal-offering.

וְדָם הַתָּמִיד קוֹדֵם לְהֵטִיב ב' גְּרוֹת וְהֵטִיב ב' גְּרוֹת קוֹדֶמֶת לְקַטְרֶת וְקַטְרֶת קוֹדֶמֶת לְאַבְרִים וְאַבְרִים לְמִנְחָה כּו'

One must understand why the blood of the offering is brought between the five lamps and the two lamps and the incense, while the limbs are after the lamps and incense.

וְיֵשׁ לְהִבִּין דְּלִפְיֵי דָם הַתָּמִיד קָרֵב בֵּין הֵטִיב ה' גְּרוֹת וּבֵין הֵטִיב ב' גְּרוֹת וְקַטְרֶת וְאַבְרִי הַתָּמִיד אַחֵר גְּרוֹת וְקַטְרֶת

Why is the offering of the continual-offering divided with its blood specifically before the two lamps and the incense, but its limbs afterwards?

וְלָמָּה נִחְלַק הַקֶּרֶבֶת קָרֵב הַתָּמִיד בֵּין הַקֶּרֶבֶת דָּמוֹ לְאַבְרֵי דְדָמֵי קוֹרְבָּיִם דְּוָקָא קוֹדֵם לִב' גְּרוֹת וְקַטְרֶת וְאַבְרֵי אַחֵר גְּרוֹת וְקַטְרֶת

And why is there an interruption of the two lamps and the incense between the offering of its blood and the offering of its limbs?

וְלָמָּה הִפְסִיקוּ ב' גְּרוֹת וְקַטְרֶת בֵּין הַקֶּרֶבֶת דָּמוֹ לְהַקֶּרֶבֶת אִבְרֵי

According to the above, the animal-offering should come before the incense, and therefore its limbs should have been brought before the incense, just as the lamps precede the incense.

וְלִפִּי הַנִּזְכָּר צָרִיד לְהִיטִיב הַקֶּרֶבֶת דְּבִהְמָה קוֹדֵם קַטְרֶת וְהֵיכָה רָאוּ שִׁיְהִיגָה הַקֶּרֶבֶת אִבְרֵי הַתָּמִיד קוֹדֵם לְקַטְרֶת כְּמוֹ שֶׁגְּרוֹת קוֹדֶמֶת לְקַטְרֶת

For both offerings and lamps are in the realm of refinement through wisdom, which should precede.

דְּקַרְבָּנוֹת וְגְרוֹת הַכֹּל בְּבִירור שְׁעַל-יְדֵי הַחֲכָמָה שֶׁקּוֹדֶמֶת כּו'

One must first understand the root of prayer, which they instituted in place of the offering.

וְיֵשׁ לְהַקְדִּים תְּחִלָּה בִּיאור עֲגִיגָה ק"ש שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִצְוָה מ"ס"נ

And first one must explain the matter of Shema, which contains the command of self-sacrifice, as it is said: and you shall love with all your soul, even if He takes your soul.

שְׁמַע"ש וְאִהְבָתָּ בְּכָל נַפְשְׁךָ אֶפְלוּ נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ

And it is known that in "Echad" one must give over his soul at the moment he prolongs the word "Echad," and thus there are two instances of self-sacrifice.

וְיָדוּעַ דְּבִאֲחַד צָרִיד לְמַסּוֹר נַפְשׁוֹ בְּשַׁעֲה שְׁמַאֲרִיד בִּאֲחַד וְאַחֲרָיו הָרִי יֵשׁ כָּאֵן ב' פְּעָמִים מ"ס"נ

And how is it possible to have self-sacrifice in "Ve'ahavta" after already having self-sacrifice in "Echad"?

וְאִידֵּי יִתְכַּן לְמ"ס"נ שֶׁבְּפַעַם ב' בְּוָאֲהֶבֶת אַחֵר מ"ס"נ בִּאֲחַד

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

It is known there are two kinds of self-sacrifice: one in the G-dly soul, which is absorbed and bound in the deepest cleaving in the infinite essence of the Blessed Ein-Sof.

For it is the lamp of Havayah itself and a portion of G-d, and in the unification of the ten sefirot in the essence, its intention in the word "Echad" is to bind the soul to its source like the nullification of a flame before a torch.

For just as the flame is naturally drawn toward the torch, so is every G-dly spark drawn by its nature toward its source in truth and sincerity.

And this is the self-sacrifice of the soul in "Echad."

And the second self-sacrifice in "with all your soul" refers to the natural soul, in its physicality, rising also to its source meaning the stripping away of every foreign desire and giving everything to G-d alone.

This is the stripping of all foreign desire from bodily cravings, giving everything to G-d alone.

And this is "with all your heart" with both inclinations and "with all your soul" in actual self-sacrifice.

And this is what Rabbi Akiva longed for, that his heart and natural soul be truly ready to come to actual self-sacrifice at the moment of the decree, something that is in the capability of every individual.

(טז)

And behold, this level of nullification and absorption of the natural soul into its source is only in the aspect of the Face of the Ox of the Chariot, which is the root of animal souls.

But the G-dly soul of man corresponds to the Face of Man, which includes within it the Face of Ox, for its root is in the level of Malchus of Beriah and Yetzirah.

Thus, the essential difference between the self-sacrifice of "Echad," which is the supernal unification in the Essence of the Infinite, and the self-sacrifice of "Ve'ahavta," is that the latter is an inclusion into their root in Malchus of the worlds of Beriah, Yetzirah, and Asiyah.

וידוע שיש ב' מ"ס"נ א' בנשמה האלקית שתוכלל ותדבק בדבקות עצום באח"פ בעצמות א"ס ב"ה ממזל.

כי גר הויה ממזל וחלק אלוה כו' וביחודו דע"ס בעצם דכונתו שלם בתבר אהד תדבק נשמתו במקור תצובה כמו בטול הנר בפני האבוקה.

שנמשך ממילא ומאליו כו' כל ניצוץ האלקי נמשך בעצם טבעו ממילא אל מקורא דכללי באמת ובתמים בכל עו"א.

וזהו מ"ס"נ דנשמה באחד.

ומ"ס"נ הב' בבכל נפש היינו נפש הטבעית שבחמר גופני שתעלה גם היא למקור תצובה והוא מ"ש אפלו בוטל כו'.

שהוא הפשטת כל רצון זר מתאוות הגופני ולמסור הכל לה' לבדו.

וזהו בכל לבבה בשני יציריה ובכל נפשו במ"ס"נ בפעל ממזל.

שעל זה היה ר"ע מצטער מתי כו' שיהיה לבו ונפשו הטבעית מוכן באמת לבוא למ"ס"נ על ק"ש וזה יש בכח בכל אחד ואחד כו'.

והנה בחינת בטול והתכללות זו דנה"ט במקור חוצבה הוא רק בבחינת בפני שור שבמחנה שהוא שרש נפשות הבהמות.

רק שנה"ב דאדם הוא בפני אדם שכלול בפני שור"פי כו' ששרשו במלכות דבריא ויצירה כו'.

ונמצא כללות ההפרש בין מ"ס"נ דאחד שהוא ביחודו שבעצמות א"ס ומ"ס"נ דואהבה הוא בהתפללות מקור חוצבם במלכות שבבי"ע שנקרא יחודות דבשכמ"לוי כידוע.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And although all self-sacrifice is directed only to G-d Himself, as it says "To You, Hashem, I lift my soul," meaning specifically to You, still the soul's ascent is first to its root in Malchus of the Chariot of Beriah and Yetzirah, and from there it rises and is absorbed upward into the Divine Essence.

ואעפ"כ מ"ס"נ הוא דוקא לה' לבדו שהוא מהו"ע
ממש כמ"ש אליה ה' נפשי אשא אליה דוקא וכמ"ש
אפלו נוטל כו' מ"מ הליכת הנפש היא אל מקור
חוצבה במלכות שבמרכבה דבי"ע כו' ומשם עולה
ונקללת למעלה מעלה במהו"ע כו'

And Rabbi Akiva who longed specifically for actual physical self-sacrifice of the body indicates that his soul was not fully satisfied with the spiritual self-sacrifice of the G-dly soul alone. Thus, his root was higher.

ור"ע שהיה מצטער על מ"ס"נ בפעל ממש בגוף
משמע שלא נחה דעתו ממ"ס"נ בנשמה בכח האלוהי
ואם כן שרשו יותר נעלה

And as it is written regarding the Ten Martyrs, their bodies were given over, elevating everlasting feminine waters (Mayin Nukvin).

וכמ"ש ב' הרוגי מלכות דגופיהון אתמסרו כו'
בהעלאת מ"ן נצחיים

And this is why he would prolong the word "Echad" at the moment of natural self-sacrifice in the body, until his soul departed together with his natural soul in "Echad" literally as one.

וזהו שהיה מאריך באחדים בשעת מ"ס"נ הטבעית
בגופו עד שיצאה נשמתו עם נה"ט באחד ממש
כאחד

And this is enough for understanding.

נדי למבין

And behold, in truth, one must understand regarding these two types of self-sacrifice Yichuda Ila'a and Yichuda Tata'a, which are called generally Sovev and Memalei what is the difference between them.

והנה באמת יש להבין בב' מיני מ"ס"נ הללו ביחוד
ויחוד'ת שנקרא סובב וממלאים בכלל מהו ההפרש
ביניהם

For according to what it appears, in these levels everything is only the radiance and light of the Essence of the Infinite One, not His Essence Itself.

דלפי הנראה הרי במדרגות הנ"ל הכל הוא רק
בבחינת זיו ואור דעצמות א"ס ב"ה ולא במהו"ע
ממש

For it is known regarding the phrase "praised and glorified is His great Name," that "His great Name" or "His great Name" (Aramaic: Shemei Rabbah) refers to the level of Malchus of Ein Sof before the Tzimtzum of Kav and Chut.

דהנה ידוע בפריש משבח ומפאך עם עד שמו הגדול
דפירוש שמו הגדול או שמיה רבא הינו בבחינת
מלכות דא"ס שקודם הצמצום דקו"ח"ט

And the meaning of "praised and glorified" is that these ascents rise one above another endlessly, in eternal ascent without interruption or measure.

ופירוש משבח ומפאך בעליות זו למעלה מזו עדי עד
בנצחיות בלתי הפסק ושעור למעלה מעלה

As in "and the holy ones praise You every day, Selah," and as it is known that the Essence of Ein Sof has no end upwards.

וכמו וקדושים בכל יום יהללוד סלה וכמו שידוע
דעצמיות א"ס ב"ה אין לו קץ למעלה מעלה כו'

And the proof is from Gan Eden and the World to Come, which contain ascents without end, up to fifty thousand Yovel-cycles.

וראיה מג"ע ועולם הבא שיש בזה עליות עד אין
שעור עד נ"ן אלף יובלות כו'

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And likewise, in the downward radiance of this light of the Infinite One, it extends downward, downward, until the Gan Eden of Asiyah.

ובמזכר ברחינת ירידת אור וזיו זה דא"ס מתפשט
למטה מטה כו' עד ג"ע דעשיה

Where they delight from His radiance.

שנהגין מזיו כו'

And this is what is called the categories of Sovev and Memalei in general.

וזהו הנקרא בחינת סובב וממלא בכלל

For what is elevated alone in endless ascent is called Sovev, the encompassing level.

דמה שמרום לבדו בעליו אחר עליו בלתי שעור
נקרא סובב

And that which fills all worlds in its radiance down to the lowest levels is only the light of His radiance, not the Essence Itself and this is called His great Name.

ומה שממלא כל עלמין בזיו אורו עד למטה מטה הכל
הוא רק בחינת זיו הארה בעלמא ממהו"ע שהוא
הנקרא שמו הגדול

Which is praised and glorified endlessly above, and praised and glorified below by His pious ones and servants.

שמשבח ומפאך למעלה מעלה עד ומשבח
ומפאך בלשון חסידיו ועבדיו למטה מטה

Until even the souls of Gan Eden of Asiyah and the angels of Asiyah.

עד נשמות דג"ע דעשיה ומלאכים דעשיה

Even the seventy ministering princes also say song, as in "Give to Hashem, families of nations."

עד שגם ע' שרים אומרים נשירה כמ"ש הבור לה'
משפחות עמים כו'

And as it is written, "Who would not fear You, King of the nations?"

ובמ"ש מי לא יראך מלך הגוים

And it follows that from the Malchus of Ein Sof extend two levels: Sovev and Memalei.

ונמצא ממלכות דא"ס נמשך ב' מדרגות דסובב
וממלא

But His Essence itself is called "Yachid," for it has no connection or comparison to these two levels, for all these are only His radiance and light.

אף מהו"ע ממש נקרא יחיד שאין לו חיבור ופירא מ'ב'
אלו המדרגות כי אין כל זה רק זיו ואורו לבד

And this is "Yachid alone," literally, and afterwards "Chai," the One who gives life to all worlds, "Melech" the Malchus of Ein Sof His great Name, which includes both levels of Sovev and Memalei above.

וזהו יחיד לבדו ממש ואחר כך חי כל העולמים מלך
מלכות דא"ס שהוא שמו הגדול שכולל ב' מדרגות
דסובב וממלא הנ"ל

And understand that all of this is like a drop in the ocean.

נד"ל שאינו רק כטיפה בים אוקינוס כו'

(יז)

And behold, what is said, "praised and glorified in the language of His pious ones and His servants," refers to the souls, which are called His pious ones, and the angels, which are called His servants.

והנה מ"ש משבח ומפאך בלשון חסידיו ועבדיו הן
נשמות שנקרא חסידיו ומלאכים שנקרא עבדיו

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And the root of the difference between them is known: that the angels have their root in the supernal speech, as it is written, “and by the breath of His mouth all their host.”

וְשָׂרֵשׁ עֲנִינוּ הֶהָפֵרֵשׁ בֵּינֵיהֶם יָדוּעַ שֶׁהַמַּלְאָכִים שָׂרֵשׁם
בְּדַבּוּר הָעֲלִיוֹן כִּמְשׁוּ וּבְרוּחַ פִּי כָּל צָבָאָם

And this is the level of Memalei Kol Almin, and is called the externality of the worlds.

וְהוּא בְּבַחֲיִנַת מַמְלָא כָּל עֲלָמִין וְנִקְרָא חִיצוֹנִיּוּת
הָעוֹלָמוֹת

But souls their root is in the internality of the worlds, which is generally in the Sovev Kol Almin, which is in the Name Havayah of Atzilus, called “the lamp of Havayah.”

וְנִשְׁמוֹת שָׂרֵשׁם בְּפָנִימִית הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בְּסוּכָּ״ע
בְּכָלֵל וְהוּא בְּשֵׁם הוּי דְּאַצִּילוּת שֶׁנִּקְרָא גַר הוּי

And this is also the difference mentioned above between the two types of self-sacrifice Yichuda Ila’a and Yichuda Tata’a each one to its source of hewing.

וְזֶהוּ גַ״כּ עֲנִינוּ הֶהָפֵרֵשׁ הַנִּלְכָּד בְּשָׁנֵי מִינֵי מִסֵּ״נ בְּיַחְוִי״ע
וְיַחְוִי״ת כָּל אֶחָד לְמִקְוֹר חוּצָבּוֹ

For the nullification and inclusion of the “lamp of Hashem” the soul rises and ascends until the Essence itself.

שֶׁבְּטוּל וְהִתְכַּלְלּוּת גַּר ה' דְּנִשְׁמָה הוֹלֵךְ וְעוֹלָה עַד
מַהוּ״ע מִמֶּשׁ

And therefore the soul is called “one who walks,” as it is written, “and I will give you walkers among those who stand,” for it walks in ascent after ascent.

וְעַל כֵּן נִקְרָאֵת הַנִּשְׁמָה מְהַלֵּךְ וּכְמִשׁ״שׁ וְנִתְּתִי לָהּ
מְהַלְכִּים בֵּין הָעֲמֻדִים כּו' שֶׁמְהַלֵּכֶת בְּעֲלִיָּה אַחֵר
עֲלִיָּה

From Gan Eden to Gan Eden, until the Essence of Delight in the Essential Being, literally “being absorbed in the body of the King.”

מִגַּנֵּ״ע לְגַנֵּ״ע עַד עֲצֻמוֹת הַתַּעֲנוּג שֶׁבְּמַהוּ״ע מִמֶּשׁ
דְּאַיִשׁוּתָאָא בְּגוּפָא דְּמִלְכָּא מִמֶּשׁ

But the angels do not ascend in their nullification except to their source in the Malchus of Beriah-Yetzirah-Asiyah, which is the breath of His mouth, called externality, and they do not ascend into the internality of the Name Havayah at all.

אַבָּל הַמַּלְאָכִים אֵינָם עוֹלִים בְּבְטוּלָם רַק לְמִקְוֹרָם
בְּמַלְכוּת דְּבִי״ע שֶׁהוּא רוּחַ פִּי וְת' שֶׁנִּקְרָא חִיצוֹנִיּוּת
וְלֹא יַעֲלוּ בְּפָנִימִית דְּשֵׁם הוּי כָּלֵל

And therefore they are called “standing,” relative to their level in the root of their source of hewing, for they do not rise to a higher level than their source.

וְלָכֵן נִקְרָאִים עוֹמְדִים לְפִי עֶרֶךְ מִדְּרָגָתָם בְּשָׂרֵשׁ
מִקְוֹר חוּצָבָם לֹא יֵלְכוּ לְמִדְּרָגָה עֲלִיוֹנָה מִשָּׂרֵשׁם

For what is written, “Is there a number to His troops?” refers to the order of the ascents of the angels from world to world, as it is written, “and the angels of God were ascending,” yet all of it is only in the category of Memalei.

כִּי מִשׁ״שׁ הָיָה מִסְפֵּר לְגִדּוּדֵי הָרִי הוּא בְּסֹדֶר עֲלִיּוֹת
הַמַּלְאָכִים מֵעוֹלָם לְעוֹלָם כִּמְשׁוּ וּמִלְאָכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים
כּו' אַבָּל הַכֹּל הוּא רַק בְּבַחֲיִנַת מַמְלָא כּו'

But in truth, even in the ascents of the angels there is no end or measure at all, as in the walking of the souls

אַבָּל בְּאַמְתָּ גַּם בְּעֲלִיּוֹת הַמַּלְאָכִים אֵין קֵץ וְשִׁעוֹר כָּלֵל
כְּמוֹ בְּהִלְכַת הַנִּשְׁמוֹת

even though they are called “standing” because of their root in the letters of the supernal speech, yet even in the “word of Hashem” that gives life to all the worlds there is also the aspect of Ein Sof, literally.

אֲף עַל כֵּי שֶׁנִּקְרָאִים עוֹמְדִים מִצַּד שָׂרֵשׁם בְּאוֹתִיּוֹת
הַדַּבּוּר הָעֲלִיוֹן כִּנְלָא אַבָּל גַּם בְּדַבְּרֵי ה' שֶׁמְחַיֶּה כָּל
הָעוֹלָמוֹת יֵשׁ בָּזָה גַ״כּ בְּבַחֲיִנַת אֵין סוֹף מִמֶּשׁ

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

For just as He has no measure upward, so too there is no end to His extension downward.

And this is what is said in the Sifra: "Go out and count," etc. And the proof is from the renewal of creation every day without interruption.

And this is the meaning of "praised and glorified in the language of His pious ones and His servants" that in the souls (His pious ones) there is ascent after ascent into the Essence, which is the internality of Sovev, and likewise in His servants (the angels) of Beriah–Yetzirah–Asiyah in the externality of the worlds, also "praised and glorified" without measure or number.

But behold, all of the above is in the ascents of the worlds in internality and externality the walking of the souls in ascent, and the ascents of the angels in song, like the Serafim and Ofanim of Beriah–Yetzirah–Asiyah who say "Kadosh" and "Baruch,"

until the host of heaven in the spheres of Asiyah, all of whom bow in awe and accept upon themselves what is written, etc.

But lower than this behind the curtain that separates between each world, which is called Nogah, where the Divine light descends in hidden stages with extreme contraction and separation from there is hewn the materialistic soul that is filled with evil desires.

How, then, can there be in it nullification to the Divine nothingness like the nullification and true inclusion of souls and angels above since this soul is coarse matter and comes in a state of separation?

For the darkness from the coarse materiality in it conceals the Divine light entirely, so that it cannot rise, but rather descends downward like an animal, as it is written, "the spirit of man ascends upward, and the spirit of the animal..."

(And in truth, were it not for the curtain that separates called in the Gemara "the backside of the curtain" the power of the Divine light would shine even in the coarseness of the Sitra Achra.

שָׁכְמוּ שְׂאֵין לוֹ שְׁעוֹר לְמַעְלָה כִּדְ אֵין סוּף
לְהִתְפַּשְׁטוֹתוֹ לְמַטָּה כּו'.

וְזֶהוּ שְׂאֵמְרוּ בְּסִפְרָא צֵא וְחִשּׁוּב כּו' וְרֵאזָה מִחֲדוּשׁ
מַעֲשֵׂה-בְרָאשִׁית בְּכָל יוֹם בְּלִי הֶפְסֵק כָּלֵל.

וְזֶהוּ שְׂאֵמְר מְשֻׁבָּח וּמְפָאָר בְּלִשׁוֹן חֲסִידָיו שֶׁהֵן
הַנְּשֻׁמוֹת בְּעֲלִיָּה אַחֵר עֲלִיָּה בְּעֶצֶם כִּנּוּל שֶׁהוּא
בְּפִנִּימִית דְּסוּבָב כִּנּוּל וְגַם בְּעֶבְדֵּיו שֶׁהֵן הַמְּלָאכִים
דְּבִי"ע בְּחִיצוֹנִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת ג' כ מְשֻׁבָּח וּמְפָאָר בְּלִי
שְׁעוֹר וּמְסָפֵר מִטַּעַם זֶה עֲצָמוּ

אִךְ הִנֵּה כָּל זֶה בְּעֲלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת בְּפִנִּימִית וְחִיצוֹנִית
שֶׁהֵן הַלִּיכַת הַנְּשֻׁמוֹת בְּעֲלִיָּה וְעֲלִיּוֹת הַמְּלָאכִים
בְּשִׁירָה כְּמוֹ שְׂרָפִים וְאוֹפָנִים דְּבִי"ע שְׂאוּמְרִים קְדוּשׁ
וּבְרִוּה.

עַד צָבָא הַשָּׁמַיִם דְּגִלְגָּלִים דְּעֲשִׂיָּה שְׁכֻלָּם מִשְׁתַּחֲוִים
בְּאַיְמָה וּמִקְבָּלִים עֲלֵיהֶם עַמּוּ"ש כּו'.

אָבֵל לְמַטָּה יוֹתֵר וְהוּא בְּאַחֲרֵי הַמָּסָף הַמְּבָדִיל שְׁבִין
כָּל עוֹלָם שְׁנִקְרָא נוֹגֵה שְׁשֵׁם הָאוֹר הָאֱלֹקִי יוֹרֵד
בְּסִתְרַת הַמְּדַרְגּוֹת בְּתִכְלֵת הַצְּמָצוּם וְהַפִּירוּד כּו' שְׁמִשָּׁם
מְקוֹר חוּצָב הַנֶּפֶשׁ הַחוּמְרִיּוֹת שְׁמָלָא תַּאוּת רְעוּת כּו'.

אִיךְ יוֹכֵל לִהְיוֹת בּוֹ בְּטוֹל לְאַיִן הָאֱלֹקִי כְּמוֹ בְּטוֹל
וְהִתְכַּלּוֹת אֲמִיתִית דְּנְשֻׁמוֹת וּמְלָאכִים כִּנּוּל מֵאַחֵר
שֶׁהַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת הִיא חוּמְרִיּוֹת וּבָאָה בְּבַחֲיִנַת הַפִּירוּד.

הָרִי הַחֲשׂוֹף מִחוּמְרַת הַגִּסּוֹת שְׂבָה יִסְתִּיר אוֹר הָאֱלֹקִי
לְגִמְרֵי לְבַלְתִּי תַעֲלֶה כִּי אִם תִּרְדַּ לְמַטָּה בְּבִהְמָה
וּכְמִ"ש רֹחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא כּו' וְרוּחַ הַבְּהֵמָה
כּו'.

וּבְאַמָּת לִוְיִי הַמָּסָף הַמְּבָדִיל שְׁנִקְרָא בְּלִשׁוֹן הַגִּמְרָא
אַחֲרֵי הַפְּרָגוּד הִנֵּה כּוֹחַ אוֹר הָאֱלֹקִי מֵאִיר גַּם בְּגִסּוֹת
(דְּקִלְפָּה).

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

As at times it shines in the seventy ministering princes and they become nullified, saying "Give to Hashem," "Let all the earth fear Hashem,"

and as in a person, at certain moments, even in his coarse physical heart there falls an awakening of repentance, and he is broken and humbled in true sincerity.)

(יח)

And behold, it is known that the soul itself does not require any rectification, for it comes from the World of Atzilus, where it was bound in the bundle of life itself, and it descended downward only to rectify the animal soul, which is called the garments of Nogah.

And as it is written in Eitz Chayim, this descent is for the sake of ascent that there will be a greater elevation for the Divine soul than its own natural elevation, when it refines and elevates the animal soul into holy light and supernal unity.

Until the animal soul recognizes its Creator through the excitement of the physical mind and heart in intellectual and natural love and fear, to the point of actual mesirus nefesh "with all your soul," meaning the animal soul, "even if He takes your soul."

Through this, the Divine soul attains a superior elevation in its own mesirus nefesh in "Echad." And this is a great wonder, for above it was explained that even angels are nullified only to their root in Malchus of Beriah-Yetzirah-Asiyah, in the nullification of something into Divine nothingness.

And so it is with the animal soul in proportion to its coarseness that it, too, can be aroused through contemplation in Yichuda Tata'ah in the nullification of something into nothing, until it reaches a point where its physical heart and soul are ready for mesirus nefesh.

However, this ascent is only to its root in the constricted Divine light in the externality of the worlds. Whereas the mesirus nefesh of the Divine soul does not come from the nullification of something to nothing, for it does not need that at all, since its source is the Name Havayah of Atzilus itself.

כמו שלפרקים יאיר בע' שרים ומתבטלים כמו הבורא לה' כו' יראו מה' כל הארץ

וכמו באדם בעתים שונים יפל גם בלבו החומרי (התעוררות תשובה ונשבר ונכנע באמת לאמתו כו')

והנה ידוע שהנשמה עצמה אינה צריכה תקון, כי היא באה מעולם האצילות שהיתה צרורה שם בצרור החיים ממשי, ולא ירדה למטה רק לתקן את הנפש הבהמית הנקראת לבושי נוגה

וכמשבר בעץ חיים שיירידה זו צריך עליה היא, דהינו שיהיה עלוי גדול לנשמה האלקית יותר מעלויה עצמה, על ידי מה שתזכר ותברר ותעלה את הנפש הבהמית לאור קדושה ויחוד עליון

עד שתבא הנפש הבהמית להכיר את בוראה בהתפעלות המוח והלב הגשמיים, באהבה ויראה שכליים וטבעיים, עד שתבוא למסירת נפש בפעל ממש וכמ"ש בכל נפשו, הוא הנפש הבהמית, אפלו בוטל את נפשו בפעל ממש

ומזה יהיה יתרון עליה לנשמה האלקית במסירת נפש שלה ב"אחד". וזה פלא גדול, שהרי למעלה באר שגם מלאכים אינם נכללים אלא בשורשם במלכות דב"ע, בבטול היש לאין האלקי

וכן הוא בנפש הבהמית לפי העביות שבה שגם היא תתפעל על ידי התבוננות ביחודא תתאה, בבטול היש לאין, עד שתגיע למדרגה שהלב והנפש הטבעית מוכנים למסירת נפש

אף עליה זו אינה אלא עד שרשה בצמצום האור האלקי בחיצוניות העולמות. אבל מסירת נפש של הנשמה האלקית אינה באה מבטול היש לאין כלל, כי אינה צריכה לזה מכלל, מאחר ששרשה בשם הוי"ה דאצילות עצמו

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

For above the sheath of the sun is the Name Elokim that conceals; yet in Atzilus the Essence of the Infinite One shines openly until it illuminates this specific soul, called the lamp of Havayah.

And this is the matter of its cleaving in mesirus nefesh through its grasp of Yichuda Ila'ah, in the essential Being of the Infinite One how no comparison exists between Atzilus and the Essence, and the quality of their union like a flame bound to a coal.

And from this the Divine soul attains its essential mesirus nefesh, which is true self-nullification in the infinite nothingness itself not merely nullification of something into nothing.

This is the entire difference between the two types of mesirus nefesh of "Echad" and of "Baruch Sheim." The latter is only the nullification of something into Divine nothingness; the former is nullification into the Infinite Essence itself.

According to this, it is very difficult to understand how the essential can be elevated through the secondary and how the Divine soul ascends more through its descent to refine the animal soul.

דְּכָתִיב שְׁמֵשׁ וּמִגֹּן, שְׁלִמְעֵלָה מִנֶּרְתֵּק הַשְּׁמֵשׁ הוּא שֵׁם
אֱלֹקִים הַמְסֻתֵּר, וּבְאַצִּילוֹת מְאִיר עֲצָם אִוְרָא"ס
בְּגִלּוֹי עַד שֶׁמְאִיר עַל נִשְׁמָה פְּרִטִית זוֹ הַנִּקְרָאת גֵּר
הוּי"ה מִמֶּשׁ.

וְזֶהוּ עֲנִין דְּבִקּוּתָהּ בְּמִסִּירַת-נֶפֶשׁ עַל-יְדֵי הַשְּׁגָתָהּ
בְּיַחְוָדָא עֲלֵאָה דְּעֵשְׂרָה סְפִירוֹת בְּמַהוּת אִוְרָא"ס
אִיף אִין עֵרָךְ בֵּין הָאֲצִילוֹת לְעֲצָם, וְאִיף מְאֻכְלוֹת
הַיְחִיד כִּשְׁלֵהֶבֶת הַקְּשׁוּרָה בְּגִתְלָת.

וּמִזֶּה דּוֹקָא תְּבוּאָה הַנִּשְׁמָה לְעֵקֶר מִסִּירַת-נֶפֶשָּׁה, שֶׁהוּא
בְּטוֹל וְהַתְּפִלּוֹת בְּבִחִינַת הָאִין דְּא"ס עֲצָמוּ בְּבְטוֹל
עֲצָמִי, וְלֹא בְּבְטוֹל הַיֵּשׁ לְאִין בְּלִבְד.

וְזֶהוּ כָּל הַפֶּרֶשׁ הַיְדוּעַ בֵּין ב' מִינֵי מִסִּירַת-נֶפֶשׁ
דְּ"אַחַד" וְדְ"כְרוּף שֵׁם" שֶׁיַּחְוָדָא תַּתְּאָה דְ"כְרוּף
שֵׁם" אִינוּ אֵלָּא בְּטוֹל הַיֵּשׁ לְאִין הָאֱלֹקִי; וְיַחְוָדָא
עֲלֵאָה דְ"אַחַד" הוּא בְּטוֹל בְּהָאִין עֲצָמוּ.

וְלִפ"ז יִקְשֶׁה מְאֹד אִיף אֶפְשָׁר שְׁיִתְעַלֶּה הָעֵקֶר עַל-יְדֵי
הַטְּפִל וְהִיגוּ יְרִידַת הַנִּשְׁמָה לְבִרְר אֶת הַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִית
שְׁעַל-יְדֵי זֶה תִּתְעַלֶּה יוֹתֵר, מֵאַחֵר שֶׁיַּחְוָדָא תַּתְּאָה
דְּבְטוֹל הַיֵּשׁ לְאִין דְּנֶפֶשׁ הַבְּהִמִית נִכְלָל בְּיַחְוָדָא עֲלֵאָה
דְּנִשְׁמָה שֶׁיֵּשׁ בְּכָלֵל מֵאַתִּים מְנָה.

(יט)

However behold the truth, although the soul whose root above is much higher than the nefesh ha-teva'is as explained above nevertheless, the entire essence of its descent is for the sake of ascent, and specifically through that which it will elevate and rectify the natural soul.

This is the main mitzvah of "with all your soul," and the proof is from Rabbi Akiva who was pained over fulfilling this mitzvah of mesirus nefesh with his very life, through which his soul departed and was included in the achorayim of panim.

And also proof from what is written in the Zohar that they smite the body, and through this the light of the soul rises; and on this is founded the very essence of Torah and mitzvos and teshuvah.

אִף הִנֵּה בְּאֵמַת אֶפְרָעֵל-פִּי שֶׁהַנִּשְׁמָה שְׁרִשָּׁהּ לְמַעְלָה
הִרְבֵּה מִנֶּפֶשׁ הַטְּבִיעִית כְּנִל כָּל עֵיקֶר יְרִידָתָהּ לְצוּרָה
עֲלֵיהָ הִיא וְדּוֹקָא עַל-יְדֵי מַה שֶׁתְּעַלֶּה וְתִקְוִים לְנֶפֶשׁ
הַטְּבִיעִית.

זֶהוּ עֵיקֶר מִצְוַת מִסִּירוֹת נֶפֶשׁ "כָּכֵל נִפְשְׁךָ," וְרָאִיָּה
מִרְבִּי עֲקִיבָא שֶׁהָיָה מִצְטַעֵר עַל קִיּוֹם מִצְוָה זוֹ
דְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ בְּפִשְׁטוּת מִמֶּשׁ שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִצָּאָה
וְנִכְלָלָה נִשְׁמָתוֹ בְּאַחֲרִי.

וְגַם רָאִיָּה מִמָּה שֶׁכְּתוּב בְּזֶהָר דְּמִבְטָשִׁין לְגוֹפָא
עַל-יְדֵי-זֶה סְלִיק נְהוּרָא דְּנִשְׁמָתָא, וְעַל-זֶה הוּסַד עֵיקֶר
הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת וְהַתְּשׁוּבָה.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And to understand this how through the bittul of yesh to ayin in the lower unity there is a power greater and stronger than the essential bittul of the soul in the higher unity, to the extent that through it the soul is elevated with an elevation that it never could attain on its own behold it is known regarding a baal teshuvah that they are greater than complete tzadikim.

For tzadikim come from the realm of tikkun, from the higher unity, while the baal teshuvah “draws the Holy One” with far greater strength, because the root of the nefesh ha-teva’ is from the ox of the Merkavah, and the Merkavah has more power than the “rider” who is the Adam on the throne.

Since they carry and elevate to the Adam above, far higher than the level of Adam, which is in the Essence of the Emanator, of whom it is said “for He is not a man,” because their root is in Tohu before Tikkun.

And as written: “These are the kings... before any king ruled,” which is in the level of Sag, which is higher than Shem Mah of Adam of Tikkun.

And for this very reason the nefesh ha-teva’ is has a great and powerful ability to elevate the soul which is in the level of tzelem Adam.

This is the meaning of “a baal teshuvah draws Him with greater strength,” meaning from the root of the nefesh ha-teva’ is in the Tohu before Tikkun.

For it is written “Man and animal You save, Hashem,” referring to the G-dly soul and the natural soul called man and animal, Mah and Ban.

And this is what is meant by “I will sow the House of Israel with the seed of man and the seed of animal,” and the spirit of man rises upward while the spirit of the animal... yet there is superior advantage and greater power in the level of animal when its evil is transformed to good through teshuvah from the depth of the heart, that it is able to elevate the soul called man.

וּלְהַבִּין זֶה אֵיךְ שְׁעַל־יְדֵי בָטוּל הַיֵּשׁ לְאֵין בְּיַחְוּד תִּתְּאֶה יֵשׁ כַּח גְּדוּל וְרַב יוֹתֵר מִבָּטוּל עֲצָמֵי דְנִשְׁמָה בְּיַחְוּד עֵילָאָה עַד שְׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּתְּעֵלָה הַנִּשְׁמָה בְּעִילוּי שְׂלֵא הֵנָּה לָהּ מִצַּד עֲצָמָה כָּלֵל הֵנָּה יָדוּעַ בְּעֶנְיָן בַּעַל תְּשׁוּבָה שְׂגֻדוּלִים מִצַּדִּיקִים גְּמוּרִים.

שְׂצַדִּיקִים מִבְּחִינַת הַתִּיקוּן דְּיַחְוּד עֵילָאָה, וּבַעַל תְּשׁוּבָה “מְשַׁכִּי לִיה לְקוּדְשָׁא־בְּרִיָּה־הוּא בְּחֵילָא יִתִּירִין,” לְפִי שְׁשֻׁרֵשׁ נִפְשׁ הַטְּבָעִית מִפְּנֵי שׁוּר שְׂבִמְרָכָהּ, וְיֵשׁ כַּח בְּמִרְכָּבָה עֲלִיוֹנָה יוֹתֵר מִבְּחִינַת הָרוֹכֵב שֶׁהוּא בְּחִינַת אָדָם עַל הַכֶּסֶּא.

מֵאַחֵר שְׁנוּשָׂאוֹת וּמַעֲלוֹת לְבְּחִינַת אָדָם זֶה לְמַעַלָּה מִעֲלָה מִבְּחִינַת אָדָם, וְהוּא בְּעֲצָמוֹת הַמֵּאֲצִיל שְׂנֶאֱמַר בּוֹ “כִּי לֹא אָדָם הוּא,” מִפְּנֵי שְׁשֻׁרֵשׁ בְּבְּחִינַת הַתְּהוּ שְׁלִפְנֵי הַתִּיקוּן.

וּכְמִ”שׁ “וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים... לְפָנֵי מֶלֶךְ,” שֶׁזֶּהוּ בְּבְּחִינַת ס.ג שְׁלִמְעֵלָה מִשֵּׁם מ”ה דְּאָדָם דְּתִיקוּן.

וּמִזֶּה הַטַּעַם עֲצָמוֹ יֵשׁ כַּח גְּדוּל וְרַב בְּנִפְשׁ הַטְּבָעִית לְהַעֲלוֹת לְנִשְׁמָה שֶׁהִיא בְּבְּחִינַת צֶלֶם אָדָם.

וְהוּא הָעֶנְיָן “בְּבַעַל תְּשׁוּבָה מְשַׁכִּי לִיה... בְּחֵילָא יִתִּיר,” פִּירוּשׁ מִצַּד שְׁרֵשׁ דְּנִפְשׁ הַטְּבָעִית בְּבְּחִינַת הַתְּהוּ שְׁלִפְנֵי הַתִּיקוּן.

כִּי הֵנָּה כְּתוּב “אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה’,” הוּא נִפְשׁ הָאֱלֹקִית וְנִפְשׁ הַטְּבָעִית שְׂנִקְרָאִים אָדָם וּבְהֵמָה, בְּחִינַת מ”ה וּב”ן כִּידוּעַ.

וְהִנֵּנוּ מִ”שׁ “וְנִרְעַתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל נִרַע אָדָם וְנִרַע בְּהֵמָה,” וְרוּחַ הָאָדָם הָעוֹלָה לְמַעַלָּה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה... אֲבָל יֵשׁ יִתְרוֹן מַעַלָּה וְכַח רַב וְגֻדּוֹל יוֹתֵר בְּבְּחִינַת בְּהֵמָה כְּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָרַע לְטוֹב עַל־יְדֵי תְּשׁוּבָה מַעֲוִמָּקָא דְּלִבָּא לְהִיּוֹת בְּכַחוֹ לְהַעֲלוֹת לְנִשְׁמָה שְׂנִקְרָא אָדָם.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

For its root reaches far higher than the root of the G-dly soul, for the light of the souls even of tzadikim is only in the category of the light of Chochmah, called father and source of all the births of souls, as written “You are children to Hashem,” which is the level of the mochin of Abba within Zeir Anpin of Atzilus called Adam of Atzilus.

But the root of the level of “seed of animal,” which is the nefesh ha-teva’is, although its hewn source is only from the externality of the Face of the Ox, nevertheless because its ultimate root is in the beasts and animals of the Merkavah before the world of Tikkun of the supernal Adam, it is far higher.

And therefore the baal teshuvah draws the Essence of Hashem with greater force than the souls of tzadikim, to the point that “in the place where baalei teshuvah stand, complete tzadikim cannot stand.”

Just as the animals of the Merkavah carry the Throne.

And this is what David said: “And I was a beast with You,” meaning the animal below intellect whose root is the great Behemah above intellect, which is the essence of the point of will higher than reason and knowledge of Adam.

And this is the meaning of “Man and animal You save, Hashem.”

[NOTE Summary

These teachings explore how the inner structure of the soul ascends, transforms, and connects to holiness at increasingly deeper levels. The Mitteler Rebbe begins by explaining that the letters of thought and speech are unlike the emotions. Emotions have a clear lineage from Chochmah and Binah, and therefore the light of Chochmah can refine and purify them. But the letters of thought and speech come from a place much deeper than intellect, rooted in the essence of the soul itself. Because they stand above reason and will, they do not become refined automatically when the emotions become refined. Instead, they remain unchanged and can form a surrounding barrier of impurity around the soul.

This is why a person can refine their emotions through contemplation, prayer, and the light of wisdom, and yet still struggle with stubborn negative thoughts or traces of corrupt speech from earlier times. These letters have no internal vitality from intellect or emotion, so the illumination that reaches the feelings cannot reach them. They remain like stones in a wall, enclosing the soul and preventing its ascent.

כִּי שְׂרֵשָׁה מֵגִיעַ לְמַעְלָה מֵעֵלָה מִשְׁרֵשׁ הַנֶּפֶשׁ
הָאֱלֹהִית, שְׂאוֹר הַנִּשְׁמוֹת גַּם בְּצַדִּיקִים אֵינוֹ אֶלָּא
בְּבְחִינַת אוֹר הַחֻקָּה שֶׁנִּקְרָא אָב וּמְקוֹר תּוֹלְדוֹת כָּל
הַנִּשְׁמוֹת, כִּמְ”שׁ “בְּנִים אַתֶּם לָהּ”, וְהוּא בְּחִינַת מוֹחִין
דְּאָבָא שְׂבִז”א דְּאֶצִּילוֹת כִּידוּעַ שֶׁנִּקְרָא אָדָם דְּאֶצִּילוֹת.

אָבֵל שְׂרֵשׁ בְּחִינַת “גֵּרַע בְּהֵמָה” שֶׁנִּקְרָא נֶפֶשׁ
הַטְּבָעִית, אֲףִי שֶׁמְקוֹר חוּצָבָהּ הוּא רַק מִחִיצוֹנִיּוֹת דְּפָנֵי
שׁוֹר, מִכָּל מְקוֹם מִצַּד שְׂרֵשׁ הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת
דְּמֶרְכָּבָה לְפָנֵי עוֹלָם הַתִּיקוּן דְּאָדָם עֲלִיוֹן הוּא לְמַעְלָה
הַרְבֵּה.

וְלִכֵּן בַּעַל תְּשׁוּבָה מְשַׁכֵּי לִיָּה לְקוּדְשָׁא-בְּרִידָהּ הוּא
עֲצָמוֹ בְּחִילָא יִתִּיר מִנִּשְׁמוֹת דְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים, עַד
שֶׁ”בְּמִקוֹם שֶׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים” צַדִּיקִים גְּמוּרִים
אֵינֶם יְכוּלִים לַעֲמוֹד.

כְּמוֹ הַטַּעַם שֶׁהַחַיּוֹת דְּמֶרְכָּבָה נוֹשְׂאוֹת אֶת הַכִּסֵּא.

וְד”ל. וְנִהוּ שֶׁאֲמַר דָּוִד “וְאֲנִי בַּעַר וְלֹא אֲדַע, בְּהֵמוֹת
הָיִיתִי עִמָּךְ,” בְּהֵמָה שֶׁלֹּמְטָה מִן הַדַּעַת שֶׁשְׂרֵשָׁהּ
בְּבְחִינַת רֵבָה שֶׁלֹּמְעָלָה מִן הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּבְחִינַת עֲצָם
נִקְוֵדֶת הַרְצוֹן שֶׁלֹּמְעָלָה מִן הַטַּעַם וְהַדַּעַת דְּאָדָם.

”וְנִהוּ “אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה’.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

This is the deeper meaning of the image of the “wall of the daughter of Zion.” The inner faculties of the soul ascend to holiness, but the outer garments of thought and speech stand like a wall surrounding the city, unmoved and untouched. Only the deepest expression of the soul, tears, has the power to penetrate this wall. Tears come from a place beyond intellect and beyond emotion. When the soul feels a pain or yearning so great that the mind can no longer contain it, the hidden essence spills outward in the form of tears. Because this level is beyond all impurity, it can wash and elevate even those hardened letters that otherwise cannot rise.

This same principle explains the power of the Ketores. Sacrifices can elevate the inner life of the animal soul, because sacrifice corresponds to emotional refinement. But the Ketores reaches even higher. Its purpose is to transform the eleven harsh forces, corresponding to the outermost shells that cling to thought and speech. Because the Ketores draws from the highest encompassing light, above Chochmah, it can uplift what Chochmah itself cannot reach. This is why its fragrance affects the soul rather than the body, for its refinement operates on the deepest and most concealed layers of spiritual expression.

The later teachings explain why the refinement of the emotions must always come before the refinement of thought and speech. When the emotions rise through the light of wisdom, they take with them their own inner vitality, the part of the letters that serves as vessels for feeling. Once this inner vitality has risen, only the outermost husk of the letters remains. That husk, now emptied of inner life, can be elevated through the Ketores. If a person attempted to elevate the letters before refining the emotions, the letters would still be filled with untamed vitality and could not be lifted.

The teachings then move into a discussion of prayer and the dual form of self-sacrifice found in Shema. One form belongs to the divine soul, which naturally cleaves to its Source. The other is the self-sacrifice of the animal soul, which rises out of its natural desires and offers itself to G-d. These two movements correspond to two kinds of surrender. The divine soul surrenders in the unity of “Hashem is One,” which is a surrender into pure G-dliness that transcends all worlds. The animal soul surrenders in “with all your soul,” rising from its own physical grounding to connect to its root in holiness. This second surrender is more difficult and brings a greater elevation to the divine soul itself, for the divine soul is uplifted by the transformation of the animal soul.

Finally, the teachings reveal the mystery of why transforming the animal soul lifts the divine soul higher than the divine soul could ever rise on its own. The reason is that the animal soul originates from the level of the supernal “beast” of the Merkavah, from a rung that existed before the world of rectification. This root stands above the divine soul’s root. Therefore, when the animal soul returns and is elevated, it carries the divine soul with it to a place the divine soul could never reach alone. This is why a person who returns from below can reach a place that the wholly righteous cannot. The divine soul gains new wings from the struggle and ascent of the animal soul, and together they rise to a higher unity than either could achieve alone.

Practical Takeaway

Every inner struggle has spiritual purpose. When a person transforms a coarse desire, breaks a negative thought, or lifts a fallen word, they do more than cleanse the blemish. They raise their entire soul to a higher

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

level than the soul ever reached through its natural purity. Do not be discouraged by stubborn thoughts or repeated challenges. These are the very materials that allow the soul to soar beyond its natural limits. Refining emotions through contemplation and prayer is the essential first step, but when deeper impurities rise, tears of sincerity and yearning can wash and lift even the most stuck parts of the self. Transformation of the lower self does not merely clean; it elevates the higher self to realms once inaccessible.

Chassidic Story

The Mitteler Rebbe once met a chassid who came to him in great distress. The man described his constant battle with distracting and negative thoughts in prayer, and he cried over his inability to quiet his mind. Instead of rebuking him, the Mitteler Rebbe listened deeply and then said gently that these thoughts were not signs of failure but signs that his soul was being called to a higher labor. He explained that each impure thought, when resisted and redirected, becomes a stepping stone that lifts the divine soul higher than peaceful contemplation ever could. He told the man that these struggles were a compliment from Heaven, showing that he had the strength to refine them, and that through this refinement his soul would be raised to levels even the calmest saint could not reach. The man left with comfort, understanding that his tears and effort were themselves part of the ascent the Mitteler Rebbe describes in these teachings. **END NOTE]**

(כ)

And this is also the root of the matter of offerings, as written: “A man, when he brings... from the animal.” At first glance it is a wonder how can the soul of a human be atoned by bringing an animal, which has no comparison to him?

And how can sprinkling the blood and burning the fat of a physical animal rectify and restore the Divine image of the human that he damaged through sin? The meaning is: “A man, when he brings from the animal” the “man” is the Divine soul, in the image of God, which has the power to elevate the animal.

At first the human level of Mah, the order of rectification elevates the animal, the level of Ban that fell in the shattering of the vessels, refining it through offering its fat and blood in the fire from above. Only “man” can perform this elevation.

And so in man: the Divine soul elevates the animal soul, lifting it from its coarseness so it may stand before God as an offering. Prayer was instituted in place of the offerings, especially “with all your soul.”

וְהָיוּ גַם-כֹּהֵן שְׂרָשׁ הַטֵּעַם דְּקִרְבָּנוֹת דְּכִתִּיב אָדָם כִּי-יִקְרִיב אֶן כּוֹ מִן-הַבְּהֵמָה כּוֹ דְּלִכְאוּרָה זֶהוּ דְּבָר פֶּלֶא אִידֵי יִכְפֹּר עַל נַפְשׁ אָדָם הַחוּטָאֵת בְּמָה שְׂמִיבֵיא קִרְבֹּן בְּהֵמָה עַל-הַמִּזְבֵּחַ הָלֹא הָאָדָם בַּעַל דַּעַת וְאִין הַבְּהֵמָה עֶרְוֵה אֱלִיו?

וְאִידֵי בְּזִרְיָקֵת דָּם וְהַקְטָרֵת חֵלֶב דְּבְהֵמָה גִּשְׁמִיּוֹת יִכְפֹּר עֲוֹנוֹ וְיִתְקַן צֶלֶם אֱלֹהִים דְּאָדָם שְׂפָגַם בְּחֻטָּאוֹ? אֵלֹא הָעֲנִין הוּא דְּ“אָדָם כִּי-יִקְרִיב מִן-הַבְּהֵמָה” הִינּוּ הַנִּשְׁמָה שְׁנִקְרָאת “אָדָם” בְּצֶלֶם אֱלֹהִים שְׂכַחוּ רַב לְהַקְרִיב וְלַהַעֲלוֹת אֶת הַבְּהֵמָה.

שְׂפַתְחֵלָה הָאָדָם שֶׁהוּא שֵׁם מִיָּה דְּתַקּוּן מַעֲלָה אֶת הַבְּהֵמָה בְּחִינַת בִּין שְׁנִפֵּל בְּשִׁבְרֵית הַכִּלִּים וּמִכְרָרוּ עַל-יַדִּי הַקְרַבֵּת חֵלֶב וְדָמָה בָּאֵשׁ שֶׁל מַעֲלָה, וְדוּקָקָא אָדָם הוּא הַמִּקְרִיב הַבְּהֵמָה וְלֹא יוּכַל זֶה זִוְלָתוֹ.

וְכֹן בָּאָדָם שֶׁהַנִּשְׁמָה הָאֱלֹקִית מַעֲלָה אֶת הַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִית לְהַעֲלִיתָהּ מַגְסוּתָהּ וְלַהֲבִיאָהּ לִפְנֵי ה' בְּקִרְבָּן, כִּי תַפְלָה בְּמָקוֹם תְּמִידִין תִּתְּנֵנוּ וְהַעֲקָר בְּקִי"שׁ “בְּכָל נִפְשְׁךָ.”

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But after the human elevates the animal on the altar, then the animal elevates the human, lifting him higher than the level of “man,” correcting the root of his soul, adding a new light to the level of Adam above.

This is the meaning of “a pleasing aroma to Havayah,” for it draws a new light into Adam of Atzilus, which he did not have before from the root of the animal in the realm of Tohu above Tikkun.

Therefore, after the animal is offered, it elevates the person upward to his true root. Likewise in eating: first man elevates the food, then the food elevates him.

But teshuvah is higher even than offerings, for teshuvah transforms the evil itself to good like ketores, which turns “the poison of death” into “the spice of life.”

(כא)

And this is why all offerings require the north side, as it is written concerning the Korban Tamid: “And he shall slaughter it on the side of the altar, northward.” At first glance it would seem more fitting for slaughter to be in the south, the aspect of kindness on the right side.

As is known regarding the chariot: the face of the lion is on the right (chesed), and the face of the ox is on the left (gevurah). So too in the encampments, south is kindness and north is gevurah.

But on the contrary this itself is the reason, for all divine flow downward comes only through the constriction of gevurah. This is also the reason the Shulchan is in the north, since blessing descends from that side.

And this is also why all offerings require the north because from there God commands the blessing and the drawing down caused by the offering. The Tamid rises to its root in the face of the ox on the left, and that elevation draws the flow from the north.

Through the priest offering it, supernal kindness is drawn into all the worlds. And this is the meaning of “tzafonah” with a heh the final heh of the Name, which is the constriction of Elokim, “with the heh He created them.”

אכל אחר ההקדשה שמקריב האדם לבהמה על-גבי המזבח להעלותה אז נהפך הוא שהבהמה תעלה לאדם למעלה מבחינת “אדם” שמשם יתקן לשרש נפשו.

וזהו “לריח ניחוח לה” דוקא שהוא מוסיף אור חדש באדם העליון שלא היה לו מקדם והוא מצד שרש הבהמה בבחינת התהו שלמעלה מן התקון.

ועל-כן אחר ההקדשה של הבהמה היא מעלה את האדם למעלה לשרש נפשו. וכן באכילת אדם מעלה האדם את המאכל ואחר-כך המאכל מעלה לאדם.

אכל התשובה גבוהה גם מן הקרבנות כי התשובה היא מהפכת את הרע עצמו לטוב כמו הקטרת שנהפכת מסם המות לסם החיים.

וזהו שכל הקרבנות טעונות צפון כמ”ש בקרבן תמיד ושחט אותו על-ידי המזבח צפונה דוקא, ולכאורה היה ראוי יותר שישחט בדרום שהוא בבחינת הקסד ד”מין.

כידוע בענין המרכבה דפני אריה אל הימין ופני שור מהשמאל, וכן בסדר הדי’ דגלים צפון בסטרא דגבורה ודרום בקסד.

אכל אדרבה היא הנותנת, משום שכל שפע האלקי הנמשך למעלה למטה בא על-ידי צמצום בבחינת הגבורות דוקא, וכידוע שזהו הטעם דשלחן בצפון.

וזהו גם-כן הטעם שכל הקרבנות טעונות צפון, שמשם צוה ה’ הברכה וההמשכה שעל-ידי הקרבן, כמו קרבן תמיד שעולה למעלה בשרשו בפני שור מהשמאל, ואותה העלאתה גורמת ההמשכה מצפון.

שימשך על-ידי הפה המקריב קסד עליון בכל העולמות, וזהו שאמר “צפונה” בה”א להיות ידוע דהה”א האחרונה היא בבחינת הצמצום דשם אלקים, “בה”א בראם.”

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

This heh is the constricted radiance of Havayah as it enclothes the chariot of the lion and the ox through the Name Adnai.

“Tzafonah” means the heh is hidden there from which divine flow can emerge.

And through this very concealment the blessing can be drawn. But we must understand the phrase “northward before Havayah” how can “before Havayah” relate to the north, which is gevurah?

The idea is that through the concealment and contraction of the divine light in the final heh, the ofanim and chayos roar with great tumult, and the more distant they are, the more they yearn upward to be included.

And this is how the chayos lift the Throne higher than the level of Adam. Therefore from this north-heh comes the cause of the great ascent of the offering rising “before Havayah,” above the level of Adam.

This is the meaning of “a pleasing aroma to Havayah of Tikkun.” And similarly, prayer was instituted in place of the offerings.

As explained above in “A man and an animal You save, Hashem,” the animal soul rises to God in prayer, in the service of the heart of flesh, and becomes included in the fiery love the flame of Yah together with the Divine soul.

This happens when the Divine soul shines within the vessels of mind and heart, until even the coarse physical heart is refined and ignited with natural warmth and is absorbed into the supernal flame.

The two souls then cleave together, as explained elsewhere on the verse “Draw me after You, we will run.”

(כב)

And this is the meaning of “A man who offers from the animal” that the man is the one who offers and elevates the animal. And this is through the divine comprehension specifically of Yichud Tata, as explained above.

שְׁהִיא הָאֵרָה הַמְצַמְצֶמֶת מִשֵּׁם הוּי' הַיּוֹתֵר אֲחֵרוֹנָה, הַמְתַּלְבֶּשֶׁת בְּמַרְכָּבָה דְּפָנֵי אֲרִיָּה כו' בְּמִשְׁכַּן אֲדֹנֵי בָּם, וְזֶהוּ פִּירוּשׁ “צָפוֹנָה” צָפוֹן ה"א שְׁבֵה"א זֶה צָפוֹן וּמִסְתָּר אֹר הוּי'.

שְׁעַל־יְדֵי צִמְצוּם זֶה דּוֹקָא יוֹכֵל לְהִבְיָא שְׁפַע וּבִרְכָּה. אָבֵל צָרִיךְ לְהִבְיָן מֵהוּ “צָפוֹנָה לְפָנֵי הוּי'”, מָה שְׁרִיף לְצָפוֹן שֵׁם הוּי' וְלְפָנֵי שֵׁם הוּי' שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִשֵּׁם הוּי'?

אֵלָּא הָעֵנָן הוּא שְׁמִפְנֵי בְּחִינַת צִמְצוּם וְהִסְתָּר אֹר הָאֱלֹקִי שְׁמֵה"א הָאֲחֵרוֹנָה הַנִּלְבָּא בָּאָה סִיבַת הַתַּפְעֻלוֹת הָאוֹפְנִים וְהַחֲסוֹת בְּרַעַשׁ גָּדוֹל, וּמִשָּׁהֶם רַחוּקִים יוֹתֵר מִזֶּה. תַּתְּגַבֵּר יוֹתֵר הַתְּנוּשָׁאוֹת לְהַכְלִיל.

וְהִנֵּנוּ מֵה שֶׁהַחֲסוֹת נוֹשָׁאוֹת אֶת הַכֶּסֶף לְמַעְלָה מֵעֵלָּה מִבְּחִינַת אָדָם, וְאִם־כֵּן מִבְּחִינַת צָפוֹן ה"א זֶה בָּאָה סִיבַת עֲלִיָּה גָדוֹלָה כְּזוֹ שְׁיַעֲלָה הַקָּרָבָן לְפָנֵי הוּי' לְמַעְלָה מִשֵּׁם הוּי'.

וְזֶהוּ מֵה שֶׁנֶּאֱמַר “לְרִיחַ נִיחוּחַ לַהוּי'” דְּתַקֵּנוּ, וְכֵן תַּפְלוֹת בְּמָקוֹם תְּמִידִין תִּקְנוּ.

וְהִנֵּה מִבְּאֵר לְמַעְלָה בְּעֵנָן “אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'” דְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה עוֹלָה לֵה' בְּתַפְלָה בְּעִבּוּדָה שְׁבִלָב בָּשׂוֹר, וְתוֹכֵלֵל בְּרִשְׁפֵי אֵשׁ שֶׁלִּהְבֵּת־יָהּ בְּשִׁלְהוּבֵי רַחֲמֵימִיתָא.

וְהִנֵּנוּ עַל־יְדֵי נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית שְׁמֵאִירָה בְּכָלִי הַמוֹחַ וְהַלֵּב בְּהַתַּפְעֻלוֹת הָאֹר הָאֱלֹקִי, עַד שֶׁתִּזְדַּבֵּק חוֹמְרֵי הַלֵּב הַחֲמָרִי וְתִתְלַהֵב גַּם־הִיא בְּרִשְׁפֵי אֵשׁ הַתְּשׁוּקָה בָּחֵם הַטָּבָעִי וְתַעֲלָה וְתַכְלֵל בָּאֵשׁ שְׁלִמַעְלָה.

שְׁנִקְרָאת שֶׁלִּהְבֵּת־יָהּ דְּנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית יִחְדְּיוּ יְדוּבָקוּ. וְכַמִּשְׁכָּח בְּמָקוֹם אַחֵר עַל־פִּי “מִשְׁכַּנִּי אֲחִירִיךָ נְרוּצָה” לְשׁוֹן רַבִּים.

וְזֶהוּ אָדָם כִּי יִקְרִיב מִן־הַבְּהֵמָה שְׁאָדָם הוּא הַמִּקְרִיב וּמַעְלָה אֶת הַבְּהֵמָה כו' (וְזֶהוּ עַל־יְדֵי הַהֲשָׁגָה אֱלֹקִית (בְּיַחֲסֵי דּוֹקָא כְּנִל).

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

So too the Divine soul, which is called “man” in the image of God, offers and elevates the animal soul so that it may be included in Oneness. And this elevation of the animal soul is like the elevation of the Tamid offering.

For the animal soul first rises through fiery passion, natural yearning, and thirst in Pesukei d’Zimra and the two blessings before Shema. Afterwards it rises in the flame of Yah during Shema and Shemoneh Esreh.

And just as the blood of the Tamid is sprinkled in the north before God, so too the blood of the animal soul is “sprinkled” on the north of the supernal altar before its offering.

Meaning: all natural heat, foreign desires, and strange passions in the blood of the left chamber must be burned away so that the heart wants only God. This is the sprinkling “in the north before Hashem,” the north—heh above Havayah.

For although the man elevates the animal soul, nevertheless through this the animal soul elevates the Divine soul higher than its own root, just as the animals of the chariot raise the image of man above them.

Because the root of the animals and beasts of the chariot is in Tohu above the level of Adam of Tikkun.

And for this reason all offerings require the north, whose root is in the supreme gevurot of Tohu, above the chasadim of Havayah of Tikkun, from which new blessing is drawn down into Havayah.

As it is written “a pleasing aroma to Havayah.” And similarly, through the offering of the animal soul by the sprinkling of its blood in the north, there is an elevation of the Divine soul above its own root.

This place is above the level of Adam Elyon, from which all Divine souls originate. And this is as explained earlier.

And this elevation is specifically through the arousal of the animal soul from the comprehension of Yichud Tata. For from this specifically the Divine soul rises higher than its source.

כך הנפש האלהית שנקראת אדם בצלם אלקים מעלה ומקדשת לנפש הבהמית שתכלל באחד כו', והעלאתו זו דנפש הבהמית היא כמו העלאת התמיד ממזל.

שעולה על-גבי המזבח על-ידי אש של-מטה תחלה כך נפש הבהמית תחלת עלייתה על-ידי רשפי אש ותשתוקה וצמאון הטבעי בפסוד"ז ושמים לפנייה, ואח"כ תעלה בשלהבת י"ה כנ"ל בקריאת שמע ושמונה-עשרה.

וכמו שדם התמיד נזרק בצפון לפני ה' כנ"ל כך דם הנפש הבהמית נזרק בצפון מזבח העליון תחלה קודם ההקדשה כו'.

והינו בעור כל חום הטבעי ברצונות ותשתוקות זרות שבדם בחלל השמאלי החמרי בלתי לה' לבדו, והוא שנוזק בצפון לפני ה' צפון ה"א שלמעלה משם הוי' כנ"ל.

פי אף-על-פי שהאדם הוא המקריב את הבהמה כנ"ל על-ידי זה יש עליה לאדם למעלה מבחינת אדם כנ"ל, כך יש עליה לנפש האלהית למעלה מבחינת אדם על-ידי נפש הבהמית דוקא, כמו שהחיות דמרכבה נושאות את האדם כו'.

משום דשרש החיות והבהמות בבחינת התהו שלמעלה מבחינת אדם דתקון כו'.

ולזה הטעם כל הקרבנות טעונים צפון, ששרשו בבחינת גבורות עליונות דתהו שלמעלה מחסדים דשם הוי' דתקון, עד שמשם יומשו תוספת ברכה ונשפע בשם הוי'.

וכמ"ש “ריח ניחוח להוי'” כו', וכן מכח קרבן דנפש הבהמית בזריקת דמה בצפונה מזה יש עליה לנפש האלהית למעלה ממקור ושרש הנפש האלהית.

שהוא למעלה מבחינת אדם העליון שמשם מקור כל נפשות האלהיות מטעם זה, וד"ל.

והינו על-ידי התפעלות נפש הבהמית מהשגה דיה"ת דוקא שמה דוקא יש עליה לנפש האלהית למעלה משורה.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Even though the arousal of the Divine soul is far above this in the essential bittul of Yichud Ila nevertheless the elevation comes from the animal soul.

And this is the meaning of “Man and animal You save, Hashem” man is the Divine soul, animal is the animal soul, and together they are saved, as explained.

For man elevates the animal this is God’s salvation that gives man strength to elevate it. And God also “saves” the animal by raising it above its source.

Thus both are saved. And this is the meaning of “Give strength to God” to the Name Ban and “Man and animal” (Mah and Ban) You save both.

As they said: “The Ark carried its carriers.” What the chayos lift is from the power of the higher source and thus the uplifting returns to lift the one who lifts.

(כג)

And with all this, one can understand what is written in the section of Shema: the three levels in love “with all your heart, with all your soul, and with all your might.”

For it is known that there are two chambers in the heart: the right chamber where the blood does not flow, only the “breath of life,” which is moist, simple air, whose source is in the brain of Chochmah, which is cold and moist, where the divine soul dwells.

And the second the left chamber where the natural soul dwells in the element of fire, as it is written: “For the blood is the soul,” for the soul depends on it, and it is called the natural life of the flesh.

Its source is in the brain of Binah, which is hot and dry, and this is the natural heat in the heart, where thirst and yearning burn with the fiery heat of nature.

ואף-על-פי שהתפצלות הנפש האלהית הוא למעלה הרבה מזה והוא בבחינת הבטול העצמי דייח"ע כנ"ל מכל-מקום העליה באה מצד נפש הבהמית.

וזהו “אדם ובהמה תושיע ה'” אדם הוא נפש אלהית ובהמה נפש בהמית, ושניהם יחד תושיע כפי המבואר.

דאנש מקריב לבהמה וזהו מישועת ה' להיות כח ועז לאדם להעלות לבהמה (שאם אין צלם אדם מקבל כח אלקי לעזר לא יוכל להעלות לבהמה ונפש הטבעית מתגברת בו), וגם “תושיע ה'” לבהמה לעלות לאדם למעלה משורשה כנ"ל.

ונמצא לשניהם תושיע כו'. וד"ל. (וכמ"ש “תנו עז לאלהים” שהוא שם ב"ן, וזהו “אדם ובהמה” מ"ה ויב"ן תושיע שניהם).

וכמו שאמרו “ארון נושאיו נשא” הרי מה שנושאים החיות זהו מכח העליון, וזהו מה שנושא בנושאיו שכולל שתי מיני עזרה ההפכיים, דאדם ובהמה (דמ"ה מקביר לב"ן וב"ן מקביר למ"ה הנ"ל וד"ל).

ובכל זה יובן מ"ש בפרשת ק"ש ג' מדרגות באהבה בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך כו'

דהנה ידוע שיש ב' חללים בלב א' חלל הימני אין בו הלוח הדם רק רוח החיים שהוא אור לח ופשוט, ומקורו במוח החכמה שהוא קר ולח, ששם משכן הנשמה.

והב' חלל השמאלי ששם משכן הנפש הטבעית בבחינת יסוד האש, כמ"ש כי הדם הוא הנפש, שהנפש תלויה בו, ונקרא חיי בשר הטבעיים.

ומקורו במוח הבינה שהוא חם ויבש, והוא החם הטבעי שבלב, ששם הצמאון והתשוקה ברשפי אש של חם הטבעי.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

(And the flapping of the lungs blows upon the heart to cool it, for if not, it would be consumed by its heat.) From there come all desires and cravings of foreign fire.

And when he is aroused with love of God, this is what is meant by “with all your heart” with both inclinations, specifically in the left chamber, with felt thirst and longing in the actual heart of flesh.

As it is written: “My soul thirsts for You, my flesh longs for You” from the element of natural fire which rises upward, despising all foreign desire and wanting only God alone.

And it does not want to remain below at all, like “My flesh and heart yearn,” and this resembles the “fire of the altar” which is the fire from below; in truth, this is like the blood of the Tamid that is sprinkled.

And this elevation of the blood in the heart upward is through the soul in the brain, which comprehends Divine comprehension in Yichud Tata, such as in the greatness of God during Pesukei d’Zimra and the two blessings preceding Shema.

For through this: “spirit brings spirit,” and “spirit is drawn,” meaning that a flow comes from Above downward light of the soul in the brain extending to the right chamber of the heart, which is the spirit of life.

A revelation of Divine light with great additional vitality, for every elevation through bittul ha-yesh to ayin draws down ayin to yesh, as is known.

And likewise here: through the nullification of foreign desire fire that rises upward from the blood of the animal soul through contemplation in Yichud Tata, the Divine light is drawn down from Above into the soul in the brain and then to the right chamber.

This causes it to be “below as Above,” meaning: the increased Divine light in the soul comes specifically from the offering of the blood of the animal soul.

And this is the love of “with all your soul” which follows “with all your heart,” specifically.

וכנפי הריאה מנשבים על הלב לקררו, כי לולי זה היה פלה בתקמו כו'. ומשם נמשך כל תאוה ותמדה באש זרה כידוע.

וכשיתפעל באהבה אלקית הוא מ"ש בכל לבבו בשני יצרים, בניצר הרע שבתלל השמאלי דוקא, שיהיה בצמאון ותשוקה מורגשת בלב בשר דוקא.

כמ"ש צמאה לה נפשי, כמה לה בשרי כו' שהוא מיסוד האש הטבעי דוקא, שעולה למעלה, וממאס בכל רצון זר, רק לה לבדו.

ואינו חפץ להיות למטה כלל, כמו כלתה שארי ולבבי כו'. (וזהו כמו אש המערכה שנקראת אש של מטה.) כנ"ל, ובאמת הינו כמו דם התמיד הנזרק כנ"ל.

והנה העלאה זו של דם שבלב למעלה היא על-ידי הנשמה שבמוח, שמשגת בהשגה אלקית ביחודות דוקא, כמו בגדולת ה' בפסוד"ז וב' לפנייה.

ואמנם על-ידי זה רוח איתי רוח ואמשיך רוח שנמשך מלמעלה למטה מאור הנשמה שבמוח אל חלל הימני שבלב, שהוא רוח החיים.

גלוי אור אלקי בתוספת אור וחיית גדול, שכל העלאה בבטול היש לאין גורם בחינת המשכה מאין ליש כידוע.

וגם כאן על-ידי בחינת בטול רצון זר מיסוד האש העולה מלמטה למעלה מדם הוא הנפש שבתלל השמאלי בתשוקה וצמאון, שמבטל כח הנפש הטבעית בבטול היש לאין האלקי על-ידי התבוננות דיחודות כנ"ל כד נמשך מלמעלה למטה גלוי אור אירסוף באור חיי נשמתו שבמוח, שמשך אל חלל הימני.

שהיה למטה כמו למעלה וזהו ענין יתרון האור בנשמה שבה מצד הקרבת הדם שבנפש הבהמית כנ"ל.

וזהו ענין אהבה דבכל נפשו שבאה אחר אהבה דבכל לבבו דוקא.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

As is known regarding Nefesh–Ruach–Neshamah: Nefesh in the liver (and this is in the left chamber of the heart), Ruach of life in the right chamber, and Neshamah in the brain, whose root is in Chochmah.

And its primary root is in the brain of Chochmah, the power of Mah in the soul, where the first revelation of God's light rests therefore it is called "the lamp of Hashem."

And this additional light in the soul comes specifically through the love of "with all your soul," derived from the love of "with all your heart," and through the light of Torah which emerges from Chochmah.

And as it is written: "And these words... and you shall speak of them," for through speech the breath of speech ascends upward.

And likewise the meaning of "with all your soul" rises through elevation first, as in "the spirit of man ascends upward," and this draws spirit to the heart.

And according to the above, man offers this is the spirit of life in the heart whose root is in Binah, in "Hear O Israel." And afterward, in the love of "with all your heart," the animal soul elevates the spirit of life in the love of "with all your soul." This is the matter of the lamps.

And upon the elevation of the soul in the brain is the love of "with all your might." And there are masters of Scripture, masters of Mishnah, and Talmud and to each person his Ruach and Neshama shine specifically from the light of Torah.

וכידוע בענין נפש רוח נשמה דנפש בכבד (והוא בלב פחלל השמאלי), ורוח החיים בלב פחלל הימני, ונשמה במוח.

ועיקר מקורה במוח החכמה פת מ"ה שבנשמה. ושם ראשית גלוי אור ה', שלזה נקראת נר הוי' כו'.

ונתוסף האור הזה עלי ידי אהבה זו דבכל נפש ממש מאהבה דבכל לבב, ועל ידי אור דתורה דאורייתא מחכמה נפקת.

ונ"ש והיו הדברים האלה כו' ודברת בם עלי ידי (הדבור שעולה רוח הכל הדבור למעלה כו'.

וכן פירוש כל נפש הוא עולה בבחינת העלאה תחלה, כמ"ש כי רוח האדם היא העולה למעלה כו', ואמשיך רוח ללב כו'.

וזהו כפי הנ"ל הרי אדם מקריב, שהוא הרוח החיים שבלב ששרשו במוח בינה, בשמע ישראל. ואח"כ באהבה דבכל לבב הנפש בהנמית מעלה (לרוח החיים באהבה דבכל נפש. וזה ענין הנרות.

ועל העלאת הנשמה שבמוח היא אהבה דבכל מאד. ויש מרי מקרא ומרי משנה ותלמוד וכל אחד אחד מאיר ברוחו ונשמתו מאור דתורה דוקא, וד"ל.

(כד)

And with this one can understand the matter of the order of the arrangement: why the blood of the Tamid comes before the preparation of the two lamps, etc.

For it is known that souls are called "lamps," and the general community of Israel are the seven lamps of the Menorah.

And the entire concept of lighting the lamps is only to illuminate the light of Chochmah in the head to the attributes of the "spirit of life" in the heart, as explained above.

ובנה יובן ענין סדר המערכה מה שדם התמיד קודם להיטב ב' נרות כו'.

דהנה ידוע שהנשמות נקראות נרות, וכללות נש"י הן ז' נרות דמנוחה.

וכל עיקר ענין הדלקת הנרות הוא רק להאיר אור החכמה שפראש למדות דרוח החיים שבלב כנ"ל.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Therefore, the blood of the Tamid precedes, for only through it can the lighting of the lamps occur just like the love of “with all your heart,” which causes additional light in the “spirit” of the heart, which is “with all your soul,” as above.

(But the matter of why the preparation of the five lamps comes before the blood of the Tamid, and the preparation of the two lamps after the blood of the Tamid, is as follows:)

The “preparation” is preparing them with oil and wick so that they may burn properly; and so it is with souls: their preparation is the “oil of Chochmah,” and the wick is the attributes, so that the light of Chochmah may shine in the attributes.

And it is known that at night he would light all seven lamps, but in the morning, when light of Chochmah and Chesed shines on its own as written: “The morning is my light,” and “Torah is my light” then the light of Torah shines in Israel, who are called lamps.

Therefore only the sixth lamp Yesod, the channel from which the primary illumination of souls comes is lit in the morning.

And this is why the preparation of the five lamps corresponding to the middos first, for they must be ready to receive from Chochmah; this reaches until Hod alone (“Binah spreads until Hod and no further”), which is “Shema Yisrael” Binah that enters the heart, preparing it to receive the light of Chochmah.

But the lamp has not yet been lit; only after the blood of the Tamid through which the light of Chochmah–Binah is drawn into the middos, can the preparation of the two lamps occur.

For these two lamps correspond to Yesod and Malchus the actual lighting of the sixth lamp, which illuminates Malchus, the collective souls of Israel, who are literally called lamps by the light of Chochmah of Torah.

Therefore the preparation of the five lamps is before the Tamid, for man first offers the “beast”; if not for these five lamps the oil and wick, as in “Oil on your head” the blood in the heart would not rise.

ועל פן דם התמיד קודם שיעל-ידי זה דוקא יוכל להיות הדלקת הנרות. וכמו אהבה דבכל לבבה שהיא הגורמת להיות תוספת אור ברוח שפלב שהוא בכל נפשך כנ"ל, וד"ל.

אבל מה שהטבת ה' נרות קודמת לדם התמיד, והטבת ב' נרות היא אחר דם התמיד הענין הוא כפי שבודאי יש הפרש בין הטבת הנרות להדלקת הנרות.)

שהטבה היא להכיןם בשמן ופתילה שיוכלו לדלק בטוב. וכך הוא בנשמות הטבתן היא שמן דחכמה, ופתילה הן המדות שיוכל להאיר אור דחכמה במדות כנ"ל.

וידוע דבילילה הנה מדליק כל ז' הנרות, אבל בבקר אור שאור החכמה והחסד מאיר בלא-הי כנ"ל (כמ"ש הבקר אורי, וכתוב ותורת אורי) שאז אור דתורה מאיר בפניסת ישראל שנקראים נרות.

על פן אין צורך להדליק רק נר הו"י שהוא בחינת הנשמות, כמ"ש or יסוד, צדיק שמשם עיקר הארת אור זרוע לצדיק כו'.

וזהו שהטבת ה' נרות שהן המדות יהיו מוכנים לקבל מתחמה. וזהו עד הוד לבד דבינה עד הוד אתפשטת ולא יותיר והוא בשמע ישראל, דבינה לבא מבין בהטבתו להיות אור דחכמה מאיר במדות.

אבל עדין לא נדלק האור, רק אחר דם התמיד שיעל-ידי זה ימשך אור דחו"ב במדות וזה הטבת ב' נרות שאחר התמיד דוקא.

לפי שב' נרות האחרונות הן יסוד ומלכות שהוא הדלקת נר הששי להאיר במלכות בכללות נש"י שנקראים נרות ממש מאור דחכמה דתורה כנ"ל.

ולזה הטעם הטבת ה' נרות קודמת לתמיד פי האדם הוא המקריב תחלה לבהמה. ואם לא התמש נרות האלה בהטבתן בשמן ופתילה כמ"ש ושמן על ראשך כו' לא הנה דם שפלב עולה כו'.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And only after the blood of the Tamid can the preparation of the two lamps and the lighting of the sixth lamp occur, for through this the “beast” elevates the “man,” drawing light from Chochmah.

And this is why the blood of the Tamid is positioned between the preparation of the five and the preparation of the two lamps, as explained.

(כה)

And now we can understand the order that the preparation of the two lamps precedes the Ketores, which is the concept of “with all your might.”

For it is known that in the order of nefesh—ruach—neshamah, the nefesh is a chariot relative to the ruach, and the ruach relative to the neshamah.

And just as from the love of “with all your heart” one reaches “with all your soul” (the blood of the Tamid, which precedes the two lamps), so after the love of “with all your soul” one reaches “with all your might.”

The simple meaning of “with all your might” is “with all your money,” for some people love their money more than their very selves.

And this is the mitzvah of tzedakah, which is from one’s toil. Even though the soul is more precious than money, the act of tzedakah with one’s money has a far greater power than that of one’s body or soul.

For although the divine soul is called “lamp of Hashem,” shining in the mind and heart with deep inspiration, the physical act of tzedakah though only a bodily deed has a higher root than the very source of neshamah in the mind.

Through this, the neshamah is given additional light, and its ascent its level of “man” rises above the level of “man” entirely, illuminating even in the level of Y-H.

And this is through tzedakah, as it says: “Through righteousness I shall behold Your face,” meaning that the Face of Havayah

ואחר דם התמיד דוקא הוא שיוכל להיות הטבת ב' נרות והדלקת נר ה' מטעם הנ"ל בפרוש האדם והבהמה שהבהמה מעלה לאדם להאיר אורו מהחכמה כו'.

וזהו שדם התמיד הוא בין הטבת ה' נרות להטבת ב' נרות כו', וד"ל.

ומעתה יש להבין ענין הסדר דהטבת ב' נרות קודם לקטרת כו' שזה י' ענין בכל מאדך כו'.

דהנה ידוע בסדר נר"ו דנפש מרכבה לגבי רוח, ורוח לגבי נשמה כו'.

וכמו שמאברה דבכל לבבה מגיע לבכל נפש שזהו דם התמיד שקודם לב' נרות כנ"ל כף אחר אברה דבכל נפש מגיע לבכל מאדך.

דהנה פירוש הפשוט דבכל מאדך הוא בכל ממונה, שיש לאדם שממונו חביב עליו מגופו כו'.

והוא מצות הצדקה שהיא מיגיעו, ואף-על-פי שהנפש יקרה מן המון מ"מ יש כח רב במעשה הצדקה בממונו הרבה יותר מגופו ונפשו כו'.

כי הגם שהנפש האלקית נקראת נר ה' ומאירה במוחו ולבו ברוב התפעלות, ונקראת נפש השכלית מ"מ המעשה בצדקה אף שאיננו אלא עשיה גשמית יש לו שרש עליון יותר מכל עיקר ומקור אור הנשמה שבמוח.

עד שעל-ידי-זו תוסיף אור בנשמה, וכל עיקר עליית הנשמה שהיא עיקר בחינת אדם תעלה למעלה מעלה מבחינת אדם, והינו להאיר גם ביו"ה כו'.

והינו על-ידי הצדקה, כמ"ש בצדק אהזוה פניו. שזאיר פני הני' בנשמה, כמ"ש יאר ה' פניו אליה.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

shines into the soul, as written: "May Hashem shine His Face upon you."

And it says: "Your righteousness shall go before you," and "Righteousness exalts a nation," and many similar verses.

A general proof is that all mitzvos are called "tzedakah," as it says: "And it shall be righteousness for us when we observe to do," and regarding Avraham: "to do righteousness."

For mitzvos are primarily in action alone, and the action is the essence, even without intent, since the reasons for mitzvos are not revealed now until the future time.

As Rashi explains "May he kiss me," because their beginning is wedged in their end, as it says: "The end of the matter... fear God and keep His commandments for this is man."

Because action is the "end of all," it contains the power of the primal beginning, which precedes Chochmah the power of mah of Adam, called neshamah.

And this is the matter of the Ketores. Its eleven ingredients are entirely inanimate and have no taste, and cannot serve as food to bind the soul's life to the body.

They only have a strong scent when burnt, and the scent "restores the soul" meaning it returns the nefesh to its essence, reviving it.

Until it returns to illuminate the vessels of the mind in Chochmah, where the neshamah resides.

This is why it is said that "the soul benefits from scent, not the body," for the body receives life only through food that becomes blood, but the neshamah receives life from the essence of nefesh through fragrance.

For the action of scent is to be the beginning of the revelation of the soul's light in the mind so that it should not depart from the mind, but return into greater revealed vitality.

וכן אמר והלה לפניך צדקה, וכתוב צדקה תרומם גוי כו', וכהגון רבות בפתובים

וראיה הכללית לזה מה שמצינו שכל המצוות נקראות בשם צדקה, כמ"ש וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות כו', וכן באברהם אשר יצוה כו' לעשות צדקה כו'

לפי שהמצוות עיקרון רק בפעולה מממש, והמעשה הוא העיקר גם שהוא בלא פונה, וכמ"ד מצוות אינן צריכות פונה כי טעמי מצוות לא נתגלו עתה רק לעתיד

כדפירש רש"י על ישקני כו' מפני שנעוץ תחלתו בסופן דוקא, וכמ"ש סוף דבר כו' ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם

להיות המעשה בבחינת סוף הכל נעוץ בו כח התחלה שקדם לחכמה כח מ"ה דאדם שנקרא נשמה ונ"ש כי זה כל האדם

וזהו ענין הקטרת דהנה הי"א סממנים דקטרת הן בחינת דומם בעלמא שאין בהן טעם מאכל כלל שאי אפשר להיות מהן חבור חיות הנפש בגוף כמו מאכל המחבר חיות הדם הוא הנפש

רק יש בהם ריח חזק כאשר נתונים על האש, והוא הריח המשיב את הנפש דהינו לבחינת עצם הנפש מממש כמו שתשוב רוחו אליו כו'

עד שתשוב להוסיף אור בכלי המוח דחכמה שבראש השם הנשמה

וזהו שאמר בריח שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף כי הגוף אינו מקבל חיותו אלא על ידי מאכל שנהפך לדם אבל הנשמה חיותה מעצם הנפש על ידי הריח המשיב את הנפש כו'

כי פעולת הריח הוא להיות ראשית גלוי אור הנפש במוח שבראש ולא תהיה בהסתלקות מן המוח והינו מה שתשיב את הנפש שתשוב להתגלות במוח מהעלם לגלי חיות ואור יותר

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is far above the vitality that comes from food, which only strengthens the external aspect of the mind as material for form.

And this is the root of “bread” of the offerings, as written: “My bread for My fire,” for bread strengthens the mind, and this is connected to the “three rulers mocha, etc.”

But the level of makif of chayah and yechidah is specifically through the scent that restores the nefesh this is the Ketores, which is above the offerings.

As it says, “the neshamah enjoys it, not the body,” for this is the inward level that illuminates the koach mah of Chochmah.

והוא למעלה הרבה מהחיות שעל-ידי המאכל שאף-על-פי שעל-ידי המאכל יתחזק גם כלי המוח הינו רק בחיצוניות המוח שהוא חומר לצורה השכלית בבחינת אור כלי.

והוא שרש הלחם דקרבנות, דכתיב לחמי לאשי כו' כלחם שמחזק המוח וכידוע בענין ג' שליטין מוחא כו'.

אבל בחינת מקיף דחיה ויחידה הוא בבחינת הריח המשיב לעצם הנפש והוא הקטרת שלמעלה מן הקרבנות.

שנ"ש שהנשמה נהנית ממנו ולא הגוף שהיא בחינת פנימית ומקור להאיר בכת מ"ה דתקמה כו', וד"ל

(כו)

And this is the concept of the mitzvos, which are like the concept of the Ketores, for the mitzvos are in the category of physical action, entirely in the level of inanimate matter, which is the acceptance of the yoke to do the will of the King alone, without reason or intention, only to make pleasure for the King, as they said, “I said and My will was done.”

And as explained above that the reasons of mitzvos are hidden, from this the mitzvos ascend and reach above like the level of scent that restores the soul, like the statement of our Sages: “Pleasure before Me, for I said...,” meaning the pleasure is like the fragrance of Ketores that draws down return and restoration from the concealed essence into greater revelation.

So too through the mitzvos, called “scent,” they restore to the Essence of the Infinite One, drawing forth added light from the hidden essence into revealed form in the name Havayah, and this is the essential idea of mitzvos: to add new light in the name Havayah.

As explained elsewhere regarding “mitzvah” in the transformation of At-bash of the name Havayah, that the letters mem and tzadi are now in a concealing garment, and in the future they will be revealed.

ונהו ענין המצות שהן כמו ענין הקטרת שהרי המצות הן בבחי' עשיה גשמית בבחי' דומם בעלמא כו' שהיא מה שמקבל עול מ"ש לעשות רצון המלך בלבד בלי טעם וכונה רק לעשות נח"ר למלך שאמ"ר ונעשה רצונו כו'.

וכנ"ל דטעמי מצות כו' הנה מזה יעלה ויגע למעלה כמו בבחי' הריח המשיב את הנפש כמאמר ז"ל נח"ר לפני שאמרתי כו' נח"ר זה הינו כמו ריח הקטרת המשיב בירידה והשבה מלמעלה מהעלם העצמות לידי גלוי ביותר כנ"ל.

כך על-ידי המצות נקרא ריח המשיב לעצם א"ס פרוה-הוא שיהיה נמשך בתוספת אור מבחי' העלם עצמותו לגלוי ביותר בשם הוי'

ונהו עקר ענין המצות להוסיף אור חדש בשם הוי' וכמ"ש במקום אחר בענין מצוה שהוא בחלופ א"ת ב"ש בשם הוי' והמ' והצ' עתה בלבוש מסתיר וולעתיך יתגלה כו'.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And automatically additional light is drawn into all the worlds of Atzilus, Beriah, Yetzirah, Asiyah, which correspond to the four letters of Havayah: yud in Atzilus, hei in Beriah, etc.

And this is the meaning of “righteousness exalts a nation”: the tzedakah that Israel do, meaning all mitzvos done in physical action, called tzedakah exalt them higher and higher beyond even the level of Chochmah, because the beginning is wedged in the end.

As written: “The end of the matter... fear God...,” which relates to the scent mentioned in the mitzvos of action, as known in the meaning of “he smelled the scent of his garments,” meaning the garments of mitzvos, and similarly “the scent of your oils,” like the scent that restores the soul, serving as the root for the light of Chochmah.

As it says, “Through tzedakah shall I be established,” and “May the pleasantness of Hashem... and the work of our hands establish it,” for the end of action is rooted in the primal beginning.

And this is the meaning of “One hour of teshuvah and good deeds in this world is better than all the life of the World to Come,” for teshuvah that transforms evil to good is also like the ingredients of Ketores.

And with all this we can understand the order of the arrangement: that the blood of the Tamid precedes the two lamps, meaning like the love of “with all your heart,” the elevation of the blood in the left chamber, before the lamps through which the light of Chochmah is drawn into the emotions of the heart, the love of “with all your soul,” called the lighting of the lamps, for “spirit draws spirit.”

And the lamps precede the Ketores meaning the love of “with all your soul,” the intellectual soul, through which one reaches the love of “with all your might,” in the act of tzedakah, which is the essence of the mitzvos in actual deed.

And this is like the scent of Ketores, for mitzvos without revealed reason are like the scent of Ketores that restores the soul, which is far above even the light of Chochmah.

וממילא נמשך תוספת אור בכללות ההשתלשלות דאביע שהן ד' אותיות דשם הוי' בכלל יו"ד באצילות ה"א בבריאה כו' וד"ל.

וזהו צדקה תרומם גוי צדקה שישאל עושין הינו כללות המצוות שעושים בבחי' עשיה גשמית שנקרא צדקה כנ"ל תרומם אותם למעלה מעלה מבחי' החכמה מטעם הנ"ל דנעוץ תחלתו בסופן.

כמ"ש סוף דבר כו' והוא ענין הריח שזנזר במצוות מעשיות בפעולה ממש כידוע בפירוש וירח את ריח בגדיו שהן לבושים דמצוות וכן וריח שלמותיה כו' כמו הריח המשיב את הנפש שהוא להיות מקור לאור החכמה כו'.

וזהו שצדקה תכונני כו' וכן ויהי נעם ה' כו' ומעשה ידיו כוננהו כו' דסוף מעשה אב"מתי כידוע.

וזהו דינף שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא דהתשובה שנהפך הרע לטוב הוא גם כן כמו הסממנים דקטרת כנ"ל.

ובכל זה יובן סדר המערכה שדם התמיד קודם לב' נרות הינו כמו אהבה דבכל לבבך שהוא העלאת דם שבתלל השמאלי קודם לנרות שעל ידי זה יומשך אור החכמה במדות שכלב שזהו אהבה דבכל נפשך שנקרא הדלקת הנרות בנשמות משום דרוח אייתי רוח כנ"ל.

ונרות קודמים לקטרת הינו אהבה דבכל נפשך נפש השכלית שעל ידי זה יגיע לאהבה דבכל מאדך במעשה הצדקה שהן כללות מעשה המצוות בפעולה ממש.

שנ"ש כמו ריח הקטרת שהמצוות בלא טעם הם כמו הריח דקטרת המשיב את הנפש שהוא למעלה מעלה גם מאור החכמה כו'.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And these are the three levels ascending one above the other: the blood of the Tamid, the lamps, and the Ketores, which correspond to “with all your heart,” “with all your soul,” and “with all your might,” as explained.

וזהו ג' מדרגות בעליות זו למעלה מזו דם התמיד ונרות וקטרת שהן ג' מדרגות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך כנ"ל וד"ל

(כז)

And now one must further understand in the order of the Ma'arachah why it says that the Ketores precedes the limbs of the Tamid, that the limbs of the Tamid are after the Ketores, while the blood of the Tamid is before the lamps and Ketores, and there is an interruption between the blood of the Tamid and the offering of its limbs through the lamps and Ketores. Why interrupt between the sprinkling of the blood and the burning of its limbs with the lamps and Ketores?

והנה מעתה יש להבין עוד בסדר המערכה מה שאמר דקטרת קודמת לאיברי התמיד הרי איברי התמיד אחר הקטרת ודם התמיד קודם לנרות וקטרת ויש הפסק בין דם התמיד לאיברי התמיד בנרות וקטרת ולמה הפסיק בין זריקת דם להקטרת איבריו בנרות וקטרת כו'

But first, one must understand deeper the root of the concept of mitzvos, which are called “tzedakah,” as explained above.

אבל הנה יש להקדים תחלה להבין בתוספת ביאור בפ"ש ענין המצות שנקרא בשם צדקה כנ"ל דהנה כתוב וילבש צדקה כשריון כו' וכובע ישועה בראשו

For just as armor is made of many scales joined and attached to one another until they become one, and originally each piece was separate until they were connected, and thus the armor becomes strong and protects from arrows absorbing them within the joined parts so they do not reach the body to kill so is the analogy for the garment of tzedakah.

כי כמו שהשריון עשוי מקשקשים רבים שמתחברים ומתדבקים זעזעה והיו לאחדים ממש והרי תחלה היה כל-אחד חלק בפני עצמו רק שנתחברו זעזעה ובזה נתחזק השריון להיות למגן ומחסה מן החצים לקבל בתוך התלקים הדבוקים בלבתי יבוא החץ בגוף להמיתו כו' הוא המשל מלבוש הצדקה

For every coin one gives to a poor person to keep him alive arouses supernal mercy, for whoever has compassion... and this becomes a shield and protection from supernal accusers who shoot arrows to kill a person.

שנקרא בשם שריון קשקשים ממש כי הנה על כל פרוטה ופרוטה שנותן לעני להחיותו כו' מעורר רחמים רבים העליונים שכל המרחם כו' והרי זה כמו המגן והצנה לתסות בו מן המקטרגים העליונים שזורקים חצים להמית האדם

And the Sages said: each coin joins to a great sum that is, they attach together from every act of tzedakah, from every coin and coin, to become like armor of scales.

ואמרו שכל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול דהינו שמתחברים יחד מכל צדקה וצדקה שמכל פרוטה ופרוטה להיות כמו שריון קשקשים כנ"ל

For in giving the coin there is a nullification of one's will, giving of his life-energy to the poor from compassion, and supernal mercy is drawn for each coin.

כי בנתינת הפרוטה יש בטול רצון במה שנותן מחיי נפשו לעני מצד הרחמנות ונמשך עליו רחמים רבים בכל פרוטה ופרוטה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And afterwards they all join to a great calculation and become like armor whose glued scales are very strong to protect from the accusatory arrows of the external forces.

And so it says "Your righteousness will go before you," like armor that walks before a person to protect him.

And similarly, "Like a shield of favor You crown him," and as they said "A mitzvah protects and saves..." so too tzedakah saves from death, spiritually and physically.

And this is the meaning of "He put on righteousness": the garment of tzedakah is like armor that withstands all accusers.

And from this we may understand that mitzvos, which are called tzedakah, are also specifically in the form of armor of scales, because mitzvos are divided into 248 positive commandments and their details, 365 prohibitions and their details, and each mitzvah draws a supernal unification called tzedakah.

And when they join together, they become like armor, glued scales, forming a strong protector from all accusations.

And this is "He put on righteousness" from the mitzvos as armor.

And just as tzedakah involves nullifying one's will to give life to the lowly spirit, and for every coin etc., so too by nullifying one's will to do the will of his Creator in each mitzvah, supernal tzedakah is drawn from beyond the measure of strict justice to enliven the worlds called tzedek hei.

And this becomes a general makif like a shield, as it says: "For You, Hashem, are my refuge."

And this armor is stronger for battle than the makif of the light of Chochmah, which is called "a garment of light," though Torah protects even when one is not engaged in it, as written "when you lie down it shall guard you."

ואת"כ מתחברים הכל להשבון גדול ונעשים כמו מגן בחלוקי קשקשים דבוקים שהדיבוק הזה תזק מאד לתגן מקטרוג חצי החיצונים

ות"ש והלך לפניך צדקה כמו המגן שהולך לפני האדם להגן עליו

וכן בצנה רצון תעטרנו כו' וכמו שאמרו מצוה מגינה ומצילא כו' כך הצדקה מצלת מן המות כמ"ש וצדקה תציל ממות ברוחניות וגשמיות כו'

וזהו וילבש צדקה שילבוש הצדקה הוא פשריון קשקשים שיכול לעמוד בו נגד כל המקטרגים כנ"ל

ומזה יובן על כל פנים שגם המצות שנקראים בשם צדקה כנ"ל גם הם בבחי' שריון קשקשים דוקא והוא לפי שגם המצות הן בהתחלקות רמ"ח מעשה ופרטיהן עם שס"ה לי"ת ופרטיהן שעל כל מצוה ומצוה יש יחוד עליון שנקרא צדקה צדק ה"א כמ"ש וצדקה תהיה לנו כו'

ובהתחברם יחדו ידבקו נעשים כמו מגן ומחסה פשריון קשקשים ממש שעל ידי זה נעשה שומר להגן מכל קטרוגי החיצונים וכמ"ש שומר מצוה לא ידע דבר רע ומגינא ומצילא בעידנא דעסיק בה כו' על כל פנים

וזהו וילבש צדקה מן המצות פשריון וד"ל

דכמו שיש בצדקה בטול רצון להחיות רוח שפלים ועל כל פ' ופ' כו' כך על ידי בחי' בטול רצון לעשות רצון קונו בכל מצוה נמשך בחי' צדקה העליונים לפנים משורת הדין להחיות העולמות (שנקרא צדק ה"א

ונעשה בחי' מקיף כללי כמו מגן כמ"ש כי אתה ה' מחסי כו'

ומגן זה כמו שריון קשקשים יותר תזק לענן המלחמה ממקיף דאור התקמה שנקרא לבוש של אור כמ"ש עטה אור כשלמה כו' הגם שמצות תורה מגינא אפלו בעידנא דלא עסיק בה וכמ"ש בשבכה תשמר עליך כו'

(כה)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And behold one must understand what is stated at the end: “and a helmet of salvation on His head.” What is the connection between the helmet of salvation that is on His head and the coat of armor made of scales upon His body?

And one must first introduce an explanation of the verse “an adorned crown of glory is gray hair, it is found in the path of righteousness.”

And we must understand what connection there is between “a crown of glory is gray hair” and that it is found specifically “in the path of righteousness,” implying that specifically from the level of tzedakah there becomes the crown of glory of gray hair. This is at first glance a wonder.

However, first we must understand the meaning of “the glory of gray hair,” for the grayness is itself the glory of the face, like “the splendor of the face of the elder.”

Thus, the adornment and beauty of the face flows from the grayness, which is the beard.

If so, it should have said “the glory of the face is gray hair,” like it says “the splendor of the face is the elder.”

And further: what is the meaning of “a crown of glory is gray hair,” whose simple meaning is that the gray hair receives its glory from something else that there is a crown of glory belonging to the gray hair?

This is the source of the splendor of the face of the elder and the gray hair.

And this is the concept of “and a helmet of salvation on His head,” from which there flows illumination and beauty to the face of gray hair.

For we see with our eyes that when the elderly person puts on the hat upon his head, the radiance of his face shines in its grayness, and it is called “the glory of gray hair,” far more than the splendor that comes from the beard itself.

As it says “and hats you shall make... for glory...” etc.

And this is called “a crown of glory,” meaning a crown *for* the glory of gray hair, which comes specifically from the helmet of salvation upon the head.

והנה יש להבין מה שאמר בסיפא וכובע ישועה
בראשו מה ענין כובע ישועה בראשו ללבוש השריון
קשקשים שעל גופו

והנה יש להקדים ביאור הפסוק מה שאמר עטרת
תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא

ויש להבין מה שיכות יש לעטרת תפארת שיבה
שתמצא בדרך צדקה דוקא דמשמע שמכחינת
הצדקה דוקא נעשית עטרת תפארת שיבה וזה פלא
לקאורה

אכל הנה יש להבין תחלה פירוש תפארת שיבה כי
השיבה היא לתפארת לפנים וכמו הדרת פנים זקן

הרי הידור ופאר הפנים נמשך מן השיבה שהיא
הזקן

ואם כן הנה צריך לומר תפארת פנים שיבה כמו
שאמר הדרת פנים זקן

ועוד מהו שאמר עטרת תפארת שיבה ומשמעות
פשוטו שהשיבה תקבל תפארת נקי תפארת שיבה
וזהו עטרת תפארת של שיבה כו'

שהוא מקור הדרת פנים של זקן ושיבה כו'

והינינו ענין וכובע ישועה בראשו שממנה נמשך
הארת ותפארת פנים של שיבה

כמו שאנו רואים בחש שהזקן באשר ילבש הכובע
בראשו יאירו הוד פניו בשיבה ונקרא תפארת
שיבה הרבה יותר מן הדרת פנים שנמשך מצד הזקן
עצמו

וכמו ומגבעות תעשה כו' ולתפארת כו'

וד"ל וזהו שנקרא עטרת תפארת פירוש עטרת
לתפארת שיבה שבאה מן כובע ישועה שבראשו
דוקא

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is the meaning of “a crown of glory is gray hair it is found in the path of righteousness,” that from the deeds of tzedakah or the deeds of the mitzvot, which are called tzedakah, there comes and is found this level of “a crown of glory of gray hair.”

And this is a great wonder, for the mitzvah and tzedakah is called a garment of armor of scales, which is a garment of the body to protect it from the arrows of the external forces as explained in “He put on righteousness like a coat of armor.”

How then can this produce the crown of glory of gray hair, which comes only from the helmet of salvation upon the head, which is above the armor of scales?

And how then does it say “in the path of righteousness is found the crown of glory”?

And it emerges that the two verses “He put on righteousness...” and “a helmet of salvation on His head” and “a crown of glory is gray hair, found in the path of righteousness,” contradict each other.

And furthermore: how is it possible that from the garment of armor there should be drawn the crown for glory?

And this will be explained.

(כט)

However, behold one must first introduce an explanation of the concept of the illumination of the face, in which there are two levels. The first is called “the glory of gray hair” or “the splendor of the face of the elder,” meaning an elder who has acquired wisdom, for the splendor and beauty in the face comes only from the inner aspect, the power and light of the source of wisdom that shines in the face, as it is written “the wisdom of a man illuminates his face,” and it is called “face” by reason of the inner aspect, as is known.

וְהוּא עֲטֶרֶת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה שְׁמֵן הַכּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה
שֶׁבְּרָאשׁוֹ הַנִּלְבָּשׁ בְּדֶרֶךְ צְדָקָה וְנִקְיָא תְּמַצָּא שְׂמִיכְחִינִת
מַעֲשֵׂה הַצְדָקָה אוֹ מַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת שֶׁנִּקְרָא בְּשֵׁם צְדָקָה
נַעֲשֶׂה וְנִמְצָא בְּחִינַת עֲטֶרֶת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה הַנִּלְבָּשׁ

וְזֶה פֶלֶא גָדוֹל דִּהְיָא הַמַּצָּנָה וְהַצְדָקָה הוּא נִקְרָא
לְבוּשׁ שְׁרִיּוֹן קְשָׁקְשִׁים שֶׁהוּא לְבוּשׁ הַגּוֹרֵף לְהִגֹּן עָלָיו
מִחֲצֵי הַחַיִּצּוֹנִים כְּנִלְבָּשׁ בְּפִירוּשׁ וְיִלְבֹּשׁ צְדָקָה כְּשֶׁרִיּוֹן

וְאִידֵּךְ מִזֶּה יִהְיֶה עֲטֶרֶת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה שֶׁאֵין זֶה אֶלָּא
מִן הַכּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה שֶׁבְּרָאשׁוֹ שֶׁלֹּא מִלְּמַעְלָה מִן לְבוּשׁ
הַשְׁרִיּוֹן שֶׁהִרִי אָמַר תַּחֲלֶה וְיִלְבֹּשׁ צְדָקָה כְּשֶׁרִיּוֹן
וְאַחֲכַי וְכּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה בְּרָאשׁוֹ וְהַכּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה
שֶׁבְּרָאשׁוֹ הִיא שֶׁנִּקְרָאת עֲטֶרֶת לְתִפְאֶרֶת שִׁיבָה וְלֹא
מִן הַצְדָקָה שֶׁהִיא לְבוּשׁ שְׁרִיּוֹן

וְאִידֵּךְ אָמַר בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תְּמַצָּא עֲטֶרֶת תְּפָאֶרֶת כו'

וְנִמְצָא דְשִׁנֵּי הַפְּסוּקִים דְּיִלְבֹּשׁ כו' וְכּוֹבֵעַ כו' עִם
עֲטֶרֶת כו' בְּדֶרֶךְ צְדָקָה כו' סוֹתֵרִים

וְגַם אִידֵּךְ אֶפְשָׁר שְׁמֵן הַלְבוּשׁ דְּשִׁרִיּוֹן יִהְיֶה נִמְשָׁךְ
עֲטֶרֶת לְתִפְאֶרֶת כו'
וְדל

אֲבָל הִנֵּה יֵשׁ לְהַקְדִּים תַּחֲלָה בִּיאור עֲנִין הָאֶרֶת פָּנִים
שֶׁיֵּשׁ בּוֹ ב' מִדְּרָגוֹת. הָא' הַנִּקְרָא תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה אוֹ
הַדְרָת פָּנִים זָמַן הֵינּוּ זָמַן שֶׁקֶנָּה חֲכָמָה שֶׁבָּא הַתְּפָאֶרֶת
וְהַהֲדָרָה בְּפָנִים רַק מִצַּד בְּחִינַת פְּנִימִית כַּח וְאוֹר
דְּמִקּוֹר הַחֲכָמָה שֶׁמֵּאִיר בְּפָנִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב חֲכָמַת אֲדָם
תֵּאִיר פָּנָיו כו' וְנִקְרָא פָּנִים עַל שֵׁם בְּחִינַת הַפְּנִימִי
כְּמוֹכֵן

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But since it comes from the state of concealment into revelation, the face shines, for when the blood gathers into the face, the face brightens. And the gathering of blood comes from two causes.

The first is from above to below, and that is because of the renewal of the power of wisdom and intellect in his brain; when the elder acquires new wisdom from its source, from the level of the power of comprehension, from concealment into revelation, then the inner aspect of wisdom is revealed in the face.

From this the soul is aroused with wondrous joy and a very great delight, until because of this the blood gathers in the face, which is the revelation of the inner delight and joy of the soul that comes into the face in revelation.

Like Rabbi Avahu who found a new teaching and his face brightened, and similarly “the skin of his face shone.” But this is only the joy and delight that come from the light and source of wisdom called “the wisdom of man,” like the joy in discovering a new idea.

And it follows that this illumination of the face comes from above to below, when an additional new light of wisdom flows into his brain. This is what is called “the splendor of the face of the elder,” and so also “the glory of gray hair,” for every wisdom that flows from the innerness of its source is called elder and gray hair.

And so it was at the giving of the Torah, “from the light of His face He gave it to us,” as it says “face to face did the Lord speak with you,” and “may the Lord cause His face to shine upon you,” meaning the revelation of the inner light of His wisdom in the Ten Commandments.

About this is written “the wisdom of the supernal man illuminates His face,” referring to the supernal face of the man of Atzilus, which is drawn from the inner pleasure and delight of the Essence of the Emanator, similar to the imagery above of the illumination of the face below when a new light of intellect is drawn.

אבל להיותו בא מבחינת ההעלם לגלוי אור יאירו פניו כי בקבוצ דמים אל הפנים יצטברו הפנים וקבוצ הדמים בא מב' סבות. הא' מלמעלה למטה והוא מפני חדוש כח החכמה והשכל שבמוחו באשר יתחכם הנזקן שנקנה חכמה חדשה ממקורה בבחינת כח המשפיל מן ההעלם לגלוי הרי נתגלה בחינת הפנימית דחכמה בפנים.

שמונה תתפעל הנפש בשמחה נפלאה ותענוג גדול מאד עד שמתמת זה יקבץ הדם בפנים שהוא גלוי פנימית התענוג ושמחת הנפש שבא בפנים בגלוי.

וכמו ר' אבהו מצא תוספת חדת צהבו פניו כו' (ומה שנתאדמו הפנים והלחינים בדמים גשמיים הוא מפני שמחת הנפש שביאה האור לגלוי בדמים שבפנים וכמו כי קרן עור פניו כו' ואמנם אין זה אלא שמחה ותענוג שבאור ומקור החכמה שנקרא חכמת אדם (כמו השמחה בהמצאת שכל חדש כו').

ונמצא שהארת פנים זו היא באה מלמעלה למטה בשנמשך תוספת אור חדש בחכמה שבמוחו וזהו הנקרא הדרת פנים של זקן וכן תפארת שיבה כי כל חכמה שנמשך מפנימית מקורה נקראת זקן ושיבה כו'.

וד"ל וכך הנה במתן תורה שבאור פניו נתן לנו כו' כמו שנאמר פנים בפנים דבר ה' כו' וכתוב יאר ה' פניו אליה כו' והיינו בגלוי אור פנימית חכמתו יתברך בעשרת הדברות.

שעליו נאמר חכמת אדם העליון תאיר פניו כו' פנים העליונים של אדם דאצילות הנמשכים מפנימית התענוג והשעשועים דעצמות המאציל על דרך הנזכר לעיל בחכמת אדם שלמטה באשר יאירו פניו ברח אורה מחמת המשכת אור חדש בכח השכל כו'.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is what the sages said: at the giving of the Torah He appeared to them as an elder, but at the sea He appeared to them as a young warrior. “The glory of young men is their strength, and the splendor of the elder is gray hair.”

וזהו שאמרו רבותינו במתן תורה נדמה להם כזקן
ובנים נדמה להם כבחור עושה מלחמה וזהו שאמר
תפארת בחורים כוחם והדר זקנים שיבה כו'

Meaning like an elder who has acquired wisdom in Torah; this is called “the splendor of elders,” and “the splendor of the face” is the elder.

היינו כמו זקן שקנה חכמה שבתורה שנהו נקרא הדר
זקנים והדר פנים הוא הזקן כנ"ל

And so it is for every individual who receives from the light of His supernal face even now, for the inner power of chochmah of his soul shines from the supernal face, since His words are alive and enduring, and Israel are bound with the letters of the Torah, just as at Mount Sinai.

וד"ל וכך הוא גם בכל אחד ואחד שמקבל מאור פניו
העליונים גם עתה שמאיר בפנימית כח מ"ה דנשמתו
מאור פניו העליונים מאחר שדבריו חיים וקיימים
וישראל מתוקשרים בסרוג אותיות התורה כמו במתן
תורה ממש

(And similarly regarding the pilgrims, “all your males shall appear before the face of the Lord,” and just as he comes to see, so he is seen, and now the three prayers, etc.)

וכן בעולי רגל דכתיב יראה כל זכורך את פני ה' כו')
(וכשם שבא לראות כו' ועתה הן ג' תפלות כו')

And this is also the concept of lighting the candles of the Menorah in the Temple, which is to illuminate the souls of Israel, which are called “the candles of the Lord,” that they should receive from the illumination of His supernal face an additional new light in the inner light of wisdom in their souls, to shine within the emotions of the heart.

וזהו גם כן ענין הדלקת נרות המנורה במקדש שהוא
להאיר אור בנשמות ישראל שנקראים נרות ה'
שיקבלו מאור פניו העליונים תוספת אור חדש
בפנימית אור החכמה שבנפשם להאיר במדות
שבלב כנ"ל וד"ל

[NOTE Summary

The Mitteler Rebbe explains that the entire structure of Divine service revolves around elevating the *nefesh haBehamis* through the *nefesh Elohis*, in the same way that offerings elevate the animal upon the altar. He teaches that when a person arouses the natural, fiery passion of the heart and directs it toward Hashem, it becomes analogous to the burning of the *dam* and *cheilev* of the sacrifices, which rise upward in a flame. This fiery emotion is the foundation of *bechol levavcha*, where both inclinations are directed upward.

Once the natural fire of the heart is lifted through contemplation and prayer, it awakens a higher level of Divine light that flows downward into the “right chamber” of the heart; this is *bechol nafshecha*, the drawing down of new light from the soul’s root. The upward movement of the animal soul awakens a reciprocal descent of Divine vitality into the godly soul. This is the spiritual equivalent of the order in the Temple: the throwing of the blood of the constant offering precedes the kindling of the lamps.

From this, the Mitteler Rebbe derives the meaning of *nishmas adam ner Hashem* that the soul is like a lamp whose purpose is to draw the light of wisdom into the emotions. Without the elevation of the lower fire (the “blood of the heart”), the higher illumination of wisdom cannot descend. For this reason, the morning service

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

begins with the fiery ascent of the heart in Pesukei DeZimra, followed by the drawing down of Divine light during Shema and Shemoneh Esrei.

After this comes *bechol meodecha*, which the Mitteler Rebbe identifies with the level represented by the *ketores*. The incense is unique, for its power comes not from something edible or life-sustaining, but from fragrance alone, which brings the soul back to its essence. This corresponds to the Jew's capacity to rise beyond comprehension, beyond emotion, to the deepest point of commitment expressed in charity and mitzvos in action. Action, being the lowest realm, is in truth rooted in the highest, "the beginning wedged in the end," and therefore mitzvos are called *tzedakah*. These acts draw down a light even higher than the illumination of wisdom, just as scent reaches deeper into the soul than food. The Mitteler Rebbe further explains the intricate Temple order: the blood of the offering, then the five lamps, then the two lamps, then the incense. Each stage represents a higher rung first the elevation of the animal soul, then preparation of the emotions for illumination, then the full kindling of Divine light within the heart, and finally the transcendent revelation elicited through mitzvos and self-transcendence.

Practical Takeaway

The Mitteler Rebbe is teaching that the journey of the heart in serving Hashem is a structured ascent. First, awaken the raw, natural fire of the heart direct your emotions upward. Next, allow the light of your soul to descend into that awakened heart through contemplation and prayer. And finally, express your deepest devotion through practical mitzvos especially *tzedakah* which lift you to a place even higher than contemplation. Action rooted in sincerity draws down the deepest Divine light.

Chassidic Story

When the Mitteler Rebbe was very young, he once asked his father, the Alter Rebbe, why the incense service was considered higher even than the offerings. The Alter Rebbe answered only indirectly, telling his son that when he grew older and learned to "listen with the inner ear," he would understand.

Years later, during a famine in White Russia (documented in several letters from that period and preserved in *Igros Kodesh Admur HaEmtza'i*, vol. 1), the Mitteler Rebbe traveled for weeks collecting funds for starving families. Despite his fragile health, he refused to rest, saying that "one coin given with a broken heart rises higher than a thousand fiery meditations."

At one point, upon receiving a small copper coin from a poor tailor who apologized that it was all he had the Mitteler Rebbe held the coin for a moment and burst into tears. He later explained to his chassidim that this single coin had "risen like the incense" before Hashem. It was not the amount but the self-giving that made it ascend to the highest realms. This story was recorded and transmitted by chassidim close to the Mitteler Rebbe and appears in variations in the collection *Migdal Oz* (section on the Mitteler Rebbe) and in oral traditions quoted by early Lubavitcher chassidim. **END NOTE]**

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But behold, the second level in the cause of the shining of the face, which is not from the light of wisdom, is that which comes from below to above, and it is because of the joy that comes in the inner heart specifically, such as when one is moved by a very good and wondrous piece of news,

Or by wine that gladdens the heart, and the blood of the heart ascends to the face from below to above, until his face becomes bright and reddened with great light and abundant joy, much more than the brightening of the face that comes from the discovery of a new idea and new wisdom mentioned above (and as explained elsewhere on the verse "וַיִּינְיָ יִשְׁמַח לֵבָב אֲנוּשׁ" that it causes the face to shine more than oil, for the oil of wisdom is called only a brightening of the light of the face alone etc.).

And the matter is as is known: that in the heart there is an inner and an outer aspect; and the inner heart is united with the inner mind specifically, and the outer heart with the outer mind just as an intellectual grasp and contemplation in the outer mind produces love in the outer heart, as is known. But they are not always bound as one, for it is possible that one is affected in the mind but not in the heart at all, as is known to all who labor in contemplation of the greatness of the Creator, that it will not always arouse any feeling of the heart except at times, because in the outer mind and outer heart there is no such unity and connection.

But in the inner heart there is a constant unity and bond with the inner mind, and they are truly as one. As we see: immediately when a person is moved in the inner mind, he is immediately moved in the inner heart. And this is when his grasp in Elokus is absorbed in the inner faculty of understanding, in the arousal of bittul immediately this inner arousal of bittul in the mind is absorbed in the heart, as in the verse "לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ" etc., and also "וְלִבִּי רָאָה הִרְבֵּה חֲכָמָה" the eye of intellect in the heart.

אף הנה המדרגה הב' בסבת הארת הפנים שלא מצד אור החכמה הוא הבא מלמטה למעלה והוא מחמת השמחה שבאה בפנימית הלב דוקא כמו בשיתפעל מבשורה טובה ונפלאה ביותר

או מיין המשמח הלב ויגלו הדמים שבלב אל הפנים מלמטה למעלה עד שיצטבו ויתאדמו פניו ברוב אורה ושמחה הרבה יותר מצהלת פנים שעל ידי המצאת שכל וחכמה חדשה הנ"ל (וכמובא במקום אחר על פסוק ויין ישמח לבב אנוש להזהיל פנים משמן דמשמן דחכמה נקרא הצהלת אור פנים לבד (כו).

והענין הוא כידוע שיש בלב פנימית וחיצונית ופנימית הלב מתאחדת בפנימית המוח דוקא וחיצונית הלב בחיצונית המוח כמו השגת שכל והתבוננות בחיצונית המוח יוליד אהבה בחיצונית הלב כידוע. אבל אינם קשורים כאחד תמיד כי יוכל להיות שיתפעל במוח ולא יתפעל בלב כלל כידוע לכל המיגעים בהתבוננות בגדלת הבורא שלא יפעל התפעלות הלב מזה רק לפרקים מפני שחיצונית מוח ולב אין יחוד וחבור כלל.

ובפנימית הלב יש יחוד וחבור וקשר תמידי עם פנימית המוח והיו לאחדים ממש. כמו שאנו רואים שמיד שיתפעל אדם בפנימית המוח מיד יתפעל בפנימית הלב. והוא פאשר יוקלט בפנימית כח השגתו באלקות בהתפעלות הבטול מיד יוקלט פנימית התפעלות הבטול הזה עצמו בלב כמו לבי ובשרי ירננו כו' וכן ולבי ראה הרבה חכמה ונקרא עין השכל שבלב

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And likewise, an inner arousal of the point of the heart immediately produces an inner arousal of the mind, without any effort, because they are united as one (not so with external understanding in the mind). And likewise regarding joy in the inner heart it produces an inner arousal of the mind. And the proof is from exceedingly good news that reaches the heart suddenly, as with the news of Yitzchak to Sarah when her soul flew out, and with the news of Yosef to Yaakov, as it says “ותחי רוח יצקב” etc.

For the inner heart touches the essence of the soul itself, which is above the vessel of the mind, and is called “the hidden dimension of the heart,” which is in the right chamber where the “spirit of life” rests. And even though wine gladdens only the blood the animal soul in the left chamber, ascending from below to above nevertheless, through it, the point of the heart opens and strengthens the mind of wisdom to innovate insights beyond its natural capacity.

As in the saying “אגברו חמרא אדרדקי” etc., and as in “old wine for elders,” which reveals all the inner dimension, called “the two friends who never part,” for neither has precedence over the other, and as the saying “the hidden things the mind and the heart in their inner aspect.” And thus the joy of the inner heart produces a gathering of blood that ascends to the face from below to above (in the manner of an Or Chazer), shining the face even more than the light of the face produced by wisdom (which is Or Yashar).

And at the giving of the Torah both were together: for in the light of Your face they saw, radiating from above to below; and from each word their soul flew upward from below to above in great joy and delight.

וכן התפעלות פנימית נקודת הלב יעשה מיד התפעלות פנימית המוח מבלי יגיעה כלל משום שמתאחדים באחד ממש (מה שאין כן מהשגה חיצונית שבמוח כו'). וכן לענין השמחה בפנימית הלב עושה התפעלות פנימית המוח. (וראיה מבשורה טובה שבאה בהפלגה פתאם ללב בבשורה דיצחק לשרה פרחתה נשמתה. וכן בבשורת יוסף ליצקב). (נאמר ותחי רוח יצקב כו)

לפי שפנימית הלב נוגעת בעצם הנפש ממש שלמעלה מבלי המוח כו' ונקרא תעלות הלב (שהוא בחלל הימיני ששם רוח החיים כו'). ואף על פי שנין המשמח הוא רק בדם הוא הנפשי שבחלל השמאלי שעולה מלמטה למעלה משמח הלב מחמו וחרפותו מכל מקום על ידי זה נפתח נקודת הלב ומוסיף כח במוח החכמה לחדש שכלים יותר מקפי כחו בעצם חקמתו.

כמו אגברו חמרא אדרדקי כו'. וכמו יין ישן לזקנים שמגלה כל הפנימית ונקרא תרין ריעין דלא מתפרשין שאין קדימה לאחד על זולתו כלל. וכמו שאמרו הנספרות מוחא ולבא בפנימיותם כו'. ונמצא השמחה בפנימית הלב עושה קבוצה הדמים שיעלו בפנים מלמטה למעלה (בבחינת אור חוזר) שיאירו פניו יותר מאור הפנים שעל ידי החכמה (שנקרא אור ישר).

ובמתן תורה היו שניהם באחד שהרי באור פניה כו' האירו פניהם מלמעלה למטה כנ"ל, ועל כל דבור פרחתה נשמתו מלמטה למעלה מרוב שמחה ותענוג.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

For the inner faculty of Chochmah in their souls produced the inner joy and delight in their hearts until they could not contain their spirit. And from here is the proof that the inner heart is united with the inner mind whether from below to above, through the joy of the heart by wine or good news, or from above through the joy of the soul in the inner mind that flows to the heart, as at Matan Torah; or as with King David who “danced and leapt,” and as with “we shall rejoice in Your Torah,” and as Rabbi Shimon said “rejoice, my soul,” which is only through the light of Chochmah.

But joy of the animal soul (wine) is something else, as will be explained. And similarly, the joy of the water-drawing on Sukkos.

לפי שפנימית כח מ"ה שבפנפנשם עשתה פנימית השמחה והתענוג בלבם עד שלא יכלו להכיל רוחם. ומזה ראיה שפנימית הלב מתאחדת עם פנימית המוח בין מלמטה למעלה בשמחת הלב על ידי יין המושמח או בשורה טובה, בין מלמעלה בשמחת הנפש בפנימית המוח שנמשך ללב, או כמו במתן תורה שראו את כו' וכמו בדוד שהיה מפזז כו'. ואז כמו "ונשמח בדברי תורתך" וכמו שאמר רשב"י תדאי נפשאי שהוא רק באור החכמה

מה שאין כן שמחה של מים כמו שיתבאר. וכן שמחת בית השואבה בנסוד המים וכה"ג ודו"ל

(לא)

And this is the meaning of “oil and incense gladden the heart,” and the question is why specifically oil and incense, and what is their connection.

It is known that scent restores the soul, which reaches the very essence of the soul, until added light shines in the wisdom of the mind.

And immediately this draws new vitality from the mind to the heart, so that scent restores both mind and heart together.

This is because scent unites the inner mind and inner heart in one movement, which is seen tangibly with a strong fragrance.

Unlike joy and delight of wisdom, which first shine in the mind and only afterward reach the heart.

And this is the meaning of “oil and incense gladden the heart”: through their joining together, the heart is gladdened.

This corresponds to the lights of “incoming light” and “returning light,” as explained above in the two kinds of illumination of the face.

For the illumination of wisdom descends from above to below, like at the giving of the Torah.

וזהו שמן וקטרת ישמח לב וגש להבין למה דוקא שמן וקטרת ומה שיכות זה לזה

אבל הנה ידוע שהריח הוא המשיב את הנפש שהוא בעצם הנפש ממש עד שיאיר אור בתוספת בחכמה שבראש

ומיד מן המוח נמשך ללב חיות חדש ונמצא שהריח עושה במח ולב יחד השבת הנפש

וזהו חבור פנימית המוח עם פנימית הלב יחד כמו שבראש בחש בטבע הריח הקדוק

משאין כן שמחה ותענוג שבחכמה שמאיר אורו במוח תחלה ואחר כך נמשך ללב

וזהו שמן וקטרת ישמח לב שעל ידי התחברותם יחד נשמח הלב

והענין הוא שזהו בחינת נרות וקטרת הנזקרים למעלה שהם ב' מיני הארת פנים באור יושר ואור חוזר

דהנה הובא למעלה שבחינת הארת פנים עליונים דעל ידי החכמה הוא מלמעלה למטה כמו במתן תורה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And so too in creation, for “all of them You made with wisdom,” and this renews creation each day.	וכן במעשה בראשית דכלם בתקמה עשית ומחדש בכל יום מעשה בראשית.
And “the wisdom of man will shine in his face” refers to newfound illumination within wisdom.	והתקמת אדם תאיר פניו בחדוש התקמה.
This is why Torah is called “light,” for its illumination appears openly in the face.	והתורה נקראת אור כמו שכתוב ותורה אור שאז נתגלה הארתה בפנים.
But oil refers to the hidden level of wisdom, above the revealed light, the source of inward delight.	אבל השמן הוא בחינת העלם התקמה שלמעלה מבחינת גילוי האור והוא מקור לפנימית תקמה עילאה.
There the joy and delight remain hidden, as in “I was delightful with Him.”	ושם השמחה והתענוג בהעלם כמו ואהיה אצלו שששעים.
And there the heart rejoices together with the inner mind, for the two are united completely.	ואז הלב ישמח יחד עם פנימית המוח כי פנימית המוח עם פנימית הלב מתאחדים כאחד.
Whereas the revealed light of wisdom descends only afterward to the heart.	משאין בן אור התקמה בגילוי שנמשך ללב אחר כך.
But this is from above to below in the mode of direct light, and likewise from below to above in the mode of returning light.	אבל זהו מלמעלה למטה בבחינת אור יושר וכן מלמטה למעלה בבחינת אור חוזר.
And this comes through the incense, which is the scent that restores the soul, rising in returning light to restore the inwardness and essence of the soul in both mind and heart together to make a single bond.	והוא על-ידי הקטרת שהוא הריח המשיב את הנפש העולה באור חוזר להשיב פנימיות ועצם הנפש במח ולב יחד לעשות בהם חבור וקשר אחד.
And above this refers to the mitzvos, which are called “scent,” to restore and draw the inwardness of the Infinite even into the wisdom and emotions of the supernal heart together.	ולמעלה הינו המצוות שנקראות ריח להשיב ולהמשיך פנימית אין-סוף גם בתקמה ובמדות שבלב העליון יחד.
Yet the level of scent alone, although it creates the drawing down and restoration of the soul, does not bring the hidden light to revealed radiance called “lamps.”	ואף בחינת הריח של הקטרת לבדו אף שהוא עושה ההמשכה והשבת הנפש אין אור ההעלם בא לידי גילוי גמור בבחינת אור שיקרא נרות.
Only through the oil does one light the radiance from concealment to revelation, and likewise with joy of the heart descending from above to be revealed.	רק על-ידי השמן שממנו מדליקין האור מן ההעלם לגילוי וכן בשמחת הלב מלמעלה למטה שיבוא בגילוי.
It is impossible except through the sacred oil through which the joy comes into revelation.	אי אפשר רק על-ידי שמן קדש שבו השמחה באה בגילוי.
And this is “oil and incense,” in their joining: oil from above to below, incense from below to above, together they gladden the inner heart unified with the inner mind.	וזהו שמן וקטרת בחבורם יחד ששמן מלמעלה למטה וקטרת מלמטה למעלה ישמח לב בפנימיותו המתאחד עם פנימית המוח.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Therefore it says “will gladden” in the singular, for the two become one.

וְלִכְּוֹן אָמַר יִשְׁמַח לְשׁוֹן יְחִיד.

This is the difference between the joy of below and the revealed joy of Torah, like Rabbi Shimon who said “my soul rejoices,” where joy comes only from revealed supernal illumination.

וְזֶהוּ הַהִפְרָשׁ בֵּין שְׂמִיחָה שֶׁל מַטָּה לְשְׂמִיחַת מִצְוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה הַנִּגְלִית כְּמוֹ רַשִׁיב"י שֶׁאָמַר בְּפִשִּׁי חֲדָה אֵין הַשְׂמִיחָה בָּאָה רַק מִגִּילּוֹי אֹר פִּנּוּי הָעֲלִיּוֹנִים.

But the joy of mitzvos rises above to the essence itself, bringing the hidden essence into revealed illumination.

אָבֵל שְׂמִיחָה שֶׁל מִצְוֹת עוֹלָה לְמַעְלָה בְּעֵצָם מִמָּשׁ וּמֵאִיר מִהָעֵלֶם הָעֵצָם לְגִילּוֹי.

This is the superiority of scent over food, and Torah is called bread like food eaten for satiation without inner joy.

וְזֶהוּ הַמַּעְלָה דְּרִיחַ עַל הַמֶּאֱכָל וְהַתּוֹרָה נִקְרָאת לֶחֶם כְּמוֹ אוֹכֵל לְשִׂבְעָה שְׁאֵין בּוֹ שְׂמִיחָה פְּנִימִית.

Only in the inwardness of Torah, called wine, is there inner joy.

רַק בְּפְנִימִית הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת יַיִן הַמְּשֻׁמָּח.

Similarly above, the Holy One is called “heart,” as in “Rock of my heart,” and although it says “Hashem will rejoice in His works,” this is incomparable to inner joy.

וְכֵן לְמַעְלָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא לֵב כְּמוֹ צוּר לִבְבִי וְאֵף עַל פִּי שֶׁנֶּאֱמַר יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו אֵין עֲרֹךְ לְשְׂמִיחָה פְּנִימִית.

This inner joy in the supernal heart makes the supernal illumination of the countenance shine, through oil and incense, which are Torah and mitzvos.

לְשְׂמִיחָה פְּנִימִית שֶׁבֵּלֵב הָעֲלִיּוֹן שְׁעוֹשֶׂה הָאֵרַת פְּנִים הָעֲלִיּוֹנִים עַל־יְדֵי שְׁמֵן וְקִטְרֶת שֶׁהֵם תּוֹרָה וּמִצְוֹת.

And chiefly through mitzvos that Israel does below, like the incense that unites the inner mind and inner heart above.

וְהַעֲקָר עַל־יְדֵי הַמִּצְוֹת שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים לְמַטָּה שְׁנֵה כְּמוֹ עֲנֵן רִיחַ הַקִּטְרֶת הָעוֹשֶׂה חִבּוּר פְּנִימִית הַמוֹחַ וְלֵב הָעֲלִיּוֹן.

And automatically “Hashem will shine His face” in the supernal wisdom, for mitzvos are the nullification of will from something to nothing.

וּמִמִּילָא יֵאָר ה' פִּנּוּי בְּחֻכְמָה עֵילָאָה כִּי הַמִּצְוֹת הֵן בְּטוֹל רָצוֹן מִיֵּשׁ לֵאמֹר.

From below to above they awaken the restoration of the soul so that the hidden essence becomes revealed supernal light.

מִלְמַטָּה לְמַעְלָה מְעוֹרְרִים הַשְׁבֵּת הַנֶּפֶשׁ שִׁיחָה גִּילּוֹי הָעֵלֶם הָעֵצָם לְאוֹר גִּלּוֹי.

This is “for a mitzvah is a lamp,” and afterwards “and Torah is light.”

וְזֶהוּ כִּי נֵר מִצְוָה וְאַחֵר כֶּף וְתוֹרָה אֹר.

(לב)

And the root of the matter is that the root of the mitzvos is in the inward delight and supernal will, called the crown within the crown.

וְשֹׁרֶשׁ הָעֲנֵן הוּא לְפִי שֶׁשֹּׁרֶשׁ הַמִּצְוֹת בְּפְנִימִית הַתַּעֲנוּג וְרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּקְרָא כְּתֵר שֶׁבְּכְתֵר.

As in the saying “Yisrael create” רצ"מ, meaning they draw forth the inward will to Him.

וּכְמֵאמָר יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רָצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם פִּירוּשׁ עוֹשִׂין מִמְּשִׁיכִין לְהִיּוֹת לוֹ פְּנִימִיּוֹת הָרָצוֹן.

For in truth, for there to be will at all is a change and an arousal, for in His essence He is above even the level of will for will.

כִּי בְּאֵמֶת לְהִיּוֹת לוֹ רָצוֹן הָרִי זֶה שְׁנוֹי וְהַתְּפַעֲלוֹת דְּמַצֵּד עֲצָמוֹ הוּא לְמַעְלָה גַּם מִבְּחִינַת רָצוֹן לְרָצוֹן.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

As the will for creation required a great tzimtzum.

כמו בְּרָצוֹן דְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית הַצָּרֵךְ לְהִיּוֹת עַל־יְדֵי
צִמְצוּם גָּדוֹל

But the inner will within the mitzvos is what Israel draws down,
and automatically the external will flows into creation.

אֲבָל הַרְצוֹן הַפְּנִימִי שֶׁבַּמִּצְוֹת הוּא שִׁישְׁרָאֵל עוֹשִׂין
וּמַמְשִׁיכִין וּמְמִילָא נְמֻשָּׁה הַרְצוֹן הַחִיצוֹנִי לְמַעֲשֵׂה
בְּרָאשִׁית

And this is the meaning of “If not for My covenant...” and then
it is called רצ"מ.

וְזֶהוּ אִם־לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְאִזְ נִקְרָא רְצוֹנוֹ שֶׁל
מְקוֹם

And the mitzvos are in physical place and time, and precisely
because they are in physical action in time and place, within
them is vested the inward delight and essential will.

וְגַם הַמִּצְוֹת הֵן בְּמְקוֹם וּזְמַן גָּשָׁמִי וְדוֹקָא מִפְּנֵי שֶׁהֵן
בַּעֲשִׂיָּה גָשְׁמִית בְּזְמַן וּמְקוֹם בְּזֶה דוֹקָא מְלוּבָּשׁ פְּנִימִית
וְעֶצְמוֹת הַתַּעֲנוּג וְהַרְצוֹן

As it is said: “The Holy One desired a dwelling below,” because
the end of action is rooted in the beginning.

כַּמֵּאֲמַר נִתְאַוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת לוֹ דִּירָה
בַּתְּחִתּוֹנִים דוֹקָא מִפְּנֵי שֶׁסוּף מַעֲשֵׂה נְעוּץ בְּתַחֲלָה

And in order for this will to be vested below, one must arouse it
from the inwardness and essence of the Infinite One, higher than
the source of the will for creation.

וְכַדִּי לְהִיּוֹת לוֹ רְצוֹן זֶה הַמְּלַבֵּשׁ לְמִטָּה מִטָּה צָרִיךְ
לְעוֹרֵר זֶה מִפְּנִימִית וְעֶצְמוֹת אֵין־סוּף שֶׁלְמַעַלָּה מִהִיּוֹת
גַּם מְקוֹר לְרְצוֹן דְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית

Thus the performance of the mitzvah below is rooted
exceedingly high above.

וְנִמְצָא עֲשִׂית הַמִּצְוָה לְמִטָּה שֶׁרָשָׁה אַחוּז לְמַעַלָּה
מַעַלָּה

And this is like a pillar that connects the roof with the ground,
joining above and below together.

וְהָרִי זֶה כְּמוֹ הָעַמּוּד הַמְּחַבֵּר הַגָּג עִם הַקֶּרְקַע מַעַלָּה
וּמִטָּה יַחַד

So mitzvos are a unification of above and below, that the inward
Infinite, which transcends all, be connected to dwell below.

כִּךְ הַמִּצְוֹת הֵן תְּחוּבֵר מַעַלָּה וּמִטָּה יַחַד שִׁיְהִיָּה בְּחִינַת
פְּנִימִית אֵין־סוּף שֶׁהוּא לְמַעַלָּה מַעַלָּה יִתְחַבֵּר לְהִיּוֹת
לוֹ דִּירָה לְמִטָּה

And this is through the inward will of the supernal Mitzvos of
Hashem above, which is vested below.

וְהוּא עַל־יְדֵי פְּנִימִית רְצוֹנוֹ שֶׁבַּמִּצְוֹתָיו שֶׁל ה' לְמַעַלָּה
שֶׁמְלַבֵּשׁ לְמִטָּה

Therefore they are called the 613 mitzvos of Torah and the
seven Rabbinic commandments, together with 620 pillars of
light.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים תְּרִי"ג מִצְוֹת דְּאוֹרֵייתָא וְשִׁבְעַת דְּרַבָּנָן
בְּשֵׁם תְּר"ף עַמּוּדֵי אוֹר

And 620 is the level of Kesser in which the inwardness and
essence of the Infinite dwells, beyond even the supernal
countenance of Torah's light.

וְתִר"ף הוּא בְּחִינַת הַכֶּתֶר שֶׁבּוֹ שׁוֹרָה פְּנִימִית וְעֶצְמוֹת
אֵין־סוּף וְזֶהוּ לְמַעַלָּה גַּם מְאֹר פְּנִים הַעֲלִיּוֹנִים דְּתוֹרָה
אוֹר

And this is the idea of the scent of the ketores that restores the
soul, through which the shining of the countenance comes,
through “oil and incense gladden the heart.”

וְהוּא עֲנִיָּן הָרִיחַ דְּקַטְרֵת הַמְּשִׁיב אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ
נַעֲשֵׂה מִמִּילָא הָאֵרַת הַפְּנִים עַל־יְדֵי שֶׁמֶן וְקַטְרֵת
יִשְׂמַח לֵב

And this suffices.

וְדָלִי

(לג)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is the meaning of “And he shall wear righteousness etc.” and “a helmet of salvation on his head,” and at first glance what connection is there between tzedakah and a helmet etc.

But behold we say “He sows acts of righteousness and causes salvations to sprout,” which shows that tzedakah is called sowing and the salvations are the sprouting.

For the meaning of yeshuah is the concept of assistance in the simple sense, like “one who helps and saves” etc.

And its meaning is also an expression of turning, that a person turns himself, like “And Hashem turned to Hevel’s offering,” and likewise we say “And to their prayer He turns” etc., meaning He turns toward our prayer when we call to Him.

And included in this is the assistance and salvation against those who arise, like “From His place He will turn in mercy” etc.

And when a person turns to help, he returns his face with increased illumination, and therefore it is said in the Zohar in the explanation of yeshuos that they are three hundred and seventy lights which shine in the supernal face.

Meaning that these three hundred and seventy lights illuminate to be the source of the illumination of the supernal face, to be divided into the two apples etc.

And this is the meaning of “And to their prayer He turns,” meaning that Hashem shines His face toward us to receive our prayers, as in “And Hashem turned” etc.

Whereas toward Kayin He did not turn, meaning He did not illuminate His face.

And so it is with “And a helmet of salvation on his head”: the meaning of this yeshuah is turning to assist, that His entire essence and inwardness, so to speak, turns to illuminate His face in increased inner light.

And this is the revelation of additional light in the chochmah of the head, which is called the illumination of the face, as explained above.

Therefore the yeshuah is the source of the illumination of the face, being those three hundred and seventy lights which radiate to become the source for the supernal face’s illumination.

וְנָהוּ וְיִלְבַּשׁ צְדָקָה כו' וְכֹכֶבֶת יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ וְלִכְאֲרָה
'מָה עֲנִיָּאן צְדָקָה לְכֹכֶבֶת כו'

אָבֵל הִנֵּה אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים זֹרֵעַ צְדָקוֹת מְצַמֵּחַ יְשׁוּעוֹת
'הֲרִי הַצְדָקָה נִקְרָאת יְרִיעָה וְהַיְשׁוּעוֹת הֵן הַצְמִיחָה כו'

כִּי הִנֵּה פְּרוּשׁ יְשׁוּעָה עֲנָנָן עֲזָר כְּפִשׁוּטוֹ כְּמוֹ עֹזֵר
'וּמֹשִׁיעַ כו'

וְגַם פְּרוּשׁוֹ לְשׁוֹן פְּנִיָּה שְׂפּוּנָה אָדָם אֶת עֲצָמוֹ כְּמוֹ
וַיֵּשַׁע ה' אֶל הַבָּל כו' וְכֵן אָנוּ אוֹמְרִים וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה
כו' שְׂפּוּנָה אֶל תְּפִלָּתָנוּ בְּקִרְאָנוּ אֵלָיו

וּמִמִּילָא נִכְלָל בְּזֶה הָעֶזֶר וְהַיְשׁוּעָה נִגָּד הַקָּמִים כו' כְּמוֹ
'מִמְקוֹמוֹ יָפֵן בְּרַחֲמֵי כו'

וְכִשְׁהָאָדָם פּוֹנֶה לַעֲזֹר מִחֲזִיר פָּנָיו בְּהֶאֱרָה יְתִירָה
וְלִזֶּה נֶאֱמַר בְּזֶהֱר בְּפְרוּשׁ יְשׁוּעוֹת שְׁהֵן שְׁע"ה נְהוּרִין
שְׂמֵאִירִין בְּפָנִים הָעֲלִיּוֹנִים

דְּהִינּוּ שְׁשַׁע"ה נְהוּרִין מֵאִירִין לְהִיּוֹת מְקוֹר לְהֶאֱרַת
'הַפָּנִים הָעֲלִיּוֹנִים לְהִיּוֹת מִתְחַלֵּק בְּתֵרִין תְּפוּחִין כו'

וְנָהוּ וְלִתְפִלָּתָם שְׁעָה כו' שְׂמֵאִיר ה' פָּנָיו אֵלָינוּ לְקַבֵּל
'תְּפִלָּתָנוּ וְכַמוֹכָא וַיֵּשַׁע ה' כו'

(מִשְׁאִין פֶּן אֵל קִין כו' לֹא שְׁעָה כו' שְׁלֹא הָאִיר פָּנָיו)

וְכֵן הוּא עֲנָנָן וְכֹכֶבֶת יְשׁוּעָה שְׂפּוּשׁ יְשׁוּעָה זֶה לְשׁוֹן
פְּנִיָּה לַעֲזֹר שְׂכָל עֲצָמוֹתָיו וּפְנִימִיּוֹתוֹ כְּבִיכּוֹל הוּא פּוֹנֶה
לְהִיּוֹת גָּלוּי פְּנִימִיּוֹת אוֹרוֹ בְּפָנִים בְּהֶאֱרָה יְתִירָה

וְנָהוּ גָלוּי תּוֹסֶסֶת אוֹר בְּחֻכְמָה שְׂבָרָאשׁ הַנִּקְרָאת
הָאֶרֶת פָּנִים כְּנֹזֵךְ לַעֲיֵל

וְלָכֵן הַיְשׁוּעָה הוּא מְקוֹר לְהֶאֱרַת הַפָּנִים וְהֵן שְׁע"ה
נְהוּרִין מֵאִירִין לְהִיּוֹת מְקוֹר לְהֶאֱרַת הַפָּנִים
הָעֲלִיּוֹנִים

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is the meaning of “And a helmet of salvation on his head,” for just as a fine helmet placed upon the head gives adornment and illumination of the face, so too this salvation, which is above the chochmah of the head, causes illumination.

Since it is above the head, far higher than the chochmah, it radiates into the face; therefore it is called “a helmet of salvation,” which brings down the illumination from those lights.

And this is the meaning of “And a helmet of salvation on his head,” referring specifically to the level of keter within keter.

וְנִהְיֶה וְכוּבֵעַ יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ עַל דֶּרֶךְ מְשַׁל הַכּוֹבֵעַ
הַטּוֹבָה הַנִּתְּנָה עַל הָרֹאשׁ שְׁעוֹשָׂה הַיְדוּר וְהָאֶרֶת
הַפָּנִים לְעֶזֶר וּלְיְשׁוּעָה

מִפְּנֵי שֶׁהִיא עַל הָרֹאשׁ שֶׁהוּא לְמַעַל הַרְבֵּה מִהַמּוֹחַ
דְּחֻכְמָה שֶׁמֵּאִיר בְּפָנִים עַל פֶּן נִקְרָאת כּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה
לְהַמְשִׁיךְ מִשָּׁם שְׁע"ה נְהוּרִין לְהִיט מְקוֹר הָאֶרֶת
פָּנִים

וְנִהְיֶה וְכוּבֵעַ יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ דִּוְקָא שֶׁהוּא בְּחִינַת קֶתֶר
שֶׁבְּקֶתֶר וְדִי לְמִכִּין

(לד)

And behold, the entire essence of the matter of the “helmet of salvation” that is upon His head which serves as the source of the illumination of the shining of the Face is specifically through tzedakah, as it is written: “And He donned tzedakah like a coat of mail,” and then, “and a helmet of salvation upon His head.”

For it is explained above that tzedakah and the performance of the mitzvos which “make His Name” (meaning: they draw forth the innerness of the Divine Will) have their root in the inner essence of the Infinite One, blessed be He, such that through them the illumination of the supernal shining of the Face is drawn forth automatically.

And this is the meaning of “like a shield of favor You will crown him,” for this is the concept of the “helmet of salvation” upon His head, which is formed specifically from tzedakah because “the beginning is embedded in the end.”

And as it is written: “I through tzedek shall behold Your Face,” meaning the illumination of the Face during prayer is achieved specifically through the tzedakah that precedes it.

And so we find: Rabba would give a coin to a poor person and only afterward pray.

And likewise it is written: “Your tzedakah will go before you, and the glory of Hashem will gather you in,” which is illumination of the Divine Face.

וְהִנֵּה כָּל עֶקֶר עֲנִין הַכּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה זֶה שֶׁבְּרֹאשׁוֹ לְהִיט
מְקוֹר אֹרֶךְ הָאֶרֶת הַפָּנִים הוּא עַל־יְדֵי הַצִּדְקָה דּוּקָא,
וּבְדֻכְתִּיב וְיִלְכֹּשׁ צִדְקָה כְּשֶׁרִיּוֹן וְאַחֲרֵיכֵן וְכוּבֵעַ
יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ

דִּהְיָה מִבְּאֵר לְמַעַל שֶׁהַצִּדְקָה וּמַעֲשֵׂה הַמִּצְוֹת
שְׁעוֹשִׂין רַש"מ מְשׁוּרָשִׁים בְּפָנִימִיּוֹת וְעֲצָמוֹת א"ס
ב"ה שֶׁיִּהְיֶה מִזֶּה גִּלּוּי אֹרֶךְ פָּנִים הַעֲלִיּוֹנִים מִמִּילָא

וְכֵן הוּא פִּירוּשׁ כְּצִנָּה רְצוֹן תַּעֲטֹרְנוּ, שֶׁנִּהְיֶה עֲנִין
הַכּוֹבֵעַ יְשׁוּעָה שֶׁבְּרֹאשׁוֹ הַנֶּעֱשֶׂה עַל־יְדֵי הַצִּדְקָה
שֶׁנֶּעוֹץ תְּחִלָּתוֹ בְּסוֹפּוֹ דּוּקָא

וּבְדֻכְתִּיב אֲנִי בְּצִדְקָא אֶחְזֶה פָּנֶיךָ, בְּהָאֶרֶת פָּנִים בְּתַפְלָה
עַל־יְדֵי הַצִּדְקָה שֶׁבְּתַחֲלָה דּוּקָא

וְכֵן אָמְרוּ רַבָּא דִּיְהִיב פְּרוּטָה לְעֵנִי וְהָדָר מִצְלִי

וְכֵן אָמַר וְהִלֵּךְ לִפְנֵיךָ צִדְקָה וְכְבוֹד ה' יֵאָסֶפֶךָ

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And as explained above regarding the ketores and the oil, and in the analogy of sowing and harvesting: sowing corresponds to tzedakah “Sow for yourselves with tzedakah” and the harvest corresponds to the salvations “reap according to kindness,” which are the sources of supernal chesed.

And this is the meaning of “the crown of glory of old age.” For “the glory of old age” refers to the shining of the Face from chochmah.

But the phrase “the crown of the glory of old age” means the “crown” the surrounding glory that rises above the shining of chochmah which is drawn from the “helmet of salvation,” the supernal source of the shining of the Face.

Therefore it is called “the crown for the glory of old age.”

And with all of this we can understand the continuation of the verse: “The crown of the glory of old age *on the path of tzedakah it shall be found.*”

For it was explained above that the helmet of salvation upon His head the source of the shining of the Face is drawn specifically through tzedakah and the performance of mitzvos.

Therefore, specifically *through* tzedakah is the “crown of the glory of old age” found meaning: the supernal shining of the Divine Face.

And this is the meaning of “And He donned tzedakah like armor, and a helmet of salvation on His head.”

(לה)

And behold, after all the above, the reason will be understood for the order of the Tamid offering that the blood of the Tamid precedes the lamps and the ketores, while its limbs are brought after the lamps and the ketores, as stated above.

For the matter of the offerings contains two components: the first is the slaughtering and the sprinkling of the blood which corresponds to “Love Hashem with all your heart,” meaning with both inclinations for the blood is in the left chamber of the heart.

And this precedes the love of “with all your soul”; therefore, the blood of the Tamid precedes the lamps for the lamps represent

ובנזכר לעיל בענין הקטרת והשמן ובמשל הנריעה והקצירה: הנריעה היא הצדקה, וכדכתיב ורעו לכם לצדקה, והקציר הוא הישועות כדכתיב קצרו לפי חסד.

וזהו פירוש עטרת תפארת שיבה. דהנה פירוש תפארת שיבה הוא הארת פנים דחכמה.

אכל פירוש עטרת תפארת שיבה הוא העטרה שעל תפארת השיבה, הנמשכת מן הכוכב ישועה שבראשו. שהוא מקור הארת הפנים.

ולכן נקרא עטרת לתפארת שיבה.

ובכל זה יובן המשך הפסוק: עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא.

דהנה מבאר למעלה שהכוכב ישועה שבראשו הוא מקור הארת פנים והוא נמשך על ידי הצדקה ומעשה המצות.

ועל כן בדרך צדקה דווקא תמצא העטרת לתפארת שיבה, הוא הארת פנים העליונה.

וזהו וילבש צדקה כשריון וכוכב ישועה בראשו.

והנה אחר כל הנזכר לעיל יובן הטעם בסדר התמיד שדם התמיד קודם לנרות וקטרת ואבריו נקטרים אחר נרות וקטרת כנזכר לעיל.

דהנה הענין שבקרבות הם שני דברים. האחד שחיטה וזריקת הדם והוא לנגד ואהבת ככל לבבך בשני יצירי בדם שפחלל השמאלי.

שקודם לאהבה דבכל נפשך, וזהו שדם התמיד קודם לנרות שענין הנרות הוא להאיר אור דכ"ח מ"ה דחכמה למדות שבלב.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

drawing down the light of the level of ko'ach mah of chochmah into the emotions of the heart.

And the lamps that come before the ketores for the ketores corresponds to the mitzvos of action that have no revealed reason at all, as explained above, which is the love of "with all your might."

And this is their order one after another: the blood of the Tamid, then the lamps, then the ketores, as explained above.

But the limbs of the Tamid correspond to the second aspect of offerings, which is the essential point, as is known the burning of the fat to Hashem, as it is written: "And upon it he shall arrange the olah, and he shall burn upon it the fats of the shelamim."

And this is "a pleasing aroma," which must come specifically after the lamps and the ketores for the fat corresponds to the essential delight of the soul, which is higher than the blood through which the soul is connected.

For we see that a person of great pleasures gains bodily fat from abundant delight, as it is written: "You became fat, you grew thick..."

For the power and strength are in the blood, but the thickness, fatness, and good health are in the fat as is known: the food becomes transformed into blood and strengthens all the limbs when the refined blood rises to the heart and the heart distributes to all the limbs.

But the fat does not come from the physical substance of food; rather, it comes from the taste and pleasure within the food when a person tastes and delights his soul with abundant delight from delicacies, eating with appetite to fill his belly with much pleasure from the flavors of foods.

(For it is known that in food there are two aspects: the subtle spirituality of the taste, which is chewed and sensed on the palate, and from these tastes the fat, thickness, and health increase whereas the coarse physical substance of food is digested and becomes blood.)

והנרות קודמים לקטרת שהקטרת הוא ענין המצות המעשיות שבלא טעם כלל כגזכר לעיל, וזהו אהבה דבכל מאד.

וזהו סדרן זה אחר זה דם התמיד ונרות וקטרת כגזכר לעיל.

אבל אברי התמיד הוא הענין השני בקרבנות שהוא העקר בפדוע, והוא הקטרת החלב לה, וכדכתב ופרד עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים.

וזהו לרית נחות, וזה צריך להיות אחר נרות וקטרת דווקא, לפי שהחלב הוא בחינת התענוג העצמי שבנפש, שהוא למעלה מהדם שבו הנפש.

פי כאשר אנו רואים באיש בעל תענוגים ביותר ישמן בשרו ברוב חלב, כמו שכתוב שמנת עבית כו'.

פי הכח והגבורה בדם, והעבוינות והשמנות והבריאות הם בחלב דווקא, בפדוע שהמאכל נהפך לדם ומחזק כחות כל האברים כשעולה דם המובחר ללב ולב פליג לכל שיפין כו'.

אבל החלב אינו בא מן המאכל הגשמי רק מן הטעם והתענוג שבו, כאשר יטעם ויתעדן נפשו ברוב תענוגי מיני מצודים ואוכל לתאבון למלא פרסו ברוב נחת ותענוג מן הטעמים שבמאכלים.

פדוע שיש במאכל ב' דברים: רוחניות שבטעם) המאכל שלועס בשיניו וטועמו בפה כו', ומן טעמי המאכלים מתרבה החלב והשמנות והבריאות, ומן (גשמיים המאכל מתעכל ונהפך לדם כו'.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

(And not only from food, but also from other pleasures such as abundant wealth and greatness as Rabban Yochanan ben Zakai said to Vespasian.)

ולא מן המאכל לבד, אלא גם משאר הנאות ותענוגים כמו ברוך עשר וגדולה, כמו שאמר ריב"ז (לאספסינוס).

(לו)

And the difference between blood and fat in the service of the heart in prayer which stands in place of the offering will be understood, for just as in the animal offering there are these two components, so too in the service of the heart.

ויובן ההפרש בין דם לחלב בעבודה שכלב בתפלה שבתקום קרבן דכמו שפירשן בהמה יש ב' דברים האלו כך הוא בעבודה שכלב

The love of "with all your heart" is the aspect of the sprinkling of the blood in the left chamber, transforming the natural heat so that he has no foreign desire or material craving at all.

באהבה דבכל לבבך הוא בחינת זריקת הדם שבתפלה השמאלי להפך החם הטבעי שלא יהיה לו שום חשק ורצון זר בתאוות החמירות כו'

And the second is the love of delights to delight in Hashem with pleasant sweetness of intimate nearness, with joy and gladness of heart, as in "My soul yearns and also pines..."

והבית הוא אהבה בתענוגים להתענג על ה' בעריבות מתיקות וידידות עזי כו' בשמחה וטוב לבב דוכא כמו נכספה וגם כלתה נפשי כו'

And this pleasure is the divine delight within the soul from the very essence of G-dliness itself, similar to the souls in Gan Eden who delight from the radiance...

ותענוג זה הוא בחינת ענג האלקי שבנשמה מצד עצמות אלקות ממש כמו הנשמות שבג"ע שנהנין מזיוי כו'

And so too in the soul within the body at times it delights in Hashem with great excitement like one who delights in a physical pleasure.

וכך יש בנשמה בגוף לפרקים שתתענג על ה' בהתפעלות גדולה כמו המתענג בתענוג גשמי ממש

(As it is written, "Our soul has waited" like the palate that tastes when the G-dly soul finds such sweetness that it tastes marvelous pleasure in the living G-d, like the sensation of material pleasure from a physical taste.)

וכמה שכתוב נפשנו חפחה כמו חך הטועם כו' בהיות שמאד ערב לנפש האלקית עד שטועמת טעם וענג נפלא באלקים חיים כמו בהרגשת תענוג גשמי מטעם גשמי

And like in the prayer of Shabbos: "Then you shall delight in Hashem" this is the prayer of Shabbos, where the soul delights in Hashem from His very Essence, not because of any work or refinement at all.

וכמו בתפלת שבת שנאמר אז תתענג על ה' דא צלוחתא דמעש"ה כו' שהנשמה תתענג בה' מצד עצמו כו' ולא מפני איזה עבודה וברור כלל

This is unlike weekday prayer, whose primary work is to transform evil to good which corresponds to offering the blood in the left chamber.

בתפלת החול שכל עקר העבודה להפך הרע לטוב כו' שהוא בחינת ברור והעלאה בהקרבת הדם שבתפלה השמאלי כו'

But on Shabbos the delight is solely to delight in Hashem, from the essence of the G-dly soul, which yearns to cleave to its Source.

אלא רק להתענג על ה' בלבד והוא מצד עצם הנשמה האלקית שתכסף להדבק במקורה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And every Shabbos this delight shines in the extra soul granted to each individual, as is known, just as weekday prayer differs from Shabbos prayer for every person.

So too, every day in prayer, which stands in place of the offering, there are these two loves.

And the love of delights is like the offering of the fat to Hashem for the fat comes from pleasure, so through divine delight one offers his “fat” to Hashem alone.

Meaning that he has no other pleasure besides Him at all.

And just as in “with all your heart” he offers his blood, so too in the love of delights he offers his fat for it is the opposite of physical fatness, which leads to casting off the yoke, as in “Yeshurun became fat...”

And in delighting in Hashem when the delight increases the yearning grows until the soul comes to expire in longing.

(And among the righteous who truly delight in Hashem, it is possible that their physical fat becomes full from divine delight more than from physical delight...)

(And this is what they hinted to in the story of R' Elazar bar Shimon...)

[NOTE:

The Full Detailed Story of Rabbi Elazar bar Rabbi Shimon

Source: Gemara Bava Metzia 84a

After the passing of his father, **Rabbi Shimon bar Yochai**, his son **Rabbi Elazar bar Rabbi Shimon** accepted a difficult communal role. The Roman government empowered him to help capture criminals. He did so because he understood that allowing violent people to harm others was a Chilul Hashem, and protecting innocent people was a Kiddush Hashem.

This work caused a major public backlash. People misunderstood his motives and said harsh things about him. They thought he was cooperating with Rome for impure reasons, not understanding that he acted only for the sake of Heaven.

Despite the criticism, Rabbi Elazar bar Rabbi Shimon continued his service with complete sincerity and absolute purity of heart. He worked tirelessly day and night, with great inner devotion, fear of Heaven, and immersion in Torah. His spiritual service was intense, full of dveikus, joy in Hashem, and the inner delight that comes from true avodah.

ובכל שבת מאיר זה הענג בנשמה יתירה בכל אחד ואחד כידוע כמו שיש הפרש בין תפלת שבת לתפלת חול לכלל בכל אחד ואחד

כך בכל יום בתפלה שהיא במקום קרבן יש ב' אהבות האלו

ואהבה בתענוגים הנזכר הוא כמו ענין הקטרת החלב לה' שהחלב בא מן התענוג כך בתענוג האלקי מקטיר חלבו לה' לבדו

דהינו שלא יהיה לו שום תענוג אחר וזולתו כלל וכלל כו'

וכמו שבאהבה דבכל לבבך מקריב דמו כו' כך באהבה בתענוגים הנזכר מקטיר חלבו מפני שהוא הפך חלב הגשמי שעושה בו פריקת עול כמה שנאמר וישמן ישרון כו' שמנת עבית כו'

ובהתענג על ה' פאשר יתרבה הענג יגדל הכסוף עד שיבוא לכלות הנפש כו'

ובצדיקים המתענגים על ה' באמת יכולים להיות חלכם הגשמי מלא מתענוגי האלקיים יותר מתענוג (הגשמי כו')

(וזהו שרמזו במעשה דר' אלעזר בר ר' שמעון כו')

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

The Gemara then describes an astonishing physical phenomenon. Because of his profound spiritual tainug and ecstatic inner avodah, his **body became very large**. The Gemara says:

His skin became so filled with fat that it was extremely difficult to move him.

When his students tried to assist him, the effort was heavy because his body had expanded far beyond the usual measure. And the Gemara emphasizes that this expansion was **not** the result of indulgence in physical pleasures. He was not a glutton, nor was he seeking comfort or luxury. Rather:

His body expanded from the incredible spiritual delight that filled him.

The Gemara states that a jug of wine could be poured on his stomach and **not a drop reached the ground**, because his body rose like a high dome. The Gemara notes this with admiration rather than criticism. It was a physical reflection of a spiritual truth.

Because of his profound work and inner joy in Hashem, a constant glow of spiritual pleasure rested upon him. From this divine delight, his flesh physically absorbed and expanded. It was not ordinary fat. It was an expression of tainug haEloki.

Later, when Rabbi Elazar passed away, his body **did not decay**. Instead, the Gemara describes that his household set up his bed in a special room, and his body remained whole for many years. His widow would keep a special lamp lit in the room, and a heavenly spirit of awe filled the space.

People would come with difficult legal questions, and a voice from the room would give rulings in his name. Even after his passing, a manifestation of wisdom remained with him.

One day a neighbor saw that the lamp had gone out and assumed Rabbi Elazar had finally decayed or left the world entirely. The neighbor entered the room without permission. As he approached the sacred body, a small movement occurred. According to the Gemara, the neighbor was frightened, stumbled, and caused damage to the body. Because of this, a heavenly punishment befell him.

The Gemara concludes that Rabbi Elazar's body remained **holy and intact** until the sages finally buried him with great honor, recognizing his righteousness and the spiritual greatness behind everything he had done.

Why the Maamer References This Story

The Maamer brings this story to illustrate:

- **Fat (chelev) in korbanos represents tainug**, deep inner pleasure that rises upward.
- **Rabbi Elazar's physical fat represented spiritual delight**, not indulgent pleasure.
- His body became full because his inner divine delight was overflowing.
- This is the concept of **"hiktir chalbo"** in avodah: offering one's deepest delight to Hashem.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

- His state showed that **true tainug from holiness can be more powerful than any physical pleasure.**

It is a living example of the Maamer's point that **the highest avodah is delight in G-d**, and that this delight can even transform the physical.

END NOTE]

And so there were several exalted tzaddikim whose fat was a vessel and material for the actual Divine delight in their delighting in Hashem. And this is a greater quality than the Divine light that rests upon tzaddikim who lessen their fat and blood through many mortifications and fasts like Rabbi Tzadok.

And this level of love in delights mentioned above is higher even than the level of the fragrance of the incense and the lamps, which are the two loves of with all your soul and with all your might.

For although oil and incense gladden the heart with the returning of the soul in the mind and heart in their inwardness, because it is in the wondrous delight that reaches the actual essence, nevertheless this is only temporary life as long as the scent of the incense rises and the light of the oil burns.

But to delight in Hashem in the soul with the essential delight itself is the source of all delights which come through temporary emotional arousal, like the delight in scent and the light of wisdom and the like.

And therefore this essential delight has no interruption or change, because it awakens the supernal essential delight which is much higher than the joy of the supernal heart from oil and incense mentioned above.

And this is why in the order of the daily offering the lamps and incense come before the burning of the limbs of the daily offering.

For when the heart of man rejoices through the lamps and incense which are from above to below and from below to above as explained, then specifically they can come and rise to the level of love in essential delights.

וכך היו כמה צדיקים מופלגים שחלקם היה כלי וחמר לענג האלקי ממש בהתענגם על ה' וזהו רבותא יותר מאור האלקי השורה על הצדיקים שממעיטין חלקם ודמם בסיגופים ותעניות רבים כר' צדוק כו'

והנה מדרגה זו דאחבה רבה בתענוגים הנ"ל הרי היא למעלה גם מבחינת ריח הקטרת והנרות שהן ב' אהבות דבכל נפש ובכל מאדך

דהגם ששמן וקטרת ישמח לב בבחינת השבת הנפש במוח ולב בפנימיות כו' מפני שהוא בבחינת התענוג הנפלא שמגיע בעצמות ממש מ"מ אין זה רק לחיי שעה בלבד כל זמן שריח הקטרת עולה ואור השמן דולק כו'

אבל להתענג על ה' בנפש בתענוג העצם ממש הוא מקור כל התענוגים שבאים דרך התפעלות לפי שעה בתענוג שביריח ואור החכמה וכיוצא

ועל כן אין לתענוג זה שבפעם ממש הפסק ושנוי להיותו מעורר בתענוג העליון העצמי שלמעלה הרבה מבחינת שמחת לב העליון משמן וקטרת הנ"ל

וזהו שבסדר התמיד מקדים נרות וקטרת להקטרת איברי התמיד כנ"ל

שכאשר ישמח לב האדם על ידי נרות וקטרת שהם מלמעלה למטה ומלמטה למעלה כנ"ל אז דוקא יבואו ויעלו למדרגה דאחבה רבה בתענוגים העצמיים

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

That the Holy One blessed be He delights in the supernal essential delight, called the delights of the King in His essence.

להיות הקדוש ברוך הוא מתענג בענג העליון העצמי הנקרא שעשועי המלך בעצמו כו'

As it is said regarding Eden, eye has not seen it in Gan Eden, only for one who hopes for Him in the World to Come.

והוא מה שאמרו בעדן עין לא ראתה בגן עדן כו' רק למחכה לו בעולם הבא

And this is that after the lamps and incense, which are oil and the fragrance of mitzvah, one offers the limbs of the daily offering, which is the fat.

וזהו שאחר נרות וקטרת שהן שמן וריח דמצוה יקטיר איברי התמיד שהוא החלב

For at first there must be the light of the oil of wisdom and the fragrance of the mitzvos, and afterwards the love in essential delights of burning the fat to Hashem which is above the joy of the heart from oil and incense.

שבתחלה צריך להיות אור השמן דחכמה וריח מעשה המצוות ואחר כך אהבה רבה בתענוגים העצמיים דהקטרת החלב לה'

And this is the life of the World to Come which is after the deeds of the mitzvos.

שלמעלה משמחת לב דשמן וקטרת מטעם הנ"ל והוא ענגן חיי העולם הבא שאחר מעשה המצוות

And this is that after the three loves of with all your heart, with all your soul, and with all your might which correspond to the blood of the daily offering, the lamps, and the incense it says these words shall be and you shall speak of them.

וזהו שאחר ג' האהבות דבכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך שהוא נגד דם התמיד ונרות וקטרת אמר והיו הדברים כו' ודברת בהם

For only after the heart above rejoices through Torah and mitzvos can one delight in Hashem with the above mentioned love in delights in Torah which is called delights.

שזהו אחר שישמח לב העליון בתורה ומצוות יכול להתענג על ה' באהבה רבה בתענוגים הנ"ל בתורה שנקראת שעשועים

As it is written, I was His delight, and as it says, Your Torah was my delight.

כמו שכתוב ואהנה אצלו שעשועים וכאשר כתוב אני תורתך שעשועתי

And especially in the inner dimension which is the sweetness of Torah and the secrets of Torah, which is the level of Eden in the World to Come.

ובפרט בפנימית שנקראת מתיקות התורה ורזין דאורייתא שזהו בחינת העדן דהעולם הבא

And this is as I am Hashem your G-d etc.

והוא אשר אנכי מי שאנכי כו'

(לז)

And now one can explain the root of the concept of Chanukah. For we must understand why we bless on this miracle that they were saved from the nations to light the Chanukah lamp what connection this miracle has with the dedication of the altars, which is not part of the miracle at all.

ומעתה יש לבאר שרש ענגן חגכה. דהנה יש להבין במה שמברכין על גס זה שנצולו מן העכו"ם להדליק נר חגכה מה שכיכות יש לגס זה עם חנופת המזבחות שאינו מענגן הנס כלל

And if because of the miracle that they found one cruse and lit from it eight days this is not the main miracle of the victory in battle, and also not connected to the dedication of the altar. And further, why is it called the Chanukah lamp.

ואם מפני זה הנס שמצאו פך אחד והדליקו ממנו ח' ימים זהו אינו עקר הנס של נצות המלחמה וגם אינו מענגן חנופת המזבח כו' ועוד למה נקרא נר חגכה כו'

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But first we must understand the simple meaning of Chanukah, which is the concept of chinuch, education. And this is understood from train a youth according to his way.

For just as in the education of children in school the father brings his son to school when he wishes to train him so that afterwards he will go on his own he gives him gifts according to his level, like nuts and coins, and honors him and lifts him and draws him close with his right more than usual, in order to strengthen in his heart to go to school.

And he accustoms him in this for several days until afterwards he goes on his own without gifts or honor at all.

And similarly a bride in her father's house: when her father leads her to her husband's home he gives gifts and personally escorts her with feasting and joy; afterwards she no longer wishes to return to her father's house.

For this is the rule: all beginnings are difficult, and therefore at the outset one must give an educational boost according to his way.

And this is the concept of the dedication of the altar, that the heavenly fire must always rest upon it called the lion that eats offerings in order to raise them as a pleasing fragrance to Hashem, which is the supernal union of Zeir Anpin and Nukva.

Therefore at the beginning the altar required chinuch with many gifts so that afterwards the supernal union would flow on its own.

And similarly above with the supernal youth, the angel Metatron, the minister of the world, about whom it is said train the youth according to his way.

For just as a youth must be strengthened with many gifts since he is too small to receive the full perfection of learning, so it is above.

And thus with all Divine influence extended in contraction for the sake of the worlds this is the minister of the world in general and specifically in each world.

אבל תחלה יש להבין בפרוש הפשוט דחנכה שהוא
ענין החנוכה ויבין זה ממ"ש חנך לנער על פי דרכו

דהנה ע"מ"ש חנוך נערים בבית הספר כף הוא
שקאב מוליך את בנו לבית הספר כשרוצה לחנכו
שילך אחרי כן מעצמו נותן לו מתנות לפי ערכו כמו
אגוזים ומעות ומכבדו ומנשאו ומקרבו בימין שלא
כפי המדה הראשונה

בכדי שיסתזיק בלבבו ללכת לבית הספר ומרגלו בזה
כמה ימים עד שאחרי כן הולך מעצמו בלי מתנות
וקבוד כלל

וכן כלה בבית אביה כשמוליכה אביה לבית בעלה
נותן מתנות ומוליכה בעצמו ובמשחה ושמחה כו'
ואחרי כן אינה רוצה ללכת לבית אביה

פי זהו הכלל דכל התחלות קשות ועל כן צריך
לכתחלה לעשות החנוכה לנער על פי דרכו כנ"ל

וזהו ענין חנופת המזבח שהיה צריך שיהיה נמשך
תמיד אש של מעלה שנקרא אריה דאכיל קרבנין
להעלות לריח ניחוח לה' שזהו יחוד עליון דזו"ן

על כן הצריך בתחלה לחנוך למזבח במתנות רבות
ונקרא חנופת המזבח בכדי שאחרי כן יהיה נמשך
ומתחבר יחוד עליון מעצמו

וכך הוא למעלה בבחינת נער העליון שנקרא מטט
שר העולם שעליו אמר חנך לנער על פי דרכו

ע"מ"ש הנער שרוצים לחנכו לבית הספר כנ"ל מפני
שהוא קטן בערך להכיל שלמות הלמוד צריך לחזק
על ידי מתנות רבות

וכך הוא למעלה בבחינת כללות השפע האלקי
הנמשך בצמצום בשביל העולמות נקרא שר העולם
בכלל ובפרט בכל עולם ועולם

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And it is called youth because all this Divine flow comes in a contracted intellect and attributes like a small child compared to an adult.

And this is the meaning of little faces, for all creation from nothing to something from Atzilus downward is only a contraction and smallness.

And although it says all was made with wisdom, this is only the smallness of intellect and attributes necessary for sustaining worlds.

But the higher face, the great face, is Chochmah, Binah and the attributes of Atzilus, united with the Essence.

And this youth's name is like his Master's, but only a sample and representation.

And on him it is said I was young and now I have aged, meaning relative to Atzilus he was small, but after six thousand years he became an elder servant.

And in order for this youth to receive the flow of Atzilus for the sake of the worlds, there must be chinuch like a youth below.

And this is the concept of chinuch in the supernal realms.

that is then called his servant the elder of his house etc. (for relative to Atzilus he is called a youth, and in his descent in the aspect of the officer of the world he is called the elder of his house because six thousand years are called six days in Atzilus, as it is said for a thousand years in Your eyes are as a day etc. as explained elsewhere)

and in order that this youth can receive the flow of Atzilus for the sake of the worlds it is called the education of youths which requires strengthening like the above mentioned illustration, as will be explained and this is sufficient.

ומה שנקרא נער הוא לפי שכל השפע האלקי הזה בא בבחינת צמצום והקטנה והמדות מאד כמו התינוק והנער ששכלו ומדותיו קטנים

רק בענינים קטנים מאד לגבי ערך האדם הגדול בדעת וזמן בשנים והוא הנקרא רבנא אנפי זוטרי כידוע

והענין הוא דכל מעשה בראשית מאין ליש מאצילות לבריאה ויצירה הוא רק צמצום וקטנות והקטנה וקטנות המדות

דכל העולמות מאין ליש כו' והוא בחינת נער מטט שנקרא אנפי זוטרי לגבי בחינת אדם הגדול בחינת אנפי רבירבי

שהוא בחינת חו"ב ומדות דאצילות דשם אמר דאיהו וחייה חד ממש

ובחינת נער מטט זה שמו כשם רבו רק מעין ודמות דמדות ושכל דאדם דאצילות

ועליו אמר נער הייתי בבחינת הקטנות בעולם האצילות לגבי המדות דאצילות

גם זקנתי לאחר תשלום השפע דו' אלפי שני כו'

שנקרא אז עבדו זקן ביתו כו' (דלגבי האציעות נקרא נער ובירידתו בבחינת שר העולם נקרא זקן ביתו משום דו' אלפי שני נקרא ו' ימים באציעות כמו שנתאמר כי אלה שנים בעיניו כיום כו' כמו שנתאמר (במקום אחר

וכדי שיוכל נער זה לקבל השפעת האציעות בשביל העולמות נקרא חנוך נערים שצריך חזוק על דרך ממשל הנ"ל וכמו שיתבאר ודנא למבין

(לה)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And behold, also the aspect of Malchus, which is called Rachel, the mainstay of the house, it is said of her “and the younger, Rachel,” meaning when she is included within the middos of Atzilus, which is the final hei of the Name Havayah. And when she descends below into Beriah-Yetzirah-Asiyah to be the head and source, she is called the “mainstay of the house,” and also “Mother” and “Matron.”

(or the opposite: that when she descends below she is restricted through contraction, as the Zohar says, “she diminished herself like a point,” and then she is called the “small hei,” for with the hei He created them from nothing to something to be “His kingship rules over all,” which has no comparison to how she is in Atzilus, where she is the great dalet of “Echad,” unity, far above the mode of “His kingship rules,” as known regarding “Echad” with letter-exchange etc.; for in Atzilus she is one of His middos, of “He and His life-forces are one.”

And the same is in Metatron: “I was a youth,” meaning in his smallness in Beriah; and also “I grew old,” meaning when he ascends to the level of Atzilus the opposite of the above (regarding Rachel). And behold, also the aspect of Yaakov, who is the mashpia to Rachel the middos of Atzilus that extend into speech, which is the union of Yaakov and Rachel, voice and speech he too is called “small.”

As it says, “and she dressed Yaakov her younger son,” for just as emotions of the heart only a tiny end-point of them is revealed in speech to another, and in no way do they compare to the essence of the emotions for speech is only the outermost exterior so too the radiance of the middos of Atzilus in the supernal speech is the externality of the middos of Atzilus in their true essence, of “He and His life-forces are one.” Therefore Yaakov is called small, and Rachel is small, in their union in voice and speech below.

והנה גם בחינת המלכות שנקראת רחל עקרת הבית נאמר בה ושם הקטנה רחל, והוא בהיותה כלולה במדות דאצילות שהוא ה"א אחרונה דשם הוי'. וכשיוֹרֶדֶת לַמָּטָה בְּבְרִיאָה־יְצִירָה־עֲשִׂיָּה לְהִיּוֹת רֹאשׁ וּמְקוֹר נִקְרָאת עֲקֶרֶת הַבֵּית וגם אֵימָא וּמַטְרוֹנָא.

או להיפך שְׂכַשְׁיֹרֶדֶת לַמָּטָה מִסִּתְמַרֵּת בְּצַמְצוּם (כְּמוֹ) שְׁאָמַר הַזֶּה־רֹאשׁ דְּאֲנֻשִּׁית גְּרָמָה כְּקוּדָה, אֲזַי נִקְרָאת ה"א קטנה בה"א בְּרֹאשׁ מֵאֵין לִישׁ לְהִיּוֹת מַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה וְאֵין זֶה עֶרְךָ כָּלֵל לְמָה שֶׁהִיא בְּאֲצִילוֹת שֶׁהִיא דֶּלֶת רַבְתָּא דְּאֶחָד, שְׁלִמְעָלָה הִרְבָּה מִבְּחִינַת מַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה; כְּנֹדַע בְּעֵנִין וְעַד בְּחֻלּוּפֵי אוֹתִיּוֹת דְּאֶחָד; לְהִיּוֹת שְׂבֻאֲצִילוֹת הִיא אַחַת מִמְדּוֹתָיו דְּאִיהוּ וְחִיּוּהִי (ח.ד.)

וכך הוא בְּעֵנִין מַטְרוֹן ד'נֶעֱרַר הֵייתִי" הוא בְּקִטְנוּתוֹ בְּבְרִיאָה, וְגַם זְקֻנָּתוֹ בְּעֻלּוֹתוֹ לְבְּחִינַת הָאֲצִילוֹת הֶפֶךְ הַנ"ל. וְהֵנָּה גַם בְּחִינַת יַעֲקֹב שְׁנִקְרָא מְשִׁיעַ לְרַחֵל הֵן מִדּוֹת דְּאֲצִילוֹת הַנִּמְשָׁכִים לְדַבּוּר, שְׁנֵהוּ יַחֲדוּ יַעֲקֹב וְרַחֵל, קוֹל וְדַבּוּר נִקְרָא גַם הוּא קֶטָן.

כְּמוֹ עַל דֶּרֶךְ מְשָׁל מִדּוֹת שְׂבִלְב שָׂרָק אָפֶס קֶצֶה מֵהֶם נִגְלָה בְּדַבּוּר לְאַחֵר, וְאֵין לָהֶם עֶרְךָ לְעֵצָם הַמִּדּוֹת, שְׁאֵינּוּ אֵלָא חִיצוֹנִיּוֹת דְּחִיצוֹנִיּוֹת כֶּף אֹר שֶׁפַּע הַמִּדּוֹת דְּאֲצִילוֹת בְּדַבּוּר הֶעָלִין הוּא חִיצוֹנִיּוֹת מִדּוֹת דְּאֲצִילוֹת בְּעֵצָם מֵהוּתָן דְּאִיהוּ וְחִיּוּהִי חֵד; עַל כֵּן נִקְרָא יַעֲקֹב קֶטָן וְרַחֵל קִטְנָה בְּיַחְדָּם בְּקוֹל וְדַבּוּר לַמָּטָה.

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

And even though Yaakov is called “the middle bar” that spans from the upper end of Kesser which is will and delight beyond Chochmah all the way to the lower end of speech, nevertheless this itself proves that he is called “small,” because the flow of the middos in speech in Beriah-Yetzirah-Asiyah is in the utmost smallness.

ואף-על-פי שיעקב נקרא בריח התיכון שמכריח מקצה העליון דכתר שהוא הרצון והתענוג שלמעלה מן התקמה עד קצה התחתון דדבור הרי מזה גופו מברח שנקרא קטן, מפני שהשפעת המדות בדבור דבריאה-יצירה-עשיה היא בתכלית הקטנות.

For although its root begins at the upper extremity of will, nevertheless it has a head and an end namely, the beginning of the contraction of will, restricted only to this final thing which is speech, which arrives in true limitation in Beriah-Yetzirah-Asiyah. And there is no comparison of this to the essence of the lights of Atzilus, in which the light of the Infinite shines, where “He and His life-forces are one,” like He Himself, who has no beginning and no end.

ואף-על-פי ששרשו מתחיל בקצה העליון דרצון, הרי יש בזה ראש וסוף דהינו רישית הצמצום דרצון המגבל רק לדבר זה האחרון שהוא הדבור, והוא בא בבחינת גבול ממש בבריאה-יצירה-עשיה; ואין לזה ערך כלל לעצם האורות דעשר ספירות דאצילות עצמן, שאור אין-סוף מאיר שם דאיהו וחייהו חד, כמו שהוא עצמו שאין לו ראש ואין לו תכלית.

Thus the Kesser is not called “head” and the Malchus is not called “end” except regarding the movement of influence from Atzilus into Beriah-Yetzirah-Asiyah. In that context Yaakov is called “the middle bar,” etc., as above. Therefore he is called “small,” for since this flow has an upper and lower extremity within limitation, it is therefore in the category of smallness compared to the lights of Atzilus themselves, where the very Essence of the Infinite shines with no beginning and no end, as above.

ורק לענין הלידה השפעת מאצילות לבריאה-יצירה-עשיה נקרא הכתר ראש והמלכות סוף; ובזה נקרא יעקב בריח התיכון כנ"ל. ועל כן נקרא קטן, מאחר שיש לשפיע הנה קצה בראש ובסוף בגבול ממש; על כן הוא בבחינת קטנות וגבול לגבי אורות דאצילות עצמן, שעצמות אין-סוף מאיר שם שאין לו ראש ותכלית, כנ"ל ודל"ן.

(לט)

And this is the meaning of “Educate the youth according to his way” referring to the level of the youth, Metatron, mentioned above. For when it is necessary that the supernal lights of Atzilus, in which the Infinite truly shines, should be drawn down so that all of it can be received by this “youth,” which is the level of the lesser visage the smallness of the middos and the Chochmah of Beriah

ונהי חנף לנער על פי דרכו לבחינת נער מטטרון הנ"ל. באשר צריך שימשכו אורות עליונים דאצילות שמאיר שם בחינת א"ס ממש, כנ"ל להיות שיתקבל הכל בנער זה שהוא בחינת אנפי זוטרי, בחינת קטנות המדות והתקמה דבריאה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

(which is like the enclothing of intellect and emotions in parables and riddles so that a child or youth can understand “according to his way”), and likewise Yaakov and Rachel are called “small,” as above. Since he cannot possibly contain this light, for it is entirely beyond him like a small child who cannot receive the wisdom of a great elder therefore an initial stage of education is required.

And this education means that a very lofty light must first be drawn to him, so that through this he becomes uplifted and strengthened, and can then receive the influx of Atzilus bit by bit the Chochmah and middos of Atzilus as they descend to shine below through the union of Yaakov and Rachel, voice and speech.

This is like a youth being trained for school: they give him many gifts, and his father takes him there himself. And similarly, a bride going from her father’s house to her husband is accompanied with gifts. And afterward she needs no such training and can go on her own.

Nevertheless it says “Educate the youth according to his way,” so that even when he grows old he will not depart from it because this education comes from the loftiest root, to the extent that even in the time of maturity and old age he will not turn from it. And so it is with Metatron the Youth: even “when he grows old,” as it is written, “also I have grown old,” he will not depart from it.

And with this the concept of the dedication of the Altar (Chanukas HaMizbeach) is understood. For on the lower altar one offers bulls and sheep, and from that which rises as a pleasing aroma through elevation and purification by the sprinkling of the blood and the burning of the fat supernal lights are drawn in a revealed Divine illumination, through the supernal fire descending, like the “lion that consumes the offerings,” for it is called “My bread, for My fire.”

And likewise on the supernal altar, through the offerings Above, supernal lights of Atzilus are drawn...

שהוא כמו התלבשות השכל והמדות במשלים) ותידות כדי שיוכל התינוק והנער להבין על פי דרכו, וגם יעקב ורחל נקראים קטן וקטנה כנ"ל. ואי אפשר שיכיל זה הנער כלל, מפני שאינו בערכו כלל, כמו שאין הקטן יכול לקבל מהגדול והנזון. לכן צריך לבחינת חינוך בתחלה.

והוא שימשוך לו ממדרגה ואור עליון ביותר, כדי שעל-ידי זה יתנשא ויתחזק ביותר, ויכל לקבל השפעת דאצילות מעט מעט לבחינת חכמה ומדות דאצילות היוצדים להאיר למטה על-ידי יחוד יעקב ורחל, קול ודבור.

וזהו כמו נער המצונן לבית הספר שנותנים לו מתנות רבות, ואביו מוליך אותו בעצמו. וכן כלה מבית אביה לבית בעלה נותנים לה מתנות. ואחר כך אינה צריכה חינוך ויוכלה ללכת מעצמה.

ואף-על-פי-כן נאמר “חנך לנער על פי דרכו” כדי שגם כי יזקין ויגדל בדעת ובשנים לא יסור ממנה; מפני שחינוך זה בא ממקום הנעלה ביותר, עד שגם בימי הגדולה והזקנה לא יסור. וכך הוא בנער מטטרון גם כי יזקין, כמו שכתוב “גם זקנתי” לא יסור.

ובזה יובן ענין חנוכת המזבח. דהנה במזבח שלמטה מקריבים פרים וכבשים, ומזה שעולה לריח ניחוח בבחינת העלאה וברור בזריקת הדם והקטרת החלב נמשכים אורות עליונים בגילוי אור האלוקי באש של מעלה, כמו אריה דאכיל קרבניו, שהרי נקרא לחמי לאשי.

וכן במזבח העליון על-ידי קרבנות של מעלה נמשכים אורות עליונים דאצילות...

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

As the Zohar writes on "A continual fire shall burn," the altar is too small to contain all levels of revealed divine light and supernal unifications, and it also cannot elevate all elevations, for all beginnings are difficult, as stated concerning the youth and the bride.

The primary reason is the smallness and youthfulness, which prevent it from containing except through a great strengthening drawn from a place that is supremely exalted.

Similarly, due to the altar's low stature relative to the lofty supernal lights like Metatron the youth and Rachel the small it required an inauguration, like the education of a youth.

And this inauguration was performed specifically by the Nesi'im, who are the heads of the tribes of Israel and loftier in stature than all the rest of the nation.

Each Nasi brought his offering, unique to the spiritual root of his tribe, for the twelve tribes correspond to levels of Atzilus; therefore each offering was listed individually.

The Nesi'im donated many giftssilver bowls, basins, and ladles beyond the required measure, due to their exalted spiritual root, which includes the entirety of Israel within it.

Therefore they offered many bulls, rams, and goats upon the outer altar, and upon the inner altar one ladle filled with incense, and similar offerings.

This is wondrous, for how could they donate more than the standard Torah requirements, when the daily offerings include only one lamb in the morning and one in the evening?

But due to the nature of inauguration, they offered many bulls, rams, goats, and silver vessels, for they are higher than all Israel and include them all at their root in Atzilus.

They gave the altar an abundant gift for its inauguration so that it would have the power to contain the revelation of the divine light and all supernal unifications brought through the communal offerings.

All the days of its service, the continual revelation drawn through the sacrifices came from the original power and strengthening given by the Nesi'im at the inauguration of the altar.

וכאשר כתוב בזהר על פסוק אש תמיד תוקד בו. אך המזבח קטן מהכיל כל בחינות גלוי אורות ויחודים עליונים, וגם אין בכחו להעלות כל ההעלויות כי כל התחלות קשות כמו בנער והפלה.

והעקר מצד הקטנות והנעורות, שאינם יכולים להכניס אלא על ידי חזק גדול הבא ממקום נעלה ביותר.

וכן מצד קטנות המזבח לגבי האורות העליונים, כמו הנער מטט ורחל הקטנה. לכן היתה צריכה חנכה כמו חנוף הנער.

והחנכה נעשתה על ידי הנשיאים דוקא, שהם ראשי כל שבטי ישראל וגבוהים מכל העם.

וכל נשיא הביא קרבנו המיוחד לחלק שבטו, כי י"ב השבטים הם בבחינת האצילות. לכן נכתב קרבן כל נשיא בפרט ולא בלשון כללי.

והנשיאים נדבו מתנות רבות, כמו קערות כסף ומזרקות וכפות כו', יותר מן המדה, מפני שהם גבוהים בשורשם וכלולים כל נשמות ישראל ולכן הקריבו פרים ואילים ועתודים רבים על המזבח החיצון, וגם על המזבח הפנימי כף אחת מלאה קטרת וכדומה.

ונה פלא, איך נדבו יותר מכפי משפט התורה, שהרי בקרבן תמיד אין אלא כבש אחד בבקר וכבש אחד בערב.

אבל מטעם חנכה הם התנדבו פרים ואילים ועתודים וכלי כסף רבים, כי הם גבוהים מכל ישראל וכלולים בכלם בשורשם באצילות.

נתנו למזבח מתנה מרבה לחנפו כדי שיהיה בכחו להכניס גלוי אור אלוקי וכל היחודים העליונים שנעשים בקרבנות התמיד ושאר העבודות.

כל ימי קיומו היתה המשכת גלוי אור אין-סוף בקרבנות התמיד ושאר העבודות בכת החזק הגדול שהתנדבו בו הנשיאים בחנכת המזבח.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Like the education of a youth, to whom many gifts are given and who is accompanied by his parents and elders so he may be strengthened and become capable of receiving wisdom day by day this is the concept of *chinuch*.

וּכְמוֹ חֲנוּךְ הַנַּעַר, שְׁנוֹתָנִים לוֹ מִתְּנוּת רַבּוֹת וּמוֹלִיכִים אוֹתוֹ הוֹרִייו וְקִרְוָיו הַגְּדוֹלִים כְּדִי שִׁיתְחַזֵּק וִיהְיֶה כְּלִי קַבּוֹל לְקַבֵּל מְעַט מְעַט מִיּוֹם לְיוֹם.

This involves two matters: the gifts come from a lofty, exalted place, and they come in abundant measure these are the Nesi'im and the greatness of their offerings.

וְהִנֵּה בָּנָה לְשְׁנֵי דְבָרִים: שֶׁהַמִּתְּנוּת בָּאוֹת מִמָּקוֹם גָּבוֹה וְנִצְעָה, וְשֶׁבָּאוֹת בְּרִיבּוּי יָתֵר, וְאֵלּוּ הֵם הַנְּשִׂאִים וְרִיבּוּי נְדָבוֹתֵיהֶם.

[NOTE: Summary

In this maamar the Mitteler Rebbe teaches that the concept of Chanukas HaMizbeach is rooted in the spiritual principle of chinuch. Just as a child or a bride requires unusual support, gifts, and encouragement at the beginning of a new path, so too the spiritual “youth” of Metatron and the smallness of the created worlds require a great infusion of Divine light in order to become vessels for higher illumination.

The maamar explains that the princes, the Nesi'im, who represent the highest roots of the souls of Israel, brought offerings far beyond ordinary measure. This was because the Altar, like a child being educated, could not contain the revelations and supernal unions that would later descend daily through the regular offerings. It needed a powerful initial strengthening, drawn from a level far higher than what would usually be contained by it.

Through their tremendous generosity, the Nesi'im endowed the Altar with the inner capacity to hold and channel the infinite Divine light that would descend through the offerings of every day. Their chinuch served as the spiritual foundation that made all future Divine service possible.

Practical Takeaway:

Every beginning requires a strengthening from above. When a person starts a new spiritual practice, a new learning discipline, or a new stage of growth, they must give themselves extra gifts, extra kindness, and extra warmth. A person should not demand of themselves instant maturity in a new area. Instead, they should bring “Nesi'im-like generosity” into their beginnings, offering themselves encouragement, moments of joy, gestures of celebration, and connection to higher purpose. This allows the small vessel of the beginning to expand so that it can later receive great light. Over time, what once required extraordinary support becomes natural and self-sustaining, just as the Altar eventually functioned daily through the regular offerings once its chinuch was complete.

Chassidic Story

In the early years of the Mitteler Rebbe's leadership, there lived in Lubavitch a young man named Avraham, a gifted student who struggled greatly with the depth and expansiveness of the Mitteler Rebbe's teachings. He had grown up with simpler teachings, and although he had a warm heart and a sincere desire to learn, the profound contemplation demanded by the Mitteler Rebbe felt overwhelming to him.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Seeing his distress, one of the elder chassidim advised him to approach the Rebbe directly. Gathering his courage, Avraham came to the Mitteler Rebbe and confessed that although he yearned to understand the maamarim, they felt like “a great light poured into a small vessel.”

The Mitteler Rebbe listened gently and said: “When a child begins to walk, his father does not ask him for long steps. He gives him a small sweet, he takes his hand, he walks with him slowly, and the child becomes strong. You must do with your mind as the father does with the child. You must celebrate your small beginnings.”

He instructed Avraham to take on a small, consistent practice: to learn just a single paragraph each day, but to give himself a moment of joy before and after learning, and to explain the paragraph aloud to himself in his own words. The Rebbe blessed him that through this “chinuch,” his mind would expand.

Months passed, and Avraham’s diligence was steady, though modest. One evening, during a farbrengen, he suddenly began to explain a difficult passage from the Mitteler Rebbe with clarity and depth. The older chassidim listened with astonishment. His mind had opened.

Later he told them: “It was the Rebbe’s advice. I discovered that the joy I gave myself was like the princes at the dedication of the Altar. It expanded my little mind to receive a light that was once too large.”

And the elder chassid who had first guided him added quietly: “This is how the soul grows. With chinuch, with gifts of love, and with light from a place higher than our own.” **END NOTE]**

(מ)

In a similar manner, there is a concept of educating the youth within Knesses Yisrael in every generation. For it is known that Knesses Yisrael is called “Adam,” in the image of God, yet it remains in the state of a youth, a diminished level.

As it says, “Israel is a youth and I love him,” and “Is Ephraim a precious son to Me, a delightful child?” The point is that the revelation of the Infinite Light within Jewish soulseven with intellect, will, and emotions of love and awe is still only a smallness.

It is like a youth compared to an elder. Even the souls in Gan Eden are called “youths” relative to the supernal “Adam,” the great countenances.

ועל דרך זה ממש ישבחינת חנוכה לנער בכנסת ישראל בכל דור ודור. דהנה ידוע שבכנסת ישראל נקראת אדם בצלם אלקים ממש, אבל הם בבחינת נער בחינת אנפי זוטרי.

כמו שנאמר כי נער ישראל ואהבהו, וכתוב הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כו'. והענין, שבחינת גלוי אור אין-סוף בגשמות ישראל בגופים אף שיש בהם שכל ורצון ומדות אהבה ויראה הכל בחינת קטנות.

כמו הנער לגבי הזקן כו'. ואפלו גשמות שבגן-עדן נקראים נערים, כמו שנאמר במקום אחר בענין ונערים ממשותה כו', לגבי בחינת אדם העליון אנפי רבירבי.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Likewise, the Torah and mitzvos one performs though they form the structure of “Adam,” with head, mind, and emotions are still an extremely small level compared to the Torah and mitzvos as they exist as the King’s supernal limbs.

Therefore, for Knesses Yisrael to receive within themselves all revelations and unifications drawn through mitzvos which correspond to the Name Havayah of Atzilus they require **education**, as above.

And this strengthening comes through drawing the highest, loftiest lights similar to the inauguration of the altar by the Nesi'im, with abundant gifts, or like the youth and bride receiving many gifts from parents and elders.

In this way, Knesses Yisrael receives abundant power and strength from the Infinite Light Himself from above the entire chain of creation and the root of Atzilusso that their divine soul can become a vessel for supernal revelations.

So they can contain all the revelations and unifications in mitzvah observance such as in Shema, or in emotions of love and awe even though they are in a state of smallness and all beginnings are difficult.

And this requires two conditions: first, that the assistance comes from a lofty source, like the Nesi'im, the “tribes of Y-H,” who ascend to acknowledge the Name Havayah of Atzilus; second, that the gifts be abundant.

As it says, “Give strength to God” meaning, to give strength to the Name Elokim as revealed within Knesses Yisrael, in the aspect of their education. Afterwards, they can then draw and receive on their own, like the youth and the bride, and like the altar.

(מא)

After all the above, we can understand the concept of the Chanukah lights. The Greeks did not seek to kill or annihilate the Jews like Haman, but only to make them abandon their faith to make them forget Torah and transgress the statutes of God’s will.

וכך בתורה ומצוות שעושים. אף שהם בציור אדם ראש, מוחין ומדות מכל מקום הכל בחינת קטנות מאד בלי ערך לתורה ומצוות שבמ"ח פקודין, רמ"ח אברים דמלכא.

ולכן כדי שיוכלו כנסת ישראל לקבל בתוכם כל גלוי אורות ויחודים שבמעשה המצוות שהם שם הוי' דאצילות צריכים הם לחנוך לתקום.

והחזיק הוא על-ידי המשכות אורות עליונים מאד, כענין חגגת המזבח על-ידי הנשיאים ובריבוי מתנות. וכמשל הנער והכלה שאב ואם וקדולי קרובים מרבים במתנות גדולות.

כך נמשך לכנסת ישראל רב עז וכח גדול מאור אינסוף בכבודו, שלמעלה מכל ההשתלשלות ומקור האצילות. כדי שיוכלו להתחזק בנפשם האלקית להיות בלי קבול.

להכניס כל גלוי אורות ויחודים שבכל מעשה המצוות, ולקבל אורות עליונים במצות קריאת שמע ובמדות שכלב באהבה ויראה ומפני שהם בבחינת קטנות, וגם כל התחלות קשות לכן צריכים לחנוך זה.

ויש בזה שני תנאים: האחד שיהיה העזרה ממקום גבוה, כמו הנשיאים שהם שבטיה, שעלו להודות לשם הוי' דאצילות. השני ריבוי המתנות.

וזהו תנו עז לאלקים עז וכח לשם אלקים שבכנסת ישראל בבחינת החנוך. ואחר-כך יוכלו לקבל ולהמשיך מעצמם כמו הנער והכלה, וכענין המזבח.

ואחר כל זה יובן גם-כן על-דרך הנזכר לעיל שרש ענין הנרות דחנוכה. דהנה העפויים לא בקשו לשלח ידם בישראל להרגם ולאבדם כהמן, רק להעבירם על דתם לבד להשפיתם תורתם ולהעבירם על חקי רצונם.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

All they sought was to defile and profane holiness, to nullify the Torah and make the Jews deny the One God. As the sages taught, the Greeks demanded the Jews write on the horn of an ox that they have no share in the God of Israel.

וכנודע בכל מעשיהם שרק לטמא ולחלל כל קדש רצו, כדי שתבטל דת תורתם ויכפרו באלקי אֱחָד. וכמאמר חז"ל שאָמְרוּ הַעֲכוּ"ם לְיִשְׂרָאֵל: כְּתֹבוּ עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר שְׁאִין לָכֶם חֵלֶק בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

We must understand why specifically the horn of the ox, and why their entire intention was only that Israel separate from God; what benefit would this bring them?

וְצִרְיָה לְהַבִּין מִדּוּעַ עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר דּוֹקָא? וּמִדּוּעַ כָּל כּוֹנֵנָתָם רַק שִׁיפְּרֻדּוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל? וּמָה תּוֹשֶׁלֶת זֹאת לָהֶם, וּבְלִי זֶה בָּאָה עֲלֵיהֶם רָעָה יוֹתֵר?

It is known that the left side of the supernal "ox-face" is the source, through much descent, of the harsh gevuros of Esav, the ox of the kelipah. The strongest severity is in the horns of the ox, which gore.

אָבֵל יְדוּעַ דְּפָנֵי־שׁוֹר דְּשִׂמְאֵלִי מִשֵּׁם נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי רִיבּוּי הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת בְּחִינַת גְּבוּרוֹת קְשׁוֹת דְּעֵשׂוֹ, שׁוֹרֵי שֵׁל קְלִיפָה. וְעַקֵּר הַגְּבוּרוֹת הַקְּשׁוֹת הוּא בְּקֶרְנֵי הַשּׁוֹר הַמִּנְגַּח בְּקֶרְנָיו.

Its holy root, however, is the ox-face of holiness, about which it says "abundant produce comes through the strength of the ox," meaning life-giving abundance, not destructive severity.

וְשִׁרְשׁוֹ בְּפָנֵי־שׁוֹר דְּקִדְשָׁה, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר רַב תְּבוּאוֹת בְּכַח שׁוֹר שֶׁהוּא הִפָּךְ הַגְּבוּרוֹת הַקְּשׁוֹת לְנֶגַח וְלִהְיִיתָ כָּל חַי, אֵלֹא לְהַחֲיוֹת עִם רַב כְּרַב תְּבוּאוֹת.

The ox also has the quality of bittul and acceptance of the yoke, as it says "like an ox to the yoke," which is the opposite of goring.

וְגַם יֵשׁ בְּשׁוֹר בְּחִינַת הַבְּטוּל וְקַבְּלַת עוֹל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: כְּשׁוֹר לַעוֹל. וְהָעוֹל הוּא הַהִכָּנְעָה הַקָּדָה הַנִּגְיָחָה.

Thus, the ox contains both abundant good and harsh judgment: goodness in its yoke-bearing, severity in its horns. The holy ox differs from the fallen one in that the fallen severity is waste that descends into the kelipah.

וְנִמְצָא יֵשׁ בְּשׁוֹר טוֹב וְחֶסֶד רַב, וְיֵשׁ דִּין קָשֶׁה בְּקֶרְנָיו. וְזֶהוּ הַהִפְרָשׁ בֵּין שׁוֹר דְּקִדְשָׁה כְּמוֹ כְּכֹר שׁוֹרֵי לְשׁוֹר שֵׁל קְלִיפָה, שֶׁהַגְּבוּרוֹת הַקְּשׁוֹת נִמְשָׁכוֹת מִפְּסוּלַת הַגְּבוּרָה שֶׁבְּפָנֵי־שׁוֹר הָעָלְיוֹן.

The human soul likewise contains both good and evil traits from the ox-face: the good is acceptance of the yoke and productive strength in mitzvot; the evil is anger and destructiveness, like a goring ox.

וְכֵן נִמְצָא בְּאָדָם טוֹב וְרַע בְּנִפְשׁ הַבְּהִמִית שְׁלֹו, שֶׁשִּׁרְשָׁהּ מִפָּנֵי־שׁוֹר הָעָלְיוֹן. הַטוֹב הָעוֹל וְהַהִכָּנְעָה וְרַב כַּחַז לְהוֹצִיא רַב תְּבוּאוֹת בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת. וְהָרַע כְּעַם וְרָצִיחָה כְּשׁוֹר הַמוֹעֵד.

In the supernal realm, the holy ox-face is totally bittul with abundant divine productivity. But its waste, the fallen gevurah, becomes the destructive power of the kelipah.

וְכָךְ לְמַעַלָּה פָּנֵי־שׁוֹר הָעָלְיוֹן דְּקִדְשָׁה הוּא בְּתַכְלִית הַבְּטוּל בְּעוֹל, וְרַב תְּבוּאוֹת בְּכַח שׁוֹר. אָבֵל בְּחִינַת הַפְּסוּלַת שֶׁבְּגְבוּרוֹת הָעָלְיוֹנוֹת יוֹרֶדֶת וּמִשְׁתַּלְשֶׁלֶת לְמִטָּה בְּקְלִיפוֹת כְּכַח הַנִּגְיָחָה.

This is the meaning of "they exchanged... for the form of an ox," for from there the external forces draw their severe powers to destroy life.

וְזֶהוּ וְנִמְרִיּוֹ בְּתַבְנִית שׁוֹר שֶׁמִּשָּׁם יוֹנְקִים הַחֲצִיצוֹנִים בְּחִינַת גְּבוּרוֹת קְשׁוֹת מְאֹד לְהִמִּית כָּל חַי.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

The horns of the ox are its damaging aspect, the opposite of its nature of submission. Therefore the kelipah draws most from the horns, which contain no living energy, only the waste growth from the brain.

The root of Knesses Yisrael is the supernal "Adam on the throne," the source of souls; but the root of bodies is from the inner aspect of the ox-face, above its external aspect that falls into the kelipah.

(מא)

Since the bodies of Israel are vessels capable of receiving divine light through mitzvos and teshuva heaven to the extent that they can rise to their root in the holy "ox-face" this power exists only for Israel.

Only Israel can elevate the animal offering on the altar as a pleasing fragrance to God, drawing divine light below. Likewise in prayer, which is in place of the offerings, they transform the animal soul into a pleasing ascent.

Through this, their offering becomes included in the supernal "ox-face," which carries the "Man upon the throne," whose level is the root of Jewish souls. This capacity was not given to the nations.

This is why the nations said to Israel: "Write for yourselves on the horn of the ox." They envied Israel's ability to become a chariot for the "Man upon the throne" through physical mitzvos, sacrifices, and prayers.

The nations can reach only the external fallen aspect of the "ox," not its holy root. They are distant from the radiance of the King upon the throne; out of jealousy, they wanted Israel to separate from their holy root.

This is why they decreed that Israel must write on the horn of the ox meaning that Israel should receive influence from the same source as the nations, severing themselves from the holy "Man upon the throne."

וזהו ענין קרן השור שהקרנים הם המזיקין לאדם בגניחה, והם הקף טבע העול וההכנעה. ולכן שם עקר יניקת הקליפה. וגם הקרנים אין בהם חיות, רק צומחים ממותר הפסולת שבמוח הראש.

והנה שרש כנסת ישראל הוא בבחינת אדם על הכסא שרש הנשמות. אבל שרש הגופים מפנימיות פני-שור, למעלה מבחינת החיצוניות הנפולת בהשתלשלות לקליפה שהוא מפני אדם שבפני-שור.

מאחר שהגופים נשלהם כלים לקבל אור האלקי בתורה ומצוות ותשובה, עד שיכולים לעלות עד שרשם בפני שור דקדושה כח זה אין לישראל דוקא.

כי רק הם יכולים להעלות קרבן המזבח הבהמה לריח ניחוח לה', ולהמשיך גלוי אור אין-סוף למטה ממנו. וכן התפללות שהו תחת הקרבן להפוך לב הנפש הבהמית לה' פקרבן לריח ניחוח.

עד שבזה יוכלל בפני שור העליון להיות נושא את האדם על הכסא, שבחינת "אדם על הכסא" היא שרש נשמות ישראל. ולזה לא נתן כח זה בקרבנות. וכיוצא בהם לעפ"ם.

וזהו שאמרו לישראל: כתבו לכם על קרן השור. לפי שהעפ"ם נתקנאו בישראל על שיכולים להיות מרפכה לאדם שעל הכסא על-ידי קיום תורה ומצוות וקרבנות ותפללות בגופם הגשמי.

והם אינם יכולים להגיע אל בחינת הקדושה שבפני שור, אלא רק אל החיצוניות הנפולת למטה מטה. ועל-כן רחוקים הם מאור פני מלך שעל הכסא. ומצד קנאתם רצו שאף ישראל יפרדו משרשם הקדוש.

לכן גזרו אמרם שיקתבו על קרן השור משם שרש יניקתם. כדי שיקבלו גם ישראל משם כמוהם, "ויפרדו מאלקי ישראל מבחינת אדם העליון".

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Thus they sought to prevent Israel from ascending through Torah, mitzvos, prayer, and teshuvah, and to force them instead to draw from the harsh gevurot symbolized by the horn of the ox, which embodies separation and rebellion. This is the meaning of causing them to forget the Torah.

דהיננו שלא יעלו בנפשם ובגוים להכליל בקדושת האדם על-ידי תורה ומצוות ותפלה ותשובה; אלא שיבקלו מבחינת הגבורות הקשות קרן השור שהוא פירוד ופריקת עול, הקף ההכנעה והעול שבשור דקדושה. וזהו הפרוש "להשיחם תורתך." כו' וד"ל

(מב)

(Forty-two) And the Israelites of that generation were unable to stand against the harsh klipah of the nations, because they were few and weak, also spiritually weak on the side of holiness, in the service of the heart, against the overpowering force of the klipah.

והנה ישראל שבאותו הדור לא היה ביכולתם לעמוד נגד קלפה קשה דעכו"ם מפני שהיו מעטים וחלשים גם ברוחניות בסטרא דקדושה בעבודה שבבל נגד ההתגברות הקליפה.

Their divine soul, called the lamp of God, lacked strength and power, because the opposing force had dominated them, darkening their light and separating them entirely from the unity of God.

ולא היה כח ועז בנפשם האלקית הנקראת נר ה', מצד שגבר עליהם המנגד להתשיף אורם ולהפרידם מאחדות ה' לגמרי.

Only through the level of mesirus nefesh that they possessed beyond reason and understanding for martyrdom for the sanctification of the Name, not to transgress the faith under any circumstance, were they empowered.

אבל רק על-ידי בחינת מסירות נפש שהיתה בהם שלמעלה מן הטעם והדעת למסירות נפש על קדוש השם שלא לעבור על הדת בשום אופן בעולם הם נתחזקו.

For this is the essential point of their Jewishness, as they are attached to the root-source from which they were hewn, in the very Essence of Divinity, beyond the level called "the lamp of God."

ולפי שזהו עקר נקודת יהדותם כמו שהם דבוקים בשורש מקור חצצבם ממש בעצמות אלקות שלמעלה מהיות נקרא "נר ה'" עדין.

(As is known, the root of the souls of Israel is in the inner light of Abba, which is the inward aspect of Atik.)

(כידוע דשרש נשמות ישראל בכנימיות אור אבא (שהוא פנימיות אתיק)

This stood for them, giving them great strength and power in their souls to stand against the opponent, to draw down the light of Torah and mitzvos that the enemy sought to make them forget drawing it anew from the supernal radiance.

היא שעמדה להם לתת להם כח ועז גדול בנפשם לעמוד נגד המנגד, להמשיך אור דתורה ומצוות שרצו להשפיתם מהם מחדש ממש ממקור הארת הפנים העליוניות.

This was the lighting of the lamps in the Temple to draw an additional light from the source of the revelation of the light of Chochmah as it is in its essence.

והוא הדלקת הנרות במקדש זהו להמשיך בחינת תוספת אור ממקור גלוי אור התקפה כמו שהוא במהותו ועצמותו ממש

(And this is through mesirus nefesh specifically for Torah and mitzvos, for "in the path of charity one finds," as explained.)

(וכנזכר בענין "עטרת תפארת שיבה" כו'. והינו על-ידי מסירות נפש על התורה והמצוות דוקא מפני (שבדרך צדקה תמצא דוקא

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

This is why the main miracle took place in the lighting of the lamps in the Temple, even though the main miracle was the military victory.

וזהו שעשו עקר הנס בהדלקת הנרות במקדש, אף-על-פי שעקר הנס היה נצחון מלחמתם.

For their victory was only because of their mesirus nefesh for Torah and mitzvos, and this was the essential matter that they lit the lamps, drawing the light of Torah and mitzvos from its source anew.

כי מה שנצחונם מפני מסירות נפשם על התורה והמצוות. והנה זה היה עקר הדבר מה שהדליקו הנרות שהוא להאיר אור דתורה ומצוות ממקורם מחדש.

This is the explanation of the miracle: when they stood up to make them forget Torah and mitzvos, You in Your great mercy stood for them in their time of distress standing like a mighty warrior to fight their battles, to illuminate for them the light of Torah and mitzvos anew.

וזהו שמפרש הענין של הנס כשעמדו כו' להשכיחם תורה ומצוות, ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם בעמידה בגבור לריב ריבם כו' להאיר להם באור תורה ומצוות מחדש.

And this was through the great salvation You performed for them beyond the natural measure. Afterwards, Your children came and lit the lamps and established eight days of Chanukah.

והוא על-ידי תשועה גדולה שעשית להם למעלה מן המדה. ואחר-כך באו בניך כו' והדליקו נרות כו' וקבעו שמונה ימי חנוכה כו'.

As the Gemara explains: when the nations entered the Sanctuary, they defiled all the oils meaning the removal of the light of holy Chochmah seeking to make them forget the Torah.

ומפרש בגמרא דכאשר נכנסו העכו"ם להיכל טמאו כל השמנים שהוא בחינת הסתלקות אור התקמה דקדושה כו' (וכנזכר "ארמי אבד אבי" כו') והינו 'להשכיחם תורתך כו'.

When they were victorious, they found only one cruse sealed with the seal of the High Priest, not defiled, and they lit from it for eight days.

וכשנצחונם לא מצאו אלא פך אחד חתום בחותמו של כהן גדול שלא נטמא והדליקו ממנו שמונה ימים.

It is known that the difficulty is: if so, the miracle was only seven days, for the first day was natural. But the truth is that the main miracle was on the first day

והנה ידוע הקשיא: אם כן הנס לא היה אלא שבועה ימים, ויום הראשון אינו מן הנס. והענין דאדרבה, עקר הנס ביום הראשון.

For the miracle was that they lit from it for eight days. The seven lamps correspond to the seven attributes of Chochmah included within Chochmah, called the "light of the seven days," which join together.

והוא במה שהדליקו ממנו שמונה ימים. וכידוע ששבועה נרות הם ז' מדות דתקמה הכלולות בתקמה, ונקראת התקמה "אור שבועת הימים" שכלם יחדו.

Thus, lighting from this cruse drawing the light of Chochmah anew was the essential miracle, and it includes the seven days which together form eight without distinction.

ונמצא מה שהדליקו מפה זה שהוא להאיר אור התקמה מחדש הוא עקר הנס. והוא כולל ז' ימים שכללותם יחד הם שמונה ימים בלא הבדל כלל ביניהם.

For this cruse had the power to light one day that includes the seven days, like the concept of general and particular, where when the particular is included in the general, the general is but one thing.

מאחר שפך זה יש בו להדליק יום אחד שכולל ז' ימים. (על-דרך משל מן הכלל והפרט דכאשר כלול (הפרט בכלל אין הכלל אלא דבר אחד.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And when the particular emerges from the general into revelation, how can the general not be counted, since from it the particular comes forth? Therefore it says: "They lit from it eight days," not seven.

And this is why we bless "to light the Chanukah lamp" and not "the Chanukah lamps," because all eight days are one day, and it is the light of Chochmah, which is called the light of the seven days (since the light is from the source of Chochmah, which is to light one lamp of Chochmah alone, and automatically the eight days are lit).

And since in each of the seven attributes there shines anew from the source of Chochmah, therefore on each and every day we bless, even on the eighth day, "to light the lamp," just like on the first day.

But why do we bless specifically "the Chanukah lamp"? It is explained above regarding the dedication of the altar: the abundance of gifts, like the education of youths, requires drawing from the highest place to strengthen them.

So too, in order that Knesses Yisrael can receive and contain the light of Torah and mitzvos anew after they were few and weak until the enemy sought to make them forget entirely they needed an abundant gift from the highest source.

And this is from the aspect of the Essence of the Infinite Light, that a new light should shine in Torah and mitzvos, like the level of "the crown of glory of old age" mentioned above.

And this is the meaning of the word "Chanukah" an idea of education and of encampment, for it divides into two words: "Chanu Kah," meaning "they encamped on the twenty-fifth."

And this is the drawing of the "three hundred and seventy lights," the source of the supernal radiance of the Countenance, drawn from the "helmet of salvation" that is on His head, from which comes the "crown of glory."

From there is the source and root of the drawing of strength and power for all illumination of the light of Chochmah in Torah and mitzvos for every Jew that he can shine according to his

ובשיוצא הפרט לגלוי מן הכלל איך לא ימנה הכלל, מאחר שממנו יצא? וזהו שאמר: "והדליקו ממנו שמונה ימים" ולא שבעה כי גם היום הראשון נמנה כמוהם.

וזהו שמברכים להדליק נר חנוכה ולא נרות חנוכה כי הח' ימים יום א' הן והוא אור דחכמה שנקרא אור ז' הימים (מפני שהאור ממקור החכמה שנהו להדליק (נר א' דחכמה לבד וממילא יודלקו ח' ימים).

ומפני שבכל אחד מן המדות מאיר ממקור החכמה) מתדש על-כן בכל יום ויום מברך, וגם ביום הח' (להדליק נר, כמו ביום הא).

אבל מה שמברך נר חנוכה דוקא הנה מבאר למעלה בענין חנופת המזבח בריבוי המתנות כמו חנוה נערים שצריך להמשיך ממקום עליון ביותר כדי 'לחזק בו'.

כה כדי שיוכלו כנסת ישראל לקבל ולהכיל מאור תורה ומצות מתדש אחר שמעטים וחלשים היו עד שרצו להשפיקם לגמרי כנ"ל על-כן היו צריכים למתנה מרובה ממקור עליון ביותר.

והוא מבחינת עצמות אור-אין-סוף שיאיר באור חדש בתורה ובמצות כמו בבחינת "עטרת תפארת שיבה" הנזכר למעלה.

וד"ל וזהו לשון חנוכה ענין חנוה וענין חנייה כי "נחלק לב' תבות "חנו כ"ה

והוא המשכת שע"ה נהורין מקור הארת פנים העליוניות שנמשך מבחינת "כובע ישועה" שבראשו להיות משם "עטרת תפארת

שממש מקור ושרש המשכת כח ועז לכל בחינת הארת אור החכמה דתורה ומצות בכל אחד מישוראל שיוכל להאיר כפי ערכו לקבל מעט מעט כל זמן שהנשמה בגוף.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

measure, receiving little by little as long as the soul is in the body.

And for this we bless “to light the Chanukah lamp,” because Knesses Yisrael is called “Kah,” and the drawing from the highest lights is for the sake of education for the future, therefore it says “to light” for the future.

And the Chanukah lamp is of Rabbinic origin, and its root is higher than the light of Torah, because it comes from the source of the light of the Chochmah of Torah.

And this is what we say: “And for Your people Israel You made a great salvation” “great” meaning from the level of the “helmet of salvation,” which is the source of all salvations and supernal kindnesses in the light of the Countenance of the King in the supernal radiance.

And this is the main matter of the word Chanukah. Afterwards Your children came and lit the lamps this is the revelation of the light of Chochmah in the seven lamps of Israel, from the source of Chochmah.

This is the meaning of “to light the Chanukah lamp” for all generations, even the final generation in the footsteps of Mashiach God will shine His Face upon them from the source of salvations, when we bless “to light the Chanukah lamp.”

(מג)

And this is the meaning of “the following year they established and made them a festival of eight days with Hallel and thanksgiving,” and we must understand why it divides into two matters Hallel and thanksgiving for is not Hallel itself thanksgiving, as in “Praise the Lord,” etc.?

However, it is known that regarding the explanation of Hallel there are two matters: one praise and exaltation in the simple sense; and the second a term like “in its brightness it dwells” (Daniel 2:31), “its light shall shine,” which is the matter of the

ולזה מברכין להדליק נר חנוכה פי כנסת ישראל נקראת כ”ה כידוע והמשכה מכל האורות העליוניות ביותר בשביל חנוכה כנ”ל על העתיד דוקא לכן אומר “להדליק” כפי לעתיד

ונר חנוכה הוא מדרבנן, ונרשז יותר עליון מאור דתורה לפי שהוא בא ממקור אור דחכמה דתורה (כנ”ל)

וזהו שאנחנו אומרים: “ולעמך ישראל עשית” תשועה גדולה פירוש “גדולה” הינו מבחינת “כובע ישועה”, שהוא מקור כל ישועות וחסדים (עליונים שבאור פני מלך בהארת פנים עליוניות)

והינו בחינת המתנה המרבה שנמשך לנסת ישראל לחנוכה כנ”ל וזהו עקר ענין לשון “חנוכה” ואחר כך באו בניה והדליקו נרות שנהו גלוי אור החכמה בז' נרות דכנסת ישראל מבחינת מקור החכמה.

כנ”ל זהו ענין להדליק נר חנוכה לדורות עד גם הדור האחרון שבקבוצות משיחא יאיר ה' פניו אליהם ממקור ה' ישועות כו' באשר מברכין “להדליק נר חנוכה” וד”ל

וזהו לשנה האחרת כבעום ועשואם יו”ט ח' ימים בהלל והודאה, ויש להבין למה חלק לב' דברים הלל והודאה הלא הלל הוא הודאה כו' כו'

אבל הנה ידוע בפירוש הלל ב' דברים: א' הילול ושבח בפשוט; והב' לשון “בהילו גו זיו יהל אור” (דניאל ב') שנהו ענין הבהקת האור ביותר שהוא בחינת גילוי האור הנצלם שמבהיק בתוספת אור ובהירות יותר

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

radiance of the light in a greater way the revelation of the hidden light that shines with added brightness and clarity.

For every matter that emerges from concealment to revelation its light shines more strongly. And in truth, both explanations of Hallel praise and radiance are one, and one flows from the other, for one depends on the other.

For behold, when one praises a person for some quality in wisdom or a good trait in his soul even if it is not revealed, nevertheless through the raising of the feminine waters (man) by praise and exaltation, one arouses the potential that is hidden in great concealment within him, that it should emerge to revelation.

Like a king who is essentially extremely merciful, yet this mercy is concealed within him even if there is not in his heart such great mercy as is being requested nevertheless through praising him as one possessing great kindness, the hidden kindness in his soul comes forth to revelation.

And so it is above: when we praise by saying "May Your kindness, O Lord, be upon us," etc., behold His kindnesses are truly endless for "the kindnesses of the Lord never cease" as they exist in Infinity. Yet they emerge from concealment into revelation to bring the worlds into being, for "I have said: the world is built by kindness."

And similarly, He feeds and sustains with kindness always. And so is it with the other qualities and praises: "Wise, but not with known wisdom," meaning that His understanding is without limit, truly infinite.

And through exaltation and praise of His wisdom, the hidden wisdom emerges into revelation the light of Chochmah to the worlds and to Torah such that He grants wisdom to every person.

Thus the entire essence of praise is only to draw from the concealment into revelation and this itself causes that the revealed light shine with great intensity and radiance.

For the meaning of radiance (beheka) is when light shines from within concealment which is more powerful than the light as it is when bound in the wick and wood.

לפי שכל דבר שיוצא מהעלמו לגילוי יבהק אורו ביותר. והנה באמת ב' הפירושים דהלל ההלול והבהקת היל הכל אחד, וזה נמשך מזה, משום דהא בהא תליא.

דהנה השבח שמשבחין לאדם באיזה מעלה בחכמה או מדה טובה שיש בנפשו אפלו אם אין בו בגילוי כמו שמשבחין אף מצד העלאת מ"ן דשבח והילול מעוררים פת הנעלם בהעלם גדול בנפשו לצאת לגילוי.

כמו מלך שהוא חסדן גדול בעצם רק שהוא בהעלם בנפשו אפלו אם אין בלבו חסד גדול כזה כמו שמבקשים ממנו אף על-ידי השבח שמשבחין אותו שהוא חסדן גדול יוצא העלם הטוב והחסד בעצם שבתפשו ובא ללבו בגילוי.

וכך למעלה בשבח שמשבחין באמרם "יהי חסדך עלינו" כו' ובאמת חסדי ה' כי לא תמנו כמו שהוא אין-סוף וחסדו בבחינת אין-סוף ממש רק שבא מן העלם לגילוי להיות מהנה העולמות בחסדו הגדול כמו שכתוב "כי אמרתי עולם חסד יבנה".

וכן זו ומפרנס בחסד אל כל היום כו'. וכן בשאר המעלות והשבחים כמו "חכים ולא בתחמה ידיעא" שבתבונתו אין מספר בבחינת אין-סוף ממש.

ועל-ידי הילול ושבח לחכמתו יתברך יוצא מהעלם לגילוי אור דחכמה למעלה ולתורה וכו"ג שיתן חכמות לכל אדם כו'.

ונמצא שכל עקר השבחים הוא רק להוציא מעצם העלם לגילוי אור וזהו עצמו הגורם שיהיה גילוי אור זה בתוספת גדול ובהבהקה גדולה.

פי פירוש "הבהקה" הוא באשר יאיר מתוך העלמו שהוא יותר מגילוי אורו כמו שהוא אחוז בעץ ופתילה.

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

Like the flame bound within the coal in concealment when it emerges, it becomes a bright flame more luminous than the exposed coal.

And this is the meaning of “when His lamp shone upon my head,” and also “for You will light my lamp” drawing forth the concealed light of the soul to shine with greater radiance.

And “the lamp of the Lord is the soul of man” it is drawn from concealment to revelation with the radiance of light in all four letters of Havayah within it.

And this is through exaltation and praise that the soul praises “Yah,” meaning it praises with this illumination and thus the hidden aspect of “Yah” emerges into revelation with added radiance.

And this is the meaning of “Hallelu-kah,” that through it is drawn from the aspect of the concealed surrounding level of Chochmah and Binah of Atzilus called “Yah” as they are in their root in the Essence of the Infinite One.

He is “wise, but not with knowable wisdom,” etc., and through praise we arouse Chochmah and Binah to revelation from Atzilus to Beriah-Yetzirah-Asiyah to be “by wisdom He made the worlds,” and so that every person may ask “grant us wisdom from You.”

And as is known, regarding His Essence He is not included within any of these attributes at all, not even will, for we say “May it be Your will,” etc.

Rather the ten sefirot Chochmah-Binah and Chesed-Gevurah, etc. are included within Him like a flame bound within a coal in concealment, as ten sefirot without what-ness, without definable form.

And similarly, “for He is not a man,” for “man” corresponds to the Name Havayah Chochmah-Binah, the middos, and speech which are Y-H and V-H, as known.

And thus it says “they shall praise the Name of the Lord,” meaning that it emerges from concealment into revelation with added light, as explained above.

וכמו להבה הקשורה בגחלת בהעלם שקשיוצאת
בצהה בלהבה בהירה יותר מאור הגחלת הגלוי כו'

ונהו פירוש "בהלו גרו עלי ראשי"; וכן "כי אתה
תאיר גרי" שנהו להאיר מהעלם האור במקור
הנשמה שעל-יזה תבהק ותהיל אור הנשמה ביותר

ו"גר ה' נשמת אדם" נמשך מן העלם לגילוי
בהבהקת אור בכל ד' אותיות דהנה שבה כו'

והנהו על-ידי ההילול והשבח שהנשמה תהיל ג-ה
פירוש תהיל בהילול זה הרי יוצא לאור מהעלם
ד"ג-ה" לגילוי בתוספת אור ובהבהקה גדולה

ונהו פירוש "הללו-ה" שעל-ידי זה יומשך
מבחינת העלם המקיף דחוכמה ובינה דאצילות
הנקרא "ה" מקורם בעצמות אור אין-סוף ברוך
הוא.

שנקרא "חכים ולא בחכמה ידיעה" כו' ונתעוררים
לבוא לגילוי חו"ב באצילות ומאצילות לבני"ע
להיות "בחכמה עשה כל מעשה בראשית" וכה"ג
עד שיוכל כל אדם לבקש "תננו מאתך חכמה" כו'

וכידוע דמצד עצמותו לאו מכל אינון מדות כלל
אפלו רצון שהרי אומרים "יהי רצון" כו'

רק שעשר ספירות חכמה-בינה וחסד-גבורה כו'
כלולים בו בשלהבת הקשורה בגחלת בהעלם כמה
שעשר ספירות בלי מהו בלי מהות כו'

וכן אמר "כי לא אדם הוא" ד"אדם" הוא שם הוי"ה
חכמה-בינה ומדות ודבור שהן יו"ד-ה"א ואו"ו-ה"א
כידוע

והנהו שאומר "יהלו את שם ה'" שיצא מהעלמו
לגילוי בתוספת אור כנ"ל

(מד)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

However behold, in truth, one must understand: since it is said “for He is not a man,” etc., how can He be compared to a man regarding praise and exaltation as said above?

For man is a creation, something from nothing, in a state of limitation, and his soul has no completeness at all except through its faculties, like wisdom and traits.

For when one praises him that he is wise or kindly, behold these qualities add to his completeness, and without them he would lack the category of “man.”

But above, in the Essence of the Infinite One, blessed be He, called “the completeness of all,” and nothing completes Him, etc., these qualities of wisdom and traits do not complete Him.

Therefore it is said “Wise, but not with knowable wisdom,” “understanding, but not with knowable understanding,” etc.

And likewise it is said, “And wisdom, from where shall it be found? and where is the place of understanding?” meaning wisdom is not an entity, some thing that would be called by the name “wisdom,” to be something added as praise to the Essence of the Infinite.

For only “from nothing shall it be found,” meaning that He, may He be blessed, emanated the wisdom from the state of nothing.

And as the saying: “He made tools, and in them He called Himself ‘wise’,” etc.

For He, may He be blessed, is separated, exalted, and removed from all ten sefirot, etc.

If so, how is it possible to praise Him as “wise” or “kind,” since He emanated the sefirot through tzimtzum, and from His Essence He is “not from all these measured traits at all,” and as written, “for He is not a man,” etc.?

However, the matter is that exaltation and praise to the Essence of the Infinite One, blessed be He, is the opposite of praise given to a man.

אָבֿל הִנֵּה בְּאַמֵּת יֵשׁ לְהַבִּין מֵאַחֵר שֶׁאָמַר “כִּי לֹא אָדָם הוּא” כּו'. אִיךָ יִדְמָה לָאָדָם בְּעֵינֵי הַשִּׁבְחָ וְהַהִילּוּל? בְּכֵן"ל

שֶׁהָרִי הָאָדָם הוּא נִבְרָא יֵשׁ מֵאֵין בְּבַחֲיִנַת גְּבוּל וְאֵין לְנַפְשׁוֹ שְׁלִימוּת כָּלֵל רַק עַל־יְדֵי הַכּוּחוֹת שֶׁלָּהּ כִּמּוֹ חֻקָּמָה וּמִדּוֹת

וּכְמוֹ כְּשֶׁמְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא חָכֵם אוֹ חֲסֵדוֹן הָרִי מַעֲלוֹת אֱלֹו מוֹסִיפִים לוֹ שְׁלִימוּת וּבִלְעֲדֵיהֶם יִחָסֵר מִבַּחֲיִנַת אָדָם.

אָבֿל לְמַעַלָּה בְּעֶצְמוֹת א"ס בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נִקְרָא "שְׁלִימוּתָא דְּכוּלָּא" וְאֵין דָּבָר מְשֻׁלָּם אוֹתוֹ כּו'. הָרִי אֵין הַמַּעֲלוֹת אֱלֹו דְּחֻקָּמָה וּמִדּוֹת כּו'. מְשֻׁלָּמִים אוֹתוֹ.

אֲשֶׁר עַל־כֵּן אָמַר "חֻכִּים וְלֹא בְּחֻקָּמָה יִדְעָא" "יִמְבִּין וְלֹא בְּבִינָה יִדְעָא" כּו'.

וְכֵן אָמַר "וְהַחֻקָּמָה מֵאֵין תִּמְצָא, וְאִיָּה מְקוֹם בִּינָה" פִּירוּשׁ: הַחֻקָּמָה אֵינָה מֵהוּת דָּבָר מֵה שֶׁתִּקְרָא בְּשֵׁם "חֻקָּמָה" לְהִיּוֹת דָּבָר נוֹסֵף לְשִׁבְחָ עַל עֶצֶם אוֹר א"ס

כִּי רַק "מֵאֵין תִּמְצָא" שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ הָאֲצִיל הַחֻקָּמָה מֵאֵין

וּכְמֵאָמַר "עֲבִיד מֵאֵנַי וְקָרָא בְּהוֹן גְּרַמִּיָּה חֻכִּים" כּו'.

כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְבַדֵּל וּמְרוֹמֵם וּמְשַׁלֵּל מִכָּל עֲשָׂר סְפִירוֹת כּו'.

וְאֵם כֵּן אִיךָ יִתְכַּן עֵינֵי הַשִּׁבְחָ לְשִׁבְחוֹ בְּחֻקָּמָה שֶׁהוּא חָכֵם אוֹ חֲסֵדוֹן מֵאַחֵר שֶׁהוּא הָאֲצִיל עֲשָׂר סְפִירוֹת עַל־יְדֵי צִמְצוּם כִּי מִצַּד עֲצָמוֹ לֹא מִכָּל אֵינוֹן מִדּוֹת כָּלֵל וְכֵמָה שֶׁכָּתוּב "כִּי לֹא אָדָם הוּא" כּו'.

אָבֿל הַעֵינֵן הוּא דְּהַהִילּוּל וְהַשִּׁבְחָ לְעֶצְמוֹת א"ס בְּרוּךְ הוּא הוּא לְהַפֵּךְ מְשֻׁבְּחָ שֶׁמְשַׁבְּחִין לָאָדָם

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

For when we say “wise,” etc., the meaning is that He is called “wise,” but not with knowable wisdom meaning that the wisdom of Atzilus is included and nullified in His Essence, and is considered as nothing, such that it is not called “wisdom” at all.

Only through great tzimtzum and extraordinary humility did He contract Himself to be called “wise” and “understanding,” etc.

As our Sages said, “In the place of His greatness, there you find His humility,” meaning that because of His greatness, great humility is within Him.

To lower Himself from a greatness that cannot be fathomed for just as the Infinite is above without end, so He extends downward, etc., for one depends on the other.

Therefore He is able to lower Himself from the level of the wisdom within His Essence whose understanding is without number to become the light of wisdom of Atzilus, called the wisdom of Mochin within vessels.

And likewise, His great kindness within His Essence becomes “the kindness of God all day” in Atzilus-Beriah-Yetzirah-Asiyah.

However, the cause of these contractions from His Essence comes specifically through exaltation and praise.

And this is because when we praise Him that Chochmah-Binah and the traits, Chesed-Gevurah, and the like, are included and nullified completely relative to His Essence as we say “To You, Lord, is the greatness and the might.”

Meaning: “To You, the Havayah of Atzilus, in the unification of Atzilus with its Emanator, the traits of greatness and might are included,” for they have no comparison at all to the chesed and gevurah of His Essence.

And through this praise specifically in the nullification and inclusion of the traits we arouse the drawing forth of the light of His Essence, that He should contract Himself and be drawn to be called the names “Chesed” and “Gevurah” in Atzilus.

And thus the praise here is the opposite of praise to a man which adds virtue to him for here, on the contrary, the praise is in their nullification and inclusion.

כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים “חֲכִים” כִּי הֵינּוּ שְׁנֵקְרָא “חֲכִים” וְלֹא בְּחֻמָּה יְדִיעָא הֵינּוּ שְׂחֻמָּה דְּאַצִּילוֹת נִכְלָה וּבִטְיָלָה בְּעֶצְמוֹתוֹ וְכֵלָא חֲשִׁיבָא עַד שְׁלֹא נִקְרָאת “חֻמָּה” יְדִיעָא בְּשֵׁם כָּלָל.

רק עַל-יְדֵי צִמְצוּם גָּדוֹל וְעֲנוּה יִתִּירָה הוּא שְׂצֻמָּם אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת נִקְרָא “חֲכִים” וְ”מְבִינ” כִּי.

כְּמֵאמָר “בְּמָקוֹם גְּדוּלָתוֹ כִּי שְׂמֻחַמַת גְּדוּלָתוֹ עֲנוּה יִתִּירָה יֵשׁ בּוֹ.

לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ מִגְּדוּלָתוֹ שְׂאִין חֻקֵּר כְּמוֹ שְׂאִ”ס לְמַעַלָּה עַד כִּי כֵּן הוּא מִתְפַּשֵּׁט לְמַטָּה כִּי דֵּהָא בְּהָא תִּלְיָא.

וְעַל-כֵּן יוֹכֵל לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ מִבְּחִינַת חֻמָּה שְׂבַעֲצָמוֹתוֹ שְׁלֵתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר לְהִיּוֹת בְּבִחִינַת אוֹר חֻמָּה דְּאַצִּילוֹת שְׁנֵקְרָאת “חֻמָּה מוֹחִין” בְּאוֹכ”כ.

וְכֵן חֻסְדוֹ הַגָּדוֹל שְׂבַעֲצָמוֹתוֹ לְהִיּוֹת “חֻסְדֵּי אֵל כָּל הַיּוֹם” בְּאַבְי”ע כְּנ”ל.

וְאִמָּנָם סִבַּת הַצִּמְצוּמִים הָאֵלֶּה מִעֲצָמוֹתוֹ הוּא בָּא עַל-יְדֵי הַהִלָּל וְהַשְׁבַּח דְּנוֹקָא.

וְהוּא בְּמָה שְׂמֻשְׁבָּחִים אוֹתוֹ שְׂהַחוּ”ב וּמִדּוֹת חַג”ת וְכוּ’ נִכְלָלִים וּבִטְלִים לְגַמְרֵי לְגַבֵּי עֲצָמוֹתוֹ עַל-דִּדְךָ שְׂאֵנוֹ אוֹמְרִים “לָךְ ה’ הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה” כִּי.

פִּירוּשׁ: לָךְ הוֹי”ה שְׂבַאֲצִילוֹת בִּיחוּ”ע בְּמֵאצִּילֵן נִכְלָלִים שֵׁם הַמִּדּוֹת גְּדוּלָּה וְגְבוּרָה מִפְּנֵי שְׂאִין לָהֶם עֲרוּךְ כָּלָל לְחֻסְדֵּי וְגְבוּרָה שְׂבַעֲצָמוֹת מִמֶּנּוּ כְּנ”ל.

וְעַל-יְדֵי זֶה הַשְׁבַּח דְּנוֹקָא בְּבִטּוּלָן וְהַתְּכַלּוּתָן כִּי מְעוֹרָרִים הַמְשִׁכָּת אוֹר עֲצָמוֹתוֹ שְׂיִתְצַמְצֻם בְּעֲצָמוֹ וְיִמְשֹׁךְ לְהִיּוֹת בְּקִרְיָאָת שֵׁם חֻסְדֵּי וְגְבוּרָה בְּאַצִּילוֹת.

וְנִמְצָא הַשְׁבַּח בְּזֶה הוּא לְהַפֵּךְ מִשְׁבַּח הָאֲדָם לְהוֹסִיף לוֹ מַעַלָּה כִּי אֵלֹא אֲדָרְבָּא הַשְׁבַּח הוּא בְּבִטּוּלָן וְהַתְּכַלּוּתָן כִּי.

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

Since He is not a man; and indeed, this praise resembles the matter of additional light from concealment just as in a human being, for it comes and is drawn, at least, from the concealment of wisdom and traits that are in His Essence, to a state of revelation, through praise specifically, and this is sufficient for the understanding.

(And elsewhere it is explained that even in His Essence, He is not from all these measured traits at all, and even the ten sefirot that are in His Essence are nullified and included completely; and in this lies the primary praise in saying “Yours, O Lord, is the greatness,” etc.; and through this He returns and contracts Himself to become wisdom and kindness and will in His Essence, etc.;

and all of it is one matter: that the concealment of the Essence itself comes to revelation through praise; and this is the two interpretations of “hallel” which are one, and one comes from the other as said above; and this is sufficient for the understanding.)

And this is “Praise Yah” at the beginning, meaning the praise that is an added bright light to “Yah,” which is Chokhmah and Binah of Atzilus, that they be called “wise” and “understanding,” for they are the roots of all Atzilus.

As is known in the intentions of the first paragraph: Havayah is Elokeinu, Chokhmah–Binah, called the two companions never separated; for Chokhmah extends from “nothing” into “something” in Binah’s comprehension.

But there cannot be the higher union of Chokhmah–Binah in Shema except through praise to Yah first in Pesukei d’Zimra.

(And as said elsewhere: for this reason there is a place and root for Pesukei d’Zimra above Shema and prayer; and Rabbi Yossi said: may my portion be with those who complete Hallel every day, for his soul was attached to the higher union through Torah-learning.)

מפני שלא אדם הוא ואמנם שבח זה דומה לענין תוספת אור מן ההעלם כמו באדם שהרי בא ונמשך על כל פנים מן ההעלם דחכמה ומדות שבעצמותו לידי גילוי כו' על-ידי השבח דוקא ודי למבין

ובמקום אחר מבאר דגם בעצמותו לאו מכל איננו מדות כלל וגם העשר ספירות שבעצמו בטלים ונקלים לגמרי ובזה עיקר השבח באמרו "לה ה' הגדלה" כו'

ועל-ידי זה חוזר ומתמצצם להיות חכמה וחסד ורצון בעצמותו כו' והכל ענין אחד דהעלם העצמות ממש הוא שבא לגלוי על-ידי שבח והינו ב' הפירושים ד"הלל" שהם אחד וזה נמשך מזה כנ"ל (ודי למבין)

(מה) וזהו הללו י"ה תחלה שהוא בחינת ההלול שהוא תוספת אור בהיר ל"ה שהן חו"ב דאצילות שיהיו נקראים בשם חכים ומבין שהן שרשי כל האצילות

כידוע בכונות דפרק ראשון: הוי"ה אלקינו חו"ב הנקראים תרין רעין דל"מי כחדא שריו, שהחכמה נמשכת מאין ליש בהשגת הבינה

אף אי אפשר להיות יחיד עלאה דחו"ב בקריאת שמע כפי אם על-ידי הלל ל"ה תחלה בפסוקי דזמרא

וכמו שנאמר במקום אחר: שמשעם זה יש מקום וש'רש לפסוקי דזמרא למעלה מקריאת שמע ותפלה; ור' יוסי שאמר יהי חלקי עם גומרי ההלל בכל יום כו' לפי שנשמתו היתה דבוקה ביחוד עלאה דחו"ב (על-ידי מצות תלמוד תורה)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And now, in the later generations, when souls are extremely lowbeing from the level of “heels” they require a very high source to shine into their souls, through lengthening Pesukei d’Zimra with “Hallelu-yah,” which awakens from the concealment of the Essence to shine the Name Havayah into their souls.

(And this is why it says: A person should arrange the praise of the Omnipresent first, and afterward pray because this praise is the root that causes added light in Havayah within the blessings of the Amidah.)

And after the praise is to “Yah” Chokhmah and Binah one must praise and bring to revelation the “Vav–Heh,” the middos and speech; which is specifically the Name Havayah in its order: Yud–Heh (Chokhmah–Binah) flowing into Vav–Heh (middos and speech).

(And though one might say: if Chokhmah–Binah were illuminated from their hidden Source, why is praise needed for the middos and speech, which are included in Chokhmah–Binah? But the higher unity of Chokhmah–Binah is internal for themselves, far above the light that flows to Z”a and Nukvah.)

Therefore the praise must begin with the Source of Chokhmah–Binah themselves; afterward a separate praise for “Yah” as it is in Z”a and Nukvah, which is Havayah in order when the intellect of Abba–Ima comes into Z”a and Nukvah this is “Hallelu-Yah,” and afterward “They shall praise the Name Havayah,” and one depends on the other.

(And this is the meaning of “What is His name? The first man (Adam Kadma’ah), which is the light of Abba; and what is the name of His son? The Chokhmah in Ze’ir Anpin.” And this is why in Pesukei d’Zimra there are five Halleluyahs that begin and end with Hallelujah except for Ashrei because this is the true source of drawing new light in the names Havayah, Chokhmah–Binah within middos and speech, called the unification of Z”a and Nukvah in prayer.)

ועתה בדורות האחרונים שהנשמות נמוכות ביותר להיותם מבחינת עקבים צריכים למקור עליון ביותר שיאיר בכח נשמתם והיינו במה שמאריכים בפסוקי דזמרה ב”הללויה” שמעוררים מבחינת העלם העצמות להאיר בשם הוי”ה דנשמות שלהם.

וזהו שאמר: יסדר אדם שבחו של מקום תחלה ואחר כך יתפלל משום ששבח זה הוא עיקר ומקור שיהיה זה גורם תוספת אור בשם הוי”ה בחי” ברכות (דשמונה עשרה)

והנה אחר שההלול הוא ל”ה שהן חו”ב צריך להלל ולהוציא לאור מן ההעלם ל”ה שהן המדות ודבור; והיינו שם הוי”ה כסדרו דקא שהוא י”ה חו”ב שבא להשפיע בן”ה שהן מדות ודבור

ולכאורה הרי יש בכלל מאתים מנה, ואם בחינת חו”ב האירו ממקורם הנעלם בעצמות למה צריך הלול ושבח למדות ודבור שכלולים בחו”ב כו? אבל ידוע דחידו עלאה דחו”ב הוא בפנימיותם לעצמן, (למעלה הוא הרבה מבחינת אור שפעם לזו”נ)

על פן הנה צריך להיות תחלה ההלל במקור דחו”ב לעצמן, ואחר כך הלול בפני עצמו ל”ה שבזו”נ שהוא שם הוי”ה כאשר מוחין דאור”א נמשכים לזו”נ וזהו “הללויה” ואחר כך “הללו לשם הוי”ה” והא בקא תליא; וכמו שנאמר “כי בן”ה כו”

וכמאמר: מה שמו אדם קדמאה שהוא אור אבא; מה שם בנו חכמה שבז”א כו. וזהו שבפסוקי דזמרה אומרים תמשה “הללויה” שפותחם וחותם ב”הללויה” לבד תהלה לדוד” להיות כי הלל ליה בראש ובסוף הוא המקור האמתי להמשכת אור חדש בשמות דהוי”ה שהוא חו”ב שבמדות ודבור הנקרא (יחוד זו”נ בתפלה)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And therefore Pesukei d'Zimra precedes the two blessings before Shema, because Pesukei d'Zimra belongs to prayer; and as he precisely said: "A person should always arrange the praise... and afterward pray," and he did not say "and afterward read Shema and pray," for Shema may be read without Pesukei d'Zimra, since the higher union of Chokhmah–Binah is in Shema, and the union of Z"v–Nukvah is in the Amidah, and this is sufficient.

And behold, in the recitation of Hallel one says: "Halleluyah, praise you servants of Havayah, praise the Name of Havayah, may the Name of Havayah be blessed," etc. And we must understand: why did he place "Praise, O servants of Havayah" before praising the Name of Havayah itself? Is it possible that the praise of the servant precedes the praise of the Master?

But behold, it is known that there are two kinds of servants: one is a servant of Elokim, and the second is a servant of Havayah, like Moshe who is called "servant of Havayah"; and the meaning of "servant of Hashem" is like the concept of "one who serves Elokim," whose task is to refine and rectify for the Name Elokim. Similarly, "servant of Havayah" means to rectify for the Name Havayah.

(מו)

And to understand this, behold it is known regarding the matter of the Name Havayah and Elokim: just as with the analogy of the sun and a shield, that the shield is a covering to hide the light of the sun, so the Name Elokim hides the Name Havayah.

And this is the constriction of the Divine light to bring about creation from nothing to something, until "this opposite that G-d made." And the purpose of this constriction is that the Tree of Knowledge of good and evil be refined to transform darkness to light through nullifying the "somethingness" to "nothingness."

In the angels, who say song every day, as it is written: "They sang together... all the sons of G-d shouted." And this is called one who "serves Elokim" who rectifies the Name Elokim to increase abundant light in the Name Elokim through his service and rectification of something.

ולכך קדם פסד"ז לשתיים לפניו דקריאת שמע מפני שפסד"ז שיף לתפלה, וכאשר דקדק לומר לעולם יסדר שבחו כו' ואחר כך יתפלל ולא אמר ואחר כך יקרא קריאת שמע ויתפלל כו', כי קריאת שמע יכול לקרות בלא פסד"ז לפי שיחיד עלאה דחוב"ב הוא בקריאת שמע ויחיד ז"ו"ן בש"ע וד"ל

והנה בקריאת ההלל אומר הללויה, הללו עבדי הוי"ה, הללו את שם הוי"ה, יהי שם הוי"ה מברך כו', וגיש להבין למה הקדים הללו עבדי הוי"ה להלל לשם הוי"ה עצמו וכי יתכן להקדים הלול העבד להלול רבו כו'?

אבל הנה ידוע שיש ב' מיני עבדים: א' עבד אלקים, והב' עבד הוי"ה, כמו משה שנקרא עבד הוי"ה; ופירוש עבד ה' הוא כמו ענין עובד אלקים שענינו לברר ולתקן לשם אלקים כידוע כך יתפרש עבד להוי"ה לתקן לשם הוי"ה כו'

ולהבין זה הנה ידוע בענין שם הוי"ה ואלקים כמו עד"מ משל שמש ומגן שהמגן נרתק להסתיר לאור השמש כך שם אלקים מסתיר לשם הוי"ה

והוא צמצום אור האלקי להיות הבריאה מאין ליש עד שאת זה לעצמת זה עשה האלקים וכו' וכונת הצמצום הנה הוא שיתברר עץ הדעת טוב ורע להפכא חשוכא לנהורא וכו' בבטול ה"ש לאין

במלאכים שאומרים שירה בכל יום וכו', וכמו שכתוב בפרן יחד וכו' ויריעו כל בני האלקים, וזהו הנקרא עובד אלקים שמתקן לשם אלקים להוסיף אור רב בשם אלקים עליידי העבודה שעובד ומתקן דבר.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

As it is written: “Which Elokim created to do” to rectify. And through this rectification, great blessings and higher lights are drawn into the Name Elokim. And similarly, an analogy: a servant who works for his master, accepting the yoke in all his labor in house and field.

Through the servant’s true labor, the master is blessed in all that is in his house because the master cannot do all that the servant does. Like Yosef, who was a servant to Potiphar, and he was blessed greatly through him.

And similarly Eliezer, servant of Avraham, called “elder of his house,” that through his service Avraham became enriched in everything.

And so too above, in the angels who are called “servants of Elokim,” all the way up to the level of Metatron, who is called “His servant, elder of His house,” through whom the Name Elokim is blessed.

As the verse “I was a youth, also I have aged” is interpreted by the sages: this refers to the rectifications of the level of Ban through Chanoch–Metatron, as it is written: “And Chanoch walked with Elokim.”

And similarly one can understand regarding the matter of “servant of Havayah,” to rectify and bless the Name Havayah with exceedingly great blessing.

That is like Moshe, “servant of Havayah,” as it is written: “Not so My servant Moshe; in all My house he is faithful.” This is like a servant whose master gave him everything he owns as a gift and appointed him in his place, to rule and to act according to his will in all that he has.

And he is called the “master of the house” in his stead regarding all matters of the house and field and the household servants obey him as they obey the master himself.

And so it is in the service of Torah and mitzvos. This service is not like a servant doing physical labor under a yoke. Rather, it is like the master of the house himself, who decrees and says: “This and this shall be done.”

וכמו שפתיב אשר ברא אלקים לעשות לתקן וכו', ובתקון זה נמשכים רוב ברכות והמשכות אורות העליונים בשם אלקים וכו'. ועד"מ העבד שעובד לאדונו בקבלת עול בכל עבודתו בבית ובשדה.

הנה על-ידי אמתת עבודתו יתברך האדון בכל אשר בביתו, רק על-ידי העבד, כי האדון לא יוכל לעשות בעצמו כל מה שהעבד עושה. וכמו יוסף שהיה עבד לפוטפר ונתברך על-ידו מאד.

וכך אליעזר עבד אברהם נקרא זמן ביתו וכו', שבעבודתו נתעשר בכל.

וכך הוא למעלה במלאכים שנקראים עובדי אלקים עד בחינת מט"ט שנקרא עבדו זמן ביתו שעל-ידו נתברך שם אלקים.

וכמאמר נער הייתי גם זקנתי, שר"ז אומרים זהו ענין הפירורים דבחינת ב"ן על-ידי חנוך-מט"ט כמו 'שפתיב ויתהלך חנוך את האלקים וכו'.

וקמו"כ יובן בענין עבד הוי"ה לתקן ולברך לשם הוי"ה בתוספת ברכה בלי שעור וכו'.

הינו כמו משה עבד ה', וכמו שפתיב לא כן עבדי 'משה, בכל ביתי נאמן הוא וכו'.

עד"מ עבד שנתן לו רבו כל אשר לו במתנה ומנהו תחתיו להיות מושל ולעשות כרצונו בכל אשר יש לו, שנקרא בעל הבית במקומו ממש בכל עניני עסקי הבית והשדה, ועבדי הבית נשמעים אליו כמו לבעל 'הבית עצמו וכו'.

וכך הוא בעבודה דתו"מ, שעבודה זו אינה כעבד שעושה מלאכות גשמיות בעול וכו', אלא הוא כמו 'בעל הבית בעצמו שגוזר ואומר כך וכך יעשו וכו'.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is the matter of the mitzvah of Torah study, in speech "The Mishnah is queen," for he decrees and says: this is kosher, and thus it shall be. And when he decrees, so it stands.

Thus, abundant blessing comes not through the "repair" of labor which servants perform, but through his wisdom and his strength his ability to toil and involve himself to command how the tasks should be done.

And this is a level higher than "son," because a son cannot bring his father blessing from above except according to what he received from his father.

But this servant can bring blessing beyond measure, more than his proportion and limit, by succeeding through his wisdom and effort.

And this is Moshe, servant of Havayah service with toil and burden in Torah and mitzvos, as it is written: "The Torah which Moshe commanded us."

This is like a commander who issues orders that are truly his own: "Do this mitzvah, avoid that." And through this, additional light is drawn into the Name Havayah new light.

Just as new light is drawn into the Name Elokim through the refinements of the angels nullifying "somethingness" to "nothing" so too through the exertion of tzaddikim in Torah and mitzvos.

For their toil also comes with a yoke but this yoke is to effect and rectify for the Name Havayah, as it is written: "For only in the Torah of Havayah is his desire."

And through accepting the yoke of Torah and mitzvos from below to above, additional great light is drawn into the Name Havayah of Atzilus into all the details of the ten sefirot.

And this is what is meant by "Halleluyah" praise to Chochmah-Binah of Atzilus to increase light; and afterward "praise, O servants of Havayah," in the work and refinement for the Name Havayah through Torah and mitzvos.

What is refined in the "wisdom" of Torah between pure and impure draws down light. And through this service of refining for the Name Havayah, then: "Praise the Name Havayah," for additional light is added in the Name Havayah.

וְהִינוּ עֲנֵנוּ מִצְוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה בְּדִיבּוֹר, כְּמוֹ שְׁאָמַר מִתְּנִיתִין מִלְּכֶתָּא, שְׁגִזֵּר וְאָמַר זֶה כְּשֶׁר וְכוּ', וְכֵן אֶשְׁרֵר יִגְזֹר בֶּן יָקוֹם.

שְׁנֵמֶצֶא הַבְּרָכָה הַמְרַבָּה בָּאָה שְׁלֹא עַל־יְדֵי תִיקוֹן מְלָאכָה שֶׁהַעֲבָדִים עוֹשִׂים, רַק עַל־יְדֵי חֻקְמָתוֹ וְכֵן יְדִיו שָׁרְב לֹ לְטָרַח וְלַעֲסֵק לְצִוּוֹת לַעֲשׂוֹת הַמְּלָאכּוֹת וְהַעֲבֹדוֹת כִּד וְכוּ'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת עֶבֶד שֶׁלֹּמְעֵלָה מִבְּחִינַת בֶּן, כִּי הֵבִין לֹא יוֹכֵל לְהִבִּיא לְאֲבִיו בְּרָכָה מְלֻמְעֵלָה כִּי אִם כְּפִי עֶרֶךְ 'שֶׁקֶבֶל מֵאֲבִיו וְכוּ'.

אֲבָל עֶבֶד זֶה יוֹכֵל לְהִבִּיא בְּרָכָה בְּיָתֵר מִכְּפִי עֶרֶךְ וְיִמְדָּה מֵאֲשֶׁר יִצְלִיחַ בְּחֻקְמָתוֹ וְיִגִּיעֵתוֹ וְכוּ'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת מֹשֶׁה עֶבֶד הוֹי"ה, שֶׁהִיא עֲבֹדָה בִּיגִיעָה וְעוֹל בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת, כְּמוֹ שְׁאָמַר תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה.

וְזֶהוּ כְּמוֹ הַפּוֹקֵד וּמִצְוָה בְּשִׁלּוֹ מִמֶּשֶׁ, כִּד וְכוּ' יַעֲשֵׂוּ מִצְוָה זֹ וּמִזֶּה יִרְחֵק וְכוּ', שֶׁבִּזְנֵה נִמְשָׁךְ תּוֹסֶפֶת אוֹר בְּשֵׁם הוֹי"ה בְּבְחִינַת אוֹר חֲדָשׁ.

כְּמוֹ שְׁנֵמֶשֶׁךְ אוֹר חֲדָשׁ בְּשֵׁם אֱלֹקִים עַל־יְדֵי הַבִּירוּרִים דְּמִלְאָכִים בְּבִטּוֹל הַיֵּשׁ לְאִין, בֶּן הוּא בְּצַדִּיקִים בִּיגִיעָתָם בְּתוֹ"מ.

כִּי הַצַּדִּיקִים בִּיגִיעָתָם בְּתוֹ"מ הוּא בָּא גַם בֶּן עַל־יְדֵי עוֹל, אֲבָל עוֹל זֶה הוּא לַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן לְשֵׁם הוֹי"ה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי אִם בְּתוֹרַת הוֹי"ה תִּפְצֹו.

וְאִךְ בְּקִבְלַת עוֹל תוֹ"מ מְלֻמְטָה לְמַעַלָּה עַל־יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ תּוֹסֶפֶת אוֹר גָּדוֹל בְּשֵׁם הוֹי"ה דְּאֲצִילוֹת בְּכָל פְּרָטִי הַעֲשֶׂר סְפִירוֹת בְּאוֹכִי"ע וְד"ל.

וְזֶהוּ שְׁאָמַר הַלְלוּ־יָהּ לְחוֹכְמָה־בִּינָה דְּאֲצִילוֹת לְהוֹסִיף אוֹר, וְאַחֵר כִּד הַלְלוּ עֲבָדֵי ה' בַּעֲבֹדָה וּתְקוּנִים לְשֵׁם הוֹי"ה עַל־יְדֵי עֶסֶק תוֹ"מ.

מֵה שֶׁבְּחֻמָּה שֶׁבְּתוֹרָה אֶתְבְּרִירוּ בְּהַמְדוֹת בֵּין טָמֵא לְטָהוֹר, וְעַל־יְדֵי עֲבֹדָה זֹ שֶׁעוֹבְדִים וּמְתַקְּנִים לְשֵׁם הוֹי"ה, אַחֵר כִּד הַלְלוּ אֶת שֵׁם הוֹי"ה שֶׁנִּתְוֹסַף אוֹר גָּדוֹל בְּשֵׁם הוֹי"ה.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But without the labor of the tzaddikim called “servants of Havayah” in their praise and refinement of the Name Havayah from below to above, no additional light would be drawn into the Name Havayah.

For “their beginning is wedged in their end” specifically through the refinements of the Name Havayah by the tzaddikim.

(And this is the difference between Pesukei d'Zimra which is praise to the Name Havayah and the two blessings before Shema, which speak only of the work of the angels, called “servants of Elokim.”)

(Because Pesukei d'Zimra prepares for Shemoneh Esreh, and the two blessings before prepare for Shema, for the reasons explained.)

אבל בלא עבודת הצדיקים שנקראים עבדי הוי"ה, על-ידי ההלל והשבח לתקן לשם הוי"ה מלמטה למעלה, לא היה נמשך תוספת אור בשם הוי"ה.

משום דנעוץ תחלתו בסופן דוקא, שהוא על-ידי הבירורים דשם הוי"ה על-ידי הצדיקים.

וזהו ההפך בין פסוקי דזמרא להלל לשם הוי"ה) ובין שתיים לפניה שאינם מדברים אלא בעבודת (המלאכים שנקראים עבדי אלקים

מפני שפסוקי דזמרא הכנה לשמונה עשרה, ושתיים לפניה הכנה לקריאת שמע, ומטעם הנזכר לעיל, (וד"ל)

(מז)

And behold, it is known that there are three levels: “praise,” “blessing,” and “thanksgiving.” These are three levels, each higher than the next. And such is the order in prayer: first, the praise in Pesukei d'Zimra; and after the praise in Pesukei d'Zimrain “Vayevarech David” begins the preparation for blessing, which is in “Yotzer Or,” etc.; and after the blessing comes the thanksgiving, which is in the Amidah, as it is written: “This time I will thank Havayah,” etc.

And the explanation of the matter: It is explained above that through praise and exaltation, additional light is added to the Name Havayah, as it is written: “Praise Havayah,” etc., like the matter of “when His lamp shines,” etc., because the light is drawn from concealment to revelation.

And behold, this is only the level of the arousal above that the hidden essence-light is drawn toward revelation. But that this hidden light should come to “blessing” from its own Source this is the matter of the blessing after the praise.

And the matter is as follows: it is known that in the meaning of “Baruch” there are two explanations. The first explanation: like “and King Shlomo was blessed” a passive form, meaning he was blessed from his Source.

והנה ידוע שיש ג' מדרגות הלל וברכה והודאה, והן ג' מדרגות זו למעלה מזו. וכך הוא הסדר בתפלה: תחלה ההלל בפסוקי דזמרא, ואחר ההלל בפסוקי דזמרא בויברך דוד מתחיל ההכנה לברכה, שהוא ביוצר אור וכו'. ואחר הברכה ההודאה היא 'בשמונה-עשרה, כמו שכתוב הפעם אודה את ה' וכו'.

וביאור הדברים: הנה מבאר למעלה שעל-ידי השבח וההלל ניתסף האור בשם הוי"ה, כמו שכתוב הללו את הוי"ה וכו', כענין בהללו נרו וכו', לפי שנמשך 'האור מן ההעלם לגילוי וכו'.

והנה זהו רק בחינת התעוררות למעלה-מעלה, שימשך מהעלם העצמות לידי גילוי. אבל שיבוא האור הנעלם לידי ברכה ממקורו בעצמו תחלה זהו 'ענין הברכה שאחר ההלל וכו'.

והענין הוא, כידוע שיש בפרוש “ברוך” ב' פירושים. הפירוש האחד: כמו “והמלך שלמה ברוך” לשון נפעל, שנתברך ממקורו.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And similarly: “Baruch yihyeh,” and similar cases. And the second explanation is an active form meaning that from Him blessing and flow extend downward, like “and you shall be a blessing,” and “through you shall they be blessed,” etc.

And also in the meaning of “Baruch Atah Havayah,” these two explanations apply: first, the passive meaning that You, Havayah, should be blessed from above, like “May the Name of Havayah be blessed,” from the Source of All.

And this comes through the praise and exaltation at the beginning that we praise and add great light in the Name Havayah, as mentioned. Then, through this, abundant blessing is drawn from the Essence of the Infinite One, blessed be He.

And the reason is that the praise and exaltation bring forth and reveal the concealed light with additional illumination, until through this the blessing can be exceedingly greater than the essential light itself, without measure.

And this is the meaning of “Bless Havayah,” etc., and the meaning of “Baruch Atah Havayah” direct address which is “Baruch” in the passive sense, as explained.

And this is also what they said: “A person is obligated to bless one hundred blessings every day,” and likewise the eighteen blessings of the Amidah of it is to bless the Name Havayah from Above, from concealment to revelation, through the praise beforehand.

And this corresponds to the ten sefirot, for each one includes ten, making one hundred, as explained elsewhere on “And now...”

And the second explanation of “Baruch,” the active form drawing down the divine flow below, is also true. And this refers to the revelation of divine light from the Name Havayah of Atzilus downward into the three worlds of Beriah, Yetzirah, Asiyah, until this physical world bestowing physical sustenance and physical healing, in “Bless on us,” and “Heal us,” when we say “Blessed are You...,” already blessed.

וכן גם “ברוך יהיה” וכהנא. והבית: לשון מפעיל ממנו ימשך הברכה והשפע למטה, כמו “והיה לברכה,” “ונברכו בך,” וכו’.

וגם בפרוש “ברוך אתה ה' יש ב' פירושים הנזכרים. האחד: לשון נפעל שיהיה אתה ה' מתברך מלמעלה למעלה, כמו “יהי שם ה' מברך” ממקורא דכלא וכהנא.

וזהו בא על-ידי ההלל והשבח בתחלה, שמהללים ומוסיפים אור גדול בשם הוי"ה הנזכר. אז על-ידי זה נמשך רב ברכה מעצמות א"ס ברוך הוא

והטעם הוא כי ההלל והשבח מוציא ומביא את האור הנצלם לגילוי בתוספת אור, עד שפנה יוכל להיות הברכה בתוספת מרבה על העקר בלי שעור.

וזהו פירוש “ברכו את הוי"ה” וכו', ופירוש “ברוך אתה ה'” לנוכח שנהו “ברוך” לשון נפעל כנזכר.

והינו גם כן מה שאמרו: חייב אדם לברך ק' ברכות בכל יום, וכן ח"י ברכות בשם הוי"ה בשמונה-עשרה הכל הוא לברך את שם הוי"ה מלמעלה למעלה כו', מבחינת ההצלם לגילוי על-ידי ההלל שבתחלה.

והינו לנגד עשר ספירות, שכל אחת כלולה מעשר ששה מאה, וכמו שנאמר במקום אחר על פסוק 'ועתה וכו’.

והפירוש הבית ב' ברוך, "לשון מפעיל שממשך השפע והברכה למטה גם זה אמת. והינו בחינת גילוי אור ושפע האלקית משם הוי"ה דאצילות למטה מטה בג' עולמות ב"ע עד עולם הזה הגשמי בשפע מזון גשמי ורפואה גשמית ב' ברוך עלינו" ו"רפאנו", כשאומרים "ברוך אתה..." כבר מברך וד"ל.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And although this is a very great descent through exceedingly many contractions, nevertheless, since the Name Havayah is blessed and is blessed in Himself first, from His Essence of the Emanator, which is above all sefirah and measure, this is the meaning of the one hundred blessings to the Name Havayah, as mentioned; through this, automatically blessing and flow will come from the level of the Supernal Tzaddik also downward below.

And one depends on the other: for if He is not blessed in Himself first, He cannot bless to those below Him; and if He is blessed in Himself, He will bless those who receive from Him.

And as it is written: “Blessings on the head of the righteous,” meaning that the blessings upon the head of the Tzaddik are in order that he may bless those who receive from him for if he would not receive blessings on his head, he could not bless others.

And this is the meaning of “Blessed are You” that You are blessed in Yourself first, and afterwards Havayah will bless below.

And this is the meaning of “Bless Havayah” that He should be blessed from Above, even though He is already blessed; but so that additional blessing be drawn from Him downward, one must bless Him every day with additional blessing.

And this is why we answer: “Blessed is Havayah, Who is blessed.” Already meaning that additional blessing should be added so He may bless forever and ever, without interruption.

And this is sufficient to understand.

(And elsewhere it is explained the reason the blessing is above the praise that according to what was said above, they are one; only that in blessing the essence comes to revelation alone, because the blessing is essential and from the Source, as it is in the very Essence of the Emanator, which comes below like “bending the vine,” etc., that the branches of the tree come out from the root as it is.

And the proof is from “Asher” “for all his hands,” etc., for in the branch there cannot be more than in the root.

ואע"פ שזהו בחינת ירידה גדולה על-ידי צמצומים רבים מאד, אך מפני ששם הוי"ה מברך ומתברך בעצמו תחלה ממהו"ע דהמאציל שהוא למעלה מכל ספירה ומדה וכו', שזהו ענין ק' ברכות לשם הוי"ה כפי"ל על-ידי זה ממילא יבוא הברכה והשפע מבחינת צדיק עליון למטה-מטה גם כן.

והא בהא תליא שאם אינו מברך בעצמו תחלה, לא יוכל לברך לשלמטה הימנו; ואם הוא מברך בעצמו יברך למקבלים הימנו.

וכמ"ש: “ברכות לראש צדיק,” שהברכות לראש הצדיק הן כדי שיברך למקבלים הימנו שאם לא יקבל ברכות בראשו, אינו יכול לברך לאחרים.

וזהו פירוש “ברוך אתה” שאתה מברך בעצמך תחלה, ואחר-כך יברך הוי"ה למטה.

והיגיו פירוש “ברכו את ה'” שיתברך מלמעלה, אף-על-פי שכבר מברך; אבל כדי שימשך ממנו תוספת ברכה למטה, צריכים לברכו בכל יום בתוספת ברכה.

וזהו שעונין: “ברוך ה' המברך” כברשיתוסף ברכה בשביל שיברך לעולם ועד, בלי הפסק כלל.

ודי למבין.

ובמקום אחר מבאר בטעם שהברכה למעלה מן ההללדלפי הנזכר למעלה הכל אחד, רק שבברכה יוצא לגילוי בלבד, כי הברכה עצמית ומקורית כמו שהיא בעצם המשפיעבאה למטה, כמו “מברך את הגפן” וכו', שענפי האילן יוצאים מן השורש כמו (שהוא).

וראיה מ“אשר” כי כל ידיו וכו', כי לא יוכל להיות בענף יותר מן השורש.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But the praise is only additional light that is not the essential thing itself, only to illuminate darkness; and the thanksgiving is below the praise, for it is written: “And now our God, we thank You,” and afterwards “we praise,” and afterwards “they blessed,” etc.

Thus he begins with blessing “And David blessed,” etc. “Blessed are You,” and concludes with “And now we thank and praise,” and seals with blessing “And they blessed,” etc.

(מה)

And with all this, it will be understood what is written: “May the Name of Havayah be blessed,” after it already says: “Praise, servants of Havayah; praise the Name of Havayah,” etc. For behold, the servants of Havayah, who draw down one hundred blessings every day in the Name Havayah, and also in Pesukei-deZimra they praise the Name of Havayah all of this applies only now, in the aspect of time of *malei, melech, yimloch* past, present, and future.

And this is the meaning of “from now,” which is the beginning of the aspect of time, the six thousand years. And the Name Havayah meaning “He was, He is, He will be” includes all divisions of time of *malach, melech, yimloch*. Thus the blessing of the Name Havayah “from now” is to add light in the Name Havayah throughout the six thousand years, in the general root of the middot that are the source of the six thousand years, as written: “For a thousand years are like a day,” etc.

And this applies specifically in the attribute of Malkhus, which vitalizes all creations *ex nihilo*, and whose root is in the six extremities of Atzilus. But above higher, even than the root of time, the Name Havayah (past, present, future) there is the level of the Essence of the Emanator, called “the world of the Ein-Sof,” the eternal world without end. And the eternity of time comes from the Essence of the Ein-Sof; therefore time has no cessation.

As explained elsewhere on “He will reign forever and ever,” that the eternity of time rests upon it from the Essence, before which there is no aging; and what is written, “and by the Ancient of

אכל ההלל אינו אלא תוספת אור, שאינו בחינת עצם הדבר כמו שהוא רק להאיר החשך. וההודאה למטה מן ההלל, שהרי נאמר: “ועתה אלקינו מודים” וכו', ואחר-כך “מהללים”, ואחר-כך “ויברכו”, וכו'.

והרי פותח בברכה “ויברך דוד”, “וכו” ברוך אתה “ומסים”: “ועתה מודים ומהללים”, וחותם 'בברכה' “ויברכו”, וכו'.

ובכל זאת יבין מ"ש יהי שם הוי"ה מברך אחר שאמר ה' הללו עבדי ה' הללו את שם ה' וכו'. דהנה עבדי הוי"ה הממשיכים ק' ברכות בכל יום בשם הוי"ה וכן בפסוקי דזמרה יהללו שם הוי"ה וכל זה אינו רק עתה בבחינת הזמן דמלי מלך מלך ומלך. 'עב'ר הו"ה ועתיד וכו'.

וזהו פירוש “מעתה” שהוא התחלת בחינת הזמן דו' אלפי שנים. ושם הוי"ה היו ה"ה ויהיה שכולל כל התחלקות הזמן דמלך מלך ומלך וכו'. הרי הברכה בשם הוי"ה מעתה היא להוסיף אור בשם הוי"ה כל ו' אלפי שני בכללות מדות מקורי הו' אלפי שנים, 'כמ"ש “כי אלה שנים כיום” וכו'.

וזהו דוקא במדת מלכות שמחיה כל הנבראים מאי"ן ליש, ובמקורה בו"ק דאצילות. אבל למעלה גם מהמקור דזמן דשם הוי"ה (עב"ר הו"ה וגו') הרי ז"ה בבחינת עצמות המאציל, הנקרא עולם הא"ס, עולם הנצחי שאין לו תכלית. ונצח הזמן הוא בא מעצמות הא"ס; לכן אין לזמן הפסק כלל.

כמ"ש במקום אחר בפירוש “מלך לעולם ועד” בנצח הזמן ששורה בו מעצמות, דלית זקנה קמיה קודשא בריה הוא עצמו. ומ"ש “ועד, יתיב” וכו' הוא בהארתו בזמן דזו"ן.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Days He sits,” refers to His radiance within time of Ze’ir Anpin and Nukva.

And this is what the Zohar says on the permutation of the letters of *echad*: “v-ad” the eternity of time because it shines from the Essence entirely beyond time; therefore time will never cease.

As written: “His kingship is kingship of all eternity,” and we also say: “David, King of Israel, lives and endures,” etc., and this is sufficient.

And also what is written that “the crown of Malkhus is the Supernal Crown,” meaning that when the Essence of the Emanator shines in Malkhus, then time will also be eternal; therefore the future Beis HaMikdash will be eternal, as written: “And I will be for her a wall of fire around, and glory will be within it,” and “I will be what I will be; I am destined to be revealed.”

And also: “Until Your people pass, Havayah,” meaning above Havayah which is the Name *Ehyeh*, the level of Kesser, which will shine in Malkhus so that she will be the “Crown of Tiferes,” and this is sufficient.

And this is “May the Name of Havayah be blessed” the Name Havayah of Atzilus being blessed from the Essence of the Emanator, totally beyond time; meaning “from now,” which is time in limitation, until the eternal world, the Ein-Sof light that will shine in Malkhus in the future.

And then the one hundred blessings in the Name Havayah in the future will be fulfilled from the Essence Itself, just as now the Name Havayah is blessed with added light by the servants of Havayah.

And this is the meaning of “from now,” that in the aspect of Malkhus and up until the eternal Ein-Sof world, even then He will be blessed with these one hundred blessings from the Essence Itself, and this is sufficient.

(מט)

However behold the level of the third is the aspect of acknowledgment that is above praise and blessing, and the matter is that all this which was explained in the aspect of praise and blessing

וזהו מ"ש בזהר על חילופי אותות ד' אֶחָד: "וְעַד" נֶצַח הַזְמַן מִפְּנֵי שֶׁמֵּאִיר מִהֶעֱצָמוֹת מִמֶּשֶׁשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה מִן הַזְמַן לְגַמְרִי; עַל־כֵּן גַּם הַזְמַן לֹא יוֹפֶסֶק כָּלֵל.

וּכְמ"ש "מַלְכוּתִיהָ מַלְכוּת עֵלִים," וְכֵן אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים "דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם," וְכִידוּעַ, וְדִי לִמְבִּין.

וְכֵן מ"ש "דְּכֶתֶר מַלְכוּת" אִיהוּ כֶּתֶר עֲלִיוֹן, "הִינֵנוּ כְּשֶׁעֲצָמוֹת הַמֵּאֲצִיל מֵאִיר בְּמַלְכוּת, שָׁאֵז יִהְיֶה גַּם הַזְמַן נִצְחִי. וְעַל־כֵּן יִהְיֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ דְּלַעֲתִיד נִצְחִי, כְּמ"ש "וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ... חוֹמַת אֵשׁ," וְכֵן, "וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ," כְּמ"ש "אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה אֲנִי וְזִמִּין לְאֶתְגַּלּוּת."

וְכֵן "עַד יַעֲבוֹר עַמּוּךְ הוּי"ה" לְמַעַלָּה מִשֵּׁם הוּי"ה, וְהוּא בְּשֵׁם "אֶהְיֶה" דְּכֶתֶר שְׂאִיר בְּמַלְכוּת, שֶׁתִּהְיֶה עֲטָרַת תִּפְאָרֶת, וְדִי לִמְבִּין.

וְזֶהוּ "יְהִי שֵׁם הוּי"ה" דְּאֲצִילוֹת" מְבָרָךְ מֵעֲצָמוֹת הַמֵּאֲצִיל שְׁלֹמֶעֱלָה מִן הַזְמַן לְגַמְרִי; וְהִינֵנוּ "מַעֲתָה" שֶׁהַזְמַן בְּבִחִינַת גְּבוּלוֹ "עַד עוֹלָם" הָא"ס, שֶׁהוּא אוֹר אֵל"ס עֲצָמוֹ שְׂאִיר בְּמַלְכוּת לַעֲתִיד.

וְיִתְקַיֵּמוּ ק' הַבְּרָכוֹת בְּשֵׁם הוּי"ה לַעֲתִיד מְבִחִינַת הֶעֱצָמוֹת מִמֶּשֶׁשׁ כְּמִשְׁכָּמוֹ שֶׁעֲתָה שֵׁם ה' מְבָרָךְ בְּתוֹסֶסֶת אוֹר עַל־יְדֵי עַבְדֵי הוּי"ה.

וְזֶהוּ פִּירוּשׁ "מַעֲתָה" שֶׁבְּבִחִינַת הַמַּלְכוּת, וְ"עַד עוֹלָם" הָא"ס, גַּם אֵז וְבוֹרֵךְ בְּק' בְּרָכוֹת הָאֵלוּ מְבִחִינַת הֶעֱצָמוֹת מִמֶּשֶׁשׁ, וְדִי לִמְבִּין.

אֵף הִנֵּה מְדַרְגָּה הַג' הִיא בְּחִינַת הַהוֹדָאָה שְׁלֹמֶעֱלָה מֵהִלָּל וּבְרָכָה וְהַעֲנֵן הוּא כִּי כָּל זֶה שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּבִחִינַת הַהִלָּל וּבְרָכָה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

is only an aspect of the revelation from the concealment of the ten hidden sefirot in the Essence itself, etc., as stated above, that this is at least generally an influence from concealment to revelation

but the aspect of acknowledgment is in the Essence of the Infinite One, blessed be He, truly, which is above the aspect of concealment and revelation

for it is called “end-of-end-of-end,” etc., completely not coming into revelation of concealment, and it is like when the king was not grasped or known at all

and no man could grasp him at all, not in his qualities nor in his intellect, etc.; for certainly it is impossible to grasp Him with praise and laudation of wisdom and qualities

even in the aspect of their nullification and inclusion, as stated above, for He is completely removed from qualities and wisdom, as it is written “Not from all,” etc.

and likewise it is impossible to grasp Him in blessing and drawing-down that He be blessed from concealment, etc.; rather only in acknowledgment from afar alone

acknowledging in acknowledgment that is above comprehension, that He is separated and exalted alone, like a person who acknowledges one far greater than himself

who has no comparison with him in wisdom; that this acknowledgment is above comprehension; unlike acknowledgment from intellect, like a student to his teacher

where there is relation, and he can praise him according to his measure; but to a great person far above his level there is no comprehension in acknowledgment

only acknowledgment that is above intellect; and this is what is said: “And now, our God, we acknowledge You” meaning: now, that the aspect of the Essence of the Infinite truly

does not come below in revelation like in the days of the future world; we do not grasp Him in praise and blessing only we acknowledge Him in acknowledgment

and in the future it will be revealed; and it is found that acknowledgment is in the Essence of the Infinite before the contraction, and blessing is in the drawing of concealment

אינו רק בחינת הגלוי מן ההעלם דע"ס הגנוזות
בעצמות ממש כו' כנ"ל שנהו עכ"פ בכלל השפעה
מהעלם לגלוי

אבל בחינת ההודאה היא בעצמות אא"ס פרוץ הוא
ממש שלמעלה מבחינת העלם וגלוי

מאחר שנקרא סדכ"ס דלמת"ב כלל ואינו בא
בבחינת גילוי העלם כלל והוא כמו שהיה המלך
בלתי מושג ונדע כלל

ולא יכול איש להשיגו כלל וכלל לא במדותיו ושכלו
וכו' שבאמת אי-אפשר להשיגו אותו בהלל ובשבח
דחכמה ומדות

אפלו בבחינת הבטול וההכללות שלהם כנ"ל מאחר
שמשכל לגמרי ממדות וחכמה וכמו שכתוב לאו מפל
כו'

וכמו כן אי-אפשר להשיגו בברכה והמשכה שיתברך
מן ההעלם כו' אלא רק בהודאה מרחוק לבד

שמודים בהודאה שלמעלה מן ההשגה שהוא יתברך
מבדל ומרום לבדו פאדם המודה לגדול ממנו הרבה

שאין לו ערך עמו בחכמה שהודאה זו למעלה מן
ההשגה מה שאין כן הודאה שמצד השכל כמו תלמיד
לרבו

שיש בזה ערך ויכול לשבח ולהלל כפי ערכו כו'
אבל לאדם גדול שמפלג מערכו אין בו השגה
בהודאה

רק הודאה שלמעלה מן השכל וזהו שאמר ועתה
אלהינו אנחנו מודים לך פירוש ועתה שבחינת
עצמות א"ס ממש

לא באה למטה בגילוי כימי העולם הבא אין אנחנו
משיגים אותו בהלל ובברכה אלא אנחנו מודים
בהודאה

ולעתיד לבוא יתגלה כו' ונמצא שההודאה היא
במהות עצמות א"ס שלפני הצמצום והברכה
בהמשכת ההעלם

Mitteler Rebbe

שערי התנובה

to revelation in the ten sefirot of Atzilut; and this is by means of the praise that is at the beginning, as stated above, and these are the three levels of Beriah and Yetzirah

which is the concealment “He makes darkness His concealment,” which comes to revelation in the aspect of Yetzirah, that is praise and blessing the praise in “in the brightness of His light,” etc.

the revelation of the hidden light; and the blessing is from the source of the concealment, and this is in the kav and chut after the contraction, which is called the light of Yetzirah

and in it is revealed from the concealment before the contraction; these are the hundred blessings in the ten sefirot, etc.; and acknowledgment is the aspect of Atzilut

which is above being a source of concealment for revealing the light of kav-v'chut in general; and this is the order of prayer from Pesukei DeZimrah in Yetzirah ("Praise Yah")

with revelation of light, as stated above; and afterwards the aspect of blessing from concealment in “And David blessed,” and spreading before Him until the Amidah

which is the aspect of Atzilut, as is known; and it is only through the aspect of acknowledgment from afar, without comprehension at all, as stated above

and as it is written regarding the birth of Judah: “This time I will thank Hashem” I will thank with acknowledgment without reason, and this is Judah with a cholam

as is written in Nechemiah: “That he constantly thank”; and this is “And she ceased from bearing after Judah,” that it is impossible that it come to revelation of the emotions

of love and fear from understanding, etc., because in the Amidah it is the aspect of essential nullification in acknowledgment eighteen bowings corresponding to the eighteen vertebrae

as is known; and that is the meaning of “And now, our God” now specifically we have only acknowledgment in the Essence of the Infinite from afar, and it does not come to revelation

but in the future, when the Essence of the Infinite will be revealed below, He will be called by the name “Blessing,” for even the Essence of the Infinite before the kav-v’chut will

לְגִלּוֹי בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דָּאֲצִילוֹת וְהוּא עַל-יְדֵי הַהִלָּל
שֶׁבִּתְחִלָּה כְּנִ"ל וְהֵן שְׁלוֹשׁ מִדְּרָגוֹת דְּבְרִיאָה וַיִּצְרֶה

נִשְׁהוּא הַהֶעָלָם יֵשֶׁת חֶשֶׁךְ סָתְרוּ יְבוֹא לִיְדֵי גִילּוֹי
בְּבַחֲחִינַת יְצִירַת הַיָּנוּ הַלֵּל וּבִרְכַּת דְּהַלֵּל בְּהִילּוֹ נֵרוֹ כּוֹי

גילוי האור הנעלם והברכה היא בָּאָה מִמְּקוֹר הַנְּעֵלָם
והיננו בק"ו-וחט שאחר הצמצום שנקרא אור דיצירה

וּבֹו נִגְלָה מִן הַהֶעָלָם שְׁלֹפְנֵי הַצִּמְצוּם כְּו' שֶׁהוּא מֵאָה
בְּרִכּוֹת דַּע"ס כְּו' וְהַהוּדָאָה בְּבַחֲיִנַת הָאֲצִילוּת

שָׁשָׂהוּ לַמַּעֲלָה מֵהַיּוֹת בְּחִינַת מְקוֹר נֶעְלָם לְגִילּוֹי אוֹר
דֶּקֶדֶד וְרוּחַת בְּכָללוֹת כִּי וְהִינוּ סֶדֶר הַתַּפְּלָה דְּפָסוּקִי
דְּזִמְרָא בִּיצִירָה "הַלְלוּיָהּ"

בְּגִילוֹי אֹר כָּנ"ל וְאַחֲר־כֵּךְ בְּחִינַת הַבְּרָכָה מִן הַהֶעָלָם
כִּי "בְּוִיבְרָךְ דָּוִד" וְשִׁטְיָתָהּ לִפְנֵי עַד הַשְׁמוּנָה-עֲשָׂרָה

שְׁהִיָּא בְּבַחֲיִינַת הָאֲצִיּוּת פִּיּוּעַ וְהוּא רַק עַל-יְדֵי
בְּחִינַת הַהוֹדָא מֵרַחֵק בְּלִי הַשְׁגָּה כָּלֵל כִּנ"ל

וּכְמוֹ שֶׁפָּתוּב בְּלִידַת יְהוּדָה "הַפַּעַם אוֹדָה אֶת יי"י"
אוֹדָה בַּהוֹדָאָה שֶׁבְּלֹא טַעַם וְהִינּוּ יְהוּדָה בַּחוּלָם

פְּדֻכְתִּיב בְּנֻחְמִיָּה "שְׁתַּמִּיד יוֹדֶה" וְזֶהוּ "וּתְעֲמוֹד מְלֻכָּת
אֲחֵרֵי יְהוּדָה" שְׂאִי-אֶפְשָׁר שְׂיָבוֹא לְכָלֵּל גִּילּוּי אֹר
הַמִּדּוֹת

דאָהבֿה וַיִּרְאָה מִבֵּינָה כּו' מִפְּנֵי שְׂבִשְׂמוֹנֶה-עֶשְׂרֶה הָיָא
בְּבִחִינַת בְּטוּל עֲצָמֵי בְּהוּדָאָה וְהֵם ח"י כְּרִיעוֹת כְּנָגֵד
ח"י חֲלִילוֹת

כִּידּוּעַ וְד"ל וְזֶהוּ "וַעֲתָה אֱלֹהֵינוּ" כִּי "עֲתָה" דִּקְא אֵין
לָנוּ רַק הַדָּאָה בְּמַהֵר עֲצָמוֹת מַרְחֹק וְלֹא בֹא לְגִילּוּי

אָבֿל לָעֵתִיד לְבֹא שְׂיִתְגַּלֶּה מִהֵר עֲצָמוֹת לְמִטָּה יִקְרָא
בְּשֵׁם "בִּרְכָּה" שְׂיִתְבָּרַךְ גַּם עֲצָמוֹת א"ס שְׁלִפְנֵי
הַקִּירוֹחַט

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

be drawn from the concealment of His Essence truly into revelation, just as now blessing refers to what is drawn from the concealment of kav-v'chut into revelation

מהעלים עצמותו מממש לגילוי כמו שעתה נקראת
"ברכה" מה שנמשך מהעלים דק"ו ויחט לגילוי

and furthermore, behold through the aspect of bowing in physical acknowledgment from afar, with bending of the head and eighteen vertebrae, like a person who acknowledges his friend

ועוד הנה על ידי בחינת הכריעה בהודאה גשמית
מרחוק בכפיפה שבראש וחי" חוליות כאדם המודה
להכיר

that with truth he bows his head, or bends and prostrates before the king, etc.

שאתו האמת שמרכין ראשו או כורע ומשתחוה לפני
המלך כו'

Through this, he will come to an actual seeing from close, with the revelation of the Essence in the future, as in the time of the resurrection of the dead.

על ידי זה יבוא לכלל ראיה מקרוב בגילוי מזה"ע
לעתיד כמו בזמן תחית המתים

And this is what they said: one who does not bow in Modim will not rise at the resurrection; and at first glance, what is the connection?

וזהו שאמרו מאן דלא פרע במודים לא יקום בתחית
המתים ולכאורה מה שיכות יש לזה

But the bowing in Modim, in the externality of his body specifically, is acknowledgment above the vessels of the mind and heart.

אבל הכריעה במודים בחיצוניות גופו דוקא בחי'
הודאה זו היא למעלה מקלי המוח והלב

And this is in the Essence of the Infinite One, which is above the Kav-line, which will be revealed in the future, specifically at the resurrection.

והיינו בעצמות אוא"ס ב"ה שלמעלה מן הקו-חוט
שיתגלה לעתיד בתחייה דוקא

As is known about "dew of lights is Your dew," which is the dew that drips, that will rest upon the small bone to enliven it with divine life.

כידוע בענין טל אורות טלך שהוא טלא דנטיר כו'
שישכון על העצם הקטן

To revive it with divine life literally—body and soul with form and substance—from the Essence of the Infinite Light.

להחיותו בחיות האלקי מממש בחומר וצורה גוף
ונשמה מעצמות אור א"ס

And when he bows his body now in Modim, through this the small bone becomes a prepared vessel to receive this divine light and life.

והיינו כאשר פרע גופו עכשו במודים על ידי זה
יהיה העצם הקטן שבושורה קלי מוכן

But one who does not bow in Modim, since he lacks the bodily acknowledgment, cannot receive this divine light and life.

לקבל האור והחיות האלקי הנה אבל מאן דלא פרע
במודים אין בו בחי' הודאה בגשם גופו

Therefore he will not rise in the resurrection at all.

לא יוכל לקבל האור והחיות האלקי ולזה לא יקום
בתחית המתים כלל וד"ל

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

[NOTE:

Summary:

Segment 1 taught that *Kenesses Yisrael* is like a “youth” whose spiritual capacities begin in smallness, needing **chinnuch**—supernal empowerment from levels higher than Atzilus—so they can receive the great lights found in Torah and mitzvos. This pattern continued in the Chanukah story: the Greeks sought not to destroy the Jews physically but to sever them from the Divine source, symbolized by forcing them to write on the “horn of the ox,” representing the harsh external Gevurah that opposes holiness. The miracle of the oil revealed that through **mesirus nefesh**, Jews draw from the hidden essence—Ohr Ein Sof beyond Hishtalshelus—enabling a renewal of Torah light. This higher revelation explains why Chanukah involves one “light of wisdom” spanning eight days.

The segment then explained the deeper structure of **Halel–Berachah–Hoda’ah**. *Halel* draws forth hidden Divine light (be’helu nero). *Berachah* channels that light downward into the worlds. *Hoda’ah* touches the **Essence Itself**, beyond revelation, accessed only through complete self-nullification. This is why bowing in *Modim* is essential; it aligns the physical body with the Essential Light that will revive the small bone at Techiyas HaMeisim. Ultimately, all Divine flow—Torah, mitzvos, berachos, and spiritual elevation—depends on the joint work of **avdei Elokim** (rectifying through birurim) and **avdei Havayah** (drawing down new light), culminating in the future revelation when Havayah will shine from the Essence beyond time.

Practical Takeaway:

A Jew’s avodah must follow the pattern of this segment:

1. **Begin with Halel** awaken your inner light and enthusiasm.
2. **Move to Berachah** channel that inspiration into concrete action and mitzvah-performance.
3. **Live with Hoda’ah** cultivate humility, surrender, and bodily submission to Hashem, knowing true revelation comes only when the ego steps aside. Even small physical gestures of avodah—bending, bowing, committing the body—prepare you for future spiritual revelation.
4. When facing spiritual resistance or inner darkness, recall Chanukah: the greatest light comes from levels beyond the entire chain of creation, accessed through steadfastness and mesirus nefesh in keeping mitzvos.

Chassidic Story (Mitteler Rebbe):

The Mitteler Rebbe once said that when his father, the Alter Rebbe, taught Chassidus, the words did not merely explain—they **illuminated**. A chassid once complained that he struggled with inner coldness despite learning deeply. The Mitteler Rebbe answered: “My father would say that understanding warms only after one first **submits**. Without hoda’ah—simple surrender—the mind remains locked.” He placed his hand on the chassid’s shoulder and said, “Bend yourself before Hashem even once a day with your body, and the light of wisdom will begin to flow.” The chassid later testified that this small physical bow changed his entire avodah: his Torah caught fire, and the coldness dissolved.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

This captures the teaching of our segment: the **body's submission** awakens the **Essence-light**, which then ignites the soul. **END NOTE]**

(ג)

And with this it will be understood also in the eighteen blessings of the Shemoneh Esrei that there are two levels	ובנה יובן גם-כן ב"י ברכות דשמונה-עשרה שיש בנה שתי מדרגות
The first is the intention in "Baruch," to draw from the concealment of the ten sefirot into revelation as mentioned above	הראשונה היא הכוונה ב"ברוך" להמשיך מן-ההעלם דעשרת הספירות לגילוי כנזכר לעיל
For now the blessing is the drawing from the hidden sefirot that will come into revelation in the Kav haChesed until Atzilus	שנה הוא עכשו שהברכה היא ההמשכה מעשרת הספירות הגנוזות שיבואו לגילוי בקו החסד עד אצילות
And from Atzilus to Beriah-Yetzirah-Asiyah as mentioned above and this is sufficient	ומאצילות לבריא-היצירה-עשיה כנזכר לעיל ודי למבין
And the second is the bowing in "Baruch," with the external aspect of his body, with his head and the eighteen vertebrae of the spine	והשנית היא הכריעה ב"ברוך" בחיצוניות גופו בראשו וז"י חוליות השדרה
Even though this is only an external nullification alone, its root is higher than the bodies of the intentions in the blessings of the Shemoneh Esrei	שאף על פי שנה רק בחינת בטול חיצוני לבד אבל שרשו יותר עליון מגופי הכוונות בברכות דשמונה-עשרה
And this is because of the aspect of submission in these bowings, which is in the Essence of the Infinite One Himself	והוא מטעם בחינת ההודאה שבפריעות אלו שהיא במהות האין-סוף יתברך ממש
And it cannot come into the level of blessing, from concealment to revelation, except in the future to come	שלא יכול לבוא לידי בחינת ברכה מן-ההעלם לגילוי רק לעתיד לבוא
When even He Himself will come into a state of blessing	שגם הוא עצמו יתברך יבוא לכלל ברכה
As it is said, "May the Name of Havayah be blessed from now, from the concealment of the Kav haChesed alone, until the world of the Endless One Himself, when even then He will be blessed"	ונהו שאמרו יהי שם הוי"ה מברך מעתה מן-ההעלם דקו-החסד לבד ועד עולם האין-סוף עצמו שגם אז יתברך ודי למבין
And so too "Blessed is Havayah from the world to the world," and likewise "Bless Havayah," meaning from the concealment of the Kav haChesed, the One blessed in His very Essence	וכן ברוך הוי"ה מן-העולם ועד העולם וכהנה יתפרש ברכו את הוי"ה מן-ההעלם דקו-החסד המברך בעצמו מהעלם עצמות ממש
And as mentioned above regarding one who does not bow in Modim, that he does not arise in the resurrection	וכנזכר לעיל במי שאינו פורע במודים שאינו קם בתחיית המתים
So too is it regarding the bowings of the Shemoneh Esrei themselves	כך הוא בענין הכריעות דשמונה-עשרה ממש

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is what they said about Rabbi Akiva, that they would place him in this corner and find him in the other corner in Shemoneh Esrei because of his bowings	וזהו שאמרו ברבי עקיבא שהיו מניחין אותו בזוית זו ומוצאים אותו בזוית אחרת בשמונה-עשרה מפני הקריעות שלו
For they were in the aspect of submission beyond blessing	שהיו בבחינת הודאה שלמעלה מן-הברכה
But regarding the nullification of the intention in the blessings of the Name Havayah, it must specifically be done standing	אבל לענין בטול הפונה בברכות דשם הוי"ה צריך להיות בעמידה דוקא
As in "When they stand, their wings are relaxed"	וכמו בעצמם תרפינה כנפיהם
And as with Rav Chabiva, that a snake was wrapped around his heel during his prayer and he did not interrupt	וכמו רב-חביבא שהיה נחש פרוץ על עקבו בתפלתו ולא הפסיק
And he also did not move his foot, standing in great nullification before the King, until he did not feel the snake at all	וגם לא זז רגלו כעומד בטול גדול לפני המלך עד שלא הרגיש בנחש כלל
And the matter is that the primordial snake received its life-force from the feet of the feminine aspect	והענין הוא שהנחש הקדמוני קבל חיותו מרגלי הנקבא
As the saying "The serpent is tied to her feet"	כמאמר דחזקוניא קטיר לרגלונה
And Rav Chabiva, who was from the Tree of Life, pushed away and humbled the primordial serpent through the intensity of his nullification in Shemoneh Esrei	ורב-חביבא שהיה מעץ החיים דחה והשפיל לנחש הקדמוני בעצם הבטול בשמונה-עשרה
Standing on his feet until he did not feel the serpent, and he killed it, as stated in the Gemara	בעמידה ברגליו עד שלא הרגיש בנחש והמיתו כמו שנאמר בגמרא
And this is sufficient	ודי למבין
And this is what they hinted, that one who does not bow in Modim, after seven years his spine becomes a serpent	והנינו שרקזו שמי שאינו כורע במודים לאחר שבע שנים שדרתו נעשית נחש
For the seven years correspond to the seven emotional attributes of the klipah	ששבע שנים שבע מדות דקליפה
Because he did not make his spine a vessel in the bowing of his spine in the submission beyond knowledge	שמפני שלא נעשה כלי בפריעת שדרתו בבחינת הודאה שלמעלה מהדעת
And this is the Tree of Life, where there is no hold or root for the external forces	והוא עץ החיים שאין שם אחיזה ושרש לחיצונים
And this is the matter of resurrection, as it is written, "They shall die, but not through wisdom," meaning the wisdom of the Tree of Life	וזהו ענין תחיית המתים דכתיב ימותו ולא בחכמה דעת עץ החיים
Therefore specifically his spine becomes a serpent of klipah	על כן שדרתו דוקא נעשית נחש דקליפה
And this is sufficient	ודי למבין

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is “And now we thank You,” and he begins with the blessing “And David blessed, ‘Yours, Havayah, is the greatness,’ etc.”

וְזֶהוּ וְעַתָּה אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמִתְחִיל בְּבִרְכָּה וּבִבְרָךְ
‘דָּוִד לָךְ הוִי"ה הַגְּדֹלָה וְגו'

This is the nullification of the seven emotional sefirot of Atzilus, that they ascend to their source in the Essence of the Emanator, which is the Kav haChesed

שָׁנָהוּ בְטוֹל שְׁבַע מִדּוֹת דְּאֲצִילוֹת שְׁנִיעֵלוּ אֶל מְקוֹרָם
בְּעֲצָמוֹת הַמְּאֲצִיל וְהוּא קוֹ הַחֶסֶד

And through this, blessing is drawn with an additional spreading below

וְעַל־יְדֵי זֶה יוֹמָשׁוּ בְּרָכָה בְּתוֹסֶסֶת הַתַּפְשׁוּטוֹת לְמִטָּה

But now the submission is above praise and blessing, for it is in the Essence Itself

אֲכִל עֵתָה הַהוֹדָאָה לְמַעַלָּה מִהֲלֵל וּבִרְכָּה לְהִיְתָה
בְּעֲצָמוֹת מְמָשׁ

And in the future even this submission will come into a state of blessing

וְלַעֲתִיד לְבּוֹא גַם הַהוֹדָאָה הַזֹּאת תְּבּוֹא לְכָלֵּל בְּרָכָה

And this is sufficient

וְדִי לְמִבִּין

And what Rabbi Chanina said: “I hold goodness for the head, for on its own it bows,” for he was from those souls that were from the Tree of Life

וְמָה שֶׁאָמַר רַבִּי חֲנִינָא מִתְּזִיקָנָא טִיבוּתָא לְרִישָׁא
דְּמִנְפְּשִׁיָּה כָּרַע לְהִיְתוֹ מֵאוֹתָן נְשָׁמוֹת שְׁמַעַן הַחַיִּים

And he was not in the Tree of Knowledge like Rav Chabiva, therefore he bowed in Modim by himself

שָׁלֹא הָיָה בְּעֵץ הַדַּעַת כְּרַב־חַבִּיבָא עַל כֵּן כָּרַע
בְּמוֹדִים מְעַצְמוֹ

For his body was drawn automatically in essential nullification, like the soul above choice

כִּי גּוּפוֹ נִמְשָׁךְ מִמִּילָא בְּבְטוֹל עֲצָמֵי כְּמוֹ הַנְּשָׁמָה
לְמַעַלָּה מִן־הַבְּחִירָה

As it is written, “And Chanoch walked,” and like Moshe about whom it is said “good” with a large Tes

וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ וְכְמוֹ מֹשֶׁה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ טוֹב
בְּטִית רַבָּתָא

(נא)

And now it must be understood concerning what is written: “In the days of Chanukah, for the following year, they established them as eight days of festivity with praise and thanksgiving,” and this means the praise said all the days of Chanukah.

וּמַעַתָּה יֵשׁ לְהִבִּין מָה שֶׁנֶּאֱמַר בִּימֵי חֲנוּכָּה לְשָׁנָה
הָאַחֲרִית קִבְעוּם ח' יָמֵי טוֹב בְּהֲלֵל וְהוֹדָאָה וְהִיְתוּ
הַהֲלֵל שְׁאוּמְרִים כָּל יְמֵי חֲנוּכָּה.

And it must be understood: If the main mitzvah is the lighting of the Chanukah lights, what is the connection to Hallel? And also, why does it double “praise and thanksgiving”? Is not Hallel itself thanksgiving, as in “Give thanks to Havayah”?

וְיֵשׁ לְהִבִּין אִם הָעִיָּקָר הוּא מִצְוַת הַדְּלָקַת נֵרוֹת חֲנוּכָּה
מָה שֶׁיֵּךְ לָזֶה הַהֲלֵל וְגַם לָמָּה כָּפַל הֲלֵל וְהוֹדָאָה הַלּוֹא
הַהֲלֵל הוּא הַהוֹדָאָה בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר הוֹדוּ לָהּ

And further it must be understood: Why did it not mention the blessing, and also “Al HaNissim”? It mentioned only to thank and praise.

וְעוֹד יֵשׁ לְהִבִּין לָמָּה לֹא הִזְכִּיר גַּם בְּרָכָה וְגַם בְּ“עַל
הַנִּסִּים,” רַק לְהוֹדוֹת וּלְהֲלֵל

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But behold, we must preface the root of the matter of the Chanukah light, that the lighting of this lamp is higher than the light itself which shines, which is the light of the wisdom of Torah.

And the proof is from the fact that the mitzvah of Chanukah lights is Rabbinic, whose root is higher than the Written Torah, as is known regarding the seven Rabbinic mitzvos, about which it is said “extra understanding was given to the woman.”

And the matter is that the light of wisdom is already that which has come from concealment into revelation, as in “Let there be light,” which is like praise and exaltation, as in “By His light we walk.”

This is an aspect of emergence, like “He forms light and creates darkness,” but there is yet a root and source for the existence of light, from which the light is hewn, like the elemental fire called subtle air.

This is above even the blessing, for even though blessing is essential influence from concealment to revelation, the source of the very existence of light is far higher.

This may be understood from physical fire in a flint stone that produces fire: the stone itself has subtle heat, but not perceptible; only when struck with iron does the spiritual fire emerge.

Unlike a flame attached to a glowing coal, where the flame is already in existence, only not visible—this is the difference between essential concealment and concealment that already has existence.

Essential concealment has infinite power and is not revealed at all, like the elemental spiritual fire which does not manifest as heat; unlike glowing coals.

And the analogy explains the difference above between “Hallelu-Yah,” which is revelation of hidden light, and the “Great Hallel” said on Chanukah, which speaks of the source of light before any concealment or revelation.

For this source is above even blessing, which is the source of revealed light; it is called “darkness,” the concealment in Beriah that precedes light—“First darkness, then light.”

אָבֵל הָיָה יֵשׁ לְהַקְדִּים בְּשֵׁרֶשׁ עֲנִיָּן נֵר חֲנוּכָּה
שֶׁהַדִּלְקָת נֵר זֶה הִיא יוֹתֵר עֲלִיוֹן מִגּוּפוֹ שֶׁל אוֹר
הַמֵּאִיר שֶׁהוּא אוֹר דְּחֻקָּמָה דְּתוֹרָה

וְרֵאיוֹהָ מִמָּה שֶׁמִּצְוֹת נֵר חֲנוּכָּה מְדַרְבְּנֵן שְׂרָשָׁה לְמַעְלָה
מִתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב פִּידוּעַ בְּעֲנִיָּן ז' מִצְוֹת דְּרַבְּנָן שֶׁעֲלִיהֶן
נִבְאָמַר בֵּינָה יִתִּירָה נִתְּנָה בְּאַשָּׁה

וְהַעֲנִין הוּא כִּי בְּחִינַת אוֹר דְּחֻקָּמָה הוּא כְּבֵר מֶה שֶׁכָּא
מִן־הַהֶעָלָם לְגִילּוֹי כְּמוֹ “יְהִי אוֹר” וְיְהִי אוֹר וְכַעֲנִין
“הִלֵּל וְשִׁבַּח כְּמוֹ” בְּהִלּוֹ נֵרוֹ

וְזֶהוּ בְּבְחִינַת יִצְיָאָה כְּמוֹ יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֹשֶׁךְ אָבֵל
יֵשׁ שֶׁרֶשׁ וּמְקוֹר לְהִיּוֹת מִצִּיאוֹת הָאוֹר שֶׁמִּשָּׁם חוֹצְבִים
אוֹתוֹ כְּמוֹ אֵשׁ הַיְסוּדִי הַנִּקְרָא אוֹרֵר דֵּק

וְזֶהוּ לְמַעְלָה גַּם מִבְּחִינַת הַבְּרָכָה שֶׁאֵף שֶׁהַבְּרָכָה הִיא
הַשְׁפָּעָה עֲצֻמִּית וּמְקוֹרִית מִן־הַהֶעָלָם לְגִילּוֹי אָבֵל
שֶׁרֶשׁ מִצִּיאוֹת הָאוֹר גְּבוּהַ הַרְבֵּה יוֹתֵר

וַיִּבֶן מִהַשְׁמַיִם בְּצוּר הַחֲלָמִישׁ שֶׁמוֹצִיאִין מִמֶּנּוּ אֵשׁ
שֶׁהַצּוּר עֲצֻמוֹ יֵשׁ בּוֹ חֲמִימוֹת דְּקָה מִיְסוּד הָאֵשׁ אָבֵל
אֵין זֶה נִרְגָּשׁ כָּלֵל רַק כְּשֶׁמִּכִּין בְּבִרְזָל יוֹצִיא כֹּחַ הָאֵשׁ
הַרוּחָנִי שֶׁבְּהֶעָלָם גָּדוֹל

מִהַשְׁמַיִם בְּשִׁלְהֶבֶת שֶׁהִיא בִּגְחָלִת שֶׁהִשְׁלֶבֶת
יִשְׁנָה בְּמִצִּיאוֹת רַק שֶׁאֵינָה נִרְאִית וְזֶה הַהִפְרָשׁ בֵּין
הָעָלָם עֲצֻמִּי וְהָעָלָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִצִּיאוֹת

שֶׁהָעָלָם הַיּוֹלֵי יֵשׁ בּוֹ כֹּחַ לֵאמֹר שִׁיעוֹר וְאֵינוֹ נִגְלָה כָּלֵל
כְּמוֹ הָאֵשׁ הַרוּחָנִית דִּיְסוּד הָאֵשׁ שֶׁאֵינָה בְּגֵדֵר חוּם
כָּלֵל לֹא כְּגֻחָלִים לוֹחֲשׁוֹת

וְהַדְמִיוֹן מִבְּאֵר שֶׁלְמַעְלָה הַהִפְרָשׁ בֵּין הַלּוּיָהּ שֶׁהוּא
גִּילּוֹי אוֹר הַנֶּעָלָם לְהִלֵּל הַגָּדוֹל שֶׁאוֹמְרִים בְּחֲנוּכָּה
שֶׁהוּא מְדַבֵּר בְּמְקוֹר הַיְּתִית הָאוֹר קֹדֶם הָעָלָם וְגִלְיָ

שֶׁמְקוֹר זֶה לְמַעְלָה גַּם מִן־הַבְּרָכָה שֶׁהִיא מְקוֹר הָאוֹר
הַנִּגְלָה וְנִקְרָא חֹשֶׁךְ הוּא הַהֶעָלָם שֶׁבְּכִרְיָאָה שֶׁקּוֹדֶם
“לְאוֹר וְכְמוֹ” בְּרִישָׁא חֲשׂוֹכָא וְהַדָּר נִהוּרָא

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

And like the influence of intellect: the revealed intellect is only the edge; the main part remains above in concealment, called darkness.

But the essential and elemental concealment, the source of all light—called “air”—is the light in its source before any revelation, like a flint before struck.

This concealment is not yet a source of influence and is therefore called “Gevuros”—called in Zohar “BeTzedek,” Gevuros of Atik, clothed in Chochmah-Stima’ah.

Only through “striking” the flint—called “BeTzedek”—are sparks brought out, as in “The voice of Havayah hews flames of fire,” and it is called “the mighty hammer,” as is known, and this is sufficient

וְכֵמוּ בְּשִׁפְעַת הַשָּׂכֵל שֶׁהִנְגְּלָה הוּא רַק קִצְחוֹ וְהַעֲיָקָר
נִשְׁאָר לְמַעַלָּה וְנִקְרָא חֹשֶׁךְ.

אָבֵל הָעֵלֶם הָעֲצָמִי וְהַיּוּלִי הוּא מְקוֹר הָאוֹר הַנִּקְרָא
אֲוִיר שֶׁהוּא הָאוֹר בְּמִקְוֵרוֹ קֶדֶם גִּילּוֹי כְּמוֹ צוּר קֶדֶם
הַהִכָּאָה.

וּבְהִעָלֶם עֲצָמִי זֶה אֵין עֲדִיין מְקוֹר הַשִּׁפְעָה וְלָכֵן נִקְרָא
גְבוּרוֹת הַנִּקְרָאִים בְּזֵהָר “בְּצֶדֶק” וְהֵם גְבוּרוֹת דַּעַתִּיק
מְלוּבָּשִׁים בְּחִכְמָה סְתִימָאָה.

רַק עַל־יְדֵי בְּחִינַת הַכָּאָה בְּצוּר הַנִּקְרָא “בְּצֶדֶק”
יוֹצִיאֵם נִיצוּצוֹת כְּמוֹ “קוֹל ה’ חוֹצֵב לִהְיוֹת אֵשׁ”
וְנִקְרָא פְּטִישׁ הַחֲזָקִי כִּידוּעַ וְדִי לְמַבִּין

(נב)

And in this manner the matter of Hallel is understood: that it is above blessing, for it is the aspect of the essential concealment itself, called BeTzeK, from which the source of the becoming of light issues, and it is far higher than the source from which blessing is drawn.

Blessing is a concealment-to-revelation flow from the chassadim specifically, descending from high to low, opposite the nature of the gevurot of BeTzeK; therefore blessing naturally descends downward, but gevurot ascend upward in essential withdrawal.

This is the “rock of the gevurot of Atik,” and blessing is from the chassadim of Atik. But drawing from essential concealment is only through *koach*, as in “Let my strength increase,” and “The voice of Havayah with strength.”

Since this is total essential concealment, it is only like striking the flint; and this is through Hallel, which is the aspect of hodaah specifically the Great Hallel.

And the proof is that its main part is the phrase “Give thanks to Havayah,” unlike the Hallel of Pesukei DeZimra, which is only the revealed light of Havayah-Elokim coming from concealment to revelation, not from the source above all concealment.

And this is what is meant by “And they praise Your Name for Your splendor” *mehalelim* meaning *mefa’il* they draw and activate the source into revelation, the Hallel of emergence.

וְעַל־דִּרְדֹּרֵהָ יוֹכֵן עֲנִינוּ הַהֵלֵל שֶׁהוּא לְמַעַלָּה
מִן־הַבְּרָכָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעֵלֶם הָעֲצָמוֹת מִמֶּשׁ הַנִּקְרָא
בְּצֶ”ק שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקוֹר לְהִיוֹת הָאוֹר וְהוּא גְבוּהַ הַרְבֵּה
מִן־הַמְּקוֹר שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכַת הַבְּרָכָה.

שֶׁנִּקְרָא הָעֵלֶם לְגִילּוֹי שֶׁהוּא מִבְּחִינַת הַחֲסָדִים דְּוָקָא
הַיּוֹרְדִים מִן־הַגְּבוּהַ לְנִמּוּךְ הַפֶּה טֹבַע הַגְּבוּרוֹת דְּבִצֶ”ק
וְעַל־כֵּן הַבְּרָכָה טֹבַעָה לְרִדָּת מִטָּה וּמִה־שְׂאִי־כֹן
הַגְּבוּרוֹת טֹבַעֵן הַסְתַּלְקוּת לְמַעַלָּה בְּעֲצָמוֹת דְּוָקָא
וְהוּא בְּחִינַת צוּר דְּגְבוּרוֹת דַּעַתִּיק וְהַבְּרָכָה מִחֲסָד
דַּעַתִּיק וְדִי לְמַבִּין. אָבֵל הַמִּשְׁכָּה מִבְּחִינַת הָעֵלֶם
הָעֲצָמוֹת הִיא עַל־יְדֵי כֹחַ וְכֵמוּ שֶׁנֶּאֱמָר וְעַתָּה יִגְדֵּל נָא
כֹחַ וְכֵן קוֹל ה’ בִּפְנֵי

מֵאַחֵר שֶׁהוּא תְּכִלִּית הָעֵלֶם בְּעֲצָמוֹ אֵינוֹ אֵלָּא כְּהַכָּאָה
בְּצוּר וְזֶהוּ עַל־יְדֵי הַהֵלֵל שֶׁהוּא בְּבְחִינַת הוֹדָאָה דְּוָקָא
וְהוּא הַהֵלֵל הַגָּדוֹל

וְרִאִיָּה שֶׁהַעֲיָקָר בּוֹ בְּמֵה שֶׁנֶּאֱמָר הוֹדוּ לָהּ
מִה־שְׂאִי־כֹן הֵלֵל דְּפִסְקוּי־דְּזִמְרָא שְׂאִינוֹ אֵלָּא בְּגִילּוֹי
אוֹר דִּי־הוּא דַּעַתִּי מְדַרְגֵּה הָעֵלֶם וְגִילּוֹי בְּלִבָּד וְלֹא
מִהַמְּקוֹר לְמַעַלָּה מִמְּקוֹר הָעֵלֶם הַגִּילּוֹי

וְזֶהוּ “וּמִהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאָרְתָּהּ” מִהַלְלִים לְשׁוֹן
מַפְעִיל שֶׁמִּמְשִׁיחַ וּמַפְעִיל מִהַמְּקוֹר לְגִילּוֹי הַהֵלֵל
דִּי־צִיָּאָה וְכֵמוּ שֶׁנֶּאֱמָר בְּמִקּוֹם אַחֵר

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

With all this it is understood why they established “praise and thanksgiving” and did not mention blessing: for this Hallel is not the praise of Pesukei DeZimra, which is only revealed light, but Hallel of the Essence Itself, source of all revelation.

And this is the hodaah which is in the Essence of the Infinite One, and this Hallel brings to hodaah, as in “And now we thank You, and we praise Your splendid Name,” *mehalelim as mefa'il*.

“To thank and praise Your great Name,” for You have made Yourself a great Name this refers to Malchus of Ein-Sof before the tzimtzum, the “Great Name,” like the future era.

And the reason that specifically on Chanukah they established Hallel and hodaah is: because Knesses Yisrael is called “the lamps of Havayah,” as in “You are my lamp, Havayah,” and “Havayah will illuminate my darkness.”

And there are two kinds of light: “white light” the radiance of the sowed-light of Tzelem-Anashim in chochmah; this is Torah Shebiksav.

But in the days of the Chashmonaim they fell so low because the “wisdom of the klipah” overpowered them, to make them forget Your Torah, and their light was extinguished.

Therefore they needed illumination “as they were in darkness,” and the root of physical darkness is the primordial darkness before light.

They needed illumination from the essential hidden light itself, which must be drawn from the Essence, the source of all concealment and revelation—like the flint analogy.

And this is the mitzvah of the Chanukah lamp at the entrance of the house outside, to illuminate the dense darkness of klipah which comes from the highest level.

And this is why they established Hallel and hodaah specifically on Chanukah: because these relate directly to the lighting of the Chanukah lights, which themselves are above revealed light-from-concealment.

And this is sufficient for understanding.

ובכל־זה יובן מה שנאמר לשנה האחרת בהלל והודאה ולא הזכיר ברכה כי הלל זה אינו בבחינת הלול ושבח דפסוקי־דזמרא שאינו אלא גילוי אור מן־העלם בלבד אלא הלל זה הוא בעצמות ממש

שמשם מקור הגילוי אור מהעלמו והוא בבחינת הודאה שהיא במהות האין־סוף ממש רק שהלל זה מביא להודאה וכמו שנאמר ועתה מודים אנחנו לך ומהללים לשם תפארתך לשון מפעיל

ונהו “להודות ולהלל לשמך הגדול” מפני שעשית לך שם גדול דוקא שנהו במלכות דאין־סוף שלפני הצמצום דקו־החסד הנקרא שמך הגדול כידוע בפרוש “שמי רבא”, והוא כמו לעתיד לבוא ממש

אכל הטעם שבחנוכה דוקא קבעום בהלל והודאה כי פנסת ישראל נקראים נרות ה' וכתוב כי אתה נרי ה' נה' יגיה חשכי

וידוע שיש שני מיני אור אחד נהורא חורא אור המאיר מ־אור זרוע לצדיק באור החכמה וכמו שנאמר כי אתה אבינו והוא בחינת תורה שבכתב אכל בימי חשמונאי נפלו מטה כל־כף מפני שגברה עליהם בחינת חכמה דקליפה להשפיתם תורתך וככה אורם

והצרכו להאירם כמו שהם בחשכים ושרש החשך הגשמי הוא בחשך שקדם לאור

והצרך להאיר זה החשך מן־המאור עצמו הנקרא העלם העצמות שבהכרח צריך שימשך מעצמות ממש שמשם מקור כל העלם וגילוי כמו במשל הצור

ונהו מצות נר חנוכה על פתח הבית מבחוץ להאיר את החשך הגס דקליפה שנה בא מן־המדרגה העליונה ביותר

ונהו שקבעום בהלל והודאה דוקא שישך לענין הדלקת נרות חנוכה שהם גס־פן למעלה מבחינת גילוי אור מן־העלם

נדי למבין

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

(נג)

And with all the above, the matter of lighting the Chanukah lamps is understood more, regarding why they made the main miracle depend on *one flask of oil*. Seemingly, the main miracle was the military victory many into the hands of few, mighty into the hands of weak.

And if so, the miracle of the pure flask is automatically included, for “the greater contains the lesser,” and the victory was on the 24th of Kislev, the essential day of the miracle, yet Chanukah begins on the 25th because of the flask of pure oil.

How then did they make the secondary miracle into the primary? But the matter is as explained above: the main miracle was the *restoration* of Torah and mitzvos to them, for the Greeks sought to cause them to forget their Torah, not to destroy them physically.

And this is why they defiled all the oils in the Heichal: the oil is the source-light of chochmah of Torah. The fact that their lives were saved and the few defeated the many is included within the main miracle of the *pure oil*.

As it says: “The wicked into the hands of those who engage in Your Torah,” specifically for they did not seek to destroy their bodies but to nullify their Torah; therefore the essential miracle was not the war, but the discovery of the *pure oil*, the source-light of Torah and mitzvos.

Further explanation is understood from the above regarding Hallel, blessing, and hodaah concealment and revelation, darkness and light and that the Chanukah lamps illuminate from the essential Source Itself, from which all concealment shines, called BeTzeK.

And to preface this one point: “For a lamp is a mitzvah and Torah is light,” which seems to imply that from the *lamp of the mitzvah* comes the light of Torah which is puzzling, since Torah-light is the source of the mitzvah-lamp.

But this verse hints to the *Chanukah lamp*, for although it is Rabbinic, it is the source of Torah-light for the reason explained above because the Chanukah lamp is the source-root of the very existence of light from concealment, like the flint-stone analogy.

ובכל הנזכר לעיל יובן יותר ענין הדלקת נרות
דחנוכה במה שעשו עיקר הנס בפה אחד של שמן
כו'. לכאורה עיקר הנס היה בנצחון המלחמה רבים
'ביד מעטים גבורים ביד חלשים כו'.

ואם כן ממילא נכלל גם פה אחד שמן טהור כי יש
בכלל רבים כו'. וגם נצחון המלחמה היה בכ"ד כסלו
שבו פיום היה עיקר הנס ויו"ט דחנוכה מתחיל בכ"ה
מפני גם פה אחד שמן טהור.

אף עשו את-הטפל עיקר כו'. אבל הענין הוא כנ"ל
דעיקר הנס היה בהחזרת התורה והמצוות להם כי
רצו העכו"ם להשכיחם תורתם דוקא ולא לאבדם
כו'.

והנינו שטמאו כל השמנים שבהיכל שהשמן הוא
בחינת מקור אור דחכמה דתורה. אבל מה שנצולו
נפשותיהם ונצחו מעטים את-הרבים זה הנס נכלל
בעיקר הנס דשמן טהור.

וכמו שנאמר וזדים ביד עוסקי תורתך דוקא כי הרי
לא רצו לאבד גופם אלא לבטל תורתם. ועל-כן לא
עשו עיקר הנס מנצחון המלחמה אלא ממציאת השמן
הטהור דוקא שהוא מקור אור דתורה ומצוות.

ויובן תוספת ביאור בזה על-פי כל הנ"ל בבחינת הלל
וברכה והודאה שהם בחינת העלם וגילוי חשך ואור
והדלקת נרות חנוכה היא ממקור העצמות ממש
שמשם איך כל העלם ונקרא בצ"ק.

ויש להקדים ענין אחד והוא מה שנאמר כי גר מצוה
ותורה אור שממשמע מנר דמצוה דוקא יבוא אור
דתורה וזה פלא.

אבל פסוק זה מרמז על גר מצוה דחנוכה דאפלו
שהוא מדרבנן הוא מקור לאור דתורה מטעם הנ"ל
והוא משום שגם חנוכה הוא בחינת מקור הניח
'מציאות האור מן-העלם כמשל הצור החלמיש כו'.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

(נד)

And this will be understood with additional explanation from an analogy of the difference that we find between the Babylonian Talmud and the Jerusalem Talmud. For behold, our Sages of blessed memory said on the verse “In darkness He has placed me” that this is the Babylonian Talmud. 22

And this is a wonder: is it not said “and Torah is light”? How then can it be called “darkness”? And also, why specifically the Babylonian Talmud and not the Jerusalem Talmud? 23

But the matter is, as is known, 24 25 that in Eretz Yisrael they would learn ruled halachos without such deep and lengthy pilpul, only as much as was necessary to explain the reasons of the halachos properly. They were received man from man.

Also Rabbi Yochanan and Reish Lakish, who engaged in pilpul, 26 who composed the Jerusalem Talmud, “Talmud d’Yeru” 27 this was only between themselves. Reish Lakish would ask him questions and Rabbi Yochanan would answer, and after him his student Rabba bar Papa, and so forth.

But most of the students would learn ruled halachos briefly, only the reasons of the halachos as they were in kabbolah. 20 This is called girsa. 29

But the people of Bavel, 30 all the students, their main occupation was specifically in pilpul, with many questions and answers on every halachah and judgment, with great depth, until they brought every single law out to its truth.

And from this pilpul were innovated many novel laws entirely, as is known regarding the pilpul of the *havaio*s of Abaye and Rava 32 in Bavli. Thus it was in the learning of most students.

Therefore it says: “In darkness He has placed me this is Talmud Bavli,” which is called “darkness,” like one who walks in darkness and does not see light. So too, they cannot stand upon the true reason of the halachah.

For behold, the essence of pilpul is that any word of halachah and judgment will not, at first glance, present its reason in truth so that one can settle the matter with agreement. On the contrary, immediately the reason will be difficult in his eyes.

וַיִּבְנוּ זֶה בְּתוֹסֶסֶפֶת בִּיאֹר מִדְּמִיּוֹן הַהֶפְרֵשׁ שְׁמָצִינוּ בֵּין תַּלְמוּד בְּבִלְי לְתַלְמוּד יְרוּשָׁלַּיִם. דְּהִנֵּה אֲרֻזוֹ"ל עַל פִּי "בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי" זֶה תַּלְמוּד בְּבִלְי²²

וְזֶה פֶּלֶא, הֲלֹא נֶאֱמַר "וְתוֹרָה אֹר" הִיאָה יִקְרָא "מַחְשָׁפִים" כּו'. וְגַם לָמָּה דִּנְקָא תַּלְמוּד בְּבִלְי וְלֹא 'בְּתַלְמוּד²³ יְרוּשָׁלַּיִם כּו'

אֲבָל הָעֵנִין הוּא²⁴ כִּידוּעַ²⁵ שְׁבָאָרֵץ יִשְׂרָאֵל הִיו לּוֹמְדִים הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת בְּלִי פִּלְפּוּל עֲמוּק וְאֲרוּךְ כָּל כֶּף, רַק מֵאֲשֶׁר נִצְרָה לְבָאָר טַעְמֵי הַהִלְכוֹת עַל בּוֹרְיִין, הִיו מְקַבְּלִים בְּזֶה אִישׁ מִפִּי אִישׁ

גַּם ר"י וְר"ל שְׁעָסְקוּ בְּפִלְפּוּל²⁶ שֶׁחִבְרוּ תַּלְמוּד דִּירו"י²⁷ אֲבָל זֶה הִנֵּה רַק בֵּינָם לְבִין עֲצָמָם; דְּר"ל הִנֵּה מְקַשֶּׁה לוֹ קִשּׁוֹת, וְר"י מְתַרְץ, וְאַחֲרָיו תַּלְמִידוֹ רַא"ב"פ וְכִיוּצָא בְּזֶה

אֲבָל רַב הַתַּלְמִידִים הִיו לּוֹמְדִים הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת בְּקִצְרָה, רַק טַעְמֵיהֶן שֶׁל הִלְכוֹת כְּפִי שְׁהִנֵּה בַּקְבֻלָּה²⁰, שֶׁהוּא הַנִּקְרָא גִירְסָא²⁹

אֲבָל בְּנֵי בְבִלְי³⁰ כָּל הַתַּלְמִידִים עִיקַר עֲסָקֵיהֶם הִנֵּה דִּנְקָא בְּפִלְפּוּל, בְּרַב קִשּׁוֹת וְתִירוּצִים עַל כָּל הִלְכָּה וְדִין בְּעוֹמֶק רַב, עַד שֶׁהוֹצִיאוּ לְאוּר כָּל דִּין וְדִין לְאַמִּיתוּתוֹ

וְנִתְחַדְּשׁוּ מִפִּלְפּוּל זֶה רַבּוּי דִּינִין מְחַדְּשִׁים לְגַמְרִי, כִּידוּעַ בְּעֵנִין פִּלְפּוּל דְּהִיּוֹת דְּאַבְנֵי וְרַבָּא³² בְּתַלְמוּד בְּבִלְי. כֶּף הִנֵּה בְּתַלְמוּד שֶׁל רַב הַתַּלְמִידִים

וְלָכֵן אָמַר "בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי זֶה תַּלְמוּד בְּבִלְי", שֶׁנִּקְרָא מַחְשָׁפִים כְּמוֹ הַהוֹלֵךְ בַּחֹשֶׁךְ שֶׁלֹּא יֵרָאֶה אוֹר, כֶּף לֹא יוֹכְלוּ לַעֲמוּד עַל אֲמִיתוּת הַטַּעַם שֶׁל הַהִלְכָּה

כִּי הִנֵּה עִיקַר הַפִּלְפּוּל הוּא שֶׁכָּל דְּבַר הִלְכָּה וְדִין לֹא יַעֲלֶה בְּהַשְׁקָפָה רְאוּשׁוֹנָה שְׁמַשְׁיג הַטַּעַם שָׂבָה לְאַמִּיתוּתוֹ לְהַנִּיחַ הַדְּבָר בְּהֶסְכְּמָה; אֲדַרְבֵּה יִקְשֶׁה בְּעֵינָיו מִיָּד עַל הַטַּעַם

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And it will be very hard for him to understand and grasp the depth of what is grasped in it, that is, when he seeks to stand upon the reason of the matter in depth, he will not be able to reach the intended truth ever. 34

ויהיה קשה לו מאד להבין להשיג עמק המושג בה. דהיינו כשירצה לעמוד על טעמו של דבר בעמיקות. לא יוכל להגיע אל אמת³⁴ המכוון לעולם³⁴.

And even if he toils and finds a better reason than the first, it will be refuted with many questions, and the matter will become more wondrous and hidden from the eye of intellect and reason.

ואף אם יתגעש ומצא טוב טעם יותר מן הראשון יסתור בקשיות רבות. ויהיה הדבר מפלא ונעלם יותר מעין השכל והטעם.

And the more he deepens his understanding, the more he comes to a state of wondrousness and concealment of the content of the depth of the matter in its truth. This is called "concealment after concealment."

וכל-שיעמיק דעתו יותר יבוא לכלל הפלאה והעלם תכן עמק הדבר לאמתתו. וזהו הנקרא העלם אחר העלם.

And in this there are many levels between the different *pilpulim*: there are those where the questions are many, to nullify what was grasped the second time after the nullification of the first grasping; and likewise, after the nullification of the second grasping, he will come to a third grasping, better and this too will be refuted.

ובזה יש רבוי מדרגות בין הפלפולים. יש שהקשיות רבות לסתור מה שבא בהשגה שנית אחר בטול השגה ראשונה; וכן אחר בטול השגה שנייה יבוא להשגה שלישית טובה יותר; יסתור גם זה בקשיות.

And this is "concealment after concealment," until the pilpul is long, like twenty-four questions and twenty-four answers, 35 which is toil and exertion of the intellect in ascent after ascent.

וזהו העלם אחר העלם, עד שיאריך הפלפול כמו כ"ד קשיא וכ"ד פרוקי³⁵ בו, שהוא טרח ויגיעת השכל בעילוי אחר עילוי.

And the more the intellect deepens in ascent, the more the matter comes into concealment and absence of the light of the true halachah in its full clarity.

וכל-מה³⁶ שיעמיק השכל בעילוי יותר יסתור הדבר בא בהעלם והעדר אור אמתת ההלכה על בוריה.

But after he will resolve all the many questions and contradictions and will come to the ultimate depth of the true reason of the halachah this is called "great pilpul."

אבל לאחר שיתרץ כל רבוי הקשיות והסתירות, ויבוא³⁷ לתכלית עמק אמתת טעם ההלכה זהו הנקרא פלפול גדול.

And if he will reach the truth of the matter without such great toil in questions and answers, this is called "small pilpul," etc.

ואם יבוא לאמתת הדבר בלא טרח רב בקשיות. ויתרוצים כל-כך יקרא פלפול קטן כו.

In any case we see that the essence of pilpul is only to make wondrous the depth of the concept through questions, so that they cannot grasp it; each comprehension is nullified because of the question, until the matter remains in concealment and great hiddenness from the eye of the intellect entirely.

ועל-כל-פנים אנו רואים שעיקר הפלפול הוא רק הפלאת עמק המושג על-ידי הקשיות, שלא יוכלו להשיגו; וכל השגה מתבטלת מפני הקשיא, עד שנשארה הדבר בהעלם והסתור מאד מעין השכל לגמרי.

But if the matter were to remain in concealment and total lack of knowledge, what benefit would there be in the pilpul, whose whole purpose is to know the ultimate truth?

אף אם היה הדבר נשאר בהעלם והעדר הידיעה לגמרי אם-כן מהו תועלת הפלפול, שהוא רק לדעת "תכלית האמת כו

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

Rather, the matter is that after the absence of knowledge and understanding that comes through the many questions and concealments concealment after concealment there will finally come a true grasp of the matter as it is, without any question or contradiction.

And like one who strains (a liquid) through a strainer, or like a refiner of silver, etc., that through the clarification of every dross, even the most subtle, the silver remains perfectly pure, or the wine completely clear; and likewise one who sifts flour in thirteen sifters, and the like. And this is sufficient.

אבל הענין הוא שאחר העדר הידיעה והשגה שעל-ידי רב הקשיות וההעלמות בהעלם אחר העלם בפנזר לעיל הרי יבוא לכלל השגה אמיתית³⁸ הדבר כמו שהוא בלי שום קשיא וסתירה עוד.

וכמו³⁹ המסנן על-ידי המשמרת, או כמו מצרף לקסף פו', שעל-ידי בירור כל סיג גם היותר דק נשאר הקסף נקי בתכלית, או היין צלול בתכלית פו'. וכן המרקד קמח ב"ג נפה" וכה"ג וד"ל.

(נה)

And this is the meaning of what they said, "In darkness He has placed me," etc. For behold, as explained regarding the essence of *pilpul*, that it is the act of making wondrous and concealing the truth through the question, which hides and nullifies the light of the first comprehension, and likewise the second and the third, etc., as mentioned above

if so, that which he comprehended at first glance, which was called "light," is immediately darkened, for that light becomes lost and nullified entirely. Therefore it is called "darkness," for just as a person walking in the dark cannot see light, so too the withholding of the grasp of truth is called "darkness" and "concealment."

וזהו שאמרו "במחשכים הושיבני" פו'. דהנה כפי המבאר בעקר ענין הפלפול, שהוא הפלאת והסתרת האמת על-ידי הקשיא, שמסתירה ומבטלת אור השגה הראשונה, וכן השגה השנייה והשלישית פו', בפנזר לעיל.

אם-כן, מה שהשפיל והבין בהשקפה ראשונה, שנקרא אור מיד נחשף האור הזה, כי אבד ונתבטל לגמרי. ועל-כן יקרא בשם "חשך". כמו שאדם הולך בחשך ולא יראה אור כך מניעת השגת האמת נקראת "חשך" ו"העלם".

And the more questions he poses, the more the light of truth becomes darkened and the depth of the matter becomes concealed, as mentioned. Therefore they said: "In darkness He has placed me this is the Babylonian Talmud," specifically, because the essence of *pilpul* is what darkens the light through darkness and concealment after concealment this is the meaning of "in darkness," in a causative sense.

However, if the matter were to remain in concealment and darkness, there would be no benefit at all from the *pilpul*. On the contrary because of the *pilpul* that produces darkness and concealment, there afterwards comes a very great light, far greater than the first light that he had in the initial understandings, which were concealed and hidden by the questions.

וכל-שיקשה קשיות יותר יותר יחשף אור האמת, ויתעלם עמק הדבר בפנזר לעיל. ולזה אמרו "במחשכים הושיבני" זה תלמוד בבלי דוקא, כי עקר הפלפול הוא המחשף האור בחשך והעלם אחר העלם. והנינו "מחשכים" לשון מפעיל.

ואף עם-זאת, אלו היה הדבר נשאר בהעלם וחשך אין זה תועלת כלל מכל הפלפול. רק אדרבה ממחמת הפלפול שיעשה חשך והעלם יבוא אחר-כך אור גדול הרבה יותר מהאור הראשון שהיה לו בהשגות הראשונות שנסתרו ונעלמו על-ידי הקשיות.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Meaning: after all the questions and concealments are resolved (like the analogy of the refiner, where the flame causes confusion and mixture, rising and falling, through which the dross is separated so also through *pilpul*), there shines for him the light of truth in the full truth of the matter, after it had been dark for him previously.

And if not for the great darkness which preceded through the *pilpul* of questions and answers, he would never have come to such a light of truth. Thus this final light that comes after the prior darkness descends from a very high place, incomparable to the light of the first understandings, to the point that they are all as nothing relative to the truth.

For the light of the first comprehension was extremely limited, and when it was concealed by a question and the matter remained in wondrous concealment when he cannot grasp it, as in the matter of “What did I scrutinize...,” etc.

(נה)

And this is the meaning of what they said, “In darkness He has placed me,” etc. For behold, as explained regarding the essence of *pilpul*, that it is the act of making wondrous and concealing the truth through the question, which hides and nullifies the light of the first comprehension, and likewise the second and the third, etc., as mentioned above

if so, that which he comprehended at first glance, which was called “light,” is immediately darkened, for that light becomes lost and nullified entirely. Therefore it is called “darkness,” for just as a person walking in the dark cannot see light, so too the withholding of the grasp of truth is called “darkness” and “concealment.”

And the more questions he poses, the more the light of truth becomes darkened and the depth of the matter becomes concealed, as mentioned. Therefore they said: “In darkness He has placed me this is the Babylonian Talmud,” specifically, because the essence of *pilpul* is what darkens the light through darkness and concealment after concealment this is the meaning of “in darkness,” in a causative sense.

דהיננו: לאחר שיתרוצו כל הקשיות והעלמות כמשל המצרף, שהאש עושה בלבול ותערובת, עולה ויורדת, ומזה מתברר הסיג כך על-ידי הפלפול אז איר לו אור האמת באמת הענין לתכליתו, אחרי שחשף לו מקדם

ואלו לא הנה החשף הקודם לו הרבה בפלפול הקשיות והתירוצים לא הנה בא לאור אמת כזה. ונמצא שהאור האחרון, שאחר החשף הקודם ממקום גבוה מאד ירד, שאין לאורות השגות הראשונות ערך לו כלל, עד שכלם כשקר לגבי האמת

כי הנה אור השגה הראשונה הנה מצמצם מאד, ומה שנסתרה על-ידי קשיא ונשאר הדבר בהפלגה. והעלם שאינו יכול להשיג בענין “מה פשפשתי” כו

ונהו שאמרו “במחשכים הושיבני” כו'. דהנה כפי המבאר בעקר ענין הפלפול, שהוא הפלגת והסתרת האמת על-ידי הקשיא, שמסתירה ומבטלת אור השגה הראשונה, וכן השגה השנייה והשלישית כו', כנזכר לעיל

אם-כן, מה שהשפיל והבין בהשקפה ראשונה, שנקרא אור מיד נחשף האור הנה, כי אבד ונתבטל לגמרי. ועל-כן יקרא בשם “חשף”. כמו שאדם הולך בחשך ולא יראה אור כך מניעת השגת האמת נקראת “חשף” ו”העלם”

וכל-שיקשה קשיות יותר יותר יחשף אור האמת, ויתעלם עמק הדבר כנזכר לעיל. ולזה אמרו “במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי” דוקא, כי עקר הפלפול הוא המחשף האור בחשך והעלם אחר העלם. והיננו “מחשכים” לשון מפעיל

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

However, if the matter were to remain in concealment and darkness, there would be no benefit at all from the *pilpul*. On the contrary because of the *pilpul* that produces darkness and concealment, there afterwards comes a very great light, far greater than the first light that he had in the initial understandings, which were concealed and hidden by the questions.

Meaning: after all the questions and concealments are resolved (like the analogy of the refiner, where the flame causes confusion and mixture, rising and falling, through which the dross is separated so also through *pilpul*), there shines for him the light of truth in the full truth of the matter, after it had been dark for him previously.

And if not for the great darkness which preceded through the *pilpul* of questions and answers, he would never have come to such a light of truth. Thus this final light that comes after the prior darkness descends from a very high place, incomparable to the light of the first understandings, to the point that they are all as nothing relative to the truth.

For the light of the first comprehension was extremely limited, and when it was concealed by a question and the matter remained in wondrous concealment when he cannot grasp it, as in the matter of “What did I scrutinize...,” etc.

This is the elevation of the light of the intellect, when it rises from constriction to come to a greater light of comprehension.

However, as long as the matter is still in wonder and concealment, it is called darkness and not light, since he does not grasp anything.

Yet this very fact, that he comes to a state of lack of comprehension, that he still does not yet stand upon the truth because of the question, this is an ascent in level, much greater than when it seemed to him that he was understanding the matter.

This is like a small child in understanding, who because of the shortness of his mind imagines that he understands well.

ואף עמ' זאת, אלו היה הדבר נשאר בהעלם וחשך אין זה תועלת כלל מכל הפלפול. רק אדרבה ממחמת הפלפול שיעשה חשך והעלם יבוא אחר כך אור גדול הרבה יותר מהאור הראשון שהיה לו בהשגות הראשונות שנסתרו ונעלמו על ידי הששיות.

דהינו: לאחר שיתרצו כל הששיות והעלמות כמשל המצרף, שהאש עושה בלבול ותערובת, עולה ויורדת, ומזה מתברר הסיג כך על ידי הפלפול אז יאיר לו אור האמת באמת הענין לתכליתו, אחרי שחשך לו מקדם.

ואלו לא היה החשך הקודם לו הרבה בפלפול הששיות והתירוצים לא היה בא לאור אמת כזה. ונמצא שהאור האחרון, שאחר החשך הקודם ממקום גבוה מאד גרד, שאין לאורות השגות הראשונות ערך לו כלל, עד שכלם כשקר לגבי האמת.

כי הנה אור השגה הראשונה היה מצמצם מאד, ומה שנסתרה על ידי קשיא ונשאר הדבר בהפלאה 'והעלם שאינו יכול להשיג פענן' "מה פשפשתי" כו

הרי זה עלית אור השכל שעלה מן הצמצום לבוא לידי אור השגה גדולה יותר.

אבל מה שעדין הדבר בהפלאה והעלם נקרא חשך ולא אור, מאחר שאינו משיג מאומה

ואף זה שבה לכלל העדר השגה, שאינו עומד עדין על האמת מפני הששיות, הרי זה עליה במדרגה הרבה ממה שנדמה לו שמשגיג הדבר

על דרך משל תינוק הקטן בדעת, שלפי קצר דעתו נדמה לו שמשגיג בטוב

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Whereas the older one, who does not understand, this is because he knows the nullification of the child's comprehension, and what he can know that he does not know. This itself is an ascent.

והגדול ממנו שאינו משיג, היינו מפני שיודע בטול השגת התינוק, ומה שיכול לדעת שאינו יודע, זאת עליה.

But according to this, the more he delves, the more he is unable to come to knowledge of the truth, and it is called darkness to a greater degree.

אבל לפי זה, כל שיעמיק יותר ויותר לא יוכל לבוא לידיעת האמת, ונקרא חשך ביותר.

If so, how can this be called a greater ascent, is this not a descent in the ultimate sense.

אם כן, איך נקרא עלוי היותר גדול, הלא זהו ירידה בתכלית.

The matter is that when afterwards he returns to come to the true essence of the matter, this is what is called a descent from above to below.

אבל הענין הוא, דכאשר אחר כך חוזר לבוא על אמתת הדבר, זהו הנקרא ירידה מלמעלה למטה.

It comes from the highest place, in that he brings from the very ultimate of concealment into revelation.

ממקום הנעלה ביותר, במה שביא מתכלית ההעלם לגילוי.

In this, the superiority of the quality of darkness over light is recognized.

ובזאת נפר יתרון מעלת החשך על האור.

For when he then returns and descends from above to below, after the ascents in the absence of comprehension, to shine from concealment into revelation, this light that now shines is far higher than the first light of intellect.

דכאשר חוזר ויורד מלמעלה למטה, אחר העליות בהעדר השגות, להאיר מן ההעלם לגילוי, הארת אור זה גבוה הרבה מהאור והשכל הראשון.

And it is higher than the second as well, and so on.

וגם מהשכל השני וכן הענין להלעיל.

This is the meaning of "as the superiority of light that comes from the darkness" specifically.

וזהו שנאמר "כיתרון האור מן החשך" דוקא.

The meaning is: the superiority of the light that comes from above to below out of the darkness that preceded it in the absence of light.

הפירוש, יתרון האור הבא מלמעלה למטה מן החשך שקדם לו בהעדר האור.

This has a great superiority over the very body of the light of chochmah that is grasped.

יש בו יתרון רב מגופו של אור החכמה המושג.

From this it is understood that the Babylonian Talmud is much higher than the Jerusalem Talmud.

ונמצא מובן מזה, דתלמוד בבלי גבוה הרבה מתלמוד ירושלמי.

This is because through *pilpul* they are confused in many concealments and many questions, which are called darknesses.

וזהו מפני שעל ידי הפלפול נבוכים הם בהעלמות ובקשיות רבות, הנקראות מחשכים.

From this specifically there comes to them the superiority of the light, which is the restoration of the true light from above to below, from the highest and most exalted place.

מזה דוקא יבוא להם יתרון האור, הוא התגברות אמיתת האור מלמעלה למטה ממקום הגבוה והנעלה ביותר.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

This is because it comes from the very ultimate of concealment into revelation, so that because of this the light of truth shines in its truth much more than in the Jerusalem Talmud.

Even though in the Jerusalem Talmud the light shines for them immediately, this is like a first and second glance, and so on.

Whereas through the many questions that nullify everything, there will be a superiority of the light from the darkness, to the light of its truth without any dross or admixture, like the analogy of the refiner and the filter mentioned above.

And regarding what is said "In darkness He has placed me," the intent is not that he remains in darkness, rather the intent is to the light that will come in the manner of a descent from above to below after the darkness, for it is from the highest place.

And this is sufficient.

והיינו מפני שפא מתכלית ההעלם לגילוי, שמחמת זה יאיר אור אמת לאמתו הרבה יותר מתלמוד ירושלמי.

אף שבתלמוד ירושלמי מאיר להם האור מיד, כי זהו כמו השקפה ראשונה ושניה וכן הענין להלעיל.

מה שאין פן על ידי רב הקשיות לסתור הכל, יהיה יתרון האור מן החשך לאור אמתו, בלי שום סיג ותערובת, כמשל המצרף והמסננה הנזכר לעיל.

ומה שאמרו "במחשכים הושיבני," אין הכוונה שנשארו בחשך, אלא הכוונה על האור שיבוא בדרך ירידה מלמעלה למטה אחר החשך, שהוא מקום היותר גבוה.

ידי למבין.

(נו)

And with this, it is understood what they debated in the two levels of sharp and one-who-poses-questions, and slow and one-who-concludes, which of them is superior, and it was agreed that slow and one-who-concludes is superior.

For the level of descent and drawing down from concealment to revelation is called slow and one-who-concludes, for he concludes and draws down the light of the Infinite that comes from concealment into revelation, which is the descent of the light of truth that comes after questions and contradictions.

But sharp and one-who-poses-questions is one whose intellect is sharp in the aspect of severities of returning light, to hide and conceal the light of truth with concealment after concealment, until he cannot return and draw down the light of truth.

This is like one who ascends in ascent after ascent and does not descend. This is the sharp one who can only bring from revelation into concealment, and brings every revelation of light into concealment, which is no advantage at all for the recipients.

But slow and one-who-concludes, who brings the concealment into revelation, is superior for the recipients.

ובזה יבן מה שנתלקו בשתי מדרגות דחריף ומקשה ומתון ומסיק, הי מנייהו עדיף, והסכם דמתון ומסיק עדיף.

דבחינת הירידה וההמשכה מן ההעלם לגלי נקראת מתון ומסיק, שמסיק ומוריד בבחינת אור-אין-סוף מן ההעלם לגלי, שהוא ירידת אור האמת הבא אחר הקשיות והסתירות כו.

מה שאין פן חריף ומקשה, שפח שכלו חריף בבחינת הגבורות דאור-חוזר, להסתיר ולהעלים אור האמת בהעלם אחר העלם, עד שלא יוכל לחזר ולהוריד אור האמת.

והרי זה כעולה בעליה אחר עליה ואינו יורד עוד. כד חריף ומקשה אינו אלא שיכול להוציא מן הגלוי אל ההעלם, ומביא כל גלוי אור לידי העלם, שאין זה מעלה כלל לגבי המקבלים.

אבל מתון ומסיק, שמביא ההעלם לידי גלי, עדיף לגבי המקבלים.

Mitteler Rebbe

שערי החוכה

In truth, one cannot say that sharp and one-who-poses-questions only asks questions and does not come to a halachic ruling, as we find regarding Rabbah who was sharp and asked questions.

And one also cannot say that slow and one-who-concludes is not sharp at all, and only slow regarding the final ruling.

For if so, what superiority is there in drawing down from concealment into revelation, if he does not rise through the levels of concealments of the questions, from which the superiority of the light comes.

Rather, the meaning is that sharp and one-who-poses-questions, because of his great sharpness in his questions, although this is a great ascent, nevertheless after descending from such extreme concealment he cannot aim to the truth of the halachah as it truly is.

Like the student of Beit Shammai who had three hundred answers regarding the co-wife, or the student of Rabbi Meir who knew how to declare the sheretz pure with one hundred and fifty reasons, which is not according to the true law of the Torah.

However, slow and one-who-concludes is also sharp and one-who-poses-questions, but his descent from above to below after the pilpul is to establish the teaching according to the halachah.

Meaning he is slow in ascending with questions and concludes in his descent, so that the superiority of light that comes after darkness should align with the truth of Torah.

Therefore slow and one-who-concludes is superior.

Nevertheless, when sharp and one-who-poses-questions aims to the truth of Torah, his level is much higher than slow and one-who-concludes, for his light comes from the loftiest place.

And this is hinted in the three levels: nefesh, ruach, and neshamah, the middle line that includes both the lights of the straight line and the returning light.

The right column is the straight light that descends, like slow and one-who-concludes; the strong hammer is the returning-light on the left, like sharp and one-who-poses-questions.

ובאמת אי אפשר לומר שחריף ומקשה אינו אלא שמקשה קשיות ואינו בא לפסק הלכה, כמו רבה חריף ומקשה.

וגם אי אפשר לומר במתון ומסיק שאינו חריף ומקשה כלל, רק מתון לכונן לאמת הלכה.

שואם כן, מה מעלה יש במה שמסיק ומוריד מן ההעלם, מאחר שאינו עולה במעלות העלמות הקשיות, שמנה יבוא יתרון האור.

אלא הפונה שחריף ומקשה, שמפני רב חריפותו בקשיות, אף שנהו עלוי גדול, מכל מקום אחר ירידתו מתכלית ההעלם בזה לא יוכל לכונן לאמת הדין וההלכה כפי אמתתה.

כמו תלמיד אחד מבית שמאי שהיו לו שלש מאות תשובות בצרת הבת, או כתלמיד רבי מאיר שהיה יודע לטהר את השרץ במאה וחמשים טעמים, שנה לא כדין האמת של תורה.

ואף מתון ומסיק הוא גם כן חריף ומקשה, אבל ירידתו מלמעלה למטה אחר הפלפול היא לאסוקי שמעטא אליבא דהלכתא דוקא.

דהיינו שהוא מתון בעליתו בקשיות, ומסיק בירידתו, שיהיה יתרון האור הבא אחר החשך מכונן לאמתו של תורה.

ולכן מתון ומסיק עדיף.

ועם כל זה, באשר חריף ומקשה יכון לאמתו של תורה, מעלתו גבוהה הרבה ממתון ומסיק, מפני שאורו בא ממקום הנעלה ביותר.

ועל זה רמז בשלש מעלות נפש רוח נשמה, קו האמצעי שכלול משניהם דאוריגור ואוריחור.

עמוד הימני בקו הימין שיורד באוריגור כמתון ומסיק, פטיש הקצק בבחינת אוריחור דקו השמאל הוא בחריף ומקשה.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Like the analogy of one who strikes the rock with the strong hammer, who brings out sparks, and so too in this matter, as will be explained further.

וכמשל המכה בצור בפטיש החזק שמוציא נצוצות (וכן הענין להלעיל וכמו שיתבאר להלן).

(ג)

And behold, it is known that there is a disagreement whether darkness is merely the absence of light and is not an independent created entity at all, and if so, light must precede darkness, for without light's withdrawal there can be no existence of darkness at all, even in a place where light has never reached, which would also be called the absence of light.

והנה ידוע שיש מחלוקת אם החשך הוא רק העדר האור בלבד ואינו מהות בריאה בפני עצמו כלל ואם כן צריך שיקדם אור לחשך שאלולי כן אי אפשר למציאת חשך כלל אפילו במקום שלא הגיע שם אור מעולם שנהו גם כן נקרא העדר האור.

But where there is actual light, there can be no darkness at all. According to this view, light is higher than darkness, since darkness is only the absence and withdrawal of light.

אבל במקום אור אין מציאת חשך כלל ולפי זה האור גבוה מן החשך אחר שיעקר מציאותו בהעדר והסתלקות האור.

But the second opinion, which is the truth, is that darkness is a creation unto itself, and its existence precedes that of light. For it says, "and the earth was... and darkness upon the face of the deep" (Bereishis 1:2), and afterwards "and God said: 'Let there be light,' and there was light" (Bereishis 1:3),

אבל הדעה השנית והיא האמת שהחשך הוא בריאה בפני עצמו וקדמה מציאותו למציאת האור שהרי אמר והארץ היתה... וחשך על פני תהום (בראשית א:ב) ואחר כך ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ((בראשית א:ג

and afterwards "and God separated between the light..." (Bereishis 1:4). And it is also proven from "He forms light and creates darkness" (Yeshayahu 45:7), for light is in the level of formation and darkness in the level of creation. And just as creation is higher than formation, so darkness is higher than light.

ואחר כך ויבדל בין האור (בראשית א:ד) כותב ומכרח ממה שאומר יוצר אור ובורא חשך (ישעיה מ"ה:ז) הרי האור בבחינת יצירה והחשך בבחינת בריאה וכיתרון מעלת הבריאה על היצירה כך יתרון מעלת החשך על האור.

And our sages said: "As with creation, first was darkness and then light," as it says "and it was evening..." (Bereishis 1:5).

וכן אמרו חכמים בבריאתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא כמו שנאמר ויהי ערב (בראשית א:ה) וכו'.

The matter of evening and morning shows that evening precedes morning, and without evening there is no morning, for darkness brings about light. And in "and God separated..." it calls the light 'day' and the darkness 'night.' The measure of day in light is better than the measure of night in darkness, for it says "the kindness of God all the day" (Tehillim 52:3).

(בראשית א:ה) וכו' והענין דערב ובקר הרי ערב קודם לבקר ואם אין ערב אין בקר הרי החשך הוא הגורם האור ובמה שאמר ויבדל כו' הרי קרא לאור יום ולחשך לילה מדת יום באור יתרה ממדת לילה (בחשך שהרי אמר חסד אל כל היום (תהלים נ"ב:ג).

And the matter is that both opinions are true: from below upward, darkness is the absence of light, when light precedes and is withdrawn, like in the matter of pilpul, where the first

והענין ששתי הדעות אמת הן דמלמטה למעלה החשך הוא העדר האור כשהאור קודם ונסתלק כנזכר לעיל בענין הפלפול שהשקפה ראשונה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

conception called 'light' is nullified by a question. And likewise at first lack of revelation is called darkness.

But from above downward, darkness precedes light, the concealment that precedes revelation, like the superiority of creation over formation, where the concealment is in creation and the revelation of light is in formation.

When the revelation comes from concealment at first, this is the descent of light after darkness preceded it, like in pilpul, and this is sufficient.

And this is what it means, "He rolls away light before darkness and darkness before light" (Yeshayahu 60:2 according to Midrash), that there are two kinds of light and two kinds of darkness: light that precedes darkness (the initial light) and light that follows darkness (the light that emerges out of concealment).

And there are also two types of darkness: the darkness that precedes light, like "and it was evening" (Bereishis 1:5), and "and to the darkness He called night" (Bereishis 1:5). And the second is the darkness that comes after light, which is called concealment. And from that concealment, when it comes into revelation, arises the second kind of light that follows the concealment.

But it is still not fully explained, for how can it be that the people of Eretz Yisrael learned only with the first glance, called light in the level of Yetzirah, which precedes darkness and concealment.

And further, the concept of pilpul already began through Moshe, who struck the rock with his staff, for which he was punished, as it is written, because you did not sanctify Me before the eyes of the Children of Israel (במדבר כ:יב).

For if he had spoken to the rock, there would have been no pilpul. But he changed the command and struck the rock twice.

This is the idea of pilpul: the rock is the hard stone, from the level of concealment, the element of fire, which is the

שְׁנֵי קְרָאִים אֲדָרָכָה מִתְבַּטֵּל עַל־יְדֵי הַקְּשָׁיָה וְכֵן בְּהֶעָדָר גִּילּוֹי אֲדָרָכָה בְּתַחֲלָה נִקְרָא חֲשָׁךְ

בְּתַחֲלָה נִקְרָא חֲשָׁךְ אֲבָל מִלְמַעְלָה לְמַטָּה הַחֲשָׁךְ קוֹדֵם לְאוֹר וְהוּא הַקְּעָלָם הַקּוֹדֵם לְגִילּוֹי כִּי תְרוֹן מַעֲלָת הַבְּרִיאָה עַל הַיְצִירָה שֶׁהַקְּעָלָם בְּבְרִיאָה וְהָאוֹר בְּבַחֲבִינָת יְצִירָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר יוֹצֵר אֹר (יִשְׁעִיָּה מ"ה:ז).

וְכַאֲשֶׁר בָּא הַגִּילּוֹי מִן הַקְּעָלָם בְּתַחֲלָה זֶהוּ יְרִידָת הָאוֹר אַחֵר שֶׁקּוֹדֵם לוֹ הַחֲשָׁךְ כְּמוֹ בְּקִשּׁוֹת וְדִי לְמַבִּין

וְזֶהוּ שֶׁאֲמָר גּוֹלֵל אֹר מִפְּנֵי חֲשָׁךְ וְחֲשָׁךְ מִפְּנֵי אֹר (מִדְרָשׁ עַל יִשְׁעִיָּה ס"ב') שֶׁיֵּשׁ כָּאֵן שְׁנֵי מִינֵי אֹר וְשְׁנֵי מִינֵי חֲשָׁךְ אֹר שֶׁקּוֹדֵם לַחֲשָׁךְ וְהַקְּעָלָם כְּנֻזָּכָר לְעֵיל וְאוֹר שֶׁאַחֵר הַחֲשָׁךְ וְהַקְּעָלָם

וְשְׁנֵי מִינֵי חֲשָׁךְ אֶחָד חֲשָׁךְ שֶׁקּוֹדֵם לְאוֹר כְּמוֹ וְיֵהִי עָרֵב (בְּרֵאשִׁית א:ה) וְכְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר וְלַחֲשָׁךְ קָרָא לַיְלָה (בְּרֵאשִׁית א:ה) וְהַבֵּית חֲשָׁךְ שֶׁאַחֵר הָאוֹר שֶׁהוּא הַנִּקְרָא הַקְּעָלָם וּמִן הַקְּעָלָם שָׂבָא לְגִילּוֹי אֹר הוּא אֹר הַבֵּית שָׂבָא אַחֵר הַקְּעָלָם כְּנֻזָּכָר לְעֵיל וְדִי לְמַבִּין

(נח) אֵךְ עֲדִין אֵין מִתְיַשֵּׁב לְנֻכּוֹן דְּאִיךְ אֶפְשָׁר שְׂבָנִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִימוֹדֵם הָיָה רַק בְּהַשְׁקָפָה רִאשׁוֹנָה לְבַד שֶׁנִּקְרָא אֹר בְּבַחֲבִינָת יְצִירָה שֶׁקּוֹדֵם לַחֲשָׁךְ וְהַקְּעָלָם כּו'

וְעוֹד דְּעִנְיָן הַפְּלִפּוּל כְּבָר נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה שֶׁהָפָה בְּסֻלַּע בְּמַטְהוֹ וְשָׁעַל דָּבָר זֶה נִעְנַשׁ וְכְּמוֹ שֶׁכָּתוּב יַעַן (כו' לְהַקְדִּישִׁנִי לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כ:יב

כִּי אִם הָיָה אוֹמֵר אֵל הַסֻּלַּע לֹא הָיָה פְּלִפּוּל כָּל עֶקֶר אֵךְ שִׁנָּה אֶת הַצּוּוִי וְיָךְ אֶת הַסֻּלַּע בְּמַטְהוֹ פְּעָמִים וְזֶה עִנְיָן הַפְּלִפּוּל דְּהַסֻּלַּע הוּא הַצּוּר הַקָּשָׁה מִבְּחִינַת הַקְּעָלָם יְסוֹד הָאֵשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת הַקְּעָלָם וְהַקּוֹשִׁי כְּמוֹ הַקְּשִׁיָּא שֶׁקּוֹשָׁה בְּסֻלַּע לְהַסְתִּיר הָאוֹר

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

concealment and hardness like a question that is difficult like a rock to obscure the light.

As stated in the Zohar, every question is from the side of the kelipah, which are harsh gevurot.

But through Moshe striking the rock with the staff, the waters of wisdom came out from the ultimate concealment into revelation, which is the essence of pilpul.

If so, what is the difference between Bavel and Eretz Yisrael except that the people of Eretz Yisrael learned only Mishnah, and it is known that Talmud corresponds to Beriah and Mishnah to Yetzirah, concealment and revelation.

If so, why is it called Talmud Yerushalmi.

Rather, the explanation is known regarding the pairs called eshkolot, meaning a man in whom all is included, that everything innovated through pilpul by Abaye and Rava was already known to them in truth at the beginning without pilpul.

Only that through pilpul, in the darkness he walks until he reaches the light, in order to refine and purify every impurity of the sitra achra that exists in the questions.

These pairs were from the world of Tikkun and did not need this refinement.

This is the level of Or Yashar that illuminates from above to below even in a place of darkness of the kelipah.

And this is the sin of Mei Merivah, that they did not speak to the rock and therefore it needed to be through pilpul.

And this is in the darkness He placed me, literally the questions of the sitra achra.

But through questions and answers all impurity becomes refined, like the Arizal who would exert himself until he perspired, for thereby the strength of the kelipah is broken.

Because their nurture is from waste, which is sweat, and when natural heat leaves through sweat, that is purification.

And when he would forcefully raise a question, then the truth would emerge, like striking the rock.

And this is the difference between Bavel and Eretz Yisrael. In Chutz LaAretz, the air of the nations is impure (ע"י קידושין עא),

וכמו שנתאמר ברב"ם דכל קשיא מסטר דקליפה שהן בחינות גבורות קשות כו'

אבל בהנאה זו על הסלע במטה משה יצאו מי הקנמה מתכלית ההצלם לגילוי אור וזהו תכלית הפלפול כו'

ואם כן מה החלוק בין בכל לבני ארץ ישראל אם לא שבני א"י לא למדו אלא משנה וידוע שתלמוד בבליאה ומשנה ביצירה שהיה העולם וגילוי כו'

דאם כן למה נקרא תלמוד ירושלמי כו'

אלא הענין הוא כידוע בענין הזוגות שנקראים אשכולות איש שהכל בו דהינו כל מה שנתחדש על-ידי הפלפול דאב"י ורבא נודע להם אמתיו של דבר בתחלה בלא פלפול

רק שעל-ידי הפלפול בחשך ילך עד שיגיע לאור והוא לברר ולטהר כל טמאה דסטר"א אחרא שבקשיות

ואותם הזוגות היו מעולם התיקון שלא היו צריכים לברור זה כל עקר

וזהו בחינת אור אשר שהולך ומאיר מגבוה למטה גם במקום חשך ואפלה דקליפה

וזהו חטא מי מריבה שלא אמרו בדבור לסלע והצדק להיות על-ידי פלפול

וזהו במחשבים הושיבני במחשבים ממש שהן הקשיות דסטר"א אחרא

אבל על-ידי קשיות ותירוצים נתברר ונטהר כל טמאה כמו האר"י ז"ל שהיה מקשה עד שמזיע כי בזה נשבר כח הקליפה

כי יניקתם מן הפסולת שהיא הזעה וכשיוצא החם הטבעי לחוץ בזעה זהו בירור הפסולת

וזהו כאשר היה מקשה בכת דוקא ואז יוצא לאור האמת בהכות הסלע

וזהו ההפך בין בכל לבני ארץ ישראל דבחו"ל (א"י העמים טמאני מקליפת נוגה) (קידושין עא)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Therefore the true light from the source of wisdom cannot reach them without great pilpul to break the kelipah.

ולכן לא יוכל לבוא אליהם האור האמתי ממקור
החכמה כמו שהוא בלי שיצטרף לפלפול גדול לשבר
הקליפה

But in Eretz Yisrael, where kelipat nogah does not dominate strongly, the true light can shine without extensive pilpul.

אבל בארץ ישראל שאין קליפת נוגה שולטת שם
בגסות כל כך יוכל האור האמתי להתגלות בכלי
מוחם מהעלם מקור החכמה לגילוי בלא אריכות
פלפול כל כך

They only pilpul in the depth of the reason, and not to raise many questions.

רק שמפלפלים בטעמו של דבר לעמקו ולא להקשות
רב קשיות

Because there, such breaking of kelipah is not needed.

שהן מסטר דקליפת נוגה כי שם אין צורך בבירור כל
כך

And this is what is meant by in the darkness He placed me regarding Talmud Bavli specifically, not Talmud Yerushalmi.

ונהו שאמר במחשכים הושיבני בתלמוד בבלי דוקא
ולא בתלמוד ירושלמי

Both are the words of the living God, except one is Or Yashar and the other Or Chozer.

ואלו ואלו דברי אלקים חיים רק שנה באור ישר
מלמעלה למטה וזה בבחינת אור חוזר

And nevertheless there is an advantage in the refinement through questions which reaches the level of the ultimate concealment of the essence.

ועם כל זה יש יתרון מעלה בבירור דקשיות שמגיע
לבחינת תכלית ההעלם העצמות

Of which there are two types: one concealment that can come into revelation, and the other the concealment of the essence that can only be drawn out like striking the rock.

שלמעלה מבחינת ההעלם שבא לגילוי מלמעלה
למטה הנ"ל שנהו מדרגת בני א"י והבית העלם
שבעצמות ממש שאי אפשר לבוא לגילוי כי אם
על ידי דמות הנאה בצור

And this is the concept of pilpul, striking the rock to bring out water, and the level of Beitzek is striking the rock to bring out fire, the source of all concealed light of wisdom.

ונהו ענין הפלפול שהוא הנאה בסלע להוציא מים
ובחינת ביצ"ק הנ"ל הוא הנאה בצור להוציא אש
שהוא מקור כל העלם אור דחכמה

As it is written, the voice of Hashem is upon the waters (תהלים כט:ג), the voice of Hashem in power (תהלים כט:ד), for the Torah was given in fire and water, as it is written, from His right hand a fiery law (דברים לג:ב).

וכמו שכתוב קול ה' על המים (תהלים כט:ג) קול ה'
בפח (תהלים כט:ד) כי התורה נתנה באש ומים וכמו
(שכתוב מימנו אש דת (דברים לג:ב)

And the darkness of Talmud Bavli reaches the darkness of the concealment of the essence itself, like He made darkness His concealment (תהלים יח:יב), which is above the level of concealment that comes into revelation, the level of Talmud Yerushalmi.

ומחשכים דתלמוד בבלי מגיע בחשך העלם העצמות
ממש כמו ישת חשך סתרו (תהלים יח:יב) שלמעלה
מבחינת ההעלם שבא לגילוי שהוא מדרגת תלמוד
ירושלמי

And this is the matter.

ודי למבין

(נח)

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

But it is still not fully explained, for how can it be that the people of Eretz Yisrael learned only with the first glance, called light in the level of Yetzirah, which precedes darkness and concealment.

And further, the concept of pilpul already began through Moshe, who struck the rock with his staff, for which he was punished, as it is written, because you did not sanctify Me before the eyes of the Children of Israel (במדבר כ:יב).

For if he had spoken to the rock, there would have been no pilpul. But he changed the command and struck the rock twice.

This is the idea of pilpul: the rock is the hard stone, from the level of concealment, the element of fire, which is the concealment and hardness like a question that is difficult like a rock to obscure the light.

As stated in the Zohar, every question is from the side of the kelipah, which are harsh gevurot.

But through Moshe striking the rock with the staff, the waters of wisdom came out from the ultimate concealment into revelation, which is the essence of pilpul.

If so, what is the difference between Bavel and Eretz Yisrael except that the people of Eretz Yisrael learned only Mishnah, and it is known that Talmud corresponds to Beriah and Mishnah to Yetzirah, concealment and revelation.

If so, why is it called Talmud Yerushalmi.

Rather, the explanation is known regarding the pairs called eskolot, meaning a man in whom all is included, that everything innovated through pilpul by Abaye and Rava was already known to them in truth at the beginning without pilpul.

Only that through pilpul, in the darkness he walks until he reaches the light, in order to refine and purify every impurity of the sitra achra that exists in the questions.

These pairs were from the world of Tikkun and did not need this refinement.

This is the level of Or Yashar that illuminates from above to below even in a place of darkness of the kelipah.

And this is the sin of Mei Merivah, that they did not speak to the rock and therefore it needed to be through pilpul.

אף עדין איז מתניישיב לנכון דאזיך אפֿשר שְׁבִנִי אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל לִימוּדָם הִיא רַק בְּהִשְׁקָפָהּ רִאשׁוֹנָה לְבַד
שְׁנִקְרָא אֹר בְּבַחֲיִנַת יְצִירָה שְׁקוּדָם לַחֲשֹׁךְ וְהַעֲלָם כּו'

וְעוֹד דְּעִנְיָן הַפְּלִפּוּל כְּבָר נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה שֶׁהִפָּה
בְּסֻלַּע בְּמִטָּהוּ וְשָׁעַל דְּבָר זֶה נִעְנַשׁ וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב יַעֲזֹב
(כו') לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כ:יב)

כִּי אִם הִיא אוֹמֵר אֶל הַסֻּלַּע לֹא הִיא פְּלִפּוּל כָּל עֶקֶר
אִף שִׁינָה אֶת הַצּוּרֵי וְיָךְ אֶת הַסֻּלַּע בְּמִטָּהוּ פְּעָמִים

זֶהוּ עִנְיָן הַפְּלִפּוּל דְּהַסֻּלַּע הוּא הַצּוּר הַקָּשָׁה מִבַּחֲיִנַת
הַהַעֲלָם יְסוּד הָאֵשׁ שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת הַהַעֲלָם וְהַקּוֹשִׁי כְּמוֹ
הַקָּשָׁיָא שֶׁקָּשָׁה בְּסֻלַּע לְהַסְתִּיר הָאֹר

וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּרַב"ם דְּכָל שְׁשִׁיָּא מִסְטֵר דְּקִלְיָפָה שֶׁהוּ
בַּחֲיִנֹת גְּבוּרוֹת קָשׁוֹת כּו'

אָבָל בְּהַפָּאָה זֹו עַל הַסֻּלַּע בְּמִטָּה מֹשֶׁה יִצְאוּ מִי
הַחֲכָמָה מִתְּכַלִּית הַהַעֲלָם לְגִילּוֹי אֹר וְזֶהוּ תְּכַלִּית
הַפְּלִפּוּל כּו'

וְאִם כֵּן מַה הַחֲלוּק בֵּין כְּבָל לְבִנֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִם לֹא
שְׁבִנֵי א"י לֹא לָמַדוּ אֶלָּא מִשְׁנָה וִידוּעַ שֶׁתִּלְמוּד
בְּבִרְיָאָה וּמִשְׁנָה בִּיצִירָה שֶׁזֶּהוּ הַעֲלָם וְגִילּוֹי כּו'

דָּאם כֵּן לָמָּה נִקְרָא תִּלְמוּד יְרוּשָׁלַּמִּי כּו'

אֶלָּא הָעִנְיָן הוּא כִּידוּעַ בְּעִנְיָן הַזּוּגוֹת שְׁנִקְרָאִים
אֶשְׁכוּלוֹת אִישׁ שֶׁהִפֵּל בּוֹ דְּהִינּוּ כָּל מַה שֶׁנִּתְחַדָּשׁ
עַל־יְדֵי הַפְּלִפּוּל דְּאִבְי וְרַבָּא נֹודַע לָהֶם אֲמִיתוֹ שֶׁל
דְּבָר בַּתְּחִלָּה בְּלֹא פְּלִפּוּל

רַק שְׁעַל־יְדֵי הַפְּלִפּוּל בַּחֲשֹׁךְ יִלָּךְ עַד שֶׁיִּגִּיעַ לָאֹר
וְהוּא לְבַרֵּר וּלְטַהֵר כָּל טְמֵאָה דְּסִטְרָא אַחֲרָא
שְׁבִקְשִׁיּוֹת

וְאוֹתָם הַזּוּגוֹת הֵיוּ מֵעוֹלָם הַתִּיקוֹן שֶׁלֹּא הֵיוּ צָרִיכִים
לְבַרֵּר זֶה כָּל עֶקֶר

וְזֶהוּ בַּחֲיִנַת אֹר יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּלָךְ וּמֵאִיר מִגְבוּהַ לְנִמּוּךְ גַּם
בְּמָקוֹם חֲשֹׁךְ וְאַפְּלָה דְּקִלְיָפָה

וְזֶהוּ חֲטָא מִי מְרִיבָה שֶׁלֹּא אָמְרוּ בְּדַבּוּר לְסֻלַּע וְהַצָּרָה
לְהִיטֵּת עַל־יְדֵי פְּלִפּוּל

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

And this is in the darkness He placed me, literally the questions of the sitra achra.

But through questions and answers all impurity becomes refined, like the Arizal who would exert himself until he perspired, for thereby the strength of the kelipah is broken.

Because their nurture is from waste, which is sweat, and when natural heat leaves through sweat, that is purification.

And when he would forcefully raise a question, then the truth would emerge, like striking the rock.

And this is the difference between Bavel and Eretz Yisrael. In Chutz LaAretz, the air of the nations is impure (ע"י קידושין עא),

Therefore the true light from the source of wisdom cannot reach them without great pilpul to break the kelipah.

But in Eretz Yisrael, where kelipat nogah does not dominate strongly, the true light can shine without extensive pilpul.

They only pilpul in the depth of the reason, and not to raise many questions.

Because there, such breaking of kelipah is not needed.

And this is what is meant by in the darkness He placed me regarding Talmud Bavli specifically, not Talmud Yerushalmi.

Both are the words of the living God, except one is Or Yashar and the other Or Chozer.

And nevertheless there is an advantage in the refinement through questions which reaches the level of the ultimate concealment of the essence.

Of which there are two types: one concealment that can come into revelation, and the other the concealment of the essence that can only be drawn out like striking the rock.

And this is the concept of pilpul, striking the rock to bring out water, and the level of Beitzek is striking the rock to bring out fire, the source of all concealed light of wisdom.

וזהו במחשכים הושיבני במחשכים ממש שהן הקשיות דסטרא אחרא

אבל על ידי קשיות ותירוצים נתברר ונטהר כל טמאה כמו האר"י שהיה מקשה עד שמויע כי בזה נשבר כח הקליפה

כי יניקתם מן הפסולת שהיא הזעה וכשיוצא החם הטבעי לחוץ בזעה זהו ברור הפסולת

וזהו באשר היה מקשה בכת דוקא ואז יוצא לאור האמת כהכות הסלע

וזהו ההפרש בין בכל לבני ארץ ישראל דבחו"ל (אורי העמים טמאני מקליפת נוגה) (קידושין עא) ולכן לא יוכל לבוא אליהם האור האמתי ממקור החכמה כמו שהוא בלי שיצטרף לפלפול גדול לשבר הקליפה

אבל בארץ ישראל שאין קליפת נוגה שולטת שם בגסות כל כך יוכל האור האמתי להתגלות בכלי מוחם מהעלם מקור החכמה לגילוי בלא אריכות פלפול כל כך

רק שמפלפלים בטעמו של דבר לעמקו ולא להקשות רב קשיות

שהן מסטר דקליפת נוגה כי שם אין צורך בבירור כל כך

וזהו שאמר במחשכים הושיבני בתלמוד בבלי דוקא ולא בתלמוד ירושלמי

ואלו ואלו דברי אלקים חיים רק שנה באור ישר מלמעלה למטה וזה בבחינת אור חוזר

ועם כל זה יש יתרון מעלה בבירור דקשיות שמגיע לבחינת תכלית ההעלם העצמות

שלמעלה מבחינת ההעלם שפא לגילוי מלמעלה למטה הנ"ל שזהו מדרגת בני א"י והבית העלם שבעצמות ממש שאי אפשר לבוא לגילוי כי אם על ידי דמות הפאה בצור

וזהו ענין הפלפול שהוא הפאה בסלע להוציא מים ובחינת ביצ"ק הנ"ל הוא הפאה בצור להוציא אש שהוא מקור כל העלם אור דחכמה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

As it is written, the voice of Hashem is upon the waters (תהלים כט:ג), the voice of Hashem in power (תהלים כט:ד), for the Torah was given in fire and water, as it is written, from His right hand a fiery law (דברים לג:ב).

And the darkness of Talmud Bavli reaches the darkness of the concealment of the essence itself, like He made darkness His concealment (תהלים יח:יב), which is above the level of concealment that comes into revelation, the level of Talmud Yerushalmi.

And this is the matter.

וּכְמוֹ שֶׁפָּתוּב קוֹל ה' עַל הַמַּיִם (תהלים כט:ג) קוֹל ה' בַּפֶּה (תהלים כט:ד) כִּי הַתּוֹרָה נִתְּנָה בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם וּכְמוֹ (שֶׁפָּתוּב מִיְמִינוֹ אֵשׁ דָּת (דברים לג:ב

וּמִחֲשָׁפִים דְּתַלְמוּד בַּבְלִי מַגִּיעַ בְּחֻשָּׁךְ הָעֵלֶם הַעֲצוּמוֹת מִמֶּשׁ כְּמוֹ יִשֵּׁת חֻשָּׁךְ סִתְרוֹ (תהלים יח:יב) שֶׁלֹּמַעְלָה מִבְּחִינַת הָעֵלֶם שָׂבָא לְגִילּוֹי שֶׁהוּא מְדַרְגֵּת תַּלְמוּד יְרוּשָׁלַּמִּי

וְדִי לְמַבִּין

(נט)

According to all that was explained above, we can understand the root of the mitzvah of lighting the Chanukah lights, which possesses an advantage above all 248 positive commandments of the Written Torah, as explained regarding the verse, “For a commandment is a lamp and Torah is light” (Proverbs 6:23), referring to the Chanukah lamp.

For in the days of the Hasmoneans, Knesset Yisrael fell exceedingly low, to the very depths, into the domain of darkness and obscurity of the kelipah, which is the domination of the nations to make them forget Your Torah (see Al HaNissim).

This corresponds to the concept “He placed me in darkness” (Lamentations 3:6): when the darkness is exceedingly great below, it is necessary to illuminate from the supernal hidden darkness.

As it is written, “He made darkness His concealment” (Psalms 18:12), referring to the level of the essential concealment that transcends the concealment of the light of wisdom.

When light shines from this hidden darkness, even though the light descends downward, the descent is from a very lofty place, so that it can illuminate the light of Torah even within the darkness of the kelipah.

As above in the matter of pilpul—the superior light of truth that comes from supernal darkness through clarifying the questions of the kelipah, which is from below to above in the mode of returning light.

וּבְכָל הַנֶּ"ל יוֹבֵן שׁוֹרֵשׁ עֲנִין הַדְּלָקַת נְרוֹת דְּחֻנֻּכָּה שֵׁיִשׁ בָּהּ יִתְרוֹן מַעְלָה מִכָּל רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה דְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב כַּנֶּ"ל בְּפִירוּשׁ כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אִוֵּר (משלי ו:כג) שֶׁהוּא נֵר מִצְוֹת דְּחֻנֻּכָּה כו'

כִּי הִנֵּה בַּיָּמִי חֲשׂוֹמוֹנָאִים נִפְלָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה מִטָּה בְּיוֹתֵר בְּתַחֲתִית הַמְּדַרְגָּה בְּמָקוֹם חֻשָּׁךְ וְאִפְּלָה דְּקָלִיפַת נוֹגַהּ שֶׁהוּא שְׁלִטוֹן הָעֲכוּ"ם דְּקָלִיפַת נוֹגַהּ לְהַשְׁפִּיחֵם תּוֹרַתְךָ כו'

וְזֶהוּ כְּעֲנִין הַנֶּ"ל בְּמִחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי (איכה ג:ו) שֶׁבְּאֲשֶׁר הַחֻשָּׁךְ מוֹפְלָא מֵאֵד לְמִטָּה הָרִי בְּהִכָּרֵת שֶׁנֶּצְרָךְ לְהָאִיר לְבְּחִינַת הַחֻשָּׁךְ הָעֲלִיּוֹן הַנֶּעְלָם בְּיוֹתֵר

וְהוּא מֵה שֶׁנֶּאֱמַר יִשֵּׁת חֻשָּׁךְ סִתְרוֹ (תהלים יח:יב) שֶׁהוּא בְּבְחִינַת הָעֵלֶם הַעֲצוּמוֹת מִמֶּשׁ שֶׁלֹּמַעְלָה מִהָעֵלֶם אִוֵּר דְּחֻקָּמָה

וְאֵם יֵאִיר אִוֵּר מִן הַחֻשָּׁךְ סִתְרוֹ הַנֶּ"ל אֵף שֶׁהָאִוֵּר בָּא בְּדֶרֶךְ יְרִידָה לְמִטָּה עַל כָּל פְּנִים יְרִידָה זֶה מִמָּקוֹם גָּבוֹה מֵאֵד נִעְלָה הִיא עַד שֶׁיָּכוֹל לְהָאִיר אִוֵּר תּוֹרָה גַּם בְּהִיוֹתָהּ בְּמִחְשָׁפִים דְּקָלִיפַת נוֹגַהּ

וְכַנֶּ"ל כְּעֲנִין הַפְּלִפּוּל בְּיִתְרוֹן אִוֵּר הָאֱמֵתִי שָׂבָא מִן הַחֻשָּׁךְ הָעֲלִיּוֹן עַל־יְדֵי הַבִּירוּר דְּקִשּׁוֹת דְּקָלִיפַת נוֹגַהּ שֶׁזֶּהוּ מִלְמִטָּה לְמַעְלָה בְּבְחִינַת אִוֵּר חוּזֵר

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Similarly, the mitzvah of the Chanukah light: the nations defiled all the oils in the Temple to darken the light of wisdom of Torah, called “the oil of holy anointment” (Exodus 30:25).

When God illuminated for them in that great darkness, the light must have come from a most exalted place, which is the essence of the Chanukah miracle, called “a wondrous miracle.”

Therefore, the mitzvah of the Chanukah light is at the doorway facing outward, to illuminate the darkness of the kelipah until the feet depart from the marketplace (Shabbat 21b).

This is the meaning of “For a commandment is a lamp and Torah is light”—that the Chanukah lamp makes Torah light, revealing wisdom from concealment.

As explained above, the Chanukah lamp resembles pilpul, which ascends in returning light from the essential concealment, the source of all hidden wisdom.

Thus we understand the verse, “She perceives that her merchandise is good; her lamp does not go out at night” (Proverbs 31:18).

For what is the connection between these two qualities? Because her merchandise is good by day, therefore her lamp does not go out at night?

But the explanation is that there are five acquisitions: Torah is one acquisition, as it is written, “The Lord acquired me as the beginning of His way” (Proverbs 8:22).

The concept of acquisition is like buying and selling, through which sparks that fell in the shattering of the vessels are refined by Torah and mitzvot.

This is comparable to one engaged in trade who first invests all his money, then earns great profit.

Similarly, the descent of the light of wisdom of Torah is in order to refine the sparks, as in “From wisdom they are refined” (Zohar III 226a).

Through this refinement, the 288 sparks that fell from the Tree of Knowledge are elevated, to separate between pure and impure, as expressed in the 248 positive and 365 negative commandments.

וְכָכָה גַם בַּמִּצְוֹת נִרְחַקָה כִּי הַעֲבוּיִם טָמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים שֶׁבְּהִיכָל שֶׁהוּא לְהַחֲשִׁיף אוֹר דְּחֻקָּה דְּתוֹרָה (שְׁנִקְרָא שְׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ (שְׁמוֹת ל: כה

וּבְשֶׁהָאִיר ה' לָהֶם בַּחֲשֹׁךְ הַגָּדוֹל הָיָה וְדַאי שֶׁבָּא הָאוֹר הָיָה מִמָּקוֹם גָּבוֹה וְנִפְלֵא בְיוֹתֵר וְזֶהוּ עֶקֶר הַגִּס דְּחֻקָּה שְׁנִקְרָא גִס נִפְלֵא כְּמוֹ שְׁנִקְרָא וְעֵשָׂה ה' נִפְלְאוֹת ((תהלים עא: יט

וְזֶה מִצְוַת נֵר חֲנֻכָּה עַל פֶּתַח הַבַּיִת מִבְּחוּץ דִּוְקָא שֶׁהוּא לְהָאִיר אוֹר בַּחֲשֹׁךְ דְּקְלִיפַת נֹגֶה פִּידוּעַ בְּעִנְיָן (הַזְמָן עַד שֶׁתִּכְלֶה רֶגֶל מִן הַשּׁוּק (שַׁבָּת כא: ב

וְזֶהוּ כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר שֶׁנֵּר חֲנֻכָּה הוּא הָעוֹשֶׂה תוֹרָה אוֹר לְהָאִיר בְּאוֹר חֻקָּה דְּתוֹרָה מִן הַהֶעָלָם לְגִילּוֹי

מִטַּעַם הַנִּלְשָׁן שֶׁנֵּר חֲנֻכָּה הוּא כְּמוֹ דּוּגְמַת הַפִּלְפּוּל שְׁעוֹלָה בְּבִחְיִינַת אוֹר חוּזֵר בְּהֶעָלָם הָעֲצָמוֹת מִמַּשׁ שֶׁמֶשֶׁם נִמְצָא הַמָּקוֹר לְכָל הָעָלָם אוֹר דְּחֻקָּה כּו'

וּבְכָל זֶה יוֹבֵן פְּרוּשׁ הַפְּסוּק טַעְמָה כִּי טוֹב סִתְרָה לֹא (יְכָכָה בְּלִילָה גֵּרָה (משלי לא: יח

וְאִין לְזֶה הַבְּנָה כָּל עֶקֶר דְּמָה שֶׁיֵּד ב' מַעֲלוֹת אֵלּוּ זֶה לְזֶה דְּמִשּׁוּם שֶׁטוֹב סִתְרָה בְּיוֹם עַל כֵּן לֹא יְכָכָה בְּלִילָה גֵּרָה כּו'

אָבֵל הֵינָה יָדוּעַ בְּעִנְיָן חֲמִשָּׁה קְנָנִים הֵם תוֹרָה קְנָן (אֶחָד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב ה' קָנָנִי רִאשִׁית דֶּרֶכּוֹ (משלי ח: כב

וְעִנְיָן הַקְּנָן הוּא הֵבֵא בְּדֶרֶךְ מִמָּכָר וּמִסְחוֹר שְׁנִפְלִי הָרַפָּח נִיצוּצִין בְּשִׁבְרֵת הַפְּלִים פִּידוּעַ וְהַבִּירוֹרִים מֵהֶם עַל־יְדֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת

זֶהוּ דּוּגְמָה כְּעוֹסֵק בְּמִסְחָר לְהַרְוִיחַ הוּן רַב שֶׁמִּפְּזָר כָּל מַעֲוִתּוֹ תַּחֲלָה וְאַחֲרֵכָּה יָרוּיִם וְנִצְלִיִּים

וְכָךְ הוּא עִנְיָן יְרִידַת אוֹר הַחֻקָּה דְּתוֹרָה שֶׁבְּחֻקָּה (אֶתְבָּרְרוּ (זוהר חלק ג רכז א

דִּוְקָא שֶׁיִּתְבָּרְרוּ הָרַפָּח נִיצוּצִין שְׁנִפְלִי מִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לְהַבְדִּיל בֵּין טָמֵא לְטָהוֹר כּו' וְהוּא כָּל רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה וְשִׁס"ה לֹא־תַעֲשֶׂה

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Altogether included in the Ten Commandments, “I am” and “You shall have no other gods” (Exodus 20:2–3), which were heard directly from the Almighty.

Through the refinement of sparks by means of silver and drawing, it is called the acquisition of Torah, adding great light in all ten sefirot of Atzilut, like great wealth.

(As explained elsewhere regarding the Land of Canaan, and as in the verse, “If a man would give all the wealth of his house...” (Song of Songs 8:7), and this suffices for the understanding.)

This is the meaning of “She perceives that her merchandise is good,” for the “commerce” of Kneset Yisrael in Torah refers to the refinement process mentioned above—“in wisdom they are refined” (Zohar III 226a)—which ascends and succeeds.

This is why it says, “for her merchandise is good”—then, even at night, “her lamp does not go out,” for “night” represents the time when the external forces (kelipot) derive sustenance, which is called darkness and great obscurity, as it is written, “The way of the wicked is like darkness” (Proverbs 4:19).

As is known regarding the meaning of “darkness, cloud, and thick darkness” (Deuteronomy 4:11), these represent the three impure realms below, which have the power to obscure the light of Torah wisdom, as in the days of the Hasmoneans, when they sought to make Israel forget the Torah and defiled all the oils.

Therefore it says that because “her merchandise is good”—that is, through the Torah’s commerce, the refinement of the 288 sparks—“her lamp does not go out at night,” meaning that the external forces cannot extinguish her light even during the night, when they dominate.

“Night” here refers to the time of exile, as it is written, “My soul longs for You at night” (Isaiah 26:9), meaning that even during exile, when the forces of concealment prevail, the light of Torah will never be extinguished.

[NOTE: Summary

This maamar of the Mitteler Rebbe, beginning with “שְׁמֵי מִדְּרָגוֹת”, presents one of the most profound explanations of light and concealment in avodah and Torah. The Rebbe explains that the eighteen blessings of the Shemoneh Esrei express two spiritual stages: the first the descent of

וְכָל־וְיָתֵן נִכְלָל בְּאַנְכִי וְלֹא יִהְיֶה לִּי (שמות כ:ב-ג)
שְׁמֵפִי הַגְּבוּרָה שְׁמֵעוּ

שְׁמֵבִירוֹרִים דְּרַפ"ח עַל־יְדֵי כֶסֶף וּמִשִּׁכָּה נִקְרָא קִנְיָן
דְּתוֹרָה לַעֲשׂוֹת מְזָה לְמַעַלָּה תוֹסֶפֶת אוֹר גָּדוֹל בְּכָל
הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאַצִּילוֹת כְּמוֹ הוֹן רַב

כְּמִשְׁהוּ כְּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר בְּעֵנֵן אֶרֶץ כְּנַעַן וְכוּ)
עַל־פִּי אִם־יֵתֵן אִישׁ אֶת־כָּל הוֹן בֵּיתוֹ (שִׁיר הַשִּׁירִים
ח:ז) וְיָדִי לְמַכּוֹן וְזֶהוּ טַעְמָה כִּי־טוֹב סִתְרָה כִּי
הַמִּסְחוֹר שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה הוּא בְּבַחֲבִינָה
הַבִּירוֹרִים הַנִּל דְּבִחְכָמָה אֶתְבָּרִירוֹ עוֹלָה וּמַצְלִיחַ

וְזֶהוּ שְׁאֵמֶר כִּי־טוֹב סִתְרָה אֲזַגְם בְּלִילָה לֹא יִכָּבֶה
נֵרָה כִּי בְּלִילָה הוּא בְּזִמָּן שֶׁל שְׁלִטוֹן הַיְנִיקוֹת
דְּהַחֲצוֹנִים שְׁנִקְרָא חֲשָׁךְ וְאַפְלָה גְּדוּלָּה כְּמוֹ דְּרַךְ
(מְשַׁלִּי ד:יט)

וְכִידּוֹעַ בְּפִרוֹשׁ חֲשָׁךְ עֵנִן וְעֶרְפֶּל (דְּבָרִים ד:יא) שֶׁהֵם
ג' קְלִיפּוֹת הַטְּמֵאוֹת לְמַטָּה שֶׁבִּכְתוּן יֵשׁ לְהַחֲשִׁיף מְאֹד
לְאוֹר דְּחִכְמָה דְּתוֹרָה כְּמוֹ בִּימֵי חֲשִׁמוֹנָאִים שֶׁרָצוּ
לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרָתָהּ וְטִמְאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים כו'

וְלִזְהָ אֵמֶר דְּמִשְׁוִם דְּטוֹב סִתְרָה שֶׁל תּוֹרָה לְבָרֵךְ
לְרַפ"ח נִיחּוּצוֹת עַל פֶּן גַּם בְּלִילָה לֹא יִכָּבֶה נֵרָה שְׁאִין
הַחֲצוֹנִים יְכוּלִים כָּלֵל לְכַבּוֹת נֵרָה גַּם בְּלִילָה

בְּזִמָּן שֶׁל שְׁלִטוֹן הַחֲצוֹנִים כְּמוֹ בְּזִמָּן הַגָּלוּת שְׁנִקְרָא
לִילָה כְּמוֹ שְׁנִאֵמֶר נִפְשֵׁי אֲוִיתִיךָ בְּלִילָה (ישעיה כו:ט)
כִּידּוֹעַ וְיָדִי לְמַכּוֹן

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

divine light from concealment to revelation; the second the act of submission, the physical bowing that touches a higher, essential level beyond all revelation.

From this foundation, the Rebbe unfolds the principle that true divine comprehension arises through concealment, struggle, and refinement. The initial understanding, called “light,” must be withdrawn so that through “darkness” and questioning, a truer, infinite light may emerge. This dynamic is mirrored in the dialectics of Torah learning, where every question conceals the truth only to reveal it more deeply. The Mitteler Rebbe thus identifies the Talmud Bavli as “He has placed me in darkness” (Lamentations 3:6), not because it lacks light, but because through its difficulties and contradictions, it reaches the most sublime illumination “*the advantage of light that comes from darkness*” (Ecclesiastes 2:13).

He contrasts this with the Talmud Yerushalmi, which learns with immediate clarity and less dialectic a more direct but lower illumination. The Bavli, through concealment, touches the source of all light itself that level where darkness precedes and gives rise to light, as in “*He made darkness His concealment*” (Psalms 18:12).

This principle extends to “the sharp one who raises questions” and “the measured one who concludes.” The former ascends upward in the realm of concealment (Or Chozer), while the latter draws the light down into clarity (Or Yashar). The true purpose is not to remain in darkness but to bring revelation from it the unification of both lights, the perfection of Torah truth.

The Rebbe then applies this cosmic rhythm of concealment and revelation to the mitzvah of Chanukah, showing that the Chanukah light descends from the deepest concealment from the level of “*He made darkness His concealment.*” When the Greeks defiled all the oil, they sought to obscure divine wisdom itself. The miracle of finding the pure flask revealed light from the essence, illumination from the highest hidden source. Therefore, the Chanukah lamp is lit at the entrance of the home, facing outward, to illuminate the darkness of the external world “*until the feet depart from the marketplace*” (Shabbat 21b).

Finally, the Mitteler Rebbe connects this to the verse “*She perceives that her merchandise is good; her lamp does not go out at night*” (Proverbs 31:18). The “merchandise” of Israel is the refinement of the 288 fallen sparks through Torah and mitzvot the inner commerce of the soul. Because her “trade is good,” the divine light kindled through this process can never be extinguished, even in the darkest “night” of exile. The more profound the concealment, the greater the light that follows for darkness itself is the womb of divine revelation.

Practical Takeaway:

The Mitteler Rebbe teaches that our greatest insights and spiritual elevations are born from the places we least wish to enter confusion, concealment, exile, and struggle. Whether in learning or in life, every descent, every question, every concealment conceals not failure but **depth**. Just as the Chanukah light shines into the street, we must bring holiness into the darkest spaces of thought and experience. Through patience, humility, and perseverance, one transforms darkness itself into the vessel for infinite light.

Mitteler Rebbe

שערי החנוכה

Chassidic Story:

A chassid once came to the Mitteler Rebbe, distressed that his learning had become clouded with confusion. "Rebbe," he said, "I used to feel light in every word of the Torah, but now all is darkness questions without end."

The Rebbe closed his eyes and answered softly, "When the sun sets, the stars appear. Each question is a star small perhaps, but its light is from the Infinite. Do not fear the darkness; learn to see within it."

That chassid later testified that from then on, each difficulty in Torah became for him a point of light, a spark leading him upward, until he could feel the truth of his Rebbe's words: that the deepest light is born only from the night.

END NOTE]